

Journal

ISSN : 2774-1028 (Print)

ISSN : xxxx-xxxx (Online)

of Academic and Innovation in Social
วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

Volume 6 Issue 2 July-December 2024

วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

ISSN 2774-1028 (Print)

ISSN xxxx-xxxx (Online)

<https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JAIS/issue/view/479>

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มูลนิธิส่งเสริมวิชาการ

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

ISSN 2774-1028 (Print)

ISSN xxxx-xxxx (Online)

<https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JAIS/issue/view/416>

ผู้แต่ง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ครั้งที่พิมพ์ 1 พ.ศ. 2567

จำนวนหน้า 246

จัดทำโดย

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตั้งอยู่ เลขที่ 79 หมู่ที่ 1 ถนนพหลโยธิน ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

อีเมล: sonvijai.com@gmail.com

เว็บไซต์: <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JAIS>

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์ ฉบับนี้เป็นปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2567) ซึ่งมีบทความทั้งหมด 18 บทความ แบ่งเป็นบทความวิจัย 10 บทความ และบทความวิชาการ 8 บทความ โดยแบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 3 กลุ่ม สาขาพระพุทธศาสนาและการจัดการเชิงพุทธ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ ทั้งนี้ บทความทั้งหมด ได้รับการตรวจกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer reviewer) หลากหลายสาขาซึ่งมีความเชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ จึงทำให้บทความมีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ รวมทั้งทางกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการที่สามารถตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานเชิงวิชาการ โดยเผยแพร่บทความตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) กำหนด พร้อมทั้งมีหลักฐานว่าการเผยแพร่นั้นได้ผ่านการประเมินคุณภาพโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องที่มาจากหลากหลายสถาบัน เพื่อให้บทความมีคุณภาพตามเงื่อนไขและเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับชาติและเป็นวารสารที่มีคุณภาพซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการสาขาทางสังคมศาสตร์ ทั้งนี้กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านที่เขียนบทความทุกท่าน ซึ่งได้ส่งบทความมารับตีพิมพ์ในวารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์ฉบับนี้ และขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกๆ ท่านเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้สละเวลาในการตรวจอ่านบทความและชี้แนะให้ผู้เขียนบทความได้ปรับปรุงหรือพัฒนาทำให้บทความมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพยิ่งขึ้น พร้อมทั้งขอบคุณกองบรรณาธิการและคณะทำงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ได้ทำงานอย่างเข้มแข็งด้วยความวิริยะอุตสาหะ จนกระทั่งทำให้วารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างมีคุณภาพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ จันทะนี)

บรรณาธิการบริหาร วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์ ดร.พระเมธีวชิรบัณฑิต (हररषा ढडुडहसु)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. ศาสตราจารย์ ดร.อุไรวรรณ ชันสถิตย์	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
4. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มณีนรัตน์ สวัสดิวัฒน์ ณ อยุธยา	ราชบัณฑิตยสภา
5. ศาสตราจารย์เสนาะ ตีเยาว์	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักษัตย์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา มุสิกานนท์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
8. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา เลาหนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
9. รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิวิมล มีอำพล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (ภายนอก)

1. ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ แสนบุราณ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี โรจน์ไพศาลกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ปาจริย์ ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงตา สราญรมย์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
7. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระกิตต์ เสาร่ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
8. รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ชยากรโคภิต	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
9. รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญาณนต์ อินหว่าง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ธนสุวิทย์ ทับทิมรัญรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
11. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี ฉิรินัง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.ยุท ใภยวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

14. รองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ แสนภักดี
15. รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา ไรจน์รุ่งศศิธร
16. รองศาสตราจารย์ ดร.วรฤต เกื้อนช้าง
17. รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์
18. รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง
19. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเดช มุงเมือง
20. รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรัตน์ เอกศาสตร์
21. รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
22. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช
23. รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ทองดี
24. รองศาสตราจารย์ ดร.วันทนา เนาว์วัน
25. รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขมี งามมีศรี
26. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิวรรณ ศิรินันทนา
27. รองศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต
28. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรมย์ สีดาคำ
29. รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย สิงอุดม
30. รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดินันท์ ชาญโกศล
31. รองศาสตราจารย์ ดร.สุริยศักดิ์ มังกรแก้ววิกุล
32. รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร วชิรปัญญาพงศ์
33. รองศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ สิงห์ทองชัย
34. รองศาสตราจารย์ ดร.พิชัยรัฐ หมั่นด้วง
35. รองศาสตราจารย์ ดร.ธนฤต โพธิ์เงิน
36. รองศาสตราจารย์ ดร.พลวัฒน์ ชุมสุข
37. รองศาสตราจารย์สุจิตรา จันทนา
38. รองศาสตราจารย์ชนินทร์ ชุณหพันธ์รักษ์
39. รองศาสตราจารย์วัชรินทร์ เจริญหล่อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
วิทยาลัยพีชภัณฑ์
มหาวิทยาลัยปทุมธานี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยปทุมธานี

สารบัญ
วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์
ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

<u>บทความวิจัย</u>	หน้า
1. ทฤษฎีคลายความทุกข์เพื่อสร้างความสุขในมนุษย์ รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	1
2. การศึกษาจิตสำนึกทางจริยธรรมของภาวะผู้นำทางการเมืองในประเทศไทย พระครูภาวนาธรรมโฆสิต, ดร. , ดร.วิโชติ วัฒนโณ รศ.ดร.ทรงพร ทาเจริญศักดิ์ , รศ.ดร. อภิรักษ์ จันทะนี	15
3. การวิเคราะห์วิธีการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา ดร.มารดี ศิริพัฒน์ , รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	29
4. อาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐ: รูปแบบการเพิ่มรายรับในยุคดิจิทัล อาจารย์โยธี จันทะนี , อาจารย์จารึก ดาดี	43
5. การวิเคราะห์พฤติกรรมการสื่อสารที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี , อาจารย์ธีระวัฒน์ มิ่งขวัญ รศ.ดร.ทรงพร ทาเจริญศักดิ์ , ดร.วิโชติ วัฒนโณ	60
6. ประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน ผศ.ดร.สุพรรณรัตน์ วงศ์ดุสิตบุรี , รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	76
7. การศึกษาสมรรถภาพทางกายนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 พันตำรวจโท จีระพันธ์ ทับทิมเทศ	91
8. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทที่มีต่อนักท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี มณี ชินณรงค์ , อภิรักษ์ จันทะนี , สุภา จิรพัฒนานนท์	104

สารบัญ (ต่อ)
วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์
ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

<u>บทความวิจัย</u>	หน้า
9. ประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน ผศ.ดร.สุพรรณรัตน์ วงศ์ดุสิตบุรี , รศ.ดร.อภินันท์ จันทะนี	118
10. พฤติกรรมการเลือกตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้มาเที่ยวในอยุธยา ผศ.นิตยา เกตุสมบุญ , ดร.วีรพล น้อยคล้าย , รศ.ดร.อภินันท์ จันทะนี	133
<u>บทความวิชาการ</u>	หน้า
11. Soft Power โอกาสทางธุรกิจของผู้ประกอบการไทย นฤมล ญาณสมบัติ	148
12. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในองค์กรทางการศึกษาของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ พิชญ์ อัชฌาศัย , อีสริย์ วงศ์คำจันทร์ , อาคม จันทะนี	164
13. วัฒนธรรมคุณภาพของหลักสูตรตามกฎกระทรวง อว. 2565 จาก กฎกระทรวง อว. ฉบับที่ 5 และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานระดับอุดมศึกษา (กมอ.) 20 ก.ค. 65 รวมทั้งวัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture) รศ.ดร.อภินันท์ จันทะนี , รศ.ดร.อัฉรา หล่อตระกูล , ผศ.ดร.อภิษฎา ศรีเครือดัง	179
14. คุณธรรมจริยธรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา อรุณี ชูประยูร , อาคม จันทะนี , อภินันท์ จันทะนี	192

สารบัญ (ต่อ)
วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์
ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

<u>บทความวิชาการ</u>	หน้า
15. เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจยุคดิจิทัล ผศ.ดร.ภัทรพร จันตะนี , รศ.ดร.อภิรัตน์ จันตะนี	203
16. การวิเคราะห์พุทธนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนในภาคอีสานตอนบน พระครูภาวนาธรรมโฆสิต, ดร. , รศ.ดร.อภิรัตน์ จันตะนี	214
17. คุณลักษณะเฉพาะของผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสู่การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ รศ.ดร.ศรุดา สมพอง , อรัทัย ชีรานนท์ , ธาณี สิงห์วงศ์	226
18. การบริหารทรัพยากรมนุษย์กับการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยภาครัฐ อาจารย์โยธี จันตะนี , อาจารย์มูจจินทร์ ทศตรกุลพัฒน์	237

1. ทฤษฎีคลายความทุกข์เพื่อสร้างความสุขในมนุษย์

Theory of relieving suffering to creating happiness in humans

รองศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ จันตะนี

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

fsa20232566@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอสาเหตุของความทุกข์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมีสาเหตุเกิดจากหลายปัจจัย เช่น ความเครียดจากการทำงาน วิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคต การเจ็บป่วย การสูญเสียคนที่รัก ปัญหาความสัมพันธ์ ความล้มเหลว การยึดติดกับสิ่งของ การเปรียบเทียบตนเอง ความคาดหวังที่ไม่เกิดขึ้นจริง และความรู้สึกโดดเดี่ยว ซึ่งสามารถสะสมจนส่งผลกระทบต่อความสุขและคุณภาพชีวิต วิธีคลายความทุกข์ที่ได้ผลคือการฝึกสมาธิและสติ การฝึกหายใจลึก การออกกำลังกาย การพูดคุยกับผู้อื่น การทำบุญ การตั้งเป้าหมายที่สมเหตุสมผล และการปล่อยวางสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ การสร้างความสุขที่ยั่งยืนมาจากการมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การดูแลสุขภาพ การฝึกความกตัญญู การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการเป็นผู้ให้ การดำเนินชีวิตด้วยความสมดุลและการปล่อยวางตามหลักพุทธศาสนาจะช่วยให้เรามีความสุขและความสงบในจิตใจตลอดไป ฉะนั้น ความทุกข์ในชีวิตประจำวันมาจากหลายปัจจัย เช่น ความเครียดจากการทำงาน การเจ็บป่วย และการสูญเสียคนที่รัก การยึดติดกับสิ่งของและการเปรียบเทียบตนเองเป็นสาเหตุหลักที่สะสมความทุกข์ วิธีคลายความทุกข์คือการฝึกสมาธิและสติ การออกกำลังกาย การตั้งเป้าหมายที่สมเหตุสมผล และการปล่อยวางสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ การสร้างความสุขที่ยั่งยืนต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ดูแลสุขภาพ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดี รวมถึงการปล่อยวางตามหลักพุทธศาสนา.

คำสำคัญ: คลายความทุกข์, สร้างความสุข, มนุษย์

Abstract

This research article aims to present the causes of suffering in daily life, which are caused by many factors, such as work stress, anxiety about the future, illness, loss of loved ones, relationship problems, failure, attachment to things, self-comparison, unrealistic expectations, and loneliness, which can accumulate and affect happiness and quality of life. Effective ways to relieve suffering include meditation and mindfulness, deep breathing exercise, exercise, talking to others, making merit, setting reasonable goals, and letting go of things that cannot be controlled. Creating sustainable happiness comes from having a clear purpose, taking care of health, practicing gratitude, building good relationships, and being a

giver. Living a balanced life and letting go according to Buddhist principles will help us to have happiness and peace of mind forever. Therefore, suffering in daily life comes from many factors, such as work stress, illness, and loss of loved ones. Attachment to things and self-comparison are the main causes of accumulated suffering. Ways to relieve suffering include meditation and mindfulness, exercise, setting reasonable goals, and letting go of things that cannot be controlled. Creating sustainable happiness requires a clear purpose, taking care of health, and building good relationships, including letting go according to Buddhist principles.

Keywords: Relieve suffering, Create happiness, Human

1. ความนำ

ความเป็นมาที่ปฏิบัติจริงของกฎไตรลักษณ์และอริยสัจ 4 เพื่อการคลายความทุกข์และสร้างความสงบสุขในสังคมประเทศไทย การนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการคลายความทุกข์และสร้างความสงบสุขในสังคมไทยเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับและปฏิบัติมาอย่างยาวนาน โดยเน้นที่การเข้าใจและปฏิบัติตามกฎไตรลักษณ์และอริยสัจ 4 ซึ่งวิธีคลายความทุกข์และการสร้างความสงบสุขในสังคมไทยโดยใช้หลักกฎไตรลักษณ์และอริยสัจ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาวิธีการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ๆ เพื่อให้เกิดความสงบสุขและลดความทุกข์ในสังคม หลักธรรมทั้งสองนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในพระพุทธศาสนาที่ช่วยในการเข้าใจและจัดการกับความทุกข์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการปฏิบัติจริงตามหลักพระพุทธศาสนาประกอบด้วยแนวทางสำคัญหลายประการ รวมถึงกฎไตรลักษณ์และอริยสัจ 4 ในการปฏิบัติตามกฎไตรลักษณ์ ควรสังเกตและยอมรับความเปลี่ยนแปลงในชีวิตว่าเป็นธรรมชาติของสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่มีสิ่งใดคงที่ เช่น ยอมรับว่าความสุขและความทุกข์เป็นเพียงชั่วคราว การตระหนักถึงความทุกข์และหาวิธีคลายความทุกข์ เช่น ฝึกสมาธิหรือทำกิจกรรมที่ชอบ รวมถึงการพิจารณาความไม่มีตัวตนและปล่อยวางความยึดมั่น ในการปฏิบัติตามอริยสัจ 4 ควรยอมรับและเผชิญกับความทุกข์ หาสาเหตุของความทุกข์ ดับทุกข์ด้วยการฝึกสมาธิและปฏิบัติธรรม และปฏิบัติตามมรรคมีองค์ 8 เพื่อการดำเนินชีวิตที่สงบสุขและมีสติยิ่งขึ้น

สำหรับหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่สำคัญและเหมาะสมในการศึกษา ได้แก่ "อริยสัจ 4" ซึ่งประกอบด้วย ทุกข์ (Dukkha) คือความทุกข์หรือความไม่พึงพอใจในชีวิตที่เราเผชิญอยู่ สมุทัย (Samudaya) สาเหตุของความทุกข์ซึ่งมาจากตัณหา ความปรารถนา ความอยากได้อะไรก็มี นิโรธ (Nirodha) ความดับทุกข์ คือการดับตัณหาและความปรารถนา และมรรค (Maggā) หนทางที่นำไปสู่การดับทุกข์ ซึ่งประกอบด้วยมรรคมีองค์ 8 ได้แก่ สัมมาทิฐิ (เห็นชอบ) สัมมาสังกัปปะ (ดำริชอบ) สัมมาวาจา (เจรจาชอบ) สัมมากัมมันตะ (ทำ การชอบ) สัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ) สัมมาวายามะ (พยายามชอบ) สัมมาสติ (ระลึกชอบ) และสัมมาสมาธิ (ตั้งใจมั่นชอบ) การใช้หลักอริยสัจ 4 ในการวิจัยเรื่องการคลายความทุกข์จะช่วยให้เข้าใจถึงสาเหตุและวิธีการ ในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล นอกจากนี้ กฎไตรลักษณ์ที่ประกอบด้วย อนิจจัง (Anicca) ความไม่เที่ยงแท้ ทุกขัง (Dukkha) ความเป็นทุกข์ และอนัตตา (Anatta) ความไม่มีตัวตนที่แท้จริง เป็นพื้นฐาน

สำคัญในการทำความเข้าใจถึงความจริงของชีวิตและการดำรงอยู่ในโลก เพื่อให้คนสามารถปฏิบัติตนอย่างมีสติ และรู้เท่าทันความจริงของชีวิตตามที่เป็นอยู่

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการคลายความทุกข์เพื่อสร้างความสุขสำหรับมนุษยชาติ ดังนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาสาเหตุที่เกิดความทุกข์ในชีวิตประจำวันของมนุษย์จากอดีตมาจนกระทั่งปัจจุบัน
- 2.2 เพื่อศึกษาวิธีการนำหลักพุทธธรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ในการคลายความทุกข์และการสร้างความสุขให้กับมนุษยชาติให้มีชีวิตความสงบสุขอย่างยืนตลอดไป
- 2.3 เพื่อนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์ในการคลายความทุกข์และพัฒนาความสุขต่อไป

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การคลายความทุกข์เพื่อสร้างสุขในมนุษย์” ได้มีขอบเขตไว้ดังนี้

3.1 ขอบเขตในพื้นที่และสถานที่ศึกษา

การศึกษาจากองค์กรของสงฆ์และหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชนที่เก็บรวบรวมเอกสาร ตำรา หนังสือ และพระไตรปิฎก รวมทั้งการใช้ ช่วยสืบค้นจากทุกภูมิภาคที่มีข้อมูลจากทั่วโลก

3.2 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

การศึกษาถึงสาเหตุของความทุกข์ของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน ทั้งจากปัจจัยภายนอกและภายใน โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับความทุกข์ คือ กฎไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 มรรคมีองค์ 8 พรหมวิหาร 4 และสติปัฏฐาน 4 และทฤษฎีที่ปรากฏในเอกสาร ตำราหรือหนังสือ รวมทั้งวารสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

3.3 ขอบเขตทางด้านเวลา

เป็นการใช้เวลาค้นคว้าเอกสาร ตำราหรือหนังสือและวารสารทางวิชาการที่เกี่ยวกับความทุกข์ วิธีการคลายความทุกข์และการสร้างความสุขด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์จากเหตุการณ์ที่เกิดความทุกข์ของพุทธศาสนิกชนคนไทย ในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน (มีนาคม - กันยายน 2567)

4. การนิยามศัพท์ที่ทำวิจัยในครั้งนี้

การนิยามศัพท์เฉพาะการทำวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจอย่างชัดเจนและตรงกับเนื้อหาการวิจัยในเรื่อง "การคลายความทุกข์" และทำให้การวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนา เพื่อการลดทุกข์หรือคลายความทุกข์ที่เป็นไปได้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

ความทุกข์ หมายถึง เป็นสภาวะที่ไม่พึงประสงค์หรือความไม่สบายใจที่เกิดขึ้นจากการเผชิญกับปัญหาในชีวิตประจำวัน คือความเครียด ความวิตกกังวล ความเจ็บป่วย การสูญเสีย และการไม่พอใจในชีวิต

ความเครียด หมายถึง เป็นสภาวะทางจิตใจและร่างกายที่เกิดขึ้นเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายหรือกดดันทำให้รู้สึกไม่สบายใจหรือวิตกกังวล

ความวิตกกังวล หมายถึง เป็นอาการที่เกิดขึ้นเมื่อมีความกังวลใจเกี่ยวกับสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นหรือความไม่แน่นอนในอนาคตมักทำให้รู้สึกไม่สบายใจหรือไม่มั่นคง

ความไม่พอใจในตนเอง หมายถึง เป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจหรือผิดหวังในตนเองที่อาจเกิดจากการไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานที่ตนเองตั้งไว้

ลดความทุกข์ หมายถึง การทำให้ระดับความทุกข์ลดลงหรือเบาลงจากที่เป็นอยู่ ที่อาจไม่สามารถกำจัดความทุกข์ได้ทั้งหมด แต่สามารถทำให้ความทุกข์นั้นเบาลงหรือทุเลาได้ ซึ่งอาจจะหมายถึงการทำให้ความทุกข์นั้นมีผลกระทบต่อชีวิตน้อยลง วิธีการลดความทุกข์ในพระพุทธศาสนาอาจรวมถึง

การคลายความทุกข์ หมายถึง การทำให้ความทุกข์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหายไปหรือหมดไปชั่วคราว เป็นการทำให้จิตใจสบายขึ้นในขณะนั้น วิธีการคลายความทุกข์ในพระพุทธศาสนา ซึ่งรวมถึงการฝึกสติปัฏฐาน 4 การใช้เมตตาและกรุณา และการฝึกสมาธิ

องค์ความรู้หรือรูปแบบลดความทุกข์ หมายถึง การทำความเข้าใจในอริยสัจ 4 กฎไตรลักษณ์ พรหมวิหาร 4 และสติปัฏฐาน 4 และวิธีการปฏิบัติตามอริยสัจ 4 กฎไตรลักษณ์ พรหมวิหาร 4 และสติปัฏฐาน 4 ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดความสงบสุข ลดความทุกข์ได้

องค์ความรู้หรือรูปแบบการคลายความทุกข์ หมายถึง แนวทางที่สามารถนำมาปฏิบัติได้ เพื่อให้จิตใจสงบและคลายความทุกข์ในปัจจุบันได้ ต่อไปนี้คือการอธิบายรูปแบบและแนวทางการคลายความทุกข์ที่สำคัญ คือ

การฝึกสติและสมาธิ (สมาธิ, วิปัสสนา และสติปัฏฐาน 4) **การเจริญเมตตาและกรุณา**(เมตตา ภาวนา กรุณา ภาวนา) **การฝึกปัญญาและการเห็นธรรม**(การพิจารณากฎไตรลักษณ์, การศึกษาและปฏิบัติตามอริยสัจ 4)

การใช้ชีวิตตามหลักศีลธรรม(การรักษาศีล 5, การดำเนินชีวิตด้วยความสุจริต) **และการพัฒนาจิตใจและจิตสำนึก** (พรหมวิหาร 4, อิทธิบาท 4)

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิจัย

โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ:

5.1 ความเข้าใจในสาเหตุของความทุกข์: การวิจัยนี้จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในสาเหตุของความทุกข์ทั้งจากปัจจัยภายนอกและภายในมนุษย์ ซึ่งจะช่วยให้สามารถหาแนวทางต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา เช่น ไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 มรรคมีองค์ 8 พรหมวิหาร 4 และสติปัฏฐาน 4 มาใช้เพื่อคลายความทุกข์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 การพัฒนาวิธีการสร้างความสุข: การวิจัยนี้จะนำเสนอวิธีการที่สามารถช่วยให้มนุษย์สร้างความสุขในชีวิตประจำวันได้ผ่านการปฏิบัติตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เช่น การเจริญสติและสมาธิ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตใจและสังคม

5.3 การสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการ: การวิจัยนี้จะสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาความทุกข์และการสร้างความสุขในสังคมไทยและทั่วโลก โดยมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

6. การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนเอกสาร แนวคิด หลักพุทธธรรม และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคลายความทุกข์แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนา กล่าวคือ กฎไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 พรหมวิหาร 4 สติปัฏฐาน 4 และอิทธิบาท 4 และทฤษฎีทางจิตวิทยาและการจัดการความเครียดในการลดความทุกข์และเสริมสร้างความสุขในชีวิตประจำวัน รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและมีประสิทธิภาพในการคลายความทุกข์ ดังต่อไปนี้

6.1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารหรือบริบทที่เกี่ยวกับ “การคลายความทุกข์ตามกฎไตรลักษณ์และอริยสัจ 4” คือการปฏิบัติจริงในการคลายความทุกข์ตามกฎไตรลักษณ์และอริยสัจ 4 โดยการคลายความทุกข์ตามกฎไตรลักษณ์และอริยสัจ 4 เป็นกระบวนการที่สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันเพื่อช่วยให้เกิดความสงบและลดความทุกข์ได้ ตัวอย่างเอกสารหรือบริบทที่เกี่ยวข้องกับการคลายความทุกข์มี ดังนี้

6.1.1 การพิจารณากฎไตรลักษณ์ในชีวิตประจำวัน

1) อนิจจัง (Anicca) -ความไม่เที่ยงแท้

การปฏิบัติ: สังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบตัวและในตัวเอง เพื่อรับรู้และยอมรับความจริงที่ว่าไม่มีสิ่งใดคงที่

ตัวอย่าง: เมื่อรู้สึกไม่พอใจหรือมีความสุขกับสิ่งใด ให้พิจารณาว่าอารมณ์นั้นเป็นเพียงชั่วคราว เช่น ความสุขจากได้รับของขวัญหรือความทุกข์จากการสูญเสียสิ่งของ

2) ทุกขัง (Dukkha) -ความเป็นทุกข์

การปฏิบัติ: ตระหนักถึงความทุกข์ที่มีอยู่ในชีวิตและหาวิธีคลายความทุกข์นั้น

ตัวอย่าง: เมื่อรู้สึกเครียดจากการทำงาน ให้พิจารณาว่าความเครียดเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และหาวิธีผ่อนคลาย เช่น การฝึกสมาธิหรือการออกกำลังกาย

3) อนัตตา (Anatta) -ความไม่มีตัวตน

การปฏิบัติ: พิจารณาความไม่มีตัวตนของสรรพสิ่ง เพื่อปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่น

ตัวอย่าง: เมื่อรู้สึกผิดหวังกับความสำเร็จหรือล้มเหลวในชีวิต ให้พิจารณาว่าเราไม่สามารถควบคุมทุกสิ่งได้และสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ใช่ตัวตนหรือของตน

โดยสรุปการปฏิบัติตามกฎไตรลักษณ์ในชีวิตประจำวันประกอบด้วย 1) อนิจจัง-การสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบตัวและในตัวเอง เพื่อยอมรับว่าไม่มีสิ่งใดคงที่ เช่น เมื่อรู้สึกไม่พอใจหรือมีความสุข ให้พิจารณาว่าอารมณ์เหล่านั้นเป็นเพียงชั่วคราว 2) ทุกขัง-การตระหนักถึงความทุกข์ในชีวิตและหาวิธีคลายความทุกข์ เช่น การฝึกสมาธิหรือการออกกำลังกาย และ 3) อนัตตา -การพิจารณาความไม่มีตัวตนของสรรพสิ่ง เพื่อปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่น เช่น เมื่อผิดหวังกับความสำเร็จหรือล้มเหลว ให้พิจารณาว่าตนไม่สามารถควบคุมทุกสิ่งได้และสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ใช่ตนหรือของตน

6.1.2 การปฏิบัติตามอริยสัจ 4

1) ทุกข์ (Dukkha) -การรับรู้ความทุกข์

การปฏิบัติ: ยอมรับและเผชิญกับความทุกข์ที่เกิดขึ้น

ตัวอย่าง: เมื่อรู้สึกทุกข์จากการสูญเสียคนที่รัก ให้ยอมรับความจริงที่ว่า การสูญเสียเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

2) สมุทัย (Samudaya) -การหาสาเหตุของความทุกข์

การปฏิบัติ: สังเกตและระบุสาเหตุของความทุกข์ เช่น ความอยาก ความยึดมั่นในสิ่งต่าง ๆ

ตัวอย่าง: เมื่อรู้สึกไม่พอใจในงานที่ทำ ให้พิจารณาว่าความไม่พอใจมาจากความคาดหวังที่ไม่สมเหตุสมผลหรือไม่

3) นิโรธ (Nirodha) -การดับทุกข์

การปฏิบัติ: ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อคลายความทุกข์ เช่น การฝึกสมาธิ การทำบุญ และการปฏิบัติธรรม

ตัวอย่าง: เมื่อรู้สึกทุกข์ใจจากความเครียด ให้ฝึกนั่งสมาธิหรือทำกิจกรรมที่ช่วยให้จิตใจสงบ

4) มรรค (Maggā) -หนทางดับทุกข์

การปฏิบัติ: ปฏิบัติตามมรรคมรรค 8 ซึ่งประกอบด้วย:

สัมมาทิฐิ (Right View): การเห็นชอบ

สัมมาสังกัปปะ (Right Intention): การตั้งจิตชอบ

สัมมาวาจา (Right Speech): การพูดชอบ

สัมมากัมมันตะ (Right Action): การกระทำชอบ

สัมมาอาชีวะ (Right Livelihood): การเลี้ยงชีพชอบ

สัมมาวายามะ (Right Effort): การพยายามชอบ

สัมมาสติ (Right Mindfulness): การระลึกชอบ

สัมมาสมาธิ (Right Concentration): การตั้งจิตชอบ

โดยสรุปการปฏิบัติตามอริยสัจ 4 ประกอบด้วย 1)ทุกข์ -การรับรู้และยอมรับความทุกข์ เช่น การสูญเสียเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต 2)สมุทัย -การหาสาเหตุของความทุกข์ เช่น ความอยากและความยึดมั่น 3)นิโรธ -การดับทุกข์โดยใช้วิธีต่าง ๆ เช่น การฝึกสมาธิ การทำบุญ และการปฏิบัติธรรม และ 4)มรรค -หนทางดับทุกข์

โดยปฏิบัติตามมรรคมีองค์ 8 ได้แก่ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ

6.2 หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้อง

ตามหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับ “การคลายความทุกข์” ซึ่งมีทั้ง กฏไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 พรหมวิหาร 4 อธิบาท 4 และสติปัฏฐาน 4 เป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการคลายความทุกข์ ซึ่งกฏไตรลักษณ์สอนให้เห็นความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ และความไม่มีตัวตนของสรรพสิ่ง ส่วนอริยสัจ 4 ประกอบด้วยการรับรู้ความทุกข์ หาสาเหตุ ดับทุกข์ และปฏิบัติตามมรรคมีองค์ 8 ส่วนพรหมวิหาร 4 สอนให้มีเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา สำหรับอธิบาท 4 คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ช่วยให้มีความสุขและความพยายามในการทำกุศล สิ้นสุดทุกข์ สติปัฏฐาน 4 ช่วยให้มีความรู้ตัวในการพิจารณากาย เวทนา จิต และธรรม ทั้งหมดนี้เป็นแนวทางที่ช่วยให้จิตใจสงบและคลายความทุกข์ได้อย่างยั่งยืน ดังนี้

1) ไตรลักษณ์ (Three Characteristics)

อนิจจัง (Impermanence): ตระหนักถึงความไม่เที่ยงของสรรพสิ่ง ไม่มีสิ่งใดอยู่คงทนถาวร

ทุกข์ (Suffering): การยอมรับว่าทุกสิ่งที่เกิดขึ้นล้วนมีความทุกข์แฝงอยู่

อนัตตา (Non-Self): การตระหนักถึงความไม่มีตัวตนที่แท้จริง ไม่มีสิ่งใดเป็นของเราหรือควบคุมได้

2) อริยสัจ 4 (Four Noble Truths):

ทุกข์ (Dukkha): ความทุกข์ในชีวิตที่เราประสบ เช่น การเกิด แก่ เจ็บ ตาย

สมุทัย (Samudaya): สาเหตุของความทุกข์ ซึ่งเกิดจากตัณหา ความอยากได้ อยากมี

นิโรธ (Nirodha): การดับทุกข์ คือการดับตัณหาและความอยากได้ อยากมี

มรรค (Magga): หนทางดับทุกข์ ซึ่งประกอบด้วย มรรคมีองค์ 8

3) พรหมวิหาร 4 (Four Sublime States):

เมตตา (Loving-kindness): ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น

กรุณา (Compassion): ความสงสารและปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก

มุทิตา (Sympathetic Joy): ความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข

อุเบกขา (Equanimity): การรักษาความเป็นกลาง ไม่เอนเอียงไปทางใด

4) อธิบาท 4 (The Four Bases of Spiritual Power (Iddhipada 4):

ฉันทะ (Chanda): ความพอใจและความรักในสิ่งที่ทำ การมีความปรารถนาแรงกล้าในการทำสิ่งนั้นให้สำเร็จ

วิริยะ (Viriya): ความพยายามและความขยันหมั่นเพียร การมีความมุ่งมั่นในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

จิตตะ (Citta): ความเอาใจใส่และการตั้งใจแน่วแน่ การมีสมาธิและสติในการทำสิ่งต่าง ๆ

วิมังสา (Vimamsa): การพิจารณาและการวิเคราะห์อย่างรอบคอบ การใช้ปัญญาในการตรวจสอบและปรับปรุงตนเอง ซึ่งการปฏิบัติที่ต้องพิจารณาผลการทำงานของตนเองและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

5) สติปัฏฐาน 4 (Four Foundations of Mindfulness):

กายนุปัสสนา (Contemplation of the Body)

เวทนानุปัสสนา (Contemplation of Feelings)

จิตตานุปัสสนา (Contemplation of the Mind)

ธัมมานุปัสสนา (Contemplation of Mental Objects)

สำหรับความแตกต่างระหว่าง “ทุกขัง-ในกฏไตรลักษณ์ กับ ทุกข์-ในอริยสัจ 4” การจัดทำตารางอธิบายความแตกต่างระหว่าง “ทุกขัง” ในกฏไตรลักษณ์ กับ “ทุกข์” ซึ่งในอริยสัจ 4 ความแตกต่างระหว่าง “ทุกขัง” ในกฏไตรลักษณ์ กับ “ทุกข์” ในอริยสัจ 4

1) ทุกขัง (กฏไตรลักษณ์) ซึ่งเป็นหนึ่งในสามลักษณะของสรรพสิ่งในกฏไตรลักษณ์ (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) ซึ่งหมายถึงความทุกข์หรือความไม่สบายใจที่มีอยู่ในสรรพสิ่งทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต โดยทุกขังในกฏไตรลักษณ์หมายถึงความไม่เที่ยง ความเปลี่ยนแปลง และความไม่สมบูรณ์ของสรรพสิ่งที่ไม่สามารถพึงพอใจได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ เป็นความจริงทางธรรมชาติที่ทุกสรรพสิ่งต้องเผชิญ ไม่มีสิ่งใดสามารถหลีกเลี่ยงความทุกข์ในรูปแบบนี้ได้

2) ทุกข์ (อริยสัจ 4) ซึ่งเป็นหนึ่งในอริยสัจ 4 ซึ่งประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค หมายถึงความทุกข์หรือความไม่สบายใจที่เกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ในชีวิตมนุษย์ โดยทุกข์ในอริยสัจ 4 หมายถึงความเจ็บปวด ความทรมาน ความสูญเสีย หรือความไม่สมบูรณ์ในชีวิตมนุษย์ เช่น ความป่วยไข้ ความเศร้าโศก หรือความไม่พอใจ ทั้งนี้ ความทุกข์ที่สามารถทำให้ลดลงหรือแก้ไขได้ผ่านการปฏิบัติตามมรรค 8 ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตเพื่อการหลุดพ้นจากทุกข์ โดยแสดงในตารางและอธิบายความแตกต่าง ดังนี้

หัวข้อ	ทุกข์-ในกฎไตรลักษณ์	ทุกข์-ในอริยสัจ 4
ความหมาย	ความเป็นทุกข์, ความไม่สมบูรณ์, การไม่พอใจ	ความทุกข์ในชีวิต, ความไม่สบายกายและใจ, ความทุกข์ทุกรูปแบบ
ขอบเขต	ทุกสิ่งทุกอย่างในโลก ทุกข์เป็นลักษณะทั่วไปของสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต	ความทุกข์ที่เกิดขึ้นกับบุคคล เช่น ความเจ็บปวดทางกาย, ความทุกข์ทางจิตใจ
ตัวอย่าง	ความเปลี่ยนแปลง, การเสื่อมสลาย, ความไม่ยั่งยืน	ความทุกข์จากการเกิด, แก่, เจ็บ, ตาย, การพลัดพรากจากสิ่งที่รัก, การประสบสิ่งที่ไม่ชอบ
จุดประสงค์ในการศึกษา	เพื่อให้เข้าใจความเป็นจริงของสรรพสิ่งว่าไม่มีอะไรคงที่และเที่ยงแท้	เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของทุกข์และวิธีการดับทุกข์
วิธีการแก้ไขหรือหลุดพ้น	การยอมรับความจริงของความไม่เที่ยงและการปล่อยวาง	การปฏิบัติตามมรรคมงคล 8 เพื่อดับทุกข์

แผนภาพแสดง” ความทุกข์ตามกฎไตรลักษณ์“ เปรียบเทียบ “ความทุกข์ตามอริยสัจ 4”

6.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง “การคลายความทุกข์”

สำหรับทฤษฎีที่เกี่ยวกับการคลายความทุกข์ ซึ่งเน้นการจัดการกับความเครียดและความทุกข์โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การฝึกสมาธิ การฝึกการหายใจ และใช้วิธีการทางจิตวิทยาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาจิตใจ

1) ทฤษฎีการจัดการความเครียด (Stress Management Theory):

การรับรู้และการตอบสนองต่อความเครียด

วิธีการผ่อนคลายและการจัดการความเครียด เช่น การหายใจลึก ๆ การทำสมาธิ

ดังนั้น ทฤษฎีการจัดการความเครียด ซึ่งมุ่งเน้นการใช้เทคนิคและกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อควบคุมหรือควบคุมความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน คือวิธีการและตัวอย่างการปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ได้จริง โดยสรุปทฤษฎีการจัดการความเครียดเน้นการใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อควบคุมและการลดความเครียดในชีวิตประจำวัน การฝึกการหายใจ การฝึกสมาธิ การฝึกสติ การออกกำลังกาย และการทำกิจกรรมที่ชอบเป็นตัวอย่างของวิธีการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้การฝึกฝนและการปฏิบัติเหล่านี้จะช่วยให้อารมณ์สงบและมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

2) ทฤษฎีความสุข (Happiness Theory): ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุข เช่น ความสัมพันธ์ที่ดี การมีจุดหมายในชีวิต ซึ่งทฤษฎีความสุขในจิตวิทยามุ่งเน้นที่การพัฒนาความสุขผ่านปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ที่ดี การมีจุดหมายในชีวิต และการมีสุขภาพจิตที่ดี ตัวอย่างทฤษฎีความสุขที่สามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งสุขภาพที่ดีหรือการได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน แสดงความขอบคุณต่อคนที่ช่วยเหลือหรือสนับสนุนคุณ เช่น การส่งข้อความขอบคุณหรือการให้ของขวัญเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยสรุปทฤษฎีความสุขเน้น

ที่การพัฒนาความสุขผ่านความสัมพันธ์ที่ดี การมีจุดหมายหมายในชีวิต การดูแลสุขภาพกายและใจ และการฝึกความกตัญญู การปฏิบัติตามแนวทางเหล่านี้จะช่วยเพิ่มความสุขและความพึงพอใจในชีวิตอย่างยั่งยืน

6.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคลายความทุกข์ในประเทศไทย

ผลงานวิจัยเรื่องการใช้สมาธิในการคลายความทุกข์: ผลการวิจัยพบว่า การนั่งสมาธิช่วยลดความเครียดและความวิตกกังวล ทำให้ผู้ปฏิบัติมีจิตใจที่สงบและมีความสุขมากขึ้น -ผลงานวิจัยเรื่องการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัว การนำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้ในครอบครัวช่วยสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว

2) ผลงานวิจัยในต่างประเทศ

ผลงานวิจัยเรื่องการใช้วิปัสสนากรรมฐานในการลดความเครียด: ผลการวิจัยพบว่า การฝึกวิปัสสนากรรมฐานช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีความตระหนักรู้ในตัวเองมากขึ้นและสามารถจัดการกับความเครียดได้ดีขึ้น -ผลงานวิจัยเรื่องการใช้การเจริญเมตตาและกรุณาในการพัฒนาสุขภาพจิต -การเจริญเมตตาและกรุณาช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีความสุขและความพึงพอใจในชีวิตมากขึ้น ลดความโกรธและความเกลียดชัง

7. วิธีดำเนินการ

การศึกษาค้นคว้าเอกสารเพื่อการวิจัย มีขั้นตอนคือ การรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องผ่านแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อรวบรวมได้แล้วจึงคัดเลือกและวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องและตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยทำการสังเคราะห์ออกเป็นองค์ความรู้ใหม่เพื่อใช้ในการสรุปเป็นบทความวิจัย สำหรับการเผยแพร่ในวารสารที่มีคุณภาพตามระเบียบต่อไป

โดยดำเนินการวิจัยได้ ดังนี้

1) การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของวิจัย ซึ่งมีทั้งตำราหรือหนังสือ วารสาร บทความวิชาการ และรายงานผลการวิจัย รวมทั้งจากเอกสารอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาหรือห้องสมุดมหาวิทยาลัยจะเป็นประโยชน์ในการค้นหาเอกสารที่มีคุณภาพ

2) การประเมินคุณภาพเอกสาร ซึ่งเป็นเอกสารที่รวบรวมจากการกลั่นกรองที่มีคุณภาพและเชื่อมั่นได้สูง และผู้วิจัยได้ทำการประเมินคุณภาพของเอกสารโดยพิจารณาถึงแหล่งที่มาของเอกสาร ความน่าเชื่อถือของผู้เขียนเอกสารตำราหรือหนังสือ และความสมเหตุสมผลของข้อมูล คือเอกสารที่มีการอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือย่อมมีคุณภาพดีที่มีความเชื่อถือสูง

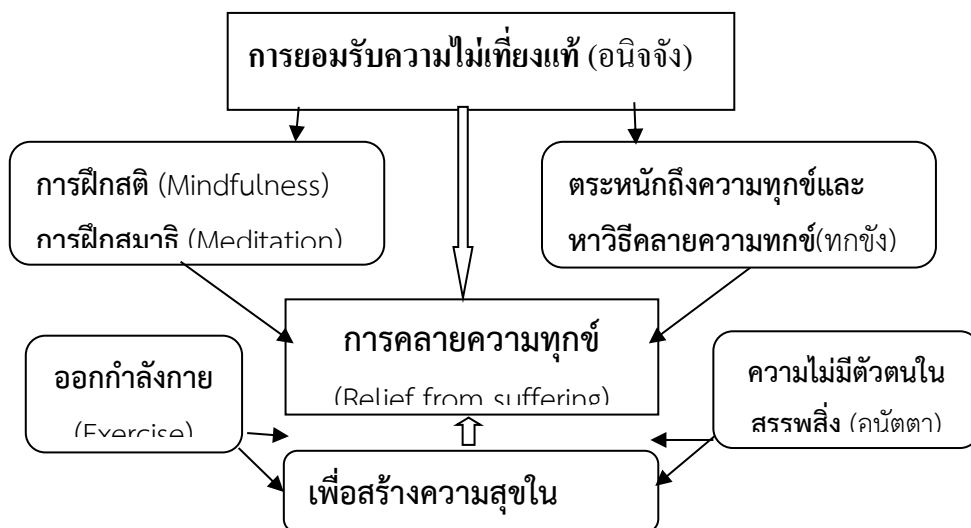
3) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาหรือการวิเคราะห์เอกสาร) วิธีการเหล่านี้ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถระบุแนวโน้ม ประเด็นสำคัญ และรูปแบบที่ปรากฏในเอกสารต่าง ๆ เช่น สังเคราะห์บทความทางวิชาการเกี่ยวกับวิธีการคลายความทุกข์ตามหลักธรรมเกี่ยวกับกฎไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 มรรคมีองค์ 8 พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 และสติปัฏฐาน 4

4) การสรุปผลการวิจัยทำให้เป็นรายงานผลการวิจัย และการเผยแพร่ในวารสารที่มีคุณภาพตามประกาศ ก.พ.อ.ที่กำหนด ทั้งนี้การสรุปผลการวิจัยและเขียนรายงานวิจัยโดยสรุปประเด็นที่สำคัญ ๆ และเสนอแนะเพิ่มเติมตามข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ได้ รายงานควรมีการอ้างอิงแหล่งที่มาอย่างถูกต้องและชัดเจน

5) การอ้างอิงหรือบรรณานุกรม โดยอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลหรือทำบรรณานุกรม ตามระเบียบวิธีวิจัยชั้นสูง (อภิรักษ์ จันตะนี, 2565 หน้า 326 จากหนังสือ “ระเบียบวิธีวิจัยชั้นสูง”)

8. สรุปผลการวิเคราะห์การคลายความเครียด

โดยสรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังเช่น องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิเคราะห์กฎไตรลักษณ์และการปฏิบัติตามอริยสัจ 4 ในชีวิตประจำวันคือ การยอมรับความไม่เที่ยงแท้ (อนิจจัง) การตระหนักถึงความทุกข์และหาวิธีคลายความทุกข์ (ทุกขัง) และการพิจารณาความไม่มีตัวตนของสรรพสิ่งเพื่อปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่น (อนัตตา) โดยอริยสัจ 4 สอนให้เรารับรู้และยอมรับความทุกข์ (ทุกข์) หาสาเหตุของความทุกข์ (สมุทัย) ดับทุกข์ (นิโรธ) และปฏิบัติตามมรรคมีองค์ 8 (มรรค) เพื่อดับทุกข์ ทั้งนี้ การจัดการความเครียดและการพัฒนาความสุขผ่านการฝึกสมาธิ สติ การออกกำลังกาย และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เป็นแนวทางที่ช่วยให้จิตใจสงบและมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

แผนภาพ แสดงองค์ความรู้ใหม่ กรณีคลายความทุกข์

9. การสรุป

9.1 สาเหตุที่เกิดความทุกข์ ในชีวิตประจำวัน จากการสังเคราะห์มีสาเหตุหลักๆ 12 ข้อ ดังนี้

1) ความเครียดเกิดจากการทำงาน: การทำงานที่มีปริมาณมากเกินไปหรือความกดดันจากที่ทำงานเป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นบ่อยทำให้เกิดความเครียด ซึ่งส่งผลให้มีความทุกข์ทางกายและทางจิตใจ จึงทำให้มีความวิตกกังวลขึ้นในชีวิตประจำวัน

- 2) **ความวิตกกังวลเกี่ยวกับงานในวันข้างหน้า:** การไม่แน่ใจในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในภายหน้า เช่น ความมั่นคงทางการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงในชีวิต อาจจะทำให้เกิดความกังวลและความทุกข์ทางจิตใจ
- 3) **ความเจ็บป่วยทางร่างกาย:** การเผชิญกับความเจ็บป่วยหรืออาการไม่สบายทางร่างกาย นับว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดความทุกข์ทางจิตใจและหมดความสิ้นหวังในชีวิต
- 4) **การสูญเสียคนที่ตนรัก:** การเสียชีวิตหรือการแยกทางจากคนที่ตนรัก มักส่งผลให้เกิดความเศร้าโศกและความทุกข์อย่างลึกซึ้งในจิตใจ
- 5) **การเกิดปัญหาความสัมพันธ์:** เกิดความขัดแย้งหรือความไม่เข้าใจกันในความสัมพันธ์ ทั้งภายในครอบครัว คู่รัก(ที่ยังไม่แต่งงาน) หรือเพื่อน มักนำมาซึ่งความทุกข์ทางจิตใจและความเจ็บปวดทางจิตใจ
- 6) **การความล้มเหลวในชีวิต:** การเผชิญกับความล้มเหลวในการศึกษา การทำงาน หรือชีวิตส่วนตัว ทำให้เกิดความทุกข์ทางกายและทางจิตใจ จึงทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ
- 7) **การยึดติดกับสิ่งของที่ตนมี:** การยึดติดในสิ่งของ วัตถุ หรือสถานที่ที่ไม่คงทน ทำให้เกิดความทุกข์ทางจิตใจ หากสิ่งของที่ตนมีอยู่มีการเปลี่ยนแปลงหรือสูญหายไป
- 8) **การเปรียบเทียบตนกับผู้อื่น:** การเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่นในตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่ได้ประสบความสำเร็จในการทำงาน หรือสถานะทางสังคม จึงทำให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจและความทุกข์ทางจิตใจ
- 9) **ความเป็นหนี้จากการกู้ยืมเงินทอง:** ความทุกข์ที่เกิดจากการกู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่าย เพราะการมีหนี้สินทำให้จิตใจไม่สงบและต้องรับผิดชอบในการชำระคืน การมีหนี้สินจึงไม่มีความสุขที่เรียกว่า "อนนสุข"
- 10) **ความเสี่ยงจากงานหรือลงทุน:** การทำงานหรือลงทุนค้าขายมีความเสี่ยงที่มักเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งผู้ลงทุนไม่มีความรอบคอบที่ตัดสินใจในแต่ละครั้ง
- 11) **ความคาดหวังที่ไม่เกิดขึ้นจริง:** การตั้งความคาดหวังสูงเกินไป เมื่อไม่เกิดขึ้นจริง หรือไม่เกิดขึ้นอย่างสมเหตุสมผล จึงทำให้เกิดความผิดหวังและความทุกข์เมื่อไม่สามารถบรรลุตามที่ตั้งไว้
- 12) **ความรู้สึกโดดเดี่ยวทางจิตใจ:** การขาดการสนับสนุนหรือความสัมพันธ์ที่ดีจากคนรอบข้าง หรือเพื่อนร่วมเรียน หรือเพื่อนร่วมทำงาน จึงทำให้รู้สึกโดดเดี่ยวและเกิดความทุกข์ทางกายและทางจิตใจด้วย

9.2 วิธีคลายความทุกข์ ที่ได้ผลดี จากการสังเคราะห์สรุปสาระสำคัญมี 11 ข้อ ดังนี้:

- 1) **การฝึกสมาธิและสติ:** การฝึกสมาธิช่วยให้จิตใจสงบ ลดความเครียดและความวิตกกังวล การเจริญสติทำให้เราตระหนักถึงความคิดและอารมณ์ของตนเองอย่างมีสติ
- 2) **การฝึกการหายใจลึก:** การหายใจเข้าลึก ๆ และหายใจออกช้า ๆ ได้ช่วยให้ร่างกายและจิตใจสงบลง เป็นวิธีทำแบบง่าย ๆ และมีประสิทธิภาพในการคลายความทุกข์
- 3) **การออกกำลังกาย:** การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ สามารถช่วยให้ร่างกายแข็งแรงและจิตใจสดชื่น ทำให้ลดความเครียดและความวิตกกังวลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) การฝึกหายใจเข้าออกช้าและลึก: การหายใจเข้าลึก ๆ และหายใจออกช้า ๆ สามารถช่วยให้ร่างกายและจิตใจสงบลง เป็นการฝึกที่ง่ายและสามารถทำได้ทุกที่ ซึ่งเป็นการคลายความทุกข์อย่างมีประสิทธิภาพ

5) การพูดคุยและแบ่งปันกับผู้อื่น: การแบ่งปันความรู้สึกและนำปัญหาปรึกษาครอบครัวหรือเพื่อน ซึ่งช่วยให้รู้สึกว่ามีใครสักคน และสามารถคลายความทุกข์ได้ดีมีประสิทธิภาพ

6) การทำบุญและการปฏิบัติธรรม: การทำบุญช่วยเสริมสร้างความสุขภายในจิตใจ การปฏิบัติธรรมช่วยให้จิตใจสงบและคลายความทุกข์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7) การตั้งเป้าหมายชีวิตที่อิงความจริง: การตั้งเป้าหมายที่สมเหตุสมผลและสามารถบรรลุผลได้จริง จึงช่วยให้ช่วยลดความคาดหวังที่ไม่สมจริง และทำให้เกิดความพึงพอใจมากยิ่งขึ้น

8) การเรียนรู้จากความล้มเหลว: การยอมรับความล้มเหลวและเรียนรู้จากสภาพที่เกิดขึ้นจริง เป็นวิธีที่ช่วยให้ตนเองก้าวข้ามความทุกข์และพัฒนาตนเองให้มีความสงบขึ้นได้

9) การตัดสินใจภายใต้ไม่เสี่ยงเกินควร: การใช้เหตุผลและความรู้ทันและมีการประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ตัดสินใจไม่ควรอิงกับอารมณ์หรือข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน ควรมีแผนป้องกันความเสี่ยง

10) การเข้าร่วมในกิจกรรมที่ตนชอบ: การทำกิจกรรมที่ตนชอบ เช่น งานอดิเรก งานจิตอาสา ทำให้มีจิตสำนึกทางวิชาการ ซึ่งเบี่ยงเบนความสนใจจากความทุกข์และเสริมสร้างความสุขให้กับชีวิตตนได้ดีขึ้น

11) การปล่อยวางสิ่งที่ไม่อาจควบคุมได้: การยอมรับความจริงและปล่อยวางในความยึดมั่นในสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ โดยหลักพรหมวิหาร 4: การฝึกให้มีความเมตตา ความกรุณา การมุทิตา และอุเบกขา ซึ่งได้ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและลดความทุกข์ในจิตใจได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

9.3 การสร้างความสุข ให้กับมนุษย์ จากการสังเคราะห์สรุปได้ 10 ข้อ ดังนี้:

1) การมีจุดหมายในชีวิตที่ชัดเจน: การตั้งเป้าหมายและจุดหมายที่ชัดเจนจะช่วยให้ชีวิตมีความหมายและเพิ่มความสุขที่ยั่งยืนได้

2) การดูแลสุขภาพกายและใจตนเอง: การรักษาสุขภาพกายให้แข็งแรงและจิตใจ โดยผ่านการออกกำลังกายและการกินอาหารที่มีประโยชน์ สามารถช่วยเสริมสร้างสุขภาพกายและความสุขในจิตใจได้ดียิ่งขึ้น

3) การฝึกให้มีความกตัญญู: การขอบพระคุณกับผู้มีพระคุณทุกระดับ และแสดงความกตัญญูและตระหนักถึงคุณค่าในความกตัญญู ซึ่งเชื่อกันว่าเทพยดาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ จะช่วยบันดาลให้สิ่งดี ๆ เกิดขึ้นในชีวิตของตนในการเสริมสร้างความสุขและความสงบสุขในชีวิตตลอดไป

4) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี: การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว เพื่อน และคนรอบข้าง จะทำให้สามารถช่วยเสริมสร้างความสุขและความมั่นคงทางจิตใจ

5) การฝึกการให้เป็นผู้ให้ทาน: การช่วยเหลือผู้อื่นและการแบ่งปันสิ่งที่เหลือใช้และจำเป็นในการใช้ของผู้อื่น ซึ่งทำให้ผู้อื่นมีความสุข และเสริมสร้างความสุขใจให้กับตนเองด้วย

6) การฝึกสติและสมาธิให้เกิดขึ้นจริง: การใช้วิธีฝึกให้มีสติและทำสมาธิให้หนึ่ง (ตามหลักสติปัฏฐาน โดยทำอย่างสม่ำเสมอ สามารถช่วยให้จิตใจสงบและทำให้ตนเองมีความสุขจากภายในจิตใจ

7) การทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์: การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น งานอดิเรก จิตอาสา หรืองานสาธารณะประโยชน์ หรือการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สามารถเพิ่มความสุขและความพึงพอใจในชีวิตตนเอง

8) การสร้างสภาพแวดล้อมเชิงบวก: การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและมีประโยชน์กับสังคม ทั้งที่บ้าน ชุมชน ท้องถิ่น และที่ทำงาน ช่วยเสริมสร้างความสุขกับตนเองและสังคม สามารถคลายความทุกข์ลงได้

9) การรับรู้และชื่นชมความสำเร็จเล็กและใหญ่: การยอมรับและฉลองความสำเร็จเล็กไปจนถึงใหญ่ที่เกิดขึ้นจริงกับชีวิตประจำวันหรือในรอบปี ซึ่งเป็นช่วยเสริมสร้างความมั่นใจที่เป็นความสุขในตัวเองและสังคม

10) การฝึกเป็นผู้ปล่อยวาง: การฝึกปล่อยวางที่ไม่ยึดติดในสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ จะช่วยให้จิตใจเบาสบายและมีความสุขมากขึ้นในชีวิตประจำวันและยั่งยืนตลอดกาล

10. เอกสารอ้างอิง

จำลอง ดิษยวณิช. (2544). **จิตวิทยาของความดับทุกข์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: กลางเวียงการพิมพ์.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2549). **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ 11.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด.

พุทธทาส อินทปัญโญ. (2554). **อริยสัจจากพระโอษฐ์ภาคต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร :

ธรรมทานมูลนิธิ.

พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ). (2558). **อภิธรรมมัตถกวิภาณี ฉบับแปลเป็นภาษาไทย**.

กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์.

พระเทพวชิรเมธี อภินันท์ จันทะนี และ ชมพูนุช ช้างเจริญ. (2567). **การศึกษาวิถีคลายความทุกข์และ**

การสร้างความสุขของพุทธศาสนิกชนไทย. พระนครศรีอยุธยา, มูลนิธิแสงสรีชาการ.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์. (2552). **อภิธรรมมัตถกสงคหปาลิยา สหอภิธรรมมัตถกวิภาณี**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัย.

อภินันท์ จันทะนี. (2564). **คู่มือการพัฒนาผลงานทางวิชาการ**. พระนครศรีอยุธยา : สำนักวิจัยและ

นวัตกรรม. มูลนิธิแสงสรีชาการ.

..... (2565). **หลักธรรมคำสอนพระพุทธเจ้ากับทฤษฎีนวัตกรรม**. กรุงเทพมหานคร :

บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์, จำกัด.

.....(2566). **การบริหารจัดการความทุกข์ตามหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต**

ให้เป็นสุข. พระนครศรีอยุธยา, มูลนิธิแสงสรีชาการ.

2. การศึกษาจิตสำนึกทางจริยธรรมของภาวะผู้นำทางการเมืองในประเทศไทย A Study of Ethical Consciousness in Political Leadership in Thailand

พระครูภาวนาธรรมโฆสิต, ดร.

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.วิโชติ วัฒนโธ

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก

รศ.ดร.ทรงพร ทาเจริญศักดิ์

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก

รศ.ดร. อภินันท์ จันตะนี

ผอ.หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางการเมืองในประเทศไทยในปัจจุบันมีปัญหาเรื่องการขาดจริยธรรมในหลายด้าน โดยเฉพาะความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความเชื่อมั่นจากประชาชน ผู้นำหลายคนขาดการเปิดเผยข้อมูลและการตัดสินใจอย่างโปร่งใส ส่งผลให้เกิดการทุจริตและทำให้ประชาชนขาดความไว้วางใจ นอกจากนี้ ผู้นำที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม มักจะไม่คำนึงถึงผลกระทบที่นโยบายของพวกเขาสร้างขึ้น ซึ่งทำให้เกิดความไม่พอใจและความไม่เชื่อมั่นจากประชาชน การขาดจริยธรรมในการบริหารงานยังนำไปสู่การทุจริตซึ่งกลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง การแก้ไขปัญหาจึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาภาวะผู้นำให้มีจิตสำนึกทางจริยธรรม โดยเฉพาะเรื่องความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อฟื้นฟูความเชื่อมั่นและสร้างสังคมที่ยุติธรรมยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: จิตสำนึก จริยธรรม ภาวะผู้นำ การเมืองไทย

Abstract

The research results indicate that the current political leadership in Thailand faces issues regarding a lack of ethics in various aspects, particularly in transparency and social responsibility, which are critical factors in building public trust. Many leaders lack transparency in decision-making and information disclosure, leading to widespread corruption and eroding public confidence. Moreover, leaders who fail to take responsibility for the social impacts of

their policies tend to disregard the consequences on the public, resulting in dissatisfaction and distrust. The lack of ethical governance further perpetuates corruption, becoming a significant obstacle to both economic and social development, while also destabilizing the political landscape. Addressing these issues requires a focus on developing ethical leadership, with an emphasis on transparency and accountability, to restore public trust and create a more just society.

Keywords: Ethical consciousness, ethics, leadership, Thai politics

1. ความนำ

การเมืองไทยในปัจจุบันเผชิญกับความซับซ้อนและความท้าทายหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการในระดับชาติ ภาวะผู้นำทางการเมืองเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบอย่างมากต่อความเป็นธรรม ความโปร่งใส และเสถียรภาพของการเมืองในประเทศ ความสำคัญของจิตสำนึกทางจริยธรรมในผู้นำทางการเมืองนั้นจึงกลายเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาจากประชาชน จิตสำนึกทางจริยธรรมในผู้นำทางการเมือง การสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนต่อรัฐบาลนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ แต่ยังรวมถึงการแสดงให้เห็นถึงจริยธรรมในการบริหารงานและการตัดสินใจ การมีจิตสำนึกทางจริยธรรมหมายถึงความสามารถในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักศีลธรรม สอดคล้องกับหลักการทางพุทธศาสนา ซึ่งเน้นให้บุคคลปฏิบัติตาม "อริยมรรคมีองค์แปด" ซึ่งประกอบด้วยข้อปฏิบัติที่เน้นไปในด้านการมีปัญญา ศีล และสมาธิ ที่ผู้นำจะต้องยึดถือในการตัดสินใจทางการเมือง จริยธรรมของผู้นำทางการเมืองยังรวมไปถึงการละเว้นจากความโลภ ความโกรธ และความหลง ซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถนำไปสู่ความทุจริตและการใช้อำนาจในทางที่ผิด การทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใสจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการป้องกันไม่ให้เกิดความเสื่อมศรัทธาจากประชาชน แนวทางการพัฒนาจริยธรรมในผู้นำทางการเมือง

การวิจัยและศึกษาจิตสำนึกทางจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองในประเทศไทยสามารถนำไปสู่การเสนอแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำในเชิงจริยธรรม แนวทางเหล่านี้อาจรวมถึงการส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธ ที่ผสมผสานแนวคิดทางพุทธธรรมเข้ากับการบริหารจัดการ เช่น การนำหลัก "ไตรสิกขา" ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา มาเป็นกรอบในการฝึกฝนและพัฒนาผู้นำ เพื่อให้ผู้นำสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบและเป็นธรรม ซึ่งหลักพุทธธรรมเชิงนวัตกรรม" สามารถนำมาใช้ในการจัดการปัญหาทางการเมือง โดยสร้างสรรค์วิธีการใหม่ๆ ตัดสินใจที่เป็นไปตามหลักการของอริยสัจ 4 และปฏิเสธสมุปปาท ซึ่งมุ่งเน้นการแก้ปัญหาที่สาเหตุของทุกข์ ไม่ใช่เพียงแค่การแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ผู้นำที่มีจิตสำนึกทางจริยธรรมจะสามารถใช้หลักพุทธธรรมเหล่านี้ในการบริหารงาน และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในการทำงานอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม การบูรณาการจริยธรรมกับการตัดสินใจเชิงนโยบาย ในบริบทของการเมืองไทย การพิจารณาเชิงจริยธรรมควรบูรณาการเข้ากับกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบาย การที่ผู้นำทางการเมืองตัดสินใจโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งที่จำเป็นในการสร้างเสถียรภาพและความยั่งยืน

ของสังคม การนำหลัก "ธรรมราชา" มาใช้ในการบริหารประเทศอาจเป็นตัวอย่างหนึ่งของการบูรณาการระหว่างจริยธรรมและการบริหารจัดการ โดย "ธรรมราชา" เน้นการปกครองด้วยความยุติธรรม ความโปร่งใส และความเมตตาต่อประชาชน ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ควรปรากฏในผู้นำที่มีจริยธรรม ดังนั้น การศึกษาจิตสำนึกทางจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองสามารถนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานทางการเมืองให้เป็นไปในทิศทางที่มีความเป็นธรรม โปร่งใสและยั่งยืนยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักในการสังเคราะห์จิตสำนึกทางจริยธรรมของภาวะผู้นำทางการเมือง โดยมีเป้าหมาย 3 ข้อดังนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับจริยธรรมที่ผู้นำทางการเมืองปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการบริหารงานและตัดสินใจ
- 2.2 เพื่อศึกษาผลกระทบที่ผู้นำขาดจริยธรรมในการบริหารต่อเสถียรภาพทางการเมืองและการรับรู้ของประชาชน
- 2.3 เพื่อเสนอกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองที่มีจริยธรรมสูง เพื่อเสริมสร้างการบริหารงานที่โปร่งใสและเป็นธรรม

3. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย 4 ด้านสำหรับการศึกษานี้ ได้แก่:

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยครั้งนี้จะมุ่งเน้นการศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองในประเทศไทย โดยเฉพาะด้านจิตสำนึกทางจริยธรรม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบของผู้นำทางการเมือง การวิจัยจะเน้นที่การวิเคราะห์การตัดสินใจและการบริหารงานของผู้นำในตำแหน่งสำคัญ เช่น รัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานกำกับดูแลระดับชาติ

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่: การวิจัยจะครอบคลุมการศึกษาผู้นำทางการเมืองที่ดำรงตำแหน่งในระดับชาติของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นในกรุงเทพฯ หรือเมืองสำคัญอื่นๆ ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและการบริหารประเทศ

3.3 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล: ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์จะประกอบด้วยรายงานการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐ บทสัมภาษณ์ผู้นำทางการเมือง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางการเมืองในประเทศไทย รวมถึงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เช่น บทความวิชาการ และรายงานการวิจัย

3.4 ขอบเขตด้านเวลา: การวิจัยจะเน้นการศึกษาข้อมูลและเหตุการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลาปัจจุบัน รวมถึงข้อมูลย้อนหลังไม่เกิน 10 ปี เพื่อวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงทางภาวะผู้นำและจริยธรรมในบริบทการเมืองไทยที่มีผลต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน

4. การนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้

การนิยามศัพท์จากคำสำคัญในการทำความเข้าใจหัวข้อการวิจัยในเรื่องที่ทำวิจัยคือ

การศึกษา หมายถึง กระบวนการค้นคว้า วิเคราะห์ และวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นที่ต้องการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ ความเข้าใจ หรือนำเสนอแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาประเด็นที่ศึกษา

จิตสำนึกทางจริยธรรม หมายถึง การรับรู้และตระหนักถึงคุณค่าทางศีลธรรม ความถูกต้อง และความดีงามในจิตใจ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจในการทำหน้าที่ โดยคำนึงถึงหลักการทางจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเสียสละ และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการชี้นำหรือบริหารกลุ่มคน เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ภาวะผู้นำประกอบด้วยการสื่อสาร การตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจ และการควบคุมหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้นำทางการเมือง หมายถึง บุคคลที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในระดับสูงของรัฐบาลหรือองค์กรการเมือง ผู้นำทางการเมืองมักมีอำนาจในการบริหารประเทศ รัฐ หรือกลุ่มทางการเมือง และต้องรับผิดชอบต่อการตัดสินใจเชิงนโยบายและการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประชาชนในวงกว้าง

จริยธรรม หมายถึง หลักการและคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับความดีงาม ความถูกต้อง และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในสังคม รวมถึงความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม จริยธรรมเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจทางศีลธรรมในชีวิตประจำวัน

การเมืองในประเทศไทย หมายถึง ระบบและกระบวนการทางการเมืองที่ดำเนินอยู่ในประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยสถาบันการเมืองต่างๆ เช่น รัฐบาล พรรคการเมือง สภานิติบัญญัติ และประชาชน การเมืองในประเทศไทยมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงตามบริบททางสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของประเทศ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในจริยธรรมของผู้นำทางการเมือง ผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อขาดจริยธรรม และกลยุทธ์ในการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีจริยธรรมสูง ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานมีความโปร่งใสและยั่งยืน

1) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษาระดับจริยธรรมที่ผู้นำทางการเมืองปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการบริหารงานและตัดสินใจ การศึกษานี้จะช่วยให้เข้าใจถึงระดับการปฏิบัติตามจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองในประเทศไทย รวมถึงการประเมินคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การศึกษาเชิงลึกจะนำไปสู่การปรับปรุงการตัดสินใจของผู้นำให้สอดคล้องกับจริยธรรมและมาตรฐานที่สังคมยอมรับ ส่งผลให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับจากประชาชนในวงกว้าง

2) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษาผลกระทบที่ผู้นำขาดจริยธรรมในการบริหารต่อเสถียรภาพทางการเมืองและการรับรู้ของประชาชน การศึกษาเรื่องนี้จะช่วยให้ทราบถึงผลกระทบของการขาดจริยธรรมของผู้นำต่อเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่งรวมถึงการลดลงของความไว้วางใจและความเชื่อมั่นจาก

ประชาชน ข้อมูลที่ได้จะช่วยสร้างความเข้าใจในปัจจัยที่ทำให้สังคมเกิดความขัดแย้งและลดการสนับสนุนจากประชาชน ส่งผลให้สามารถสร้างแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเสนอกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองที่มีจริยธรรมสูง การวิจัยนี้จะเป็แนวทางในการสร้างกลยุทธ์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในการพัฒนาภาวะผู้นำการเมือง โดยเน้นการส่งเสริมจริยธรรม ความโปร่งใส และการตรวจสอบที่เข้มงวด กลยุทธ์ที่ได้จะช่วยให้การบริหารงานมีความยุติธรรมและเป็นธรรมมากขึ้น ลดปัญหาคอร์รัปชัน และเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบการเมืองอย่างยั่งยืน

6. การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนเอกสารเกี่ยวกับจริยธรรมเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างภาวะผู้นำที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะการปฏิบัติตามหลักศีลธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของประชาชน ผู้นำที่มีจิตสำนึกทางจริยธรรมจะทำให้บริหารงานเป็นไปอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ ดังต่อไปนี้

6.1 เอกสารหรือบริบทที่เกี่ยวข้อง

จริยธรรมและคุณธรรมของผู้นำมุ่งเน้นไปที่ความสำคัญของการยึดมั่นในหลักการที่ถูกต้อง จริยธรรมของผู้นำมีบทบาทสำคัญในการสร้างเสถียรภาพและความเป็นธรรมในสังคมไทย การปฏิบัติตนอย่างยุติธรรมและโปร่งใสเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความเชื่อมั่นจากประชาชน นอกจากนี้ การจัดการที่ยึดถือจริยธรรมจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองและเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยจิตสำนึกทางจริยธรรมของภาวะผู้นำทางการเมืองในประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1) จิตสำนึกและหลักศีลธรรมในการเมือง: จิตสำนึกทางจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองต้องเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรมและเคารพต่อสิทธิและความยุติธรรมของประชาชน การปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมอย่างหิริโอตตปละ คือ การมีความละเอียดอ่อนต่อความผิดและเกรงกลัวต่อผลที่ตามมาจากการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรมของผู้นำการเมือง. ผู้นำที่ขาดจิตสำนึกเหล่านี้่ออาจสร้างความแตกแยกและความทุกข์ในสังคม ดังนั้นจึงมีความสำคัญที่ต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีและการตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อ

2) บทบาทของผู้นำในพุทธศาสนา: ภาวะผู้นำตามหลักพุทธศาสนามุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญกับการปกครองอย่างยุติธรรม โดยเฉพาะการเป็นผู้นำที่ปราศจากกิเลส การควบคุมตนเองอย่างมีสติและการดำรงอยู่ในความไม่ประมาท ผู้นำควรมีหลักการที่เป็นกลางและปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา. ตัวอย่างการปกครองตามหลักพุทธศาสนาคือการปกครองที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความมีเมตตา กรุณาและความเอื้ออาทรต่อประชาชน ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำสามารถพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการที่ยั่งยืนได้

3) การศึกษาและการวิจัยจริยธรรมในพุทธศาสนา: แนวคิดทางพุทธศาสนาสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนาภาวะผู้นำในปัจจุบันได้ โดยเฉพาะการวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมทางการเมืองและหลักธรรมพุทธ ผู้นำการเมืองที่ยึดถือจริยธรรมจะมีแนวโน้มในการตัดสินใจที่ดีต่อประชาชนและ

สังคม การนำหลักธรรมเช่น อริยสัจ 4 และหลักมัชฌิมาปฏิปทา (ทางสายกลาง) มาใช้ในการจัดการกับปัญหาทางการเมืองก็เป็นสิ่งที่แสดงถึงจริยธรรมที่ดีในการเป็นผู้นำ

4) ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมและการจัดการ: การวิจัยจริยธรรมของผู้นำไม่ใช่เพียงแค่เรื่องส่วนตัว แต่เกี่ยวข้องกับการจัดการองค์กรและสังคมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้นำที่มีจิตสำนึกทางจริยธรรมจะสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งได้ การที่ผู้นำเข้าใจหลักกรรมและผลของการกระทำจะช่วยให้เขามีการวางแผนและดำเนินการอย่างมีจริยธรรมมากขึ้น ดังนั้น การวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางจริยธรรมสามารถช่วยในการพัฒนาระบบการจัดการภาครัฐที่ยุติธรรมและโปร่งใส

5) นวัตกรรมทางจริยธรรมในผู้นำการเมือง: การสร้างนวัตกรรมทางจริยธรรมในผู้นำการเมืองสามารถนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการพัฒนาแนวคิดเชิงนวัตกรรมที่มีคุณธรรม ตัวอย่างเช่น การประยุกต์ใช้หลักโพธิปักขิยธรรมในการพัฒนาจิตใจผู้นำ และการสร้างบารมีในผู้นำเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นธรรม.

6.2 แนวคิดที่เกี่ยวกับเรื่องวิจัย

แนวคิดจริยธรรมในการบริหารงานทางการเมืองมีความสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและเสถียรภาพให้กับสังคม การที่ผู้นำยึดมั่นในหลักการจริยธรรมจะทำให้การตัดสินใจและการบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ จริยธรรมยังส่งผลต่อความไว้วางใจจากประชาชนและการสร้างบรรยากาศที่เปิดเผยและตรวจสอบได้ในภาคการเมือง มีดังนี้

1) **แนวคิดหิริโอตตัปปะ** (ความละอายและเกรงกลัวต่อการทำผิด): แนวคิดนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรมในภาวะผู้นำ โดยหิริ คือความละอายใจต่อการทำผิด และโอตตัปปะ คือความเกรงกลัวต่อผลของการทำผิด แนวคิดนี้สามารถช่วยป้องกันไม่ให้นำนทางการเมืองทำสิ่งที่ละเมิดต่อศีลธรรมและกฎหมาย เมื่อผู้นำมีหิริโอตตัปปะ จะทำให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างมีจริยธรรมและสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน แนวคิดนี้มีการเผยแพร่ในงานวิจัยของ รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันทะนี ในปี พ.ศ. 2566

2) **แนวคิดไตรสิกขา** (ศีล สมาธิ ปัญญา): ไตรสิกขาเป็นแนวคิดสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมือง ศีลช่วยในการควบคุมตนเองให้ไม่ทำผิด สมาธิช่วยให้มีสติและตั้งมั่นในการตัดสินใจ และปัญญาช่วยในการวิเคราะห์และตัดสินใจอย่างถูกต้องและยุติธรรม เมื่อผู้นำยึดถือไตรสิกขา จะทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับในสังคม แนวคิดนี้เผยแพร่ในผลงานของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต) ใน พ.ศ. 2514

3) **แนวคิดประชาธิปไตยเชิงพุทธ**: แนวคิดนี้เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการบริหารงานอย่างยุติธรรมตามหลักพุทธศาสนา โดยผู้นำจะต้องเคารพเสียงของประชาชนและดำเนินงานอย่างเปิดเผยและโปร่งใส การนำแนวคิดนี้มาใช้ในภาคการเมืองจะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจจากประชาชนและส่งเสริมเสถียรภาพของสังคม แนวคิดนี้ถูกนำเสนอในตำรา รัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา โดย อาจารย์มูจจรินทร์ ทศดรกุลพัฒน์ ในปี พ.ศ. 2567

4) **แนวคิดภาวะผู้นำเชิงพุทธ**: แนวคิดนี้เน้นคุณสมบัติของผู้นำที่มีจิตสำนึกทางจริยธรรม ซึ่งรวมถึงความเมตตา การให้ความยุติธรรม และการปกครองที่เป็นธรรม ผู้นำต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติ

ตามหลักศีลธรรมและควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบของคุณธรรม จึงจะได้รับการยอมรับจากสังคม แนวคิดนี้เผยแพร่ในผลงานของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธารัตน์ จันทะนี ใน พ.ศ. 2567.

5) แนวคิดการปกครองแบบธรรมาธิปไตย: ธรรมาธิปไตยคือการปกครองโดยยึดถือธรรมะเป็นหลักในการบริหารจัดการ ผู้นำทางการเมืองที่ยึดหลักธรรมาธิปไตยจะทำให้การตัดสินใจทุกอย่างมีความยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจและเสถียรภาพให้กับสังคม แนวคิดนี้เผยแพร่ในผลงานของ รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันทะนี ในปี พ.ศ. 2566

6.3 หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับเรื่องวิจัย

หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา โดยเฉพาะในเรื่องการพิจารณาถึงผลกระทบของการตัดสินใจต่อสังคมและการใช้ธรรมเป็นแนวทางในการบริหาร เช่น หลักเมตตาและความยุติธรรม ผู้บริหารที่ยึดถือหลักพุทธธรรมจะสามารถสร้างความสุขและความเป็นธรรมให้กับสังคมได้อย่างยั่งยืน ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1) **ศีล** (หลักการควบคุมพฤติกรรมและการปฏิบัติให้ถูกต้อง): ศีลเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของไตรสิกขาที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกทางจริยธรรม โดยศีลช่วยในการควบคุมพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของผู้นำให้สอดคล้องกับหลักคุณธรรมและจริยธรรม การที่ผู้นำการเมืองยึดมั่นในศีลจะช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดความโปร่งใส ไม่ถูกครอบงำด้วยอำนาจหรือผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งเป็นรากฐานของความยุติธรรมในสังคม แนวคิดนี้ถูกเผยแพร่ในงานของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตโต) ใน พ.ศ. 2514 โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของศีลในการปกครองและการสร้างความเสมอภาคในสังคม

2) **สมาธิ** (ความสงบและการตั้งมั่นของจิต): สมาธิเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้นำสามารถตัดสินใจได้อย่างมีสติและไม่ถูกอารมณ์ครอบงำ ผู้นำที่มีสมาธิจะสามารถพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมได้อย่างละเอียดรอบคอบและเป็นธรรม นอกจากนี้ สมาธิยังช่วยให้ผู้นำมีความมุ่งมั่นในความรับผิดชอบและสามารถจัดการกับสถานการณ์ทางการเมืองที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดนี้เผยแพร่โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันทะนี ใน พ.ศ. 2566

3) **ปัญญา** (การใช้ความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการตัดสินใจ): ปัญญาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้นำสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและชัดเจน โดยปัญญาในพุทธศาสนาไม่ใช่เพียงแค่ความรู้ทั่วไป แต่ยังหมายถึงการมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งในเรื่องของธรรมะและผลกระทบที่การกระทำหนึ่งๆ จะมีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ผู้นำที่มีปัญญจะสามารถสร้างนโยบายและแนวทางในการบริหารที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม แนวคิดนี้มีการเผยแพร่ในผลงานของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตโต) ใน พ.ศ. 2544

4) **เมตตา** (ความรักและความปรารถนาดีต่อผู้อื่น): เมตตาเป็นหลักธรรมที่สำคัญในการบริหารงาน ผู้นำที่มีเมตตาจะมุ่งหวังให้ทุกคนในสังคมได้รับประโยชน์และความสุขอย่างเท่าเทียม โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว การบริหารที่ตั้งอยู่บนหลักเมตตาจะสร้างบรรยากาศที่มีความเข้าใจและความไว้วางใจในสังคม ซึ่งส่งผลให้สังคมมีเสถียรภาพมากขึ้น แนวคิดนี้เผยแพร่ในผลงานของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธารัตน์ จันทะนี ใน พ.ศ. 2567

5) ความยุติธรรม (หลักการที่ให้ทุกคนได้รับสิทธิตามที่ควรจะได้): ความยุติธรรมเป็นหัวใจของการบริหารงานที่ดี ผู้นำที่ยึดถือหลักความยุติธรรมจะมองเห็นความสำคัญของการให้สิทธิกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เอียงเอนเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การบริหารงานที่ตั้งอยู่บนความยุติธรรมจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน และส่งเสริมความไว้วางใจในระบบการเมือง แนวคิดนี้มีการเผยแพร่ในผลงานของ รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันตะนี ใน พ.ศ. 2566

6.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับเรื่องวิจัย

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ได้แก่ทฤษฎีจริยธรรมของ John Rawls ที่เน้นความยุติธรรมและการให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมในสังคม และทฤษฎีความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบต่อสังคมยังเป็นแนวทางสำคัญที่ผู้นำควรยึดถือในการปฏิบัติงาน โดยมีทฤษฎี ดังนี้

1) **ทฤษฎีจริยธรรมของ John Rawls (Theory of Justice):** ทฤษฎีจริยธรรมของ John Rawls เน้นหลักการของความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันในสังคม ทฤษฎีนี้เสนอแนวคิด "ความยุติธรรมแบบแบ่งแยก" (Justice as Fairness) ซึ่งกำหนดว่าผู้คนในสังคมควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในกรณีที่มีการกระจายทรัพยากรและสิทธิประโยชน์ทางสังคม Rawls เชื่อว่าการปกครองควรให้ความสำคัญกับความเท่าเทียม โดยใช้หลักการ "ผ้าคลุมของความไม่รู้" (Veil of Ignorance) ซึ่งหมายความว่าผู้นำต้องทำการตัดสินใจโดยปราศจากการยึดติดกับสถานะส่วนบุคคล Rawls เผยแพร่ทฤษฎีนี้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2514 (1971) แนวคิดนี้มีความสำคัญต่อภาวะผู้นำทางการเมืองในประเทศไทย เพราะการสร้างความยุติธรรมและความเท่าเทียมสามารถช่วยลดความขัดแย้งและสร้างความเชื่อมั่นในระบบการเมือง

2) **ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical Leadership Theory)** ของ Brown, Trevino, และ Harrison: ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พัฒนาโดย Michael E. Brown และคณะในปี พ.ศ. 2548 (2005) เน้นความสำคัญของการเป็นผู้นำที่มีจริยธรรม โดยผู้นำจะต้องปฏิบัติตนอย่างซื่อสัตย์สุจริต มีความโปร่งใสในการทำงาน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม การแสดงออกซึ่งจริยธรรมจะเป็นแบบอย่างให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชน ปัจจัยที่ทำให้ผู้นำมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมคือ การยึดถือหลักคุณธรรม ความยุติธรรม และการสร้างบรรยากาศการทำงานที่โปร่งใส ทฤษฎีนี้ช่วยสร้างความไว้วางใจในสังคมและการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพในภาครัฐ.

3) **ทฤษฎีความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบต่อสังคม (Integrity and Corporate Responsibility Theory)** ของ Freeman: ทฤษฎีความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบต่อสังคมของ Edward Freeman ในปี พ.ศ. 2527 (1984) เน้นความสำคัญของการบริหารงานอย่างโปร่งใส โดยเฉพาะในระดับการเมืองและธุรกิจ ผู้นำที่มีความซื่อสัตย์สุจริตจะสามารถสร้างความไว้วางใจและความเชื่อถือจากประชาชน ทฤษฎีนี้ยังกล่าวถึงความรับผิดชอบต่อผู้นำในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อสังคม ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของสังคม แนวคิดนี้สนับสนุนให้ผู้นำมีความรับผิดชอบต่อในการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสในการบริหารงาน

4) **ทฤษฎีการพัฒนาความเป็นผู้นำ (Leadership Development Theory)** ของ Bass: ทฤษฎีการพัฒนาความเป็นผู้นำของ Bernard Bass ในปี พ.ศ. 2528 (1985) เน้นการพัฒนาภาวะผู้นำผ่านการสร้าง

แรงบันดาลใจและความเข้าใจในตัวเอง ผู้นำที่มีจิตสำนึกทางจริยธรรมจะมองเห็นความสำคัญของการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ตาม โดยใช้หลักการที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ทฤษฎีนี้เน้นว่าผู้นำต้องมีคุณสมบัติที่สร้างความไว้วางใจในสังคม และมีการตัดสินใจที่มีผลกระทบเชิงบวกต่อสังคม โดยเฉพาะในบริบทของการเมืองไทย การมีภาวะผู้นำที่แข็งแกร่งและมีจริยธรรมจะช่วยให้สังคมมีเสถียรภาพและความเจริญก้าวหน้า.

5) ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นจริยธรรม (Servant Leadership Theory) ของ Greenleaf: ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นจริยธรรมของ Robert Greenleaf ในปี พ.ศ. 2513 (1970) มุ่งเน้นให้ผู้นำปฏิบัติตนเป็นผู้รับใช้ประชาชนก่อนการบริหารงาน ผู้นำที่ยึดมั่นในหลักการของการเป็นผู้รับใช้จะสามารถสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียมและมีความสุข การมุ่งเน้นจริยธรรมและการพัฒนาชุมชนเป็นหัวใจสำคัญของภาวะผู้นำแบบนี้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำการเมืองในประเทศไทยสามารถสร้างความเชื่อมั่นในสังคมและการบริหารงานอย่างมีจริยธรรม

6.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยผลงานวิจัยจากนักวิจัยคนไทย จำนวน 3 เรื่อง ดังนี้

1) การวิจัยเรื่อง "ภาวะผู้นำที่มีจริยธรรมและผลกระทบต่อการเมืองไทย" เจ้าของผลงาน: รองศาสตราจารย์ ดร.อนันท์ จันตะนี ปีที่เผยแพร่: พ.ศ. 2566 โดยผลงานวิจัยนี้ศึกษาถึงผลกระทบของจริยธรรมในการนำการเมืองในประเทศไทย โดยเน้นความสำคัญของการมีจิตสำนึกที่ดีในการตัดสินใจและการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อสร้างความยั่งยืนในสังคมและการเมืองไทย

2) การวิจัยเรื่อง "จริยธรรมในการบริหารงานการเมือง: กรณีศึกษาภาวะผู้นำในประเทศไทย" เจ้าของผลงาน: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธรัตน์ จันตะนี ปีที่เผยแพร่: พ.ศ. 2567 โดยเน้นถึงบทบาทของผู้นำทางการเมืองที่มีจริยธรรมในการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองในประเทศไทย โดยการบริหารจัดการที่มีคุณธรรมจะส่งผลต่อการพัฒนาและความไว้วางใจของประชาชน

3) การวิจัยเรื่อง "ความซื่อสัตย์สุจริตในภาวะผู้นำการเมืองไทย" เจ้าของผลงาน: ดร.มูจจรินทร์ ทศตรกุลพัฒน์ ปีที่เผยแพร่: พ.ศ. 2567 โดยเน้นศึกษาความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริตในภาวะผู้นำทางการเมือง และผลกระทบของการไม่รักษาความซื่อสัตย์ต่อนโยบายและความไว้วางใจจากประชาชน

สำหรับผลงานวิจัยจากนักวิจัยชาวต่างประเทศ จำนวน 3 เรื่อง ดังนี้

1) การวิจัยเรื่อง "Ethical Leadership and Its Impact on Political Stability" เจ้าของผลงาน: Michael E. Brown และคณะ ปีที่เผยแพร่: พ.ศ. 2548 (2005) ซึ่งเน้นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อการสร้างเสถียรภาพทางการเมือง โดยเน้นว่าผู้นำที่มีจริยธรรมสามารถลดความขัดแย้งในองค์กรและสังคมได้

2) การวิจัยเรื่อง "The Theory of Justice and Political Leadership" เจ้าของผลงาน: John Rawls ปีที่เผยแพร่: พ.ศ. 2514 (1971) ซึ่งนำเสนอทฤษฎีความยุติธรรม (Theory of Justice) โดยเน้นความสำคัญของการปกครองที่ยึดหลักความเท่าเทียมและความยุติธรรมในการบริหารประเทศ ซึ่งเป็นพื้นฐานของจริยธรรมในภาวะผู้นำทางการเมือง.

3) การวิจัยเรื่อง "Servant Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness" เจ้าของผลงาน: Robert K. Greenleaf ปีที่เผยแพร่: พ.ศ. 2513 (1970)

วิจัยนี้นำเสนอแนวคิดภาวะผู้นำที่ให้ความสำคัญกับการเป็นผู้รับใช้ประชาชน ผู้นำที่ปฏิบัติตามแนวคิดนี้จะเน้นการรับใช้สังคมก่อนตนเอง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับจากสังคม

7. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยเชิงเอกสาร 5 ข้อ สำหรับการวิจัยนี้ ได้แก่:

7.1 การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ

การวิจัยจะเริ่มต้นด้วยการรวบรวม ข้อมูลจากรายงานการปฏิบัติงานของผู้นำทางการเมืองในประเทศไทย บทสัมภาษณ์ผู้นำที่เกี่ยวข้อง และเอกสารวิจัยทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำและจริยธรรม ข้อมูลจะได้มาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น หน่วยงานรัฐ มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยต่างๆ

7.2 การตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมมาได้จะต้องได้รับ การตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจในความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความเป็นปัจจุบัน โดยเน้นการคัดกรองแหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับบริบทของการวิจัยในปัจจุบัน

7.3 การวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล

ข้อมูลจากรายงาน บทสัมภาษณ์ และเอกสารวิจัยจะถูกวิเคราะห์เชิงลึก โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อประเมินแนวทางการปฏิบัติงานของผู้นำทางการเมืองในด้านจริยธรรม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อสังคม

7.4 การเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่ง

ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จะถูกนำมาเปรียบเทียบและสังเคราะห์ เพื่อหาความสอดคล้องหรือความแตกต่างในแนวทางการปฏิบัติงานของผู้นำทางการเมืองและแนวทางในการเสริมสร้างจริยธรรมในบริบทการเมืองไทย

7.5 การสรุปผลและนำเสนอข้อเสนอแนะ

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จสิ้น มีการสรุปผลการวิจัย พร้อมทั้งนำเสนอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองไทย รวมถึงเสนอแนวทางในการป้องกันปัญหาการขาดจริยธรรมในอนาคต

8. สรุปองค์ความรู้

จากการศึกษาระดับจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองในประเทศไทย พบว่าผู้นำที่ยึดมั่นในหลักจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม จะสามารถบริหารงานอย่างโปร่งใสและยุติธรรม การตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมช่วยให้ผู้นำได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนและสร้างเสถียรภาพทางการเมืองอย่างยั่งยืน ขณะที่ผู้นำที่ขาดจริยธรรมส่งผลให้เกิดความขัดแย้ง ความไม่ไว้วางใจจากประชาชน และการใช้อำนาจในทางที่ผิด ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางการเมืองและความเหลื่อมล้ำในสังคม

กลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีจริยธรรมสูงควรมุ่งเน้นการศึกษาและฝึกอบรมด้านจริยธรรม การส่งเสริมความโปร่งใสและการตรวจสอบในภาครัฐ รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความยุติธรรมและเท่าเทียม กลยุทธ์เหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างการบริหารงานที่โปร่งใส ลดปัญหาคอร์รัปชัน และสร้างความมั่นคงทางการเมือง สรุปลงได้ดังนี้

1) เพื่อศึกษาระดับจริยธรรมที่ผู้นำทางการเมืองปฏิบัติตามหลักจริยธรรมในการบริหารงานและตัดสินใจ การศึกษาระดับจริยธรรมของผู้นำทางการเมืองในบริบทของประเทศไทยชี้ให้เห็นว่า หลักจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม และความรับผิดชอบ เป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติงานของผู้นำที่ดี ผู้นำที่ปฏิบัติตามหลักศีลธรรมทางพุทธศาสนาจะสามารถดำเนินการบริหารงานได้อย่างโปร่งใส ยุติธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม การตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของประชาชนในวงกว้าง โดยเฉพาะในภาวะผู้นำทางการเมืองที่ต้องเผชิญกับความขัดแย้งและความซับซ้อนของปัญหา การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมจะทำให้ผู้นำสามารถรักษาความเชื่อมั่นของประชาชนและสร้างเสถียรภาพทางการเมืองได้ นอกจากนี้ การยึดมั่นในหลักจริยธรรมยังช่วยให้ผู้นำมีการรอบการตัดสินใจที่รอบคอบและคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมในระยะยาว

2) เพื่อศึกษาผลกระทบที่ผู้นำขาดจริยธรรมในการบริหารต่อเสถียรภาพทางการเมืองและการรับรู้ของประชาชน ผลกระทบที่เกิดจากการที่ผู้นำขาดจริยธรรมในการบริหารงานมีความรุนแรงอย่างมากต่อเสถียรภาพทางการเมืองและการรับรู้ของประชาชน เมื่อผู้นำขาดความซื่อสัตย์และความยุติธรรม ผลที่ตามมาคือการลดลงของความไว้วางใจจากประชาชน การทุจริตคอร์รัปชัน การตัดสินใจที่ไม่เป็นธรรม และการใช้อำนาจในทางที่ผิด เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมเกิดความขัดแย้งและความไม่พอใจในวงกว้าง นอกจากนี้ การขาดจริยธรรมยังทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับภาครัฐ ประชาชนที่รู้สึกว่าการขาดจริยธรรมจะลดการสนับสนุนและความเชื่อมั่นต่อระบบการเมือง ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางการเมืองในระยะยาว การขาดจริยธรรมยังเป็นสาเหตุของปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน เนื่องจากขาดการตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม.

3) เพื่อเสนอกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองที่มีจริยธรรมสูง เพื่อเสริมสร้างการบริหารงานที่โปร่งใสและเป็นธรรม การพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองที่มีจริยธรรมสูงสามารถทำได้ผ่านกลยุทธ์หลายประการ โดยเฉพาะการส่งเสริมการศึกษาและฝึกอบรมด้านจริยธรรมสำหรับผู้นำ การเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของความโปร่งใสและการตรวจสอบได้ในการบริหารงาน นอกจากนี้ การสร้างระบบการควบคุมและการตรวจสอบที่เข้มงวดจะช่วยให้ผู้นำมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน กลยุทธ์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความยุติธรรมและความเท่าเทียม เพื่อให้ผู้นำสามารถใช้หลักจริยธรรมในการตัดสินใจและการบริหารงานอย่างเป็นธรรม การมีระบบการตรวจสอบที่โปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่องจะช่วยลดปัญหาคอร์รัปชันและสร้างความเชื่อมั่นในระบบการเมือง กลยุทธ์เหล่านี้จะช่วยให้อาณัติภาวะผู้นำทางการเมืองในประเทศไทยเป็นไปอย่างมีจริยธรรมและส่งเสริมเสถียรภาพทางการเมืองในระยะยาว

9. การอภิปรายผล

ในการอภิปรายผลเพื่อเปรียบเทียบผลงานวิจัยทั้ง 3 เรื่อง ได้ดังนี้

1) เพื่อศึกษาระดับจริยธรรมที่ผู้นำทางการเมืองปฏิบัติตามหลักจริยธรรมในการบริหารงานและตัดสินใจในการวิจัยเรื่อง"ภาวะผู้นำที่มีจริยธรรมและผลกระทบต่อการเมืองไทย" โดย รองศาสตราจารย์ ดร. อภินันท์ จันตะนี (พ.ศ. 2566) เน้นการศึกษาถึงจริยธรรมในการบริหารงานและการตัดสินใจของผู้นำทางการเมือง โดยชี้ให้เห็นว่าการยึดมั่นในจริยธรรมจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นในสังคม. การวิจัยนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อ 1 ของการศึกษาระดับจริยธรรม โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของจริยธรรม เช่น ความยุติธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตในกระบวนการบริหารและการตัดสินใจ ส่วนการวิจัยของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธรัตน์ จันตะนี (พ.ศ. 2567) ในเรื่อง "จริยธรรมในการบริหารงานการเมือง" ก็เน้นไปที่บทบาทของผู้นำในการสร้างเสถียรภาพผ่านการบริหารจัดการที่มีจริยธรรม โดยชี้ให้เห็นว่าผู้นำที่ปฏิบัติตามจริยธรรมสามารถรักษาความสมดุลในสังคมได้ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับวัตถุประสงค์ สำหรับการวิจัยของ ดร.มูจจรินทร์ ทศตรกุลพัฒน์ (พ.ศ. 2567) ในเรื่อง "ความซื่อสัตย์สุจริตในภาวะผู้นำการเมืองไทย" ก็มีความสอดคล้องเช่นกัน โดยเน้นความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริตที่เป็นหัวใจของจริยธรรมในการบริหารงาน หากผู้นำขาดคุณสมบัตินี้จะทำให้การตัดสินใจและการบริหารขาดความโปร่งใส ซึ่งจะทำให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ.

2) เพื่อศึกษาผลกระทบที่ผู้นำขาดจริยธรรมในการบริหารต่อเสถียรภาพทางการเมืองและการรับรู้ของประชาชน การวิจัยของ รองศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ จันตะนี พบว่าผู้นำที่ขาดจริยธรรมจะทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมและทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่น ผลกระทบจากการตัดสินใจที่ไม่ยุติธรรมทำให้การพัฒนาทางสังคมและการเมืองเกิดการชะงักงัน ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ข้อ 2 ที่ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบของการขาดจริยธรรมในการบริหารงาน ส่วนงานวิจัยของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธรัตน์ จันตะนี ผลกระทบจากการที่ผู้นำขาดจริยธรรมจะส่งผลให้ประชาชนลดความเชื่อมั่นในระบบการเมือง ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์นี้ โดยการขาดจริยธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมเกิดความไม่สงบ และมีผลต่อการลดลงของความไว้วางใจต่อรัฐบาลและการวิจัยของ ดร.มูจจรินทร์ ทศตรกุลพัฒน์ การขาดซื่อสัตย์สุจริตในภาวะผู้นำทางการเมืองจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ การตัดสินใจที่ไม่ซื่อสัตย์นำไปสู่การเสื่อมเสียของภาพลักษณ์ของผู้นำและความขัดแย้งทางการเมืองที่รุนแรงขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อเสถียรภาพทางการเมืองตามวัตถุประสงค์

3) เพื่อเสนอกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองที่มีจริยธรรมสูง เพื่อเสริมสร้างการบริหารงานที่โปร่งใสและเป็นธรรม ซึ่งการวิจัยของ รองศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ จันตะนี เสนอให้มีการส่งเสริมการศึกษาและฝึกอบรมผู้นำในด้านจริยธรรม เพื่อให้ผู้นำสามารถบริหารงานได้อย่างโปร่งใสและเป็นธรรม โดยเน้นการสร้างความปลอดภัยในระบบการตรวจสอบและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ส่วนการวิจัยของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธรัตน์ จันตะนี เสนอการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความยุติธรรมและการตรวจสอบที่เข้มงวด เพื่อให้ผู้นำสามารถปฏิบัติตามจริยธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความโปร่งใสและการตรวจสอบจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไป

อย่างยุติธรรม และการวิจัยของ ดร.มูจจรินทร์ ทศตรกุลพัฒน์ เสนอให้มีการตรวจสอบระบบการบริหารงานที่เข้มงวด เพื่อให้มั่นใจว่าผู้นำมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรับผิดชอบในกระบวนการตัดสินใจ กลยุทธ์ที่เน้นการตรวจสอบและความโปร่งใสนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างการบริหารงานที่มีจริยธรรมสูงและโปร่งใส

10. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผลการวิจัยเกี่ยวกับจิตสำนึกทางจริยธรรมของภาวะผู้นำทางการเมืองในประเทศไทยสามารถเสนอแนะได้ 3 ประการ ดังนี้

1) การเสนอแนะเชิงนโยบาย รัฐบาลควรจัดทำนโยบายที่มุ่งเน้นการส่งเสริมและปลูกฝังจริยธรรมในภาวะผู้นำทางการเมือง โดยควรบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำงานของผู้นำ การปรับปรุงกฎระเบียบให้โปร่งใส และการจัดตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อตรวจสอบการทำงานของผู้นำ นอกจากนี้ การบังคับให้ผู้นำเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและนโยบายสาธารณะเป็นสิ่งจำเป็น นโยบายที่สนับสนุนการศึกษาในด้านจริยธรรมสำหรับผู้นำทุกระดับควรถูกนำมาปฏิบัติ เพื่อให้การบริหารงานในประเทศมีมาตรฐานที่โปร่งใสและลดปัญหาคอร์รัปชันในวงการการเมือง

2) การเสนอแนะเพื่อประยุกต์ใช้ องค์กรภาครัฐและเอกชนควรนำหลักจริยธรรมและความโปร่งใสมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน โดยการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความยุติธรรมและความรับผิดชอบ ผู้นำควรเป็นแบบอย่างในเรื่องของการมีจริยธรรม โดยใช้กระบวนการตรวจสอบที่ชัดเจนและเปิดเผยต่อสาธารณะ การเสริมสร้างระบบการตรวจสอบภายในองค์กรจะช่วยให้เกิดการบริหารงานที่โปร่งใส นอกจากนี้ ควรมีการฝึกอบรมผู้นำอย่างต่อเนื่องในด้านจริยธรรม และจัดตั้งกระบวนการส่งเสริมการรับรู้ในเรื่องจริยธรรมให้กับผู้ที่มิพบทาทในการตัดสินใจภายในองค์กร

3) การเสนอแนะเพื่อทำวิจัยครั้งต่อไป งานวิจัยในอนาคตควรเน้นศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของผู้นำในสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลง และวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการทุจริตในวงการการเมือง นอกจากนี้ ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของการมีหรือขาดจริยธรรมในภาวะผู้นำต่อเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว รวมถึงการศึกษานโยบายและแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมจริยธรรมในระดับนานาชาติ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับบริบทของประเทศไทย

11. เอกสารอ้างอิง

- กริณี บุญเจือ. (2534). *จริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2544). *ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน*. กรุงเทพฯ: บริษัทส่งเสริมการศึกษาและจริยธรรม จำกัด.
- ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง *หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2560*.

ประกาศ ก.ม.อ. พ.ศ.2565 เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 ข้อ 9 หน้า 4)

[https://so03.tci-thaijo.org > article > download](https://so03.tci-thaijo.org/article/download)

ประยงค์ สุวรรณบุบผา. (2541). รัฐปรัชญาแนวคิดตะวันออก-ตะวันตก. กรุงเทพมหานคร :

โอเดียร์สโตร์, จำกัด.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. บริษัทนานมีบุ๊คส์ จำกัด. จำกัด. จำนวนพิมพ์ครั้งที่ 1. จำนวน 200,000 เล่ม ISBN 974-9588-04-5-16

จำกัด. จำนวนพิมพ์ครั้งที่ 1. จำนวน 200,000 เล่ม ISBN 974-9588-04-5-16

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา 17 เมษายน 2562.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

อภินันท์ จันตะนี.(2565). ทฤษฎีองค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : บริษัทจรัสสินิทองศ์การพิมพ์, จำกัด

3. การวิเคราะห์วิธีการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา Analysis of innovative management methods in sports

ดร.มารดี ศิริพัฒน์

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการจัดการการกีฬา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รศ.ดร.อภินันท์ จันตะนี

ผอ.หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา รวมเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ การบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬาประกอบด้วย 3 มิติหลัก ได้แก่ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การสร้างวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรม และการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล โดยปัจจัยความสำเร็จขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ วัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และการจัดสรรทรัพยากรจากภาครัฐอย่างเหมาะสม แนวทางพัฒนาประกอบด้วยการยกระดับทักษะบุคลากร การผสมผสานเทคโนโลยีในทุกขั้นตอน และการสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมที่มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ทั้งหมดนี้มีเป้าหมายเพื่อยกระดับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกีฬา สร้างความยั่งยืน และตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, นวัตกรรม, การกีฬา

Abstract

This research aims to: Study the model and guidelines for innovative sports management and analyze the factors affecting the success of innovative sports management, including proposing guidelines for the development of innovative sports management, which is a documentary research. The research results can be summarized as follows: innovative sports management consists of 3 main dimensions: strategic planning, creating an innovative culture, and integrating digital technology. The success factors depend on the role of visionary leaders, organizational culture that supports learning, the use of advanced technology, and the appropriate allocation of government resources. The development guidelines include

upgrading personnel skills, integrating technology at every stage, and creating an innovation ecosystem with cooperation between the government, private sector, and educational institutions. All of this aim to enhance the efficiency of sports management, create sustainability, and respond to changes effectively.

Keywords: Management, Innovation, Sports

1. ความนำ

ในยุคแห่งเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬาได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนางานกีฬาให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการฝึกซ้อม การจัดการแข่งขัน และการบริหารทรัพยากร ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน ทั้งนี้ยังส่งเสริมความโปร่งใส ความยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

1.1 ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

การบริหารจัดการทางการกีฬาในอดีตมักเน้นไปที่การวางแผนและดำเนินการตามกรอบการบริหารแบบดั้งเดิม ซึ่งบางครั้งไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยีและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การขาดการบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่เข้ากับกระบวนการบริหารจัดการ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าและข้อจำกัดในการพัฒนางานกีฬาให้ทันกับมาตรฐานสากล ในยุคปัจจุบัน การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการบริหารจัดการกีฬา ตั้งแต่การวางแผนฝึกซ้อมของนักกีฬา ไปจนถึงการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการแข่งขัน รวมถึงการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้ชมกีฬา เทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างแม่นยำและรวดเร็วขึ้น อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า จากหลายประเทศรวมถึงประเทศไทย การบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬายังคงเผชิญกับปัญหาหลายประการ เช่น การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านนวัตกรรม ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนอย่างเพียงพอ และขาดความต่อเนื่องในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนางานกีฬา นอกจากนี้ โครงสร้างการบริหารจัดการที่ล้าสมัยยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการนำแนวคิดนวัตกรรมมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งวัฒนธรรมองค์กรในบางหน่วยงานยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการทดลองแนวคิดใหม่ ๆ ทำให้กระบวนการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในองค์กรกีฬาไม่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเต็มที่

การขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการวางแผนและกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมทางการกีฬา ยิ่งซ้ำเติมปัญหาดังกล่าวให้ยากต่อการแก้ไข ในขณะเดียวกันบางประเทศ เช่น ญี่ปุ่นและเยอรมนี ได้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้พวกเขาสามารถยกระดับคุณภาพของนักกีฬาและการจัดการแข่งขันในระดับนานาชาติได้อย่างโดดเด่น ในบริบทของประเทศไทย การพัฒนานักกีฬาให้สามารถแข่งขันในเวทีระดับโลกนั้น

ต้องอาศัยการวางแผนที่เป็นระบบ การใช้ข้อมูลที่แม่นยำ และการพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะสูงในการประยุกต์ใช้นวัตกรรม อย่างไรก็ตาม ความไม่ต่อเนื่องของนโยบายภาครัฐ ความไม่ชัดเจนของแผนกลยุทธ์ระยะยาว และการขาดการบูรณาการเทคโนโลยีขั้นสูงยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญ ดังนั้น การศึกษาและวิจัยในหัวข้อ "การบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา" จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำเสนอแนวทางที่เป็นรูปธรรมสำหรับการพัฒนาการจัดการกีฬาให้มีความยั่งยืน สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง และนำพาวงการกีฬาไทยก้าวไปสู่ระดับสากลอย่างมั่นคง การสร้างองค์ความรู้ที่เป็นระบบเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา จะช่วยให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมรับมือกับความท้าทายและสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนในวงการกีฬาไทยต่อไป

1.2 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ปัจจุบันวงการกีฬามีบทบาทสำคัญทั้งในมิติของการสร้างสุขภาพที่ดีให้กับประชาชน และการเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและทันสมัยเป็นหัวใจสำคัญในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การขาดการนำแนวคิดนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการกีฬา ส่งผลให้ทรัพยากรต่าง ๆ ไม่ได้รับการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการงบประมาณ การวางแผนฝึกซ้อมนักกีฬา และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกิจกรรมกีฬายังคงเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง นอกจากนี้ ความสำคัญของการใช้ข้อมูลเชิงลึกจากการวิเคราะห์ Big Data เพื่อนำมาปรับปรุงประสิทธิภาพของนักกีฬาและทีมกีฬา ยังคงถูกมองข้ามในหลายกรณี อีกทั้ง การขาดนโยบายที่สนับสนุนการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการกีฬายังเป็นปัจจัยสำคัญที่ขัดขวางการพัฒนา ดังนั้น การศึกษาวิจัยในหัวข้อ "การบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา" จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสร้างกรอบแนวทางในการพัฒนาการจัดการกีฬาในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาบุคลากร เทคโนโลยี หรือกลยุทธ์การบริหาร เพื่อให้วงการกีฬามีความพร้อมในการตอบสนองต่อความท้าทายในอนาคต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างยั่งยืน ด้วยเหตุดังกล่าว จึงได้ศึกษาการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา เพื่อตั้งเป็นคำถามการวิจัยต่อไป

2. คำถามการวิจัย

การบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา โดยมุ่งเน้นเพื่อศึกษาประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ ปัจจัย และแนวทางในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยคำถามการวิจัยถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้การศึกษามีทิศทางที่ชัดเจน ซึ่งได้กำหนดเป็นคำถามดังนี้:

- 2.1 การบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬาในประเทศไทยมีลักษณะอย่างไร
- 2.2 ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา
- 2.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬาควรเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเด็นถือว่าสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา โดยเน้นการวิเคราะห์แนวทางการจัดการ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และการพัฒนาแนวทางที่ยั่งยืน เพื่อนำไปสู่การยกระดับการจัดการกีฬาในประเทศไทย ดังนี้:

- 3.1 เพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา
- 3.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา
- 3.3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา

4. ขอบเขตการวิจัย

การกำหนดขอบเขตการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อให้การวิจัยมีทิศทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยครอบคลุมทั้งพื้นที่ เนื้อหา และระยะเวลาดำเนินการวิจัย ดังนี้:

ด้านพื้นที่: หน่วยงานกีฬาระดับประเทศและท้องถิ่นในประเทศไทย

ด้านเนื้อหา: การบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมในองค์กรกีฬาทั้งภาครัฐและเอกชน

ด้านเวลา: เก็บข้อมูลในช่วงเวลาเดือน ตุลาคม 2567

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารจัดการ หมายถึง การใช้แนวคิด กระบวนการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการวางแผน การจัดระเบียบ การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผลกิจกรรมทางการกีฬา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสร้างคุณค่าใหม่ให้กับองค์กรหรือกิจกรรมกีฬา

รูปแบบการบริหารจัดการ หมายถึง โครงสร้าง วิธีการ และกระบวนการที่กำหนดขึ้นเพื่อดำเนินการจัดการกิจกรรมหรือองค์กรทางการกีฬา โดยอาศัยแนวคิดนวัตกรรมที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หมายถึง องค์ประกอบ เงื่อนไข หรือปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำแนวคิดนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการกีฬา เช่น ทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน

การพัฒนาการบริหารจัดการ หมายถึง ข้อเสนอแนะหรือกลยุทธ์ที่ถูกออกแบบขึ้นเพื่อปรับปรุงหรือยกระดับการบริหารจัดการกีฬา โดยมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้นวัตกรรมอย่างยั่งยืนและเหมาะสมกับบริบทที่เกี่ยวข้อง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

เมื่อทำวิจัยเสร็จแล้วทกให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ โดยผลการวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนาระบบการจัดการกีฬา ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ดังนี้

6.1 ได้แนวทางที่ชัดเจนสำหรับการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา

ผลการวิจัยจะช่วยระบุ รูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับองค์กรกีฬาทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการกีฬาและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

6.2 เข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา

งานวิจัยนี้จะช่วยให้ทราบถึง ปัจจัยหลักที่สนับสนุนและขัดขวางความสำเร็จในการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญในการวางแผนพัฒนาองค์กรกีฬาให้สามารถเอาชนะอุปสรรคและใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า

6.3 ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมที่เป็นรูปธรรม

การวิจัยจะนำเสนอ แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้จริง สำหรับผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรกีฬา ทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากร การบูรณาการเทคโนโลยี และการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการนำนวัตกรรมมาใช้

7. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬาเป็นแนวคิดที่ผสมผสานความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และกลยุทธ์ในการจัดการเพื่อพัฒนางานกีฬาอย่างยั่งยืน โดยอาศัยแนวคิดการจัดการเชิงนวัตกรรม การจัดการเชิงกลยุทธ์ และการพัฒนาองค์กรกีฬา นอกจากนี้ ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีการจัดการเชิงนวัตกรรม และทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงยังเป็นกรอบสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการกีฬาอย่างเป็นระบบ การศึกษาผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและนำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ

7.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1) แนวคิดการจัดการเชิงนวัตกรรม ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และการปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน องค์กรที่นำแนวคิดนี้ไปใช้จะเน้นการสร้างวัฒนธรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การเปิดรับไอเดียใหม่ๆ จากทุกระดับภายในองค์กร และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อยกระดับการบริหารจัดการ การจัดการเชิงนวัตกรรมยังเกี่ยวข้องกับการวางแผนกลยุทธ์ การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการสร้างความยั่งยืนในระยะยาว ทั้งนี้ ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและความสามารถในการขับเคลื่อนนวัตกรรมให้เกิดขึ้นจริงภายในองค์กร

2) แนวคิดการพัฒนาองค์กรกีฬา โดยเน้นการยกระดับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรกีฬาให้สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครอบคลุมการพัฒนาทั้งในด้านโครงสร้างองค์กร ระบบการบริหารจัดการ การจัดสรรทรัพยากร และการพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถสูง นอกจากนี้ การพัฒนาองค์กรกีฬายังเน้นการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความเป็นมืออาชีพและความยั่งยืน การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการ

พัฒนาองค์กรกีฬาให้ประสบความสำเร็จในระยะยาว และสามารถแข่งขันได้ในเวทีระดับสากลอย่างยั่งยืนและมั่นคง

7.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1) ทฤษฎีการบริหารจัดการ (Management Theory)

อภินันท์ จันตะนี (Aphinant C.2020) ได้พัฒนา “ทฤษฎีการบริหารจัดการ” ขึ้น พ.ศ.2563 โดยสามารถไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชน ได้ทุกระดับ ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับข้อแรกคือ การกำหนดนโยบาย (Policy) ถือว่ามีความสำคัญ ทั้งนี้ เพราะหน่วยงานระดับประเทศ กระทรวง กรม หรือสำนักต่าง ๆ จะต้องกำหนดนโยบายเป็นอันดับแรก ๆ ดังนั้น “ทฤษฎีการบริหารจัดการ - PPOCC” จึงเป็นทฤษฎีที่สามารถนำไปประยุกต์ในองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐและองค์กรทางธุรกิจ ได้ดังนี้

(1) นโยบาย (Policy) เป็นแนวทางอย่างกว้าง ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานทั้งภาครัฐและเอกชน ส่วนนโยบายสาธารณะ เป็นนโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นแนวทางหรือกิจกรรมต่างๆ ที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อการตัดสินใจในด้านใดด้านหนึ่งภายใต้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยกำหนดเป็นหลักการหรือโครงการ เพื่อก่อประโยชน์แก่ชุมชนหรือสังคมส่วนรวม ดังนั้น นโยบายสาธารณะ (Public Policy) สามารถกำหนดเป็น นโยบายที่มุ่งผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ และนโยบายของรัฐบาล (Government Policy) ต้องเป็นนโยบายสาธารณะเท่านั้น สำหรับนโยบายของภาคเอกชน ส่วนใหญ่ได้เน้นที่ผลตอบแทนเป็นกำไรสูงสุด(Maximize profits) เป็นสำคัญ

(2) การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแผนปฏิบัติการหรือแนวทางที่จะปฏิบัติงานไว้ตั้งแต่เริ่มต้นไปจนจบ ให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ เป็นแนวทางที่วางไว้สำหรับการทำงานในอนาคต ซึ่งการวางแผนนี้จะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์บวกกับจินตนาการในการบริหารจัดการที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าเพื่อดำเนินการต่อไป โดยสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นแผนปฏิบัติการ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดในแผนการ

(3) การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์กร ตำแหน่ง หน้าที่ และความรับผิดชอบ พร้อมจำนวนบุคลากรในองค์กร ให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกขั้นตอนตามกระบวนการ และการจัดโครงสร้างของระดับตำแหน่ง เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการให้มีประสิทธิภาพ หากองค์กรมีการจัดการองค์การที่เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจน ไม่ทับซ้อน มีหน้าที่ตามปริมาณงานที่เหมาะสมกับความรู้และประสบการณ์ (Put the right man in the right job) โดยเน้นที่การควบคุมคุณภาพของผลงานที่ทำ

(4) การประสานงาน (Coordinating) เป็นการสื่อสารกับหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร เพื่อเชื่อมโยงงานตลอดจนการปฏิบัติการทุกอย่างรวมไปถึงกำลังคนที่หน่วยให้ทำงานเข้ากันได้ กำกับให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อำนวยให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้ ทุกอย่างหากขาดการประสานงานที่ดีก็อาจทำให้เกิดความล้มเหลวได้ เมื่อมีการแบ่งโครงสร้างตลอดจนมอบหมายงานให้กับแต่ละส่วนชัดเจนแล้วการประสานงานให้เกิดการทำงานที่ดีที่สุดนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะแต่ละส่วนต้องทำงานสอดคล้องประสานกันเพื่อผลสำเร็จเดียวกันนั่นเอง การประสานงานที่ดีนั้นจำเป็นจะต้องมีในทุก

ระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคลในองค์กร หัวหน้างานต่อทีมงาน ฝ่ายต่อฝ่ายหรือกองต่อกองต่อกอง รวมไปถึงผู้บริหารต่อทุกหน่วยงานในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(5) การควบคุม (Controlling) เป็นการควบคุมคุณภาพในผลงาน กำกับตลอดจนบริหารจัดการทุกอย่างให้สำเร็จตามจุดประสงค์ของแผนที่วางไว้ การกำกับและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนดไว้ ทั้งในเรื่องของกรอบเวลา มาตรฐานการปฏิบัติการ ขั้นตอนการทำงาน รวมไปถึงการประสานงานทุกฝ่ายดำเนินงานไปอย่างราบรื่น การควบคุมนี้ยังรวมถึงการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของทุกระดับ รวมถึงทรัพยากรบุคคล ปัจจัยหรือวัตถุดิบ เครื่องจักร ผลผลิตที่ได้คุณภาพและมาตรฐานตามตัวชี้วัดชัดเจน ตลอดจนงบประมาณในการดำเนินงานทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2) ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Change Management Theory)

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Change Management Theory) พัฒนาโดย เคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin) ในปี 1947 โดยเป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่อธิบายกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ เลวินเสนอ โมเดล 3 ขั้นตอน (Unfreeze-Change-Refreeze) ซึ่งประกอบด้วย:

(1) Unfreeze (การละลายพฤติกรรมเดิม) – สร้างความตระหนักถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง โดยลดแรงต้านจากบุคลากร

(2) Change (การเปลี่ยนแปลง) – ดำเนินการเปลี่ยนแปลงตามแผนที่วางไว้ โดยอาศัยการสื่อสารที่ชัดเจนและการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

(3) Refreeze (การทำให้แข็งตัวอีกครั้ง) – ทำให้พฤติกรรมหรือกระบวนการใหม่กลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรอย่างถาวร

โดยทฤษฎีนี้เน้นความสำคัญของการจัดการแรงต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลง และการสร้างแรงจูงใจให้พนักงานปรับตัวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้องค์กรสามารถพัฒนาและเติบโตได้อย่างยั่งยืนในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3) ทฤษฎีการจัดการเชิงนวัตกรรม (Innovation Management Theory)

ทฤษฎีการจัดการเชิงนวัตกรรม (Innovation Management Theory) พัฒนาโดย โจเซฟ ชุมปีเตอร์ (Joseph Schumpeter) ในปี 1934 ซึ่งเน้นบทบาทของนวัตกรรมในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนานวัตกรรมเกิดจากการผสมผสานทรัพยากร เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งนวัตกรรมออกเป็น 5 ประเภทหลัก ได้แก่ การสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ (New Product Creation), การสร้างกระบวนการใหม่ (New Process Creation), การเปิดตลาดใหม่ (New Market Creation), การค้นหาวัตถุดิบใหม่ (New Raw Materials) และการสร้างโครงสร้างองค์กรใหม่ (New Organizational Structure) :ซึ่งชุมปีเตอร์ยังเน้นถึงบทบาทของผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ในฐานะผู้ขับเคลื่อนนวัตกรรม ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ที่ทำลายล้าง (Creative Destruction) ซึ่งหมายถึงการแทนที่เทคโนโลยีหรือแนวปฏิบัติเดิมด้วยแนวคิดใหม่ที่มีประสิทธิภาพ

มากขึ้น ทฤษฎีนี้เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาการจัดการเชิงนวัตกรรมในยุคปัจจุบัน ช่วยให้องค์กรสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและเติบโตอย่างยั่งยืนในตลาดที่เปลี่ยนแปลงไปตามเทคโนโลยียุคดิจิทัล

7.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) ผลงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับการจัดการกีฬาและนวัตกรรม โดยผลงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับการจัดการกีฬาและนวัตกรรม ดังนี้

(1) แนวทางการพัฒนานวัตกรรมทางศาสตร์การกีฬากับการสร้างมูลค่าเพิ่มทางอุตสาหกรรมกีฬา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมในศาสตร์การกีฬา เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมกีฬา โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ผลการวิจัยนำเสนอแนวทางการพัฒนานวัตกรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศรี ทองคำพานิช และคณะ, 2564)

(2) กลยุทธ์การจัดการคุณภาพโดยรวมเพื่อส่งเสริมกีฬาเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกนี้มุ่งเน้นการพัฒนากลยุทธ์การจัดการคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management) เพื่อส่งเสริมกีฬาความเป็นเลิศในมหาวิทยาลัย การกีฬาแห่งชาติ การวิจัยประกอบด้วยสามขั้นตอนหลัก ได้แก่ การประเมินสภาพแวดล้อม การสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์ และการประเมินความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น (พิชญภา จันทศร, 2563)

(3) การบริหารการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ของโรงเรียนกีฬาในเขตภาคเหนือสังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ บทความนี้นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ โดยเน้นการบูรณาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านกีฬา การสร้างแรงจูงใจ และการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ นักกีฬาบรรลุเป้าหมายและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในโรงเรียนกีฬา (เมศพร เมฆผึ้ง และคณะ, 2567)

2) ผลงานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรกีฬา โดยผลงานวิจัยจากต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรกีฬา 3 เรื่อง ดังนี้

(1) "The Role of Sport Organizations in Promoting Community Development in South Africa" โดย Burnett, C. เผยแพร่ในปี 2006 งานวิจัยนี้ศึกษาบทบาทขององค์กรกีฬาต่าง ๆ ในการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนในประเทศแอฟริกาใต้ โดยเน้นถึงวิธีที่กีฬาเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและส่งเสริมการพัฒนาสังคม

(2) "Managing Change in Sport Organizations: The Case of the Finnish Football Association" โดย Heinila, K. เผยแพร่ในปี 2012 การวิจัยนี้สำรวจการจัดการการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรกีฬา โดยใช้กรณีศึกษาของสมาคมฟุตบอลฟินแลนด์ เพื่อวิเคราะห์วิธีการที่องค์กรปรับตัวและพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง.

(3) "Strategic Management in International Sport Organizations" โดย Thibault, L., & Babiak, K. เผยแพร่ในปี 2005 งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์การจัดการเชิงกลยุทธ์ในองค์กรกีฬาระดับ

นานาชาติ โดยพิจารณาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความท้าทายที่องค์กรเหล่านี้เผชิญในการดำเนินงาน

8. วิธีดำเนินการวิจัยหรือระเบียบวิธีวิจัย

ประเภทการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยเน้นการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำราหรือหนังสือ รายงานการวิจัย หรือแหล่งข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร ขั้นตอนหลักประกอบด้วยคือ

8.1 การกำหนดประเด็นปัญหาวิจัยอย่างชัดเจน

การทบทวนและปรับปรุง โดยตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นปัญหากับวัตถุประสงค์และความเป็นไปได้ในการวิจัย เพื่อให้ได้เนื้อหาที่มีความเหมาะสมและตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัย

8.2 การค้นหาและคัดเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เพื่อรวบรวมข้อมูลที่น่าเชื่อถือและตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการปฏิบัติจริงประกอบด้วย:

- 1) กำหนดแหล่งข้อมูล: ระบุแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสาร ตำรา/หนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์และฐานข้อมูลออนไลน์
- 2) การใช้คำสำคัญ (Keywords): ค้นหาตามคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของวิจัย
- 3) การคัดกรองเอกสาร: ตรวจสอบคุณภาพและความน่าเชื่อถือจากเอกสารทางราชการ
- 4) การวิเคราะห์เบื้องต้น: อ่านบทคัดย่อ (Abstract) และบทสรุปเพื่อประเมินความเกี่ยวข้อง
- 5) การจัดหมวดหมู่ข้อมูล: แบ่งประเภทเอกสารตามหัวข้อหรือประเด็นหลักเพื่อนำไปวิเคราะห์และสังเคราะห์สาระสำคัญต่อไป

9. การวิเคราะห์และตีความข้อมูลจากเอกสาร

การวิเคราะห์และตีความข้อมูลจากเอกสารเป็นขั้นตอนสำคัญในการวิจัยเชิงเอกสาร เพื่อสกัดสาระสำคัญและความเชื่อมโยงของข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ขั้นตอนการปฏิบัติจริงประกอบ ดังนี้

- 1) การอ่านอย่างละเอียด อ่านเนื้อหาอย่างรอบด้านเพื่อเข้าใจประเด็นหลักและสาระสำคัญ ๆ
- 2) การระบุประเด็นหลัก สกัดข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) การเปรียบเทียบข้อมูล วิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูลจากเอกสารที่มาจากแหล่งต่าง ๆ
- 4) การจัดกลุ่มข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามหัวข้อในเนื้อหาหรือประเด็นที่สอดคล้องกัน
- 5) การตีความข้อมูล โดยเชื่อมโยงและอธิบายความหมายของข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจนและเป็นเหตุเป็นผลที่ต่อเนื่องกันไป

10. การสังเคราะห์ข้อสรุปจากข้อมูลที่ได้จากเอกสาร

การสังเคราะห์ข้อสรุปจากข้อมูลเอกสารเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการวิจัยเชิงเอกสาร เพื่อรวมประเด็นสำคัญและสร้างความเข้าใจที่ชัดเจน ขั้นตอนการปฏิบัติจริงประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การรวบรวมข้อมูลสำคัญ นำข้อมูลผ่านการวิเคราะห์มาตรวจสอบและกลั่นกรองอีกครั้ง
- 2) การจัดเรียงประเด็นหลัก: จัดหมวดหมู่และลำดับข้อมูลตามหัวข้อในเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง
- 3) การเปรียบเทียบและเชื่อมโยงข้อมูล วิเคราะห์ความสัมพันธ์และหาความสอดคล้องระหว่างข้อมูลจากแหล่งข้อมูลให้ละเอียดยิ่งขึ้น
- 4) การสังเคราะห์องค์ความรู้ ผสมผสานข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบที่หลอมรวมในการสรุปที่ครอบคลุมและสมเหตุสมผล
- 5) การนำเสนอข้อสรุป(ตกผลึก) สรุปสาระสำคัญอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำไปปรับใช้ประโยชน์ในองค์กรหรือชุมชนท้องถิ่นต่อไป

11. การสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

สำหรับองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยเชิงเอกสารเกี่ยวกับ "การบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการศึกษา"

11.1 เพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร พบว่า รูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการศึกษา มีลักษณะสำคัญที่ผสมผสานระหว่างแนวคิดการจัดการสมัยใหม่และการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ โดยรูปแบบที่มีประสิทธิภาพมักประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ โดยผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สามารถกำหนดทิศทางที่เหมาะสมในการขับเคลื่อนนวัตกรรมภายในองค์กรศึกษา 2) การสร้างวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรม ซึ่งเน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการนำเสนอแนวคิดใหม่ๆ และ 3) การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลเชิงลึก (Big Data) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจอย่างแม่นยำและรวดเร็ว รูปแบบเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมภายนอก และเน้นการพัฒนาความสามารถของนักกีฬาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การวิจัยพบว่า องค์กรกีฬาที่ประสบความสำเร็จในด้านการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ มักมีผู้นำที่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลง มีระบบการสื่อสารที่ชัดเจน และมีกลไกในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบและแนวทางดังกล่าวเป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในบริบทของการบริหารจัดการกีฬาในประเทศไทย เพื่อให้สามารถก้าวสู่ระดับสากลได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

11.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่งผลต่อความสำเร็จที่บริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสาร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านผู้นำและการบริหารจัดการ: ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ชัดเจน กล้าตัดสินใจ และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับทีมงาน ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดัน

นวัตกรรม 2) ด้านบุคลากรและวัฒนธรรมองค์กร: การมีบุคลากรที่มีทักษะสูงและวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้การนำนวัตกรรมไปปฏิบัติเป็นไปอย่างราบรื่น 3) ด้านเทคโนโลยีและเครื่องมือสนับสนุน: การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เช่น ระบบวิเคราะห์ข้อมูล (Big Data) และปัญญาประดิษฐ์ (AI) ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการวางแผนและตัดสินใจ และ 4) ด้านทรัพยากรและการสนับสนุนจากภาครัฐ: การจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมและการสนับสนุนจากภาครัฐ ทั้งในแง่งบประมาณและนโยบาย มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการนวัตกรรม ปัจจัยเหล่านี้มีความเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด และความล้มเหลวในปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโดยรวมของการบริหารจัดการนวัตกรรม การวิเคราะห์ปัจจัยเหล่านี้ช่วยให้องค์กรกีฬาสามารถระบุจุดอ่อนและพัฒนาแนวทางการจัดการที่เหมาะสมเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมไปข้างหน้า

11.3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา

จากการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬาสามารถสรุปได้เป็น 3 แนวทางหลัก 1) การพัฒนาบุคลากรและผู้นำ: ควรมีการอบรมและพัฒนาทักษะให้แก่ผู้บริหารและบุคลากรทางการกีฬา เน้นทักษะการจัดการนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยี และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การบูรณาการเทคโนโลยีในทุกกระบวนการ: ใช้เครื่องมือดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศในการวางแผน การติดตามผล และการประเมินโครงการกีฬา เพื่อให้การบริหารจัดการมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ง่าย 3) การสร้างระบบนิเวศนวัตกรรม (Innovation Ecosystem): ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ในการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยี และงบประมาณ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการนำนวัตกรรมไปปฏิบัติอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ องค์กรกีฬาควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงและพร้อมรับมือกับความท้าทายที่เกิดขึ้น แนวทางเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนให้กับการบริหารจัดการกีฬา เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล และสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมกีฬาของประเทศในระยะยาว

12. การสรุปผลการวิจัย

1) จากการศึกษาค้นคว้าเชิงเอกสารพบว่า รูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา มีลักษณะสำคัญที่ผสมผสานระหว่างแนวคิดการจัดการสมัยใหม่และการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ โดยมี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) การวางแผนเชิงกลยุทธ์: ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สามารถกำหนดทิศทางที่เหมาะสมในการขับเคลื่อนนวัตกรรมภายในองค์กรกีฬา โดยอาศัยข้อมูลเชิงลึกและการประเมินผลอย่างเป็นระบบ (2) การสร้างวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรม: องค์กรต้องส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างให้บุคลากรกล้าคิด กล้าทดลอง และกล้านำเสนอนวัตกรรมใหม่ๆ โดยมีการสื่อสารที่ชัดเจนและการสนับสนุนจากผู้บริหาร (3) การบูรณาการเทคโนโลยีและข้อมูลดิจิทัล (Big Data): การใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก การจัดการระบบข้อมูล และการวางแผนการพัฒนานักกีฬาย่างแม่นยำ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจและการดำเนินงาน โดยรูปแบบและแนวทางดังกล่าวสามารถปรับใช้ได้กับบริบทของกีฬาในประเทศไทย ช่วยให้การบริหารจัดการนวัตกรรมสามารถดำเนินไปอย่างยั่งยืน

2) จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสารพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้านหลัก: (1) ด้านผู้นำและการบริหารจัดการ: ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ กล้าตัดสินใจ และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ทีมงาน ถือเป็นแรงผลักดันสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ (2) ด้านบุคลากรและวัฒนธรรมองค์กร: การมีบุคลากรที่มีทักษะสูง มีความคิดสร้างสรรค์ และวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง ช่วยให้นวัตกรรมสามารถถูกนำไปใช้อย่างได้ผล (3) ด้านเทคโนโลยีและเครื่องมือสนับสนุน: การบูรณาการเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Big Data) และระบบอัตโนมัติ (AI) ช่วยเสริมสร้างความแม่นยำและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (4) ด้านทรัพยากรและการสนับสนุนจากภาครัฐ: การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอย่างเพียงพอ รวมถึงนโยบายที่สนับสนุนการนำนวัตกรรมมาใช้ ถือเป็นปัจจัยที่ขับเคลื่อนความสำเร็จอย่างยั่งยืนเพื่อบรรลุเป้าหมายในการนำพานวัตกรรมไปประยุกต์ใช้ได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

3) จากการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสารพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา สามารถสรุปได้เป็น 3 แนวทางหลัก: (1) การพัฒนาบุคลากรและผู้นำ: ควรมีการจัดอบรมและพัฒนาทักษะให้แก่ผู้บริหารและบุคลากร เน้นความสามารถด้านการจัดการนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (2) การบูรณาการเทคโนโลยีในทุกกระบวนการ: องค์กรควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือดิจิทัลมาใช้ในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การจัดการข้อมูล การติดตามผล ไปจนถึงการประเมินผล เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพ (3) การสร้างระบบนิเวศนวัตกรรม (Innovation Ecosystem): ควรสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ในการจัดสรรทรัพยากร งบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการนำนวัตกรรมมาปฏิบัติจริง นอกจากนี้ องค์กรควรส่งเสริมวัฒนธรรมที่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงและความคิดสร้างสรรค์ แนวทางเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการจัดการกีฬา และเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความยั่งยืน

13. การเสนอแนะ

การวิจัยนี้นำไปสู่ข้อเสนอแนะที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในหลายมิติ ทั้งในเชิงนโยบาย การนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรกีฬา และแนวทางสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป โดยครอบคลุมทั้งการพัฒนานโยบาย การบูรณาการเทคโนโลยี และการสร้างความร่วมมือในระดับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬาในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

13.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จัดทำนโยบายสนับสนุนการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมทางการกีฬา: รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนการบริหารจัดการกีฬา โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาเทคโนโลยี การวิเคราะห์ข้อมูล (Big Data) และการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการวางแผนและติดตามผล

2) สร้างกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน: จัดตั้งคณะกรรมการหรือหน่วยงานกลางที่มีบทบาทในการประสานงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในองค์กรกีฬา: นโยบายควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในด้านการจัดการแข่งขันนวัตกรรม ผ่านการอบรมและหลักสูตรเฉพาะทางที่ทันสมัย

12.2 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับใช้ประโยชน์

1) นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในทุกกระบวนการบริหารจัดการกีฬา: องค์กรกีฬาควรบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการวางแผน การฝึกซ้อม การจัดการแข่งขัน และการติดตามผลอย่างเป็นระบบ

2) สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนนวัตกรรม: ผู้บริหารควรส่งเสริมวัฒนธรรมที่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกระดับภายในองค์กร

3) จัดทำระบบติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง: องค์กรควรมีระบบการติดตามผลการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยอาศัยตัวชี้วัดที่สามารถวัดผลได้จริง เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง

12.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาปัจจัยเชิงลึกที่ส่งผลต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการกีฬา: ควรมีการวิจัยเฉพาะด้านเกี่ยวกับอุปสรรคและโอกาสในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ขยายขอบเขตการวิจัยไปสู่ระดับนานาชาติ: ควรเปรียบเทียบแนวปฏิบัติที่ดีจากต่างประเทศเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับบริบทของกีฬาในประเทศไทย

3) ศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับภูมิภาค: ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกีฬาในระดับภูมิภาค เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนในการบริหารจัดการกีฬา

13. เอกสารอ้างอิง

กิริติ ยศยิ่งยง. (2552). องค์กรแห่งนวัตกรรม แนวคิด และกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนบัตร พูนโสภณ. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา

ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต, 2546). พระไตรปิฎกสิ่งที่ชาวพุทธต้องรู้. กรุงเทพมหานคร : เอส อาร์ พรินติ้งแมสโปรดักส์, จำกัด.

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ. (2561). การวางแผนและการจัดการเพื่อส่งเสริมกีฬาเพื่อความเป็นเลิศในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ.

เมธรัตน์ จันตะนี และอภินันท์ จันตะนี. (2565). การบริหารจัดการนวัตกรรมเชิงพุทธ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์, จำกัด.

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2549). นวัตกรรมแห่งประเทศไทย Innovate Thailand. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ.

อภินันท์ จันตะนี. (2565). หลักธรรมคำสอนพระพุทธเจ้ากับทฤษฎีนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์, จำกัด.

Drucker,P.F. 1985, **The Discipline of Innovation**. Harvard Business Review. Vol. 68, no. 4.

Schilling, M.A. (2008). **Strategic Management of Technological Innovation**. 2nd ed.
NY: McGraw-Hill Education.

Schumpeter, Joseph A. (1954). **Economic doctrine and Method: an historical sketch**.
Translated by Aris, Reinhold. New York: Oxford University Press.

Smith, David. 2006, **Exploring Innovation**. Berkshire. McGraw-Hill Education

4. อาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐ: รูปแบบการเพิ่มรายรับในยุคดิจิทัล

Public University Faculty: Models for Increasing Income in the Digital Era

อาจารย์โยธี จันตะนี

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

อาจารย์จารึก ดาดี

สำนักบริการทางวิชาการ มูลนิธิแสงสว่างวิชาการ พระนครศรีอยุธยา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษารูปแบบแนวทางการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มรายได้เสริมและส่งเสริมศักยภาพของอาจารย์มหาวิทยาลัยในยุคดิจิทัล โดยพบว่าอาจารย์นำเทคโนโลยีมาใช้ในหลากหลายรูปแบบ เช่น การจัดทำคอร์สออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มระดับโลก การผลิตสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล การจัดสัมมนาออนไลน์ การให้คำปรึกษาผ่านช่องทางออนไลน์ และการสร้างแบรนด์ส่วนตัวบนโซเชียลมีเดีย กิจกรรมเหล่านี้ช่วยเพิ่มรายได้และขยายการเผยแพร่ความรู้ไปยังผู้เรียนทั่วโลก นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างศักยภาพในยุคดิจิทัลทั้งในเชิงเศรษฐกิจและวิชาชีพ โดยปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้อาจารย์ปรับตัวต่อยุคดิจิทัล ได้แก่ ทักษะด้านเทคโนโลยี เช่น การออกแบบคอร์สออนไลน์และการใช้ซอฟต์แวร์ การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย เช่น การจัดอบรมและจัดหาโครงสร้างพื้นฐาน แรงจูงใจส่วนบุคคลที่เน้นการพัฒนาตนเอง และความต้องการของตลาดที่ผลักดันให้อาจารย์พัฒนาเนื้อหาตรงตามความต้องการของผู้เรียน ปัจจัยเหล่านี้ช่วยให้อาจารย์สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาการสอนให้ยั่งยืน

รูปแบบแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในมหาวิทยาลัยประกอบด้วยการพัฒนาทักษะดิจิทัล การสนับสนุนทรัพยากร เช่น สตูดิโอผลิตสื่อดิจิทัลและระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาจารย์ มหาวิทยาลัย และภาคเอกชน และการสนับสนุนนโยบายระยะยาว เช่น การจัดงบประมาณและการมอบรางวัล แนวทางเหล่านี้ช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถสร้างความยั่งยืนในระบบการศึกษาและเพิ่มศักยภาพของอาจารย์ในการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: อาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐ, รายรับยุคดิจิทัล, แพลตฟอร์มออนไลน์, การสร้างรายได้เพิ่ม

Abstract

This research aims to explore models and strategies for utilizing digital technology to generate supplementary income and enhance the professional capabilities of public university faculty in the digital era. The findings indicate that faculty members employ

various digital approaches, including creating online courses on global platforms, producing digital learning materials, hosting online seminars, providing consultations via online channels, and building personal brands on social media. These activities not only enhance income generation but also expand knowledge dissemination to a global audience, simultaneously strengthening economic and professional capacities in the digital age.

Key factors enabling faculty adaptation to the digital era include technological skills, such as online course design and software utilization; institutional support, such as training programs and the provision of infrastructure; personal motivations emphasizing self-development; and market demands that drive faculty to align content with learner needs. These factors collectively empower faculty to effectively integrate technology into their practices and develop sustainable teaching methodologies.

Strategies to promote the sustainable adoption of digital technologies in universities include fostering digital skills development, providing resources such as digital media production studios and high-speed internet, encouraging collaborations among faculty, universities, and private sector stakeholders, and implementing long-term policies such as budget allocations and incentive-based awards. These measures enable universities to build sustainable educational systems and enhance faculty capacity to navigate and thrive amid the challenges and opportunities of the digital era effectively.

Keywords: public university faculty, digital-era income, online platforms, supplementary income generation

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต การศึกษา และเศรษฐกิจ อาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐต้องเผชิญความท้าทายด้านรายได้และการพัฒนาตนเอง เทคโนโลยีดิจิทัลได้เปิดโอกาสให้สามารถเพิ่มรายได้ แต่ยังมีอุปสรรคในด้านทักษะและการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย

1.1 ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน รวมถึงระบบการศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐในฐานะผู้ส่งเสริมความรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เผชิญกับความท้าทายทางเศรษฐกิจและการพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตและการทำงานในระดับสูง แม้มหาวิทยาลัยบางแห่งพยายามสนับสนุนการพัฒนาอาจารย์ผ่านโครงการต่างๆ แต่ข้อจำกัดด้านงบประมาณและทรัพยากรยังคงเป็นปัญหา เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น แพลตฟอร์มการสอนออนไลน์ การผลิตเนื้อหาดิจิทัล และการสร้างหลักสูตรที่เผยแพร่สู่ตลาดโลก กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถเพิ่มรายได้และเสริมสร้างคุณภาพการสอน อย่างไรก็ตาม อาจารย์หลายคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยี

รวมถึงทักษะที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้ การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย เช่น การอบรมหรือการจัดหาเครื่องมือดิจิทัลยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ ปัญหาดังกล่าวทำให้อาจารย์บางกลุ่มไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้โอกาสในการเพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพการสอนในระดับโลกไม่เกิดขึ้นอย่างเต็มศักยภาพ (ณัฐวัฒน์ ดั่งวงนุ, 2565; มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2566; มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2566; วงศ์วัฒน์ เทพาศักดิ์, 2566; อนุตรกุล, 2564)

1.2 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ปัญหาการเพิ่มรายได้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐในยุคดิจิทัลมีความสำคัญในหลายมิติ ทั้งในระดับบุคคลและระบบการศึกษา รายได้ที่ไม่เพียงพอทำให้อาจารย์ไม่สามารถพัฒนาตนเองในด้านวิชาการหรือเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ขณะที่ความล่าช้าในการปรับตัวส่งผลต่อคุณภาพการสอนและการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดการศึกษาในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ การที่มหาวิทยาลัยขาดการสนับสนุนอย่างเพียงพอในด้านทรัพยากรหรือการอบรมทักษะ ทำให้ออกาสการสร้างรายได้จากเทคโนโลยีไม่ถูกใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ผลกระทบดังกล่าวยังส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของมหาวิทยาลัยในระดับโลก การที่ระบบการศึกษาไม่สามารถปรับตัวให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้ทันเวลาอาจทำให้เกิดปัญหาเชิงโครงสร้าง ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว การวิจัยในเรื่องนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อตอบโจทยปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างความยั่งยืนในระบบการศึกษา (ครูภ, 2564; สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล, 2564; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2561; สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน), 2564; ไอรดา เหลืองวิไล, 2564)

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทสำคัญ อาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐต้องเผชิญกับความท้าทายในการเพิ่มรายได้และปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ แม้แพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น การสอนออนไลน์และการผลิตสื่อการเรียนรู้ จะเป็นโอกาสสำคัญ แต่ยังไม่ได้รับการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่เนื่องจากขาดทักษะ ความรู้ และการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษารูปแบบการเพิ่มรายได้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเสนอรูปแบบแนวทางพัฒนาทักษะและระบบสนับสนุนที่ช่วยให้อาจารย์สามารถใช้โอกาสจากเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะไม่เพียงยกระดับคุณภาพชีวิตของอาจารย์ แต่ยังช่วยเสริมความยั่งยืนของระบบการศึกษาระดับสูง และสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

2. คำถามการวิจัย

- 1) รูปแบบและวิธีการใดที่อาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มรายได้เสริมในยุคดิจิทัล
- 2) ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการปรับตัวของอาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มรายได้
- 3) รูปแบบแนวทางใดที่เหมาะสมสำหรับการส่งเสริมและพัฒนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างยั่งยืนในระบบมหาวิทยาลัย

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเพิ่มรายได้เสริมของอาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐ
- 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของอาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐในยุคดิจิทัล
- 3) เพื่อเสนอรูปแบบแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างยั่งยืนในระบบมหาวิทยาลัย

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ด้านพื้นที่

การวิจัยนี้ครอบคลุมมหาวิทยาลัยภาครัฐในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นศึกษาอาจารย์ที่มีบทบาทในการสอนและวิจัยในมหาวิทยาลัยภาครัฐทั่วประเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนถึงสถานการณ์จริงในหลากหลายบริบท

4.1 ด้านเนื้อหา

การวิจัยมุ่งศึกษา 1) รูปแบบและวิธีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การสอนออนไลน์ การพัฒนาหลักสูตรดิจิทัล และการผลิตสื่อการเรียนรู้ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของอาจารย์ เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยี การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย และแรงจูงใจในการปรับตัว และ 3) แนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างยั่งยืนในมหาวิทยาลัย

4.2 ด้านเวลา

โดยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลตั้งแต่เดือนกันยายน - พฤศจิกายน พ.ศ. 2567 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทปัจจุบันของยุคดิจิทัล

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

อาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐ หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยมีหน้าที่หลักในการสอน วิจัย และบริการวิชาการแก่สังคม อาจารย์เหล่านี้มักได้รับเงินเดือนและสวัสดิการจากงบประมาณของรัฐเป็นหลัก

รายรับยุคดิจิทัล หมายถึง รายได้ที่อาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐได้รับจากการใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต เช่น การจัดทำคอร์สออนไลน์ การเผยแพร่เนื้อหาดิจิทัลบนแพลตฟอร์มต่างๆ หรือการผลิตและจำหน่ายสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัล

แพลตฟอร์มออนไลน์ หมายถึง ระบบหรือเว็บไซต์ที่ให้บริการบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถสร้างและเผยแพร่เนื้อหา รวมถึงให้บริการต่างๆ เช่น การสอนออนไลน์ผ่าน Zoom, Google Classroom หรือการจัดคอร์สเรียนผ่าน Udemy และ Coursera

การสร้างรายได้เพิ่ม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมหรือการใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อเพิ่มรายได้เสริม นอกเหนือจากเงินเดือนหลัก เช่น การพัฒนาหลักสูตรดิจิทัล การให้คำปรึกษาผ่านช่องทางออนไลน์ หรือการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่สามารถจำหน่ายหรือเผยแพร่เพื่อสร้างรายได้เสริมในรูปแบบต่างๆ

6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 1) **การพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล:** การวิจัยนี้ช่วยให้ทราบถึงรูปแบบและวิธีการที่อาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มรายได้เสริม โดยข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบทของอาจารย์ในแต่ละพื้นที่
- 2) **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวในยุคดิจิทัล:** ผลการวิจัยช่วยระบุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรืออุปสรรคในการปรับตัวของอาจารย์ เช่น ความรู้ด้านเทคโนโลยี ความพร้อมของมหาวิทยาลัย และความต้องการในตลาดแรงงาน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนานโยบายสนับสนุน
- 3) **การพัฒนาแบบแผนแนวทางส่งเสริมที่ยั่งยืน:** การวิจัยนี้เสนอรูปแบบแนวทางที่เป็นรูปธรรมสำหรับมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างยั่งยืน เช่น การจัดอบรม การจัดหาทรัพยากรที่เหมาะสม และการสร้างเครือข่ายสนับสนุน ซึ่งจะช่วยเสริมศักยภาพของอาจารย์ในระยะยาว
- 4) **การส่งเสริมระบบการศึกษาระดับสูงของประเทศ:** งานวิจัยนี้มีส่วนช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของมหาวิทยาลัยภาครัฐในระดับสากล รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาระบบการศึกษาที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

7.1 การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ มีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA), 2564; Borkakoty, 2024; TIME Consulting, 2566)

1) **บทบาทของแพลตฟอร์มออนไลน์ในยุคดิจิทัล:** ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามาเปลี่ยนแปลงทุกมิติของการเรียนรู้ การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการเผยแพร่ความรู้และสร้างรายได้เสริมสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัย แพลตฟอร์มยอดนิยม เช่น YouTube, Udemy, และ Coursera ช่วยให้อาจารย์สามารถจัดทำคอร์สออนไลน์หรือวิดีโอการสอนที่เข้าถึงได้ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนในประเทศหรือต่างประเทศ ความยืดหยุ่นของแพลตฟอร์มเหล่านี้ช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ อาจารย์ยังสามารถใช้แพลตฟอร์มในการนำเสนอเนื้อหาที่มีความหลากหลาย ตั้งแต่วิชาการทั่วไปไปจนถึงเนื้อหาเฉพาะทางที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน

2) **การสร้างเนื้อหาคุณภาพและดึงดูดความสนใจ:** ความสำเร็จของการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อหาที่นำเสนอ การสร้างวิดีโอการสอนที่มีภาพและเสียงคมชัด เนื้อหาครอบคลุม และเข้าใจง่ายเป็นกุญแจสำคัญในการดึงดูดความสนใจของผู้เรียน อาจารย์สามารถนำเสนอความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น การสอนเทคนิควิชาชีพ การแบ่งปันงานวิจัยใหม่ หรือการพัฒนาทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการ การ

ผลิตเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนช่วยให้อาจารย์สามารถเพิ่มจำนวนผู้เรียน ขยายกลุ่มเป้าหมาย และสร้างรายได้ที่มั่นคง

3) ช่องทางรายได้จากแพลตฟอร์มออนไลน์: แพลตฟอร์มออนไลน์ยังเป็นช่องทางสำคัญในการสร้างรายได้หลากหลายรูปแบบ รายได้สามารถมาจากค่าสมัครสมาชิก ค่าธรรมเนียมการเรียน หรือรายได้จากโฆษณา เช่น YouTube Partner Program นอกจากนี้ อาจารย์ยังสามารถใช้การตลาดเชิงพันธมิตร (Affiliate Marketing) หรือรับการสนับสนุนจากผู้เรียนโดยตรงผ่านพีแอร์ต่างๆ ที่แพลตฟอร์มมีให้ รายได้เหล่านี้ไม่เพียงช่วยเพิ่มความมั่นคงทางการเงิน แต่ยังสนับสนุนให้อาจารย์สามารถลงทุนในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของตลาด

4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสร้างชุมชนการเรียนรู้: แพลตฟอร์มออนไลน์มักมีฟังก์ชันที่ช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างอาจารย์และผู้เรียน เช่น ฟอรัมสนทนา การถามตอบแบบเรียลไทม์ และการตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน ฟังก์ชันเหล่านี้ช่วยเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสร้างชุมชนการเรียนรู้ที่แข็งแกร่ง การมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดระหว่างอาจารย์และผู้เรียนไม่เพียงช่วยเพิ่มความเข้าใจในบทเรียน แต่ยังเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเพิ่มโอกาสในการขยายเครือข่ายผู้เรียน

5) การตอบโจทย์ความต้องการในยุคดิจิทัล: แพลตฟอร์มออนไลน์ช่วยให้อาจารย์สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและเข้าถึงได้ง่าย เนื้อหาที่มีคุณภาพสามารถตอบโจทย์ทั้งในด้านวิชาการและทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการ ในขณะเดียวกัน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลยังช่วยยกระดับบทบาทของอาจารย์มหาวิทยาลัยในฐานะผู้นำทางวิชาการและผู้เผยแพร่ความรู้ในระดับนานาชาติ

7.2 การสร้างสรรค์ผลงานวิชาการเชิงพาณิชย์ มีรายละเอียดดังนี้ (กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2567; สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน), 2567; สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2558)

1) บทบาทของผลงานวิชาการเชิงพาณิชย์ในยุคดิจิทัล: การสร้างสรรค์ผลงานวิชาการเชิงพาณิชย์เป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญที่ช่วยให้อาจารย์มหาวิทยาลัยสามารถเพิ่มรายได้และสร้างชื่อเสียงในวงการวิชาการ อาจารย์สามารถใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการผลิตผลงานที่มีคุณค่าในรูปแบบต่างๆ เช่น หนังสือ ตำราเรียน หรือ eBooks ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้สามารถนำไปจำหน่ายในช่องทางออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น Amazon, Google Play Books หรือเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย ความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการผลิตและเผยแพร่ผลงานทำให้อาจารย์สามารถลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ พร้อมทั้งขยายกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง ความสามารถในการสร้างรายได้จากผลงานเหล่านี้จึงไม่เพียงเพิ่มความมั่นคงทางการเงิน แต่ยังเสริมสร้างบทบาทของมหาวิทยาลัยในฐานะศูนย์กลางการผลิตองค์ความรู้

2) ผลกระทบของผลงานที่มีคุณภาพต่อวงการศึกษาศึกษาและวิชาชีพ: การสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพ เช่น ตำราเรียนเฉพาะทางสำหรับหลักสูตรระดับสูง หรือคู่มือการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน มีผลกระทบในเชิงบวกต่อวงการศึกษาศึกษาและวิชาชีพอย่างกว้างขวาง นักศึกษา นักวิจัย และผู้ปฏิบัติงานในสาขาต่างๆ สามารถใช้ประโยชน์จากผลงานเหล่านี้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในเชิงลึก นอกจากนี้ การเผยแพร่

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ทันสมัยยังช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือในฐานะผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ ผลงานที่ตอบสนองความต้องการของตลาดไม่เพียงสร้างรายได้มายั่งยืน แต่ยังเสริมสร้างสถานะของมหาวิทยาลัยในเวทีระดับนานาชาติ

3) การเผยแพร่บทความวิชาการในวารสารและนิตยสาร: นอกจากการผลิตหนังสือและ eBooks อาจารย์ยังสามารถเขียนบทความวิชาการสำหรับนิตยสารหรือวารสารในสาขาที่เกี่ยวข้อง บทความเหล่านี้ช่วยเพิ่มโอกาสในการเผยแพร่ความรู้เชิงลึกและผลการวิจัยที่สำคัญ รายได้จากค่าตอบแทนหรือค่าลิขสิทธิ์ช่วยเสริมความมั่นคงทางการเงิน ในขณะเดียวกัน การเผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติยังช่วยเพิ่มโอกาสในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับนักวิจัยและสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ ความร่วมมือเช่นนี้ไม่เพียงช่วยยกระดับความน่าเชื่อถือในฐานะผู้เชี่ยวชาญ แต่ยังเปิดโอกาสให้เกิดการวิจัยและนวัตกรรมใหม่ๆ

4) เทคโนโลยีดิจิทัลกับการจัดการเผยแพร่ผลงาน

เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและเผยแพร่ผลงานวิชาการเชิงพาณิชย์ เช่น การใช้ซอฟต์แวร์สำหรับออกแบบและจัดหน้าหนังสือ การตลาดผ่านโซเชียลมีเดีย หรือการขายผ่านแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซ นอกจากนี้ การใช้เครื่องมือออนไลน์ช่วยลดต้นทุนด้านการผลิตและการกระจายสินค้า ทำให้ผลงานสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและประหยัดทรัพยากร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลยังช่วยให้อาจารย์สามารถปรับปรุงเนื้อหาได้อย่างต่อเนื่องตามความต้องการของตลาด

7.3 การจัดสัมมนาและการบรรยายพิเศษ มีรายละเอียดดังนี้ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2566; มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2566; วิทยาลัยการศึกษาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2566)

1) ความสำคัญของสัมมนาและการบรรยายพิเศษในยุคดิจิทัล: การจัดสัมมนาออนไลน์ (Webinar) และการบรรยายพิเศษเป็นช่องทางสำคัญที่ช่วยให้อาจารย์มหาวิทยาลัยสามารถเผยแพร่ความรู้และสร้างรายได้เสริมในยุคดิจิทัล การจัดกิจกรรมเหล่านี้เปิดโอกาสให้อาจารย์ขยายขอบเขตการเข้าถึงผู้เรียนและผู้สนใจในวงกว้างมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษา องค์กรธุรกิจ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ความสามารถในการเข้าถึงผู้เรียนทั่วโลกผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น Zoom, Microsoft Teams หรือ Google Meet ช่วยให้อาจารย์สามารถเผยแพร่ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น การนำเสนอผลงานวิจัย การฝึกอบรมในทักษะเฉพาะ หรือการให้คำแนะนำเชิงกลยุทธ์เกี่ยวกับแนวโน้มอุตสาหกรรม สัมมนาออนไลน์ยังช่วยลดต้นทุนด้านสถานที่และการเดินทาง ทำให้กิจกรรมมีความสะดวกและคุ้มค่าทั้งสำหรับผู้จัดและผู้เข้าร่วม

2) การจัดสัมมนาออนไลน์เพื่อเผยแพร่ความรู้เฉพาะทาง: สัมมนาออนไลน์เป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพในการนำเสนอความรู้เฉพาะทางที่ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การฝึกอบรมวิชาชีพ การนำเสนอเทคนิคเชิงลึกในวิชาการ หรือการแชร์ผลการวิจัยที่ทันสมัย การใช้เทคโนโลยีช่วยให้อาจารย์สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในระดับนานาชาติและสร้างความเชื่อมโยงกับผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด พิธีกรที่ช่วยเสริมความมีส่วนร่วม เช่น การพูดคุยแบบเรียลไทม์ การแชร์สไลด์ หรือการโต้ตอบผ่านฟอรัม ทำให้ประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมมีความลึกซึ้งมากขึ้น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ยังช่วยให้อาจารย์สามารถจัดกิจกรรมได้บ่อยครั้ง และเพิ่มความยืดหยุ่นในการเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลาย

3) **การบรรยายพิเศษในกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ:** การบรรยายพิเศษถือเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่อาจารย์สามารถเผยแพร่ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น องค์กรภาคธุรกิจ หน่วยงานภาครัฐ หรือกลุ่มวิชาชีพเฉพาะด้าน การบรรยายเหล่านี้สามารถปรับเนื้อหาให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟัง เช่น การนำเสนอข้อมูลเชิงกลยุทธ์ การแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับองค์กร หรือการวิเคราะห์แนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมในอนาคต การเข้าร่วมบรรยายพิเศษไม่เพียงช่วยให้อาจารย์ได้แสดงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แต่ยังช่วยสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่มีคุณค่า ซึ่งสามารถนำไปสู่โอกาสใหม่ๆ ในการวิจัยหรือการโครงการร่วมกัน

4) **ประโยชน์ทางการเงินและการสร้างชื่อเสียง:** หนึ่งในประโยชน์สำคัญของการจัดสัมมนาออนไลน์และการบรรยายพิเศษคือ การสร้างรายได้จากค่าธรรมเนียมการเข้าร่วม หรือการได้รับการว่าจ้างจากองค์กรต่างๆ รายได้เหล่านี้สามารถนำไปสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอน เช่น การจัดหาอุปกรณ์ใหม่ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ หรือการลงทุนในโครงการวิจัยเพิ่มเติม การจัดกิจกรรมเหล่านี้ยังช่วยสร้างชื่อเสียงและความเชื่อมั่นในฐานะผู้เชี่ยวชาญของอาจารย์ ซึ่งส่งผลให้เกิดโอกาสในการสร้างเครือข่ายวิชาการและวิชาชีพที่แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น

5) **การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรม:** การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทำให้การจัดสัมมนาและการบรรยายพิเศษเป็นเรื่องง่ายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซอฟต์แวร์สำหรับจัดการกิจกรรม เช่น Zoom หรือ Microsoft Teams มีฟีเจอร์ที่รองรับความต้องการของผู้จัด เช่น การบันทึกวิดีโอ การแชร์หน้าจอ หรือการสร้างแบบสำรวจ ทำให้อาจารย์สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดเวลา การใช้โซเชียลมีเดียในการโปรโมตกิจกรรมยังช่วยเพิ่มการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและดึงดูดผู้เข้าร่วมจากหลากหลายภูมิภาค

7.4 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม มีรายละเอียดดังนี้ (ทิพย์อารี กิจจาพิพัฒน์, 2565; ชญาภัสร์ สมกระโทก, 2563; อรุณรุ่ง โยธสิงห์, และ สำราญ กำจัดภัย, 2559)

1) **บทบาทของหลักสูตรฝึกอบรมในยุคดิจิทัล:** การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเป็นหนึ่งในวิธีการที่มีประสิทธิภาพสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยในการสร้างรายได้เสริมและเผยแพร่ความรู้เฉพาะทางในยุคดิจิทัล หลักสูตรเหล่านี้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล การบริหารจัดการ การวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างปัญญาประดิษฐ์ (AI) และอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (IoT) หลักสูตรฝึกอบรมไม่เพียงตอบโจทย์ความต้องการขององค์กรและบุคคลทั่วไป แต่ยังช่วยให้อาจารย์สามารถแสดงศักยภาพของตนเองในฐานะผู้นำด้านการเรียนรู้ยุคใหม่

2) **ความยืดหยุ่นในการออกแบบหลักสูตร:** ความโดดเด่นของหลักสูตรฝึกอบรมคือความยืดหยุ่นที่สามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาได้ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย อาจารย์สามารถออกแบบหลักสูตรที่เฉพาะเจาะจง เช่น หลักสูตรสำหรับองค์กรที่ต้องการเพิ่มศักยภาพบุคลากรในด้านดิจิทัล หลักสูตรสำหรับนักศึกษาที่ต้องการเตรียมตัวเข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือหลักสูตรสำหรับบุคคลทั่วไปที่สนใจพัฒนาทักษะเฉพาะทาง รูปแบบการเรียนการสอนยังสามารถปรับให้เหมาะสม เช่น การสอนในชั้นเรียน การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) หรือการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลายและทั่วถึง

3) การสร้างรายได้และความคุ้มค่า: หนึ่งในข้อได้เปรียบสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคือการสร้างรายได้จากค่าธรรมเนียมการลงทะเบียน ผู้เข้าร่วมมักยินดีจ่ายเพื่อเรียนรู้ทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในวิชาชีพหรือการพัฒนาตนเอง การจัดหลักสูตรในรูปแบบออนไลน์ยังช่วยลดต้นทุนด้านสถานที่และการเดินทาง ทำให้การดำเนินการมีความคุ้มค่ามากขึ้น การที่อาจารย์สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้ซอฟต์แวร์สำหรับการจัดสัมมนาออนไลน์หรือการบันทึกวิดีโอช่วยเสริมประสิทธิภาพของหลักสูตรและลดต้นทุนในการผลิต

4) การส่งเสริมชื่อเสียงและความร่วมมือกับองค์กร: หลักสูตรฝึกอบรมไม่เพียงช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่อาจารย์มหาวิทยาลัย แต่ยังเสริมสร้างชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือในวงวิชาการและวิชาชีพ การที่อาจารย์สามารถออกแบบและจัดหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและยืนยันถึงความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ที่ดีกับองค์กรต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดฝึกอบรมอาจนำไปสู่โอกาสความร่วมมือในโครงการวิจัยหรือการจัดกิจกรรมอื่นๆ ในอนาคต

5) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มความสำเร็จของหลักสูตร: การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบและจัดการหลักสูตรฝึกอบรมช่วยเพิ่มความน่าสนใจและประสิทธิภาพของหลักสูตร อาจารย์สามารถใช้ซอฟต์แวร์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการจัดการเรียนการสอน เช่น Zoom, Google Meet หรือแพลตฟอร์ม LMS (Learning Management System) เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ผู้เรียน การนำเครื่องมือดิจิทัลมาใช้อย่างช่วยให้อาจารย์สามารถวัดผลและปรับปรุงเนื้อหาได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้หลักสูตรสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.5 การพัฒนาความร่วมมือกับภาคธุรกิจ มีรายละเอียดดังนี้ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2565; มหาวิทยาลัยมหิดล, 2567; สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2567; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567)

1) บทบาทของความร่วมมืกระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคธุรกิจ: การพัฒนาความร่วมมือกับภาคธุรกิจเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้อาจารย์มหาวิทยาลัยสามารถนำความรู้และความเชี่ยวชาญไปใช้ในสถานการณ์จริงในโลกของการทำงาน การทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคธุรกิจช่วยสร้างความเชื่อมโยงที่เป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่าย อาจารย์สามารถนำบทบาทในฐานะที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญไปช่วยองค์กรต่างๆ ในการวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนากลยุทธ์ หรือการปรับปรุงกระบวนการทำงาน ความรู้เฉพาะทางของอาจารย์ เช่น การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การวิเคราะห์ข้อมูล หรือการใช้เทคโนโลยีอย่างปัญญาประดิษฐ์ (AI) สามารถนำไปเพิ่มประสิทธิภาพให้กับธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความร่วมมือเหล่านี้ช่วยให้อาจารย์สามารถสร้างรายได้เสริมและเพิ่มคุณค่าในวิชาชีพของตน

2) โอกาสในการพัฒนานวัตกรรมและการวิจัยเชิงพาณิชย์: ความร่วมมือกับภาคธุรกิจช่วยเปิดโอกาสในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ เช่น การสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาด การพัฒนาซอฟต์แวร์หรือเครื่องมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในอุตสาหกรรม และการวิจัยเชิงพาณิชย์ที่มีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาจริงขององค์กร ความร่วมมือเช่นนี้ช่วยให้อาจารย์ได้รับคำตอบแทนจากการเป็นที่

ปรึกษา พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายวิชาชีพที่แข็งแกร่ง การทำงานร่วมกันยังช่วยเพิ่มชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือในวงการวิชาการและอุตสาหกรรม โดยการนำเสนอผลงานที่เป็นรูปธรรม

3) การส่งเสริมหลักสูตรและประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษา: ความร่วมมือกับภาคธุรกิจยังนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงาน อาจารย์สามารถออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในภาคอุตสาหกรรม รวมถึงการจัดโปรแกรมฝึกงานที่ให้นักศึกษาได้สัมผัสกับสถานการณ์การทำงานจริง การสนับสนุนจากองค์กรธุรกิจ เช่น การมอบทุนวิจัยหรือการร่วมพัฒนาหลักสูตรเฉพาะทาง ยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคธุรกิจ ทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าและพร้อมสำหรับการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

4) การสร้างเครือข่ายและการสนับสนุนด้านวิชาการ: การสร้างความร่วมมือกับภาคธุรกิจไม่เพียงช่วยเพิ่มรายได้และพัฒนาทักษะของอาจารย์ แต่ยังช่วยขยายเครือข่ายทางวิชาการและวิชาชีพ การมีส่วนร่วมในโครงการร่วม เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การวิจัยทางเทคโนโลยี หรือการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ช่วยสร้างความเชื่อมั่นในบทบาทของมหาวิทยาลัยในฐานะศูนย์กลางแห่งองค์ความรู้ การสนับสนุนจากภาคธุรกิจยังช่วยเพิ่มทรัพยากรและโอกาสสำหรับการพัฒนาการศึกษาระดับสูง

5) บทบาทมหาวิทยาลัยในยุคดิจิทัล: ในยุคดิจิทัลที่เศรษฐกิจและสังคมพึ่งพาเทคโนโลยีอย่างมาก การพัฒนาความร่วมมือกับภาคธุรกิจช่วยส่งเสริมบทบาทของมหาวิทยาลัยในการเป็นศูนย์กลางความรู้ที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ความร่วมมือนี้ยังช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสร้างความสมดุลระหว่างการสร้างรายได้ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการสนับสนุนความต้องการของตลาด

8. วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ที่มุ่งเน้นการรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มรายได้เสริมของอาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย

8.1 การกำหนดประเด็นปัญหาวิจัย

กำหนดประเด็นปัญหาวิจัยอย่างชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยต้องตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นปัญหากับเนื้อหาและความเป็นไปได้ในการดำเนินการวิจัย

8.2 การค้นหาและคัดเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้อง

รวบรวมเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย

1) การกำหนดแหล่งข้อมูล: ระบุแหล่งข้อมูลที่สำคัญ เช่น ตำรา หนังสือ วารสาร รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และฐานข้อมูลออนไลน์

2) การใช้คำสำคัญ (Keywords): ใช้คำสำคัญ เช่น “การเพิ่มรายได้ยุคดิจิทัล,” “แพลตฟอร์มดิจิทัล,” “การปรับตัวของอาจารย์,” และ “การใช้เทคโนโลยีในการศึกษา” ในการค้นหาเอกสาร

3) การคัดกรองเอกสาร: ตรวจสอบคุณภาพและความน่าเชื่อถือของเอกสาร เช่น เอกสารที่ตีพิมพ์โดยหน่วยงานทางการหรือแหล่งข้อมูลทางวิชาการ

4) การวิเคราะห์เบื้องต้น: อ่านบทคัดย่อและบทสรุปเพื่อประเมินว่าเอกสารนั้นเกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัยหรือไม่

5) การจัดหมวดหมู่ข้อมูล: แบ่งประเภทเอกสารตามหัวข้อ เช่น รูปแบบการเพิ่มรายได้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัว และแนวทางพัฒนาการใช้เทคโนโลยี

8.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่คัดเลือก โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อดึงสาระสำคัญและเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่างๆ

8.4 การสังเคราะห์ข้อมูล

สังเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เพื่อจัดทำข้อสรุปและเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเพิ่มรายได้เสริมของอาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐ

8.5 การจัดทำรายงานวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบรายงานวิจัยที่ครอบคลุม ตั้งแต่ปัญหาวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัย ไปจนถึงข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการนำไปใช้ในทางปฏิบัติ

9. การวิเคราะห์และตีความข้อมูลจากเอกสาร

1) อ่านละเอียด: การอ่านข้อมูลอย่างละเอียดช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจสาระสำคัญของเนื้อหาในเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ประเด็นสำคัญ แนวคิด หรือข้อค้นพบที่สำคัญ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการวิเคราะห์เชิงลึก

2) ระบุประเด็นหลัก: การสกัดข้อมูลจากเอกสารเพื่อระบุประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เช่น การระบุรูปแบบการเพิ่มรายได้หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของอาจารย์

3) เปรียบเทียบข้อมูล: การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหลายแหล่งเพื่อหาความเหมือนหรือความแตกต่าง ทำให้สามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ความสอดคล้อง หรือจุดที่ขัดแย้งกันของข้อมูล

4) จัดกลุ่มข้อมูล: การแบ่งหมวดหมู่ข้อมูลตามหัวข้อหรือประเด็น เช่น ปัจจัยทางเทคโนโลยี ปัจจัยทางสังคม หรือแนวทางการส่งเสริม ทำให้ข้อมูลมีความเป็นระบบและง่ายต่อการสังเคราะห์

5) ตีความข้อมูล: การเชื่อมโยงและอธิบายข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนและมีเหตุผลต่อเนื่องกัน เช่น การอธิบายว่าทำไมเทคโนโลยีดิจิทัลจึงช่วยเพิ่มรายได้ หรือปัจจัยใดที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยี

10. การสังเคราะห์ข้อสรุปจากข้อมูลเอกสาร

1) รวบรวมข้อมูลสำคัญ: กระบวนการนี้เน้นการคัดกรองข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารต่างๆ เพื่อนำเฉพาะข้อมูลที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและมีความน่าเชื่อถือมาใช้ ทำให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพสำหรับขั้นตอนต่อไป

2) **จัดเรียงประเด็น:** การจัดลำดับข้อมูลตามหัวข้อหรือหมวดหมู่ช่วยให้เห็นโครงสร้างของข้อมูลได้ชัดเจน เช่น การจัดประเด็นตามปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวหรือรูปแบบการเพิ่มรายได้ผ่านเทคโนโลยี

3) **เชื่อมโยงข้อมูล:** วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อหาความสอดคล้องหรือความแตกต่าง และอธิบายว่าข้อมูลเหล่านั้นมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรในบริบทของการวิจัย

4) **สังเคราะห์องค์ความรู้:** ขั้นตอนนี้เป็นการรวมข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อสร้างรูปแบบความรู้ใหม่ที่ครอบคลุม โดยดึงสาระสำคัญจากข้อมูลทั้งหมดมาประกอบเป็นข้อสรุปที่สมเหตุสมผล เช่น แนวทางที่อาจารย์สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มรายได้ได้อย่างยั่งยืน

5) **นำเสนอข้อสรุป:** การสรุปข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ในรูปแบบที่ชัดเจน ตรงประเด็น และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้ผู้อื่นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในเชิงปฏิบัติ

11. การสรุปผลการวิจัย

11.1 รูปแบบและวิธีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเพิ่มรายได้เสริม

1) **การจัดทำคอร์สออนไลน์:** อาจารย์หลายคนใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ระดับโลก เช่น Coursera, Udemy หรือ Skillshare เพื่อเผยแพร่คอร์สออนไลน์ในหัวข้อเฉพาะที่ตนมีความเชี่ยวชาญ เช่น วิชาการเฉพาะด้าน การพัฒนาทักษะการทำงาน หรือหัวข้อเกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม คอร์สเหล่านี้ช่วยให้อาจารย์สามารถเข้าถึงผู้เรียนทั่วโลกและสร้างรายได้จากค่าธรรมเนียมการเรียน

2) **การสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล:** การผลิตสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัล เช่น วิดีโอสอน คู่มือ หรือเอกสาร PDF ที่สรุปสาระสำคัญ ถือเป็นอีกช่องทางที่นิยมใช้ โดยอาจารย์สามารถจำหน่ายเนื้อหาผ่านเว็บไซต์ส่วนตัวหรือแพลตฟอร์มสำหรับขายเนื้อหาดิจิทัล เช่น Gumroad และ Amazon Kindle สื่อเหล่านี้ไม่เพียงสร้างรายได้เสริม แต่ยังช่วยขยายขอบเขตความรู้สู่ผู้เรียนที่หลากหลาย

3) **การจัดสัมมนาออนไลน์ (Webinar):** การจัดสัมมนาออนไลน์เป็นอีกหนึ่งวิธีที่ได้รับความนิยม โดยอาจารย์สามารถใช้แพลตฟอร์ม เช่น Zoom หรือ Microsoft Teams ในการให้ความรู้เฉพาะด้านแก่ผู้เรียนที่สนใจ เช่น การสอนเทคนิคเฉพาะทาง การอธิบายแนวคิดใหม่ หรือการนำเสนอผลงานวิจัย รายได้มาจากค่าลงทะเบียนหรือการสนับสนุนจากองค์กร

4) **การให้คำปรึกษาผ่านช่องทางออนไลน์:** อาจารย์ยังให้บริการคำปรึกษาเชิงวิชาการและวิจัย หรือช่วยแนะนำการพัฒนาทักษะเฉพาะทางผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น LinkedIn หรือ Facebook ซึ่งช่วยให้สามารถสร้างรายได้จากการใช้ความเชี่ยวชาญของตน

5) **การสร้างแบรนด์ส่วนตัวบนโซเชียลมีเดีย:** การสร้างเนื้อหาบนโซเชียลมีเดีย เช่น YouTube หรือ TikTok เป็นอีกช่องทางที่อาจารย์สามารถสร้างรายได้ผ่านโฆษณาหรือการสนับสนุนจากแบรนด์ต่างๆ เนื้อหาที่ได้รับความนิยมมักเกี่ยวกับการให้ความรู้ที่เข้าใจง่ายหรือการสอนที่สร้างแรงบันดาลใจ

: **ผลกระทบและความสำคัญ:** วิธีการเหล่านี้ช่วยให้อาจารย์เพิ่มรายได้เสริม และขยายโอกาสในการเผยแพร่ความรู้ไปยังผู้เรียนทั่วโลก นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพในยุคดิจิทัล ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและความยั่งยืนในวิชาชีพ

11.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของอาจารย์ในยุคดิจิทัล

1) **ทักษะด้านเทคโนโลยี:** อาจารย์ที่มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การออกแบบคอร์สออนไลน์ การใช้ซอฟต์แวร์การจัดการเรียนรู้ หรือการผลิตสื่อดิจิทัล สามารถปรับตัวได้ง่ายกว่าทักษะดังกล่าวช่วยให้อาจารย์สามารถใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการเพิ่มรายได้และเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารกับผู้เรียน

2) **การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย:** การที่มหาวิทยาลัยมีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านเทคโนโลยี จัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสม และจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตที่มีเสถียรภาพ มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้อาจารย์สามารถพัฒนาทักษะและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานของตน

3) **แรงจูงใจส่วนบุคคล:** ความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและความต้องการเพิ่มรายได้ถือเป็นแรงผลักดันสำคัญ อาจารย์ที่มีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาความสามารถด้านเทคโนโลยีจะสามารถปรับตัวและใช้โอกาสในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) **ความต้องการของตลาด:** ความนิยมของคอร์สหรือเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เช่น ทักษะอาชีพหรือเนื้อหานวัตกรรม เป็นตัวกระตุ้นให้อาจารย์พัฒนาเนื้อหาให้ตรงกับตลาด ทั้งนี้ยังส่งผลต่อความสำเร็จในการเผยแพร่เนื้อหาและสร้างรายได้

11.3 รูปแบบแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างยั่งยืน

1) **การพัฒนาทักษะดิจิทัล:** การจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านเทคโนโลยีที่จำเป็น เช่น การออกแบบคอร์สออนไลน์ การใช้ซอฟต์แวร์สร้างสื่อดิจิทัล และการจัดการแพลตฟอร์มการเรียนรู้ ถือเป็นแนวทางสำคัญ อาจารย์จะได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

2) **การสนับสนุนทรัพยากร:** มหาวิทยาลัยควรจัดหาอุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น สตูดิโอสำหรับผลิตสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และโปรแกรมซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้อง การมีทรัพยากรที่ครบถ้วนจะช่วยให้อาจารย์สามารถพัฒนาผลงานที่มีคุณภาพและแข่งขันได้ในยุคดิจิทัล

3) **การส่งเสริมความร่วมมือ:** การสร้างเครือข่ายระหว่างอาจารย์ มหาวิทยาลัย และภาคเอกชน จะช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งรายได้ใหม่ การร่วมมือกับแพลตฟอร์มออนไลน์หรือผู้พัฒนาเทคโนโลยีจะช่วยให้อาจารย์ได้รับโอกาสในการขยายขอบเขตของการเรียนรู้และการเผยแพร่ความรู้

4) **การสนับสนุนนโยบาย:** มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายระยะยาวที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การจัดสรรงบประมาณสำหรับพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การให้รางวัลแก่อาจารย์ที่มีผลงานโดดเด่น หรือการกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านดิจิทัล

12. การสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1. การวิจัยนี้ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเพิ่มรายได้เสริมของอาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐ โดยพบว่าอาจารย์ได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการหลากหลายรูปแบบ เช่น การจัดทำคอร์สออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มระดับโลก การสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล เช่น วิดีโอหรือเอกสาร PDF เพื่อจำหน่าย

การจัดสัมมนาออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มอย่าง Zoom และ Microsoft Teams การให้คำปรึกษาเฉพาะทางผ่านโซเชียลมีเดีย และการสร้างแบรนด์ส่วนตัวบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น YouTube หรือ TikTok รูปแบบเหล่านี้ช่วยให้อาจารย์สามารถเพิ่มรายได้ ขยายขอบเขตการเผยแพร่ความรู้ และเข้าถึงผู้เรียนทั่วโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเสริมสร้างศักยภาพในยุคดิจิทัล โดยไม่เพียงแต่เพิ่มรายได้ แต่ยังช่วยให้อาจารย์สามารถพัฒนาทักษะและปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของเทคโนโลยีในเชิงเศรษฐกิจและการพัฒนาวิชาชีพในระยะยาว

2. การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการปรับตัวของอาจารย์มหาวิทยาลัยภาครัฐในยุคดิจิทัล ได้แก่ ทักษะด้านเทคโนโลยี ซึ่งช่วยให้อาจารย์สามารถออกแบบคอร์สออนไลน์ ใช้ซอฟต์แวร์การจัดการเรียนรู้ และผลิตสื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย เช่น การจัดอบรม การจัดหาอุปกรณ์ และการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้อาจารย์พัฒนาความสามารถด้านเทคโนโลยีได้ดียิ่งขึ้น แรงจูงใจส่วนบุคคล เช่น ความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและเป้าหมายในการเพิ่มรายได้ เป็นแรงผลักดันให้อาจารย์เรียนรู้และใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง สุดท้ายคือ ความต้องการของตลาด ซึ่งเน้นการพัฒนาเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน เช่น ทักษะเฉพาะทางหรือเนื้อหานวัตกรรม ปัจจัยเหล่านี้ช่วยให้อาจารย์สามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังส่งเสริมให้พวกเขาสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพการสอนอย่างยั่งยืน

3. การส่งเสริมและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างยั่งยืนในมหาวิทยาลัยภาครัฐสามารถทำได้ผ่านหลายแนวทางสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาทักษะดิจิทัล โดยการจัดอบรมที่ช่วยให้อาจารย์เรียนรู้การออกแบบคอร์สออนไลน์ ใช้ซอฟต์แวร์สร้างสื่อ และจัดการแพลตฟอร์มการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การสนับสนุนทรัพยากร เช่น การจัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสม สตูดิโอผลิตสื่อดิจิทัล และระบบอินเทอร์เน็ตที่มีเสถียรภาพ จะช่วยให้อาจารย์พัฒนาผลงานคุณภาพสูงที่ตอบโจทย์ตลาด การส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างอาจารย์มหาวิทยาลัย และภาคเอกชน ช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรและขยายขอบเขตการเผยแพร่ความรู้ การร่วมมือกับผู้พัฒนาเทคโนโลยียังช่วยให้อาจารย์ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง การสนับสนุนนโยบาย ระยะยาว จากมหาวิทยาลัย เช่น การจัดงบประมาณ การให้รางวัล และการกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ช่วยสร้างความมั่นคงในระบบสนับสนุน แนวทางเหล่านี้ช่วยให้อาจารย์พัฒนาความสามารถ สร้างรายได้ และสนับสนุนความยั่งยืนของระบบการศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

13. การเสนอแนะ

13.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับใช้ประโยชน์

1) **การจัดอบรมพัฒนาทักษะดิจิทัล:** มหาวิทยาลัยควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับอาจารย์ เช่น การออกแบบคอร์สออนไลน์ การใช้ซอฟต์แวร์สร้างสื่อดิจิทัล และการจัดการแพลตฟอร์มการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

2) **การจัดหาอุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐาน:** ควรจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น สตูดิโอผลิตสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล โปรแกรมซอฟต์แวร์เฉพาะทาง และระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อสนับสนุนการผลิตสื่อที่มีคุณภาพและตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน

3) **การสนับสนุนการพัฒนาสื่ออย่างต่อเนื่อง:** ส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล โดยให้การสนับสนุนในรูปแบบที่เป็นระบบ เช่น การจัดงบประมาณหรือการตั้งทีมสนับสนุนเฉพาะด้านเทคโนโลยี.

13.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) **การสนับสนุนงบประมาณระยะยาว:** มหาวิทยาลัยภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณเฉพาะสำหรับการพัฒนาสื่อดิจิทัล เช่น คอร์สออนไลน์ สื่อการเรียนรู้ และอุปกรณ์ที่จำเป็น เพื่อให้อาจารย์สามารถสร้างเนื้อหาที่มีคุณภาพและตอบโจทย์การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

2) **การส่งเสริมแรงจูงใจผ่านรางวัล:** จัดทำรางวัลหรือเกียรติบัตรเพื่อยกย่องอาจารย์ที่มีผลงานโดดเด่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งในด้านการพัฒนาคอร์ส สื่อการเรียนรู้ หรือการใช้เทคโนโลยีสร้างประโยชน์แก่ผู้เรียนและมหาวิทยาลัย

3) **การกำหนดกลยุทธ์เชิงระบบ:** กำหนดกลยุทธ์เชิงนโยบายระยะยาวที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างยั่งยืน เช่น การจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของอาจารย์ และการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับแผนพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัยในภาพรวม

13.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) **การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประเทศ:** ควรศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในมหาวิทยาลัยภาครัฐของประเทศอื่นๆ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรค แล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

2) **การวิจัยผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้:** ควรเน้นศึกษาผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การปรับตัวของผู้เรียน การเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ และการเข้าถึงทรัพยากรการศึกษา เพื่อพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสม

3) **การวางแผนพัฒนาระยะยาว:** ควรศึกษาการจัดการระบบสนับสนุน เช่น โครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากรดิจิทัลในมหาวิทยาลัย เพื่อวางแผนพัฒนาระบบที่ยั่งยืนและรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในอนาคต

14. เอกสารอ้างอิง

กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2567, 20 กันยายน). ข้อมูลสถิติการนำ

ผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์. สืบค้นจาก <https://res.msu.ac.th/>

ครูกบ. (2564). การพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับครูในยุคดิจิทัล. สืบค้นจาก <https://krukob.com/web/1-38/>

- ชญากัศร์ สมกระโทก. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมโดยประยุกต์แนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิตของครูสุศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐวัฒน์ ด้วงอุณ. (2565). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านชุมชนเรียนรู้วิชาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการสอน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ทิพย์อารี กิจจาพิพัฒน์. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูประถมศึกษาในโรงเรียนมูลนิธิภูมิคุ้มกันวิทยา. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2566, 6 มกราคม). หลักสูตรพัฒนาทักษะดิจิทัล ประจำปี พ.ศ. 2566 (KKU Digital Skills Training 2023) สำหรับคณาจารย์ และบุคลากร. สืบค้นจาก <https://th.kku.ac.th/125912/>
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2566). เว็บไซต์การสัมมนาและกิจกรรมพิเศษ. สืบค้นจาก https://seminar.cmu.ac.th/?utm_source=chatgpt.com
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (2565, 5 กันยายน). มจร. เปิดตัว “KMUTTWORKS” โมเดลความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมรูปแบบใหม่ เพื่อร่วมพัฒนาองค์กรและยกระดับทักษะกำลังคนวัยทำงานอย่างยั่งยืน. สืบค้นจาก <https://www.kmutt.ac.th/news/05/09/2022/23147/>
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2567, 5 พฤศจิกายน). มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ KBTG Kampus และมหาวิทยาลัยภาคี เปิดตัวหลักสูตรระดับปริญญาโทต่อยอดการศึกษาด้านเทคโนโลยีแบบเชิงลึกยกระดับงานวิจัยระหว่างภาคอุตสาหกรรมและภาคการศึกษาของไทย. สืบค้นจาก <https://mahidol.ac.th/th/2024/kbtg-mou/>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2566). บทเรียนที่ 1: แนวทางการพัฒนาการศึกษา. สืบค้นจาก https://elcca.ssru.ac.th/narong_an/pluginfile.php/481/mod_resource/content/1/
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2566). ม.หอการค้าไทย ประกาศความเป็นเลิศด้าน AI ปักธง “AI – UTCC” ตั้งเป้าเป็นสถาบันการศึกษาไทยคุณภาพระดับโลก. สืบค้นจาก <https://www.utcc.ac.th/ม-หอการค้าไทย-ประกาศความ/>
- วงศวัฒน์ เทพาคักดี. (2566). การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย: มุมมองของเทคโนโลยีองค์กรและสภาพแวดล้อม (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม). สืบค้นจาก https://khon.msu.ac.th/_dir/fulltext/2024/03/Wongsawat_Tepasuk66.pdf
- วิทยาลัยการศึกษาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2566). บทที่ 4: แนวทางการจัดสัมมนา. สืบค้นจาก https://elfhs.ssru.ac.th/wasana_su/

- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2567). **Interdisciplinary Pathways for Sustainable Development: Challenges and Solutions**. สืบค้นจาก <https://nida.ac.th/interdisciplinary-pathways-for-sustainable-development-challenges-and-solutions/>
- สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน). (2567). **จากผลงานวิจัย...สู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์***. สืบค้นจาก <https://hkm.hrdi.or.th/Knowledge/detail/703>
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2558). **รวมผลงานวิจัยเชิงพาณิชย์ 58**. สืบค้นจาก https://issuu.com/irdrmutt/docs/e_book_ird_2558
- สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล. (2564). **รายชื่อหลักสูตรกลางเพื่อการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลบุคลากรภาครัฐ**. สืบค้นจาก <https://catalog-dga.data.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567, 13 ธันวาคม). **ศธ.-สพฐ. ร่วมลงนาม MOU “โรงเรียนร่วมพัฒนา” จับมือสภาอุตสาหกรรมฯ ภาคเอกชน-ประชาสังคม ยกระดับคุณภาพการศึกษา สร้างโอกาสเท่าเทียมทุกพื้นที่**. สืบค้นจาก <https://www.obec.go.th/archives/1117396>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2561). **แนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นภาครัฐดิจิทัล**. สืบค้นจาก <https://coordinate.mju.ac.th/>
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA). (2564). **คนทำธุรกิจ-คนใช้บริการ “แพลตฟอร์มดิจิทัล” ต้องรู้ 6 ข้อ! เกี่ยวกับกฎหมายธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล**. สืบค้นจาก <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/6Platform.aspx>
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน). (2564). **Thailand Digital Government 2021 (DG2021)**. สืบค้นจาก <https://www.dga.or.th/document-sharing/dg2021/>
- อนุตรกุล, ส. (2564, 25 พฤศจิกายน). **ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy)**. สืบค้นจาก <https://erp.mju.ac.th/acticleDetail.aspx?qid=1246>
- อรุณรุ่ง โยธสิงห์, และ สำราญ กำจัดภัย. (2559). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน**. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 8(2), 271-290.
- ไอรดา เหลืองวิไล. (2564). **แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐสู่ยุคดิจิทัล**. สืบค้นจาก https://www.dga.or.th/wp-content/uploads/2021/04/5-รองไอรดา-เหลืองวิไล_TDGA_ePar.pdf
- Borkakoty, K. (2024, September 3). **10 เครื่องมือและแพลตฟอร์มที่สำคัญที่สุดที่คุณต้องมีเพื่อเริ่มต้นและดำเนินธุรกิจออนไลน์**. สืบค้นจาก <https://www.doola.com/th/>
- TIME Consulting. (2566, มีนาคม 6). **อิทธิพลของแพลตฟอร์มดิจิทัล สื่อกลางที่จำเป็นต้องมีการกำกับดูแล**. สืบค้นจาก <https://www.timeconsulting.co.th/what-is-digital-platforms>

5. การวิเคราะห์พุทธการสื่อสารที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน Analysis of Buddhist Communication in Contemporary Thai Society

รศ.ดร.อภิรักษ์ จันตะนี

ผอ.หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาจารย์ธีระวัฒน์ มิ่งขวัญ

สำนักวิจัยและนวัตกรรม มุลินธิแสงสีวิชาการ พระนครศรีอยุธยา

รศ.ดร.ทรงพร ทาเจริญศักดิ์

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก

ดร.วิโชติ วัฒน

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของพุทธการสื่อสารที่มีต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้หลักสัมมาวาจาของพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอริยมรรค 8 ที่เน้นการพูดความจริง การพูดที่ส่งเสริมความสามัคคี การพูดสุภาพ และการพูดที่เป็นประโยชน์ หลักสัมมาวาจานี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทั้งบุคคลและสังคม ในบริบทของสังคมไทยที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การสื่อสารที่ซื่อสัตย์และมีคุณธรรมเป็นสิ่งจำเป็นต่อการลดความขัดแย้งและสร้างความเข้าใจระหว่างกัน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการใช้หลักสัมมาวาจาเป็นบทบาทสำคัญในการสร้างสื่อสารที่มีจริยธรรม โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารที่แพร่กระจายข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว การพูดความจริงและพูดอย่างสุภาพช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจในข้อมูลและลดการแพร่กระจายของข้อมูลที่บิดเบือน การสื่อสารที่เน้นความสามัคคีจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและความสงบสุขในสังคม โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่สังคมไทยเผชิญความท้าทายทางการเมืองและสังคม การประยุกต์ใช้หลักพุทธการสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ยังมีศักยภาพในการลดปัญหาการโจมตีทางวาจา การเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง และการแสดงความคิดเห็นที่ไม่สร้างสรรค์ ซึ่งสามารถช่วยเสริมสร้างสังคมที่มีคุณธรรมและการสื่อสารที่สร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ พุทธการสื่อสาร สังคมไทยในปัจจุบัน

Abstract

This research aims to study and analyze the role of Buddhist communication in contemporary Thai society, with a particular focus on the application of the Buddhist principle

of "Right Speech" (Sammā Vācā), which is part of the Noble Eightfold Path. Right Speech emphasizes truthfulness, speech that promotes harmony, courteous speech, and beneficial speech. These principles are not only crucial for personal development but also for the development of society as a whole. In the context of Thailand's culturally diverse society, honest and ethical communication is essential for reducing conflicts and fostering mutual understanding. The research findings indicate that the application of Right Speech plays a significant role in fostering ethical communication, especially in the realm of social media, where information spreads rapidly. Speaking truthfully and courteously helps build trust in the information being shared and reduces the dissemination of distorted information. Communication that promotes harmony contributes to a cooperative and peaceful social atmosphere, particularly in times when Thai society faces political and social challenges. The application of Buddhist communication principles in social media also has the potential to mitigate issues related to verbal attacks, the spread of misinformation, and unconstructive comments, thereby fostering a more ethical and constructive communication environment in society.

Keywords: Analysis, Buddhist communication, contemporary Thai society

1. ความนำ

การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยในการเชื่อมโยงระหว่างบุคคลและสังคม ในบริบทของสังคมไทย พระพุทธศาสนาได้มีบทบาทสำคัญในการสร้างแนวทางการสื่อสารที่มีคุณธรรมและจริยธรรม หลักการของสัมมาวาจา ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของอริยมรรค 8 นั้น ได้เน้นการพูดความจริง การพูดที่สร้างความสามัคคี การพูดสุภาพ และการพูดที่เป็นประโยชน์ การสื่อสารในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ ได้เปิดโอกาสให้ข้อมูลแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้การนำหลักสัมมาวาจามาประยุกต์ใช้มีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งวิธีการสื่อสารในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เป็นการสื่อสารในรูปแบบการรับสารที่ไร้พรมแดน และเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันใจและเป็นไปตามสังคมยุคดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นสื่อสังคมออนไลน์ เป็นรูปแบบการสื่อสารข้อมูลที่เข้าถึงผู้คนทุกระดับในปัจจุบัน โดยมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย ภายใต้การพัฒนาตลอดเวลาของเทคโนโลยีดิจิทัลทางเว็บไซต์ต่าง ๆ การเสนอข่าวความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง โดยข่าวใหญ่ในประเทศไทยคือข่าวการเมืองในการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายผู้ร้องคือพรรคการเมืองฝ่ายค้านรวมกับวุฒิสภาสรรหา ร้องว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญของพรรคร่วมรัฐบาลและวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเป็นการแก้ไขปัญหามากของประชาชน สำหรับพุทธวิธีการสื่อสาร พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในเรื่อง การพูดไว้ในหลักสัมมาวาจาหรือเจรจาชอบซึ่งเป็นศีลพื้นฐานสำหรับสื่อสารมวลชนและบุคคลทั่วไปเพื่อให้ปฏิบัติตามองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1) เว้นการพูดเท็จ โดยมีสัจจวาจาต้องพูดคำจริง 2) เว้นการพูดส่อเสียด โดยพูดคำสมานสามัคคี 3) เว้นการพูดคำหยาบ โดยพูดคำอ่อนหวานสุภาพ 4) เว้นการพูดเพ้อเจ้อ

โดยพูดคำมีประโยชน์ต่อสังคม สำหรับทฤษฎีการสื่อสาร ได้พัฒนาขึ้นและมีการเผยแพร่ทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่ได้นำมาเป็นแบบอย่างแพร่หลายในระบบการเมือง และกระบวนการการสื่อสารทางการเมือง เป็นศาสตร์ที่มีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่ยุคกรีกโบราณ เน้นในเรื่องวาทวิทยา การเมืองและจริยธรรม เป็นการกระทำเพื่อการโฆษณาชวนเชื่อมาผสมผสานกับเนื้อหาทางสังคมและการสื่อสารเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางสังคม โดยรูปแบบของการสื่อสารกับชุมชนและสังคมนับว่าเป็นแนวทางการศึกษาที่ตระหนักถึงการสื่อสารในฐานะเครื่องมือกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายต่อสังคมที่อาศัยการสื่อสารสร้างแนวทางการยอมรับในกลุ่มประชาชนผู้รับสาร ดังนั้น การสื่อสารต่อสังคมจึงเป็นกระบวนการสื่อสารที่เกี่ยวข้องต่อการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ตามทัศนคติและความคิดเห็น รวมทั้งประสบการณ์ทางสังคมระหว่างบุคคล เป็นกระบวนการพิเศษที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคม ทำให้บุคคลสามารถสื่อสารและดำเนินกิจกรรมทางสังคมเพื่อสันติสุข

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของพุทธการสื่อสารในสังคมไทยปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นไปที่การประยุกต์ใช้หลักสัมมาวาจาของพระพุทธศาสนา ซึ่งประกอบด้วย การพูดความจริง การพูดที่ส่งเสริมความสามัคคี การพูดสุภาพ และการพูดที่เป็นประโยชน์ และเน้นในบริบทของสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นช่องทางที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารในสังคมปัจจุบัน

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาบทบาทของพุทธการสื่อสารในบริบทของสังคมไทยยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ที่เน้นการสื่อสารที่มีคุณธรรมและความจริง ซึ่งครอบคลุมถึงการนำหลักสัมมาวาจาในการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างบุคคลและกลุ่มในสังคม เพื่อช่วยลดความขัดแย้งและสร้างสังคมที่มีความร่วมมือ

4. การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 ความหมายของการสื่อสาร

การสื่อสารเป็นกระบวนการสำหรับแลกเปลี่ยนสาร เป็นรูปแบบอย่างง่ายของสาร คือ จะต้องส่งจากผู้ส่งสารหรืออุปกรณ์เข้ารหัส ไปยังผู้รับสารหรืออุปกรณ์ถอดรหัส อาจอยู่ในรูปแบบของท่าทางสัญลักษณ์ บางครั้งอยู่ในรูปแบบของภาษา โดยการสื่อสารจึงเกิดจากความต้องการของมนุษย์ที่จะส่งข้อมูลซึ่งกันและกัน ซึ่งมีการให้ความหมายของการสื่อสาร ไว้ดังต่อไปนี้

พจนานุกรม ไทย-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 การสื่อสาร หมายถึง “วิธีการนำถ้อยคำ ข้อความหรือหนังสือ เป็นต้น จากบุคคลหนึ่งหรือสถานที่หนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งหรืออีกสถานที่หนึ่ง”

เดนนิส แมคควอล (Mc Quail, 2005) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง การให้และการรับ ความหมาย การถ่ายทอดและการรับสาร ซึ่งรวมถึงแนวคิดของการโต้ตอบ แบ่งปัน และมีปฏิสัมพันธ์กันด้วยต่อไป

วิลเบอร์ ชรัมม์ (Wilbur Schramm, 1974: 13) การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยน ข่าวสาร เกิดขึ้นโดยการถ่ายทอดสารจากบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่ส่งสารผ่านสื่อหรือช่องทางต่าง ๆ ไปยังผู้รับสารโดยมีจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

ทับส์ และ มอส (Tubbs and Moss, 1983 : 4) กล่าวว่า “การสื่อสาร เป็นกระบวนการของการ ร่วมกันสร้างสรรค์ความหมายระหว่างคนสองคนหรือมากกว่านั้น”

เสรี วงศ์มณฑา (2553, ออนไลน์) การสื่อสาร คือกระบวนการที่เกิดขึ้นเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งกัน และกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารหรืออย่างน้อยที่สุดก็เพื่อผู้รับสารได้เข้าใจเนื้อหาสาระที่ผู้ส่งสาร ต้องการจะสื่อข้อความ

สุนน อยู่สิน (2545, 182) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือบุคคลต่อกลุ่ม โดยใช้สัญลักษณ์ สัญญาณ หรือพฤติกรรมที่เข้าใจกัน โดยมี องค์ประกอบ ดังนี้ [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: <http://km.siamha.com/การสื่อสารหมายถึง.html> 28 กุมภาพันธ์ 2565

1) ผู้ส่งสาร คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ส่งข้อมูล สารไปยังผู้รับสารโดยผ่านช่องทางที่เรียกว่าสื่อ ถ้าหากเป็น การสื่อสารทางเดียวผู้ส่งจะทำหน้าที่ส่งเพียงประการเดียว แต่ถ้าเป็นการสื่อสาร 2 ทางผู้ส่งสารจะเป็นผู้รับ ใน บางครั้งด้วยผู้ส่งสารจะต้องมีทักษะในการสื่อสาร มีเจตคติต่อตนเองต่อเรื่องที่จะส่ง ต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่จะ ส่งและอยู่ในระบบสังคมเดียวกับผู้รับก็จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

2) ข่าวสาร คือ กระบวนการติดต่อสื่อสารก็มีความสำคัญ ข่าวสารที่ดีต้องแปลเป็นรหัส เพื่อ สะดวกในการส่ง การรับและตีความ เนื้อหาสาระของสารและการจัดสารก็จะต้องทำให้การสื่อความหมายง่ายขึ้น

3) สื่อหรือช่องทางในการรับสาร คือ ประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกายสัมผัส และตัวกลางที่มนุษย์สร้างขึ้นมา เช่น สิ่งพิมพ์ กราฟิก สื่ออิเล็กทรอนิกส์

4) ผู้รับสาร คือ ผู้ที่เป็นเป้าหมายของผู้ส่งสาร การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพขึ้นนั้น ผู้รับสาร จะต้องมีประสิทธิภาพในการรับรู้ มีเจตคติที่ดีต่อข้อมูลข่าวสาร ต่อผู้ส่งสารและต่อตนเอง

4.2 ลักษณะของการสื่อสาร

การสื่อสาร (communications) เป็นการสื่อความหมายร่วมกัน ซึ่งมีขั้นตอนหรือกระบวนการ ถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการจากผู้ส่งสารโดยผ่านสื่อ ต่าง ๆ ที่อาจเป็นการพูด การเขียน สัญลักษณ์อื่นใด การแสดงหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไปยังผู้รับสาร ซึ่ง อาจจะใช้กระบวนการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม หรือความจำเป็นของตนเองและตามเป็นไป ตามคู่สื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการรับรู้ร่วมกันและมีปฏิริยาตอบสนองต่อกัน บริบททางการสื่อสารที่ เหมาะสม เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล [ออนไลน์]. สืบค้นจาก [25 สิงหาคม 2565]

<https://sites.google.com/site/phasathiypheuxkarsuxsar73/bth-thi-1-kar-suxsar>

องค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสาร มี 4 ประการ ดังนี้

- 1) ผู้ส่งสาร (sender) หรือ แหล่งสาร (source) หมายถึง บุคคล กลุ่มบุคคล หรือ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการส่งสารหรือเป็นแหล่งกำเนิดสาร
- 2) สาร (message) หมายถึง เรื่องราวที่มีความหมาย หรือสิ่งต่าง ๆ ที่อาจอยู่ในรูปของข้อมูล ความรู้ ความคิด ความต้องการ อารมณ์ ฯลฯ ซึ่งถ่ายทอดจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารให้ได้รับรู้ และแสดงออกมาโดยอาศัยภาษาหรือสัญลักษณ์ใด ๆ
- 3) สื่อ หรือช่องทาง (media or channel) หมายถึง องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการสื่อสาร เป็นสิ่งที่เปื้อนพาหนะของสาร ทำหน้าที่นำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสารต้องอาศัยสื่อหรือช่องทางทำหน้าที่นำสารไปสู่ผู้รับสาร
- 4) ผู้รับสาร (receiver) หมายถึง บุคคล กลุ่มบุคคล หรือมวลชนที่ทำหน้าที่รับเรื่องราวข่าวสารจากผู้ส่งสาร และแสดงปฏิกิริยาตอบกลับ (Feedback) ต่อผู้ส่งสาร หรือส่งสารต่อไปถึงผู้รับสารคนอื่น ๆ ตามจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสาร

4.3 วัตถุประสงค์การสื่อสาร

- 1) เพื่อแจ้งให้ทราบ (inform) ในการทำการสื่อสาร ผู้ทำการสื่อสารควรมีความต้องการที่จะบอกกล่าวหรือชี้แจงข่าวสาร เรื่องราว เหตุการณ์ หรือสิ่งอื่นใดให้ผู้รับสารได้รับทราบ
- 2) เพื่อสอนหรือให้การศึกษา (teach or education) ผู้ทำการสื่อสารอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อจะถ่ายทอดวิชาความรู้หรือเรื่องราวเชิงวิชาการ เพื่อให้ผู้รับสารได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น
- 3) เพื่อสร้างความพอใจหรือให้ความบันเทิง (please of entertain) ผู้ทำการสื่อสารอาจใช้วัตถุประสงค์ในการสื่อสารเพื่อสร้างความพอใจ หรือให้ความบันเทิงแก่ผู้รับสาร โดยอาศัยสารที่ตนเองส่งออกไป ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการพูด การเขียน หรือการแสดงกิริยาต่าง ๆ
- 4) เพื่อเสนอหรือชักจูงใจ (propose or persuade) ผู้ทำการสื่อสารอาจใช้วัตถุประสงค์ในการสื่อสารเพื่อให้ข้อเสนอแนะหรือชักจูงใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อผู้รับสาร และอาจชักจูงใจให้ผู้รับสารมีความคิดคล้อยตามหรือยอมปฏิบัติตามการเสนอแนะของตน
- 5) เพื่อเรียนรู้ (learn) วัตถุประสงค์นี้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้รับสาร การแสวงหาความรู้ของผู้รับสารโดยอาศัยลักษณะของสาร ในกรณีนี้มักจะเป็นสารที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวิชาความรู้ เป็นการหาความรู้เพิ่มเติมและเป็นการทำความเข้าใจกับเนื้อหาของสารที่ผู้ทำการสื่อสารถ่ายทอดมาถึงตน
- 6) เพื่อกระทำหรือตัดสินใจ (dispose or decide) ในการดำเนินชีวิตของบุคคล มีสิ่งหนึ่งที่ต้องกระทำอยู่เสมอ คือการตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง การตัดสินใจ นั้นอาจได้รับการเสนอแนะ หรือชักจูงใจให้กระทำอย่างนั้นอย่างนี้จากบุคคลอื่นอยู่เสมอทางเลือกตัดสินใจบุคคลจึงขึ้นอยู่กับข้อเสนอแนะนั้น

4.4 ความสำคัญการสื่อสารในองค์กร

ความสำคัญของการสื่อสารในองค์กร สำหรับความสำคัญของการสื่อสารในองค์กร เสนาะ ตยารว (2541) ได้ให้ความคิดเห็นว่าการสื่อสารมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อมนุษย์ กระบวนการสื่อสารทำให้เกิดความเจริญเกิดความเปลี่ยนแปลงจาก “ความคิด” ไปสู่ “การปฏิบัติ” หากในองค์กร ไม่มีระบบการสื่อสารที่ดี

ก็จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการติดต่อประสานงาน ทำให้องค์กรไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้นการสื่อสารจึงมีความสำคัญหลายประการดังนี้ (ชาญชัย อาจินสมาจาร, 2537 ; เสนาะ ติเยาว์, 2541) การสื่อสารทำให้เกิดความหมาย เมื่อคนเราสื่อสารกัน ไม่ว่าจะเป็นการพูด การฟัง การใช้สัญลักษณ์ทำให้คนเราได้เรียนรู้ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้รับรู้เรื่องราว และเข้าใจเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งผลลัพธ์จากการสื่อสารดังที่กล่าวนี้เกิดขึ้นเพราะกระบวนการสื่อสารมีความเหมาะสม มีการเลือกใช้วิธีการสื่อสารและเลือกให้ที่เหมาะสมกับข้อมูลและเหตุการณ์ทำให้เกิดความเข้าใจในความหมายอย่างเดียวกับการสื่อสารทำให้คาดคะเนความคิดกันได้ นอกจากการสื่อสารจะทำให้คนเราเกิดความเข้าใจกันแล้ว การติดต่อสื่อสารกันเป็นเวลานาน ยังทำให้ทั้งผู้สื่อสารและผู้รับสารสามารถคาดคะเนในความคิดของกันและกันได้เพราะทั้งสองฝ่ายเกิดความคุ้นเคยและเรียนรู้พฤติกรรมซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างเรียนรู้จากประสบการณ์ว่ารูปแบบหรือวิธีการสื่อสาร แบบใดจะเกิดจากความคิดแบบใด ซึ่งหากมีการเปลี่ยนรูปแบบหรือวิธีการก็ทำให้ความคิดมีความแตกต่างกันออกไป

4.5 พระพุทธศาสนาในการสื่อสาร

การสื่อสารตามหลักธรรมพระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์และยุคดิจิทัล ที่สามารถสื่อสารของผู้คนในโลกนี้ เป็นการสื่อสารทางสังคมออนไลน์ คือ การรับข่าวสาร เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันใจ และทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ และ จาก Web Site ต่าง ๆ เสนอข่าวความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้อย่างต่อเนื่อง โดยการรับข่าวสารหรือบริโภคข่าวต่าง ๆ จงเป็นไปด้วยการใช้วิจารณญาณ ควรใช้เหตุผลในการพิจารณาแต่ละเรื่อง ในส่วนของผู้นำเสนอข่าวสาร ต่อสาธารณะชนหรือในนามสื่อสารมวลชนนั้น จะต้องมีการบรรณาธิการของวิชาชีพเป็นหลักสำคัญในการนำเสนอข่าวแต่ละครั้ง พระพุทธเจ้าได้สอนเรื่องการพูดไว้ในหลักสัมมาวาจาหรือเจตนาชอบซึ่งเป็นศีลพื้นฐานสำหรับสื่อสารมวลชนและบุคคลทั่วไปซึ่งให้ปฏิบัติตามองค์ประกอบ (คณาจารย์ มจร, 2559 : 97 - 99) ดังนี้

- 1) ละมุนสา คือ เว้นการพูดเท็จรวมถึงสัจวาจา พูดคำจริง
- 2) ละปิสฺสุณาวาจา คือ เว้นการพูดส่อเสียด รวมถึงพูดคำสมานสามัคคี
- 3) ละมรฺสฺวาจา คือ เว้นการพูดคำหยาบ รวมถึงพูดคำอ่อนหวานสุภาพ
- 4) ละสัมผัปปลาปะ คือ เว้นการพูดเพ้อเจ้อ รวมถึงพูดคำมีประโยชน์

อย่างไรก็ตาม บุคคลทั่วไปและสื่อสารมวลชนที่เรียกว่านักข่าวจะต้องพูดหรือเสนอข่าวสารที่ประกอบไปด้วยหลัก 5 ประการ ดังนี้

- 1) สัจจะ ได้แก่ เรื่องที่จะเสนอต่อมวลชนนั้น ต้องเป็นเรื่องจริง เสนอหรือส่งสารตามความเป็นจริง ไม่บิดเบือน
- 2) ตถตา ได้แก่ เรื่องแท้ เรื่องที่เสนอหรือส่งสารนั้นต้องเป็นเรื่องแท้ เสนอตามสภาพที่แท้จริงไม่คาดเดา ไม่แต่งแต้มใส่สี ใส่ไข่
- 3) กาละ ได้แก่ เรื่องที่เสนอนั้นต้องเหมาะสมกับกาลเวลา
- 4) ปิยะ ได้แก่ เรื่องที่เสนอนั้นเป็นเรื่องที่คนชอบ หรือเสนอโดยวิธีที่ผู้รับสารชื่นชอบ

5) อັถะ ได้แก่ เรื่องที่เสนอหรือส่งสารนั้นต้องเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม แต่ในบางครั้งบางสถานการณ์ผู้ส่งสารอาจต้องพิจารณาด้วยปัญญาว่า บางเรื่องอาจไม่เหมาะสมกับเวลา อาจจะไม่เป็นที่พอใจของคนบางกลุ่มบางคน แต่เมื่อเสนอเรื่องนั้นไปแล้วเกิดประโยชน์ต่อมหาชน ผู้ส่งสาร ต้องกระทำหรือควรกระทำ

คุณสมบัติของสื่อสารมวลชนตามแนวทางพระพุทธศาสนา อีกประการหนึ่ง จะต้องประกอบไปด้วยหลักสัปปริสธรรม 7 ประการ ดังนี้

1) มีอัมมัญญตา เป็นผู้รู้ธรรมะ คือหลักการ หลักความจริง เนื้อหาสาระของเรื่องที่จะสื่อสาร รู้แจ้งแทงตลอดในทฤษฎีและปฏิบัติในศาสตร์และศิลป์ของตนเอง

2) มีอิตถัญญตา รู้จักเนื้อหาสาระ ความหมาย ความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ของการสื่อสารที่แน่นอนชัดเจน

3) มีอัตถัญญตา รู้จักตนเอง รู้ว่าตนคือใคร มีความพร้อมหรือไม่พร้อมอย่างไร การรู้จักตนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เมื่อเรารู้จักตนเองดีแล้ว จะนำไปสู่การยอมรับตนแล้วจะเปิดเผยตน สามารถสื่อสารภายในตนได้อย่างดีเยี่ยมผู้สามารถสื่อสารภายในได้ดีจะเป็นคนที่สามารถรับรู้ วิเคราะห์สังเคราะห์ และมีวิจารณญาณที่สุขุมรอบคอบ มีเหตุมีผลทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพยิ่ง

4) มีมัตถัญญตา รู้จักประมาณ รู้จักความพอดี การสื่อสารบางอย่างหากมากเกินไป ผู้รับสารก็รับไม่ได้ หากน้อยเกินไปก็ไม่เพียงพอ การรู้จักประมาณในการสื่อสารคือไม่ส่งสารซ้ำซากมากเกินไป น้อยเกินไป จึงเป็นคุณสมบัติประการสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้ส่งสาร

5) มีกาลัญญตา รู้จักเวลา ผู้ส่งสารต้องรู้จักเวลาในการสื่อสารว่าเวลาไหนควรเวลาไหนไม่ควร หากผู้ส่งสารไม่รู้จักเวลาในการสื่อสารแม้ว่าจะเป็นการสื่อสารภายในตน การสื่อสารระหว่างบุคคล หรือการสื่อสารมวลชน นอกจากการสื่อสารนั้นจะไม่ประสบความสำเร็จแล้วบางที่ยังอาจมีเรื่องมีราวตามมาด้วย หากเราย้อนดูประวัติศาสตร์ แม้แต่ในวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ ของโลกยังต้องได้รับโทษจากการประกาศัจธรรมในเวลาที่ไม่เหมาะสม

6) มีปริสญญตา การรู้จักชุมชน สังคม กล่าวคือ การเป็นผู้รู้จักชุมชน ถิ่นอาศัย หรือสังคมที่ตนอาศัยอยู่ รวมถึงรู้จักว่าชุมชนเหล่านั้นมีความต้องการอะไร มีความเห็นหรือข้อตกลงอย่างไร เมื่อทราบเช่นนั้นแล้วย่อมทำให้สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างมีความสุข และเกิดความร่วมมือจากชุมชนอย่างแท้จริง

7) มีบุคคลโลปปรัญญตา การรู้จักบุคคล เป็นการส่งสารไปยังบุคคลในเชิงที่ว่า คือ การเป็นผู้รู้จักเลือกคบคน ใครควรคบหรือไม่ควรคบ และรู้จักว่าคนแต่ละคนมีอุปนิสัยใจคอที่แตกต่างกัน มีคุณธรรมต่างกัน มีความประพฤติต่างกัน มีหน้าที่การงานต่างกัน ดังนั้น จึงควรรู้จักเลือกคบหาคนที่ควรคบ ทำให้ได้คนดีคนทำงานเก่ง และเหมาะสมกับงาน

ดังนั้น ผู้สื่อสารที่ดีจะต้องมีทักษะพื้นฐานในการสื่อสาร เช่น การใช้ภาษาในการสื่อสาร ในเรื่องการออกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การใช้ประโยค การใช้ถ้อยคำในการส่งสาร การใช้ประโยคในการส่งสาร และการรับสาร นอกจากนั้นหลักการพระพุทธศาสนายังกล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ส่งสารที่พึงประสงค์ตามสัปปริสธรรม 7 ประการ

4.6 ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร (Theories about communication)

ทฤษฎีการสื่อสาร เป็นการสร้างและพัฒนาความรู้ใหม่หรือองค์ความรู้ที่ความเจริญก้าวหน้าในวงวิชาการทางด้านการสื่อสาร ทั้งนี้สามารถนำทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีลำดับของทฤษฎีดังต่อไปนี้ (อภิสิทธิ์ จันทะนี, 2559)

4.6.1 ทฤษฎีการสื่อสาร

เดวิด เค. เบอร์โล (David K. Berlo, 1960) ได้พัฒนาทฤษฎีที่ผู้ส่งจะส่งสารอย่างไร และผู้รับจะรับแปลความหมาย และมีการโต้ตอบกับสารนั้นอย่างไร ทฤษฎี S M C R ประกอบด้วย

1) ผู้ส่ง (Source) ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถในการเข้ารหัส (encode) เนื้อหาข่าวสาร มีเจตคติที่ดีต่อผู้รับเพื่อผลในการสื่อสาร มีความรู้อย่างดีเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จะส่ง และควรจะสามารถในการปรับระดับของข้อมูลนั้นให้เหมาะสมและง่ายต่อระดับความรู้ของผู้รับ ตลอดจนพื้นฐานทางสังคม และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับผู้รับด้วย

2) ข้อมูลข่าวสาร (Message) เกี่ยวข้องทางด้านเนื้อหา สัญลักษณ์ และวิธีการส่งข่าวสาร

3) ช่องทางในการส่ง (Channel) หมายถึงการที่จะส่งข่าวสารโดยการให้ผู้รับได้รับข่าวสารข้อมูลโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 หรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง คือ การได้ยิน การดู การสัมผัส การลิ้มรส การได้กลิ่น

4) ผู้รับ (Receiver) ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญในการสื่อสารโดยมีความสามารถในการ “การถอดรหัสสาร” (decode) เป็นผู้ที่มีเจตคติ ระดับความรู้ และพื้นฐานทางสังคม วัฒนธรรม เช่นเดียวหรือคล้ายคลึงกันกับผู้ส่งสารจึงจะทำให้การสื่อความหมายหรือการสื่อสารนั้นได้ผล

4.6.2 ตามลักษณะของ S M C R Model นี้

มีปัจจัยหลักที่มีความสำคัญต่อขีดความสามารถของผู้ส่งและผู้รับ ที่จะทำให้การสื่อความหมายนั้นได้ผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ได้แก่

1) ทักษะในการสื่อสาร (Communication Skills) หมายถึง ทักษะซึ่งทั้งผู้ส่งและผู้รับควรจะมี ความชำนาญในการส่งและการรับสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจกันได้อย่างถูกต้อง เช่น ผู้ส่งต้องมีความสามารถในการเข้ารหัส มีการพูด โดยการใช้ภาษาพูดที่ถูกต้อง ใช้คำพูดที่ชัดเจน ฟังง่าย มีการแสดงสีหน้าหรือท่าทางที่เข้ากับการพูด ทำนองลีลาในการพูด เป็นจังหวะน่าฟัง หรือการเขียนด้วยถ้อยคำสำนวนที่ถูกต้องสละสลวยน่าอ่าน ส่วนผู้รับก็ต้องมีความสามารถในการถอดรหัส และมีทักษะที่เหมือนกันกับผู้ส่งสาร โดยมีทักษะการฟังที่ดี ฟังภาษาที่ผู้ส่งพูดมารู้เรื่อง หรือสามารถอ่านข้อความที่ส่งมา นั้นได้ เป็นต้น

2) เจตคติ (Attitudes) เป็นเจตคติของผู้ส่งและผู้รับซึ่งมีผลต่อการสื่อสาร ถ้าผู้ส่งและผู้รับมีเจตคติที่ดีต่อกัน ก็จะทำให้การสื่อสารได้ผลดี ทั้งนี้เพราะเจตคติย่อมเกี่ยวโยงไปถึง การยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้ส่งและผู้รับด้วย เช่น ถ้าผู้ฟังมีความนิยมชมชอบในตัวผู้พูดก็มักจะมีความเห็นที่สอดคล้องตามไปได้ง่ายกับผู้พูด แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้ฟัง มีเจตคติที่ไม่ดีต่อผู้พูดก็จะฟังแล้วไม่เห็นชอบด้วย และมีความเห็นขัดแย้งในสิ่งที่พูดมานั้น หรือถ้าทั้งสองฝ่ายมีเจตคติที่ไม่ดีต่อกันท่วงทำนองหรือน้ำเสียงในการพูดก็อาจจะห้วนห้าว แต่ถ้ามีเจตคติที่ดีต่อกันก็มักจะพูดกันด้วยความไพเราะน่าฟัง

3) ระดับความรู้ (Knowledge Levels) ถ้าผู้ส่งและผู้รับมีระดับความรู้ที่เท่าเทียมกัน ก็จะทำให้การสื่อสารนั้นลุล่วงไปด้วยดี แต่ถ้าหากความรู้ของผู้ส่งและผู้รับมีระดับ ที่แตกต่างกันย่อมจะต้องมีการปรับ ความยากง่ายของข้อมูลที่จะส่งในด้านความยากง่ายของภาษา และถ้อยคำ ส่วนที่ใช้ เช่น การไม่ใช้คำศัพท์ ทางวิชาการ ภาษาต่างประเทศ หรือถ้อยคำยาวๆ ส่วนที่สลับซับซ้อน ทั้งนี้เพื่อให้สะดวกและง่ายต่อความ เข้าใจ ตัวอย่างเช่น การที่หมอรรักษาคอนไซแล้ว พูดแต่คำศัพท์ทางการแพทย์เกี่ยวกับโรคต่างๆ ย่อมจะทำให้ คนไข้ไม่เข้าใจว่าตนเป็นโรคอะไรแน่ หรือการที่พัฒนากรจากส่วนกลางออกไปพัฒนาหมู่บ้านต่างๆในชนบท เพื่อให้คำแนะนำทางด้านวิชาการเกษตรและเลี้ยงสัตว์แก่ชาวบ้าน ถ้าพูดแต่ศัพท์ทางวิชาการโดยไม่อธิบายด้วย ถ้อยคำ หรือภาษาที่ง่ายๆ ก็จะทำให้ชาวบ้านไม่สามารถเข้าใจหรืออาจเข้าใจผิดไปได้

4) ระบบสังคมและวัฒนธรรม (Socio - Culture System) ระบบสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละ ชาติเป็นสิ่งที่มีส่วนกำหนดพฤติกรรมของประชาชนในชาตินั้น ซึ่งเกี่ยวข้องไปถึงขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ ยึดถือปฏิบัติ สังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชาติย่อมมีความแตกต่างกันไป เช่นการให้ความเคารพต่อผู้อาวุโส หรือวัฒนธรรมการกินอยู่ต่างๆ ดังนั้นในการติดต่อสื่อสารของบุคคลต่างชาติต่างภาษา กัน จึงจะต้องมี การศึกษาระบบสังคมและวัฒนธรรมของบุคคลในแต่ละชาติ เพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ย่อมรวมไป ถึงกฎข้อบังคับทางศาสนาของแต่ละศาสนาด้วย [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล :

https://www.baanjomyut.com/library/communication_theory/03_2.html, [23 สิงหาคม 2565]

แผนภาพที่ 1 ลักษณะของ SMCR Model ขีดความสามารถของผู้ส่งและผู้รับ

ที่มา : https://www.baanjomyut.com/library/communication_theory/03_2.html,

จากแผนภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างการจัดการเนื้อหาสาระต่าง ๆ เพื่อการสื่อสาร เช่น การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การได้กลิ่นและลิ้มรส ซึ่งออกมาเป็นกระบวนการสื่อสาร คือผู้ส่งสาร สาร ช่องทาง ผู้รับสาร

4.6.3 ทฤษฎีการสื่อสารสมัยกรีกโบราณ

การศึกษารูปแบบและพัฒนากระบวนการสื่อสารของมนุษย์เพื่อให้ทราบพฤติกรรมที่แสดงออก โดยการพูดของมนุษย์มีหลายรูปแบบ ตั้งแต่การสื่อสารระหว่างคนสองคน การสื่อสารหลายคน การสื่อสารในที่สาธารณะ การสื่อสารในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันแล้วนำมากำหนดเป็นทฤษฎี เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพ การเคลื่อนไหวในการสื่อสารอย่างมีหลักเกณฑ์ ทฤษฎีที่สามารถอธิบายขั้นตอนและกระบวนการพูดจนเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางมี 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีสื่อสารของอริสโตเติล (Aristotle Theory) และทฤษฎีสื่อสารของซีเซโรและควินติเลียน (Cicero & Quintilian Theory) [ออนไลน์], ที่มาข้อมูล: <https://www.gotoknow.org/posts/674645>

1) ทฤษฎีสื่อสารของอริสโตเติล (Aristotle Theory) อริสโตเติล นักปราชญ์ชาวกรีก มีอายุช่วง 384-322 ปี ก่อนคริสตกาล ที่มีชื่อเสียงและมีผลงานมากมายได้เขียนหนังสือวาทศาสตร์ (Rhetoric) ในปี 330 ก่อนคริสตกาลและได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายว่าเป็นทฤษฎีขั้นพื้นฐานของการสื่อสาร ด้วยการพูด และได้ให้ความหมายของ วาทศิลป์ว่า “เป็นการค้นหาวิธีการโน้มน้าวใจที่มีอยู่ทุกรูปแบบ” การพูดโน้มน้าวใจ เช่น การพูดในสภา การพูดในศาลและการพูดในที่ชุมชน เป็นต้น ซึ่งผู้พูดต้องมีความสามารถในการพูดที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ซึ่งจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ คือ ผู้พูด (Speaker) คำพูด (Speech) และผู้ฟัง (Listener) อริสโตเติลได้ชี้ให้เห็นว่า การพูดโน้มน้าวใจจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ ดังนี้

(1) ทศนคติและความเชื่อ (Ethos) คือ บุคลิกลักษณะของผู้พูด เป็นการสร้างบุคลิกลักษณะของผู้พูด ที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อ ความประทับใจ และมีศรัทธา ดังนั้น ผู้พูดต้องมีความรู้ในเรื่องที่พูด การมีทศนคติที่ดีต่อผู้ฟัง การเป็นผู้ที่แสดงออกซึ่งสามารถเป็นผู้มีคุณธรรม

(2) ตรรกวิทยา (Logos) คือ การชี้แจงเหตุผล หรือเนื้อหาสาระหรือวาทะของผู้พูด เป็นการแสดงให้เห็นความจริงอันประกอบด้วยเหตุผลมาเสนอต่อผู้ฟัง ซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริง หลักฐานและเหตุผล ข้อเท็จจริงและหลักฐานต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับทศนคติ ความเชื่อและค่านิยมของผู้ฟัง

(3) ความรู้สึก (Pathos) คือ การใช้อารมณ์ หมายถึง สภาพอารมณ์ของผู้พูด และผู้ฟังที่มีร่วมกัน ผู้พูดเป็นฝ่ายสร้างขึ้นเพื่อโน้มน้าวใจ ให้ผู้ฟังเกิดความชอบ ความเกลียด ความเจ็บปวด หรือความสนุกสนาน

โดยทฤษฎีการพูดโน้มน้าวใจของอริสโตเติล นับได้ว่าเป็นทฤษฎีพื้นฐานที่นัก ทฤษฎีการสื่อสารในยุคหลังได้ยึดถือเป็นแนวทาง ถึงแม้ว่าพัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารจะมีความสำคัญ ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันมากขึ้น แต่ลักษณะและองค์ประกอบของการสื่อสารที่นักทฤษฎีได้คิดค้น ขึ้นมาก็ยังคงมีลักษณะใกล้เคียง และมีรูปแบบปรากฏให้เห็นเหมือนทฤษฎีการสื่อสารดั้งเดิมของอริสโตเติล คือ มีผู้

พูด คำพูด และผู้ฟัง เพียงแต่เปลี่ยนแปลงคำที่ใช้เรียกองค์ประกอบมาเป็นผู้ส่งสารสาร และผู้รับสาร ซึ่งก็คือความหมายเดียวกันนั่นเอง (ศุภวรรณ มองเพชร, 2547)

2) ทฤษฎีสื่อสารของซีเซโรและควินติเลียน (Cicero & Quintilian Theory) ซีเซโรและควินติเลียน เป็นนักพูดชาวโรมัน นักพูดทั้งสองถึงแม้จะมีชีวิตอยู่ต่างสมัยกัน แต่ผลงาน ทางวาทยาศาสตร์ที่มีอิทธิพลร่วมกัน ในการวางรูปแบบทฤษฎี วาทยาศาสตร์ ไม่เน้นทางทฤษฎี แต่เน้นหนักในทางปฏิบัติมากขึ้น โดยนำเอาทฤษฎีของอริสโตเติลมาพัฒนา และเน้นพิจารณาพฤติกรรมในการพูด ซึ่งเป็นวิธีการใน การพูดโน้มน้าวใจอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้อื่นเชื่อถือ ตามหลัก 5 ประการของซีเซโรและควินติเลียน ที่ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล ดังนี้

(1) การคิดค้น (Invention) คือ การคิดและการค้นหาของผู้พูด จนพบว่า อะไรเป็นสิ่งที่ควรนำเสนอให้ผู้ฟังทราบและได้รับประโยชน์มากที่สุด

(2) การประมวลความคิด (Organization) หมายถึง การนำความคิดมาจัดระเบียบและจัดลำดับให้ เหมาะสม เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย ไม่เกิดความสับสน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน คือ อาร์มภบทเนื้อหา

(3) การใช้ภาษาและลีลา (Style) หมายถึง การเลือกสรรภาษาและลีลาในการนำเสนอสาระที่สร้างความเข้าใจแก่ผู้ฟัง ก่อให้เกิดความรู้สึกรักอยากติดตาม

(4) การกำหนดจดจำ (Memory) หมายถึง การจดจำเนื้อหาสาระที่จะพูดให้แม่นยำ ก่อนที่จะออกไปพูด ต้องมีความพร้อมโดยการฝึกซ้อม เพื่อสร้างประสบการณ์

(5) การแสดงออกให้ปรากฏ (Delivery) หมายถึง การแสดงออกให้เหมาะสมที่สุดเพื่อปรากฏตัวต่อหน้าที่ ประชุม ไม่ว่าจะเป็นความเหมาะสมของเสียง เพื่อสร้างประสบการณ์

โดยทฤษฎีสื่อสารของซีเซโรและควินติเลียน ซึ่งให้ความสำคัญกับการพูดเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีอานุภาพมากที่สุด เพราะเป็นทักษะการสื่อสารที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์และในงานอาชีพของบุคคลโดยทั่วไป ทั้งนี้ เนื่องจากการพูด สื่อความหมายได้รวดเร็วและ เข้าใจง่าย มีอาชีพหลายอาชีพที่ต้องอาศัยการพูดเป็นสำคัญ เช่น นักธุรกิจ นักการเมือง นักประชาสัมพันธ์ พิธีกร ครู อาจารย์ หน่วยงานขาย และผู้นำชุมชน ฉะนั้นการพูดในโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ ความบันเทิง โน้มน้าวใจ และจรรโลงใจ ช่วยให้ผู้พูดและผู้ฟัง เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อกัน จึงจำเป็นที่ทุกคนจะต้องศึกษาหาความรู้และหมั่นฝึกฝนเพื่อให้การพูดของตนสัมฤทธิ์ผล และบรรลุวัตถุประสงค์ของการพูดได้ อย่างมีประสิทธิภาพ จากความหมายของการพูดดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การพูด (Speech) หมายถึง การถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึก และความต้องการของผู้พูดออกมา โดยอาศัยถ้อยคำน้ำเสียงและกิริยาท่าทางที่เหมาะสมกับ สภาพวัฒนธรรม ให้ผู้อื่นรับรู้ เข้าใจ และเกิดการตอบสนองความสำคัญของการพูด การพูดมีความสำคัญต่อมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การคบหา สมาคมกับผู้อื่น การประกอบกิจการ การติดต่อทางธุรกิจ การสั่งสอนอบรมการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม ล้วนแต่ใช้คำพูดเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น

4.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย มีดังนี้

ดร. พงษ์ศักดิ์ หัตถิ์เซ่ง (2561): "การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการสื่อสารสมัยใหม่" ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการสื่อสารสมัยใหม่และหลักธรรมในพระพุทธศาสนา.

ดร. สุนันต์ อยู่สิน (2559): "สัมมาวาจาในการสื่อสารภาคประชาสังคมไทย" มุ่งศึกษาการสื่อสารที่มีจริยธรรมในภาคประชาสังคมไทย.

รศ. ดร. อภินันท์ จันตะนี (2562): "บทบาทของการสื่อสารทางพระพุทธศาสนาต่อความสงบสุขในสังคมไทย" เน้นการศึกษาการสื่อสารที่ส่งเสริมความสงบสุขและสามัคคีในสังคม.

2) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศ มีดังนี้

Brown, A. (2017): "Buddhist Communication in the Digital Age" ศึกษาบทบาทของหลักพุทธธรรมในการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลในสังคมสมัยใหม่.

Smith, R. (2015): "Ethics of Communication: A Buddhist Perspective" วิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการสื่อสารที่มีคุณธรรมในบริบทสากล.

Williams, M. (2018): "Right Speech and Media: A Comparative Study" มุ่งศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสัมมาวาจาในการสื่อสารสมัยใหม่ โดยเน้นไปที่สื่อสังคมออนไลน์.

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเชิงเอกสารเป็นกระบวนการศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เช่น หนังสือหรือตำรา วารสาร รายงานการวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก ดังนี้

5.1 การค้นหาเอกสารจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

การค้นหาเอกสารจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการวิจัยเชิงเอกสาร ผู้วิจัยจะต้องใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ เช่น ฐานข้อมูลวิชาการ ห้องสมุดของสถาบันการศึกษา และเว็บไซต์ทางการขององค์กรที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทันสมัย แหล่งข้อมูลเหล่านี้ช่วยให้การค้นคว้ามีความรอบคอบและสามารถตอบโจทย์ปัญหาวิจัยได้อย่างแม่นยำ นอกจากนี้ นักวิจัยต้องคำนึงถึงคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับจากแต่ละแหล่ง โดยต้องพิจารณาถึงความเกี่ยวข้องและความน่าเชื่อถือของเอกสารที่นำมาใช้ การค้นหาลักษณะละเอียดรอบคอบจะช่วยเพิ่มคุณภาพของการวิจัย ทำให้ผลการวิจัยที่ได้มีความถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ได้จริงในทางปฏิบัติจริง

5.2 การประเมินคุณภาพของเอกสาร

การประเมินคุณภาพของเอกสารเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการวิจัยเชิงเอกสาร ผู้วิจัยต้องพิจารณาความน่าเชื่อถือของเอกสารโดยอาศัยปัจจัยหลัก ๆ เช่น แหล่งที่มาของเอกสาร ว่ามาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือหรือไม่ ความทันสมัยของข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลนั้นสอดคล้องกับบริบทและปัญหาวิจัยในปัจจุบัน และ ความเกี่ยวข้องของข้อมูลที่ใช้กับหัวข้อวิจัย การพิจารณาเหล่านี้จะช่วยให้ผู้วิจัยเลือกข้อมูลที่มีคุณภาพสูงมาใช้ในการวิเคราะห์ ทำให้ข้อสรุปที่ได้มีความแม่นยำและน่าเชื่อถือ การประเมินที่ดีจะช่วยลดความเสี่ยงในการนำ

ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมมาใช้ ซึ่งอาจส่งผลให้การวิเคราะห์ผิดพลาด ดังนั้น การคัดเลือกและประเมินข้อมูลจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการวิจัยที่มีคุณภาพ

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลและตอบโจทย์วิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยต้องเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลที่รวบรวมมา เช่น การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการสกัดข้อมูลสำคัญจากเนื้อหาเอกสาร การตีความ (Interpretation) เพื่อให้เข้าใจความหมายลึกซึ้งของข้อมูล และการเปรียบเทียบ (Comparison) เพื่อนำข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาเปรียบเทียบหาความเหมือนหรือความต่าง ทั้งนี้ การเลือกใช้เทคนิคที่เหมาะสมช่วยลดความเสี่ยงในการตีความข้อมูลผิดพลาด และช่วยให้การวิเคราะห์มีความแม่นยำมากขึ้น นอกจากนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพยังต้องคำนึงถึงความถูกต้องและความเกี่ยวข้องของข้อมูล เพื่อให้ผลวิจัยที่ได้สามารถสรุปออกมาอย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือ

5.4 การสังเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

การสังเคราะห์และสรุปผลการวิจัยเป็นขั้นตอนสำคัญที่เกิดขึ้นหลังจากการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะถูกนำมาสังเคราะห์เพื่อสร้างข้อสรุปที่ชัดเจนและเป็นระบบ กระบวนการนี้ต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้แน่ใจว่าข้อสรุปมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้มา การสังเคราะห์ข้อมูลหมายถึงการนำข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาผสมผสานกัน เพื่อสร้างความเข้าใจที่กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น การสรุปผลที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นข้อสรุปที่สามารถตอบโจทย์วิจัยและนำไปใช้งานจริงได้อย่างเป็นประโยชน์ การสรุปผลอย่างเป็นระบบยังช่วยให้ผู้อื่นสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปต่อยอดหรือประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้การวิจัยมีคุณค่าต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

6. การสรุป

6.1 สรุปผลการวิจัย

การพูดความจริง การพูดที่สร้างความสามัคคี การพูดสุภาพ และการพูดที่เป็นประโยชน์ ดังนี้

1) การพูดความจริง การพูดที่สร้างความสามัคคี การพูดสุภาพ และการพูดที่เป็นประโยชน์ เป็นหัวใจสำคัญของหลักสัมมาวาจาในพุทธศาสนา ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการสื่อสารในบริบทสื่อสังคมออนไลน์ ในยุคปัจจุบัน การสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์มีบทบาทอย่างมากต่อการรับรู้ของสังคม และการสื่อสารอย่างรวดเร็วช่วยให้ข้อมูลแพร่กระจายไปสู่ผู้รับได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในสังคมไทยที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การส่งต่อข้อมูล และการสื่อสารต่างๆ เกิดขึ้นผ่านแพลตฟอร์มเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการนำหลักสัมมาวาจามาประยุกต์ใช้จะช่วยปรับปรุงคุณภาพการสื่อสารในสังคมออนไลน์ได้อย่างมาก

2) การพูดที่สร้างความสามัคคี การสื่อสารที่สร้างความสามัคคีในสื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการลดความขัดแย้งและส่งเสริมความร่วมมือ การพูดที่เน้นการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างผู้ใช้สื่อสังคมช่วยลดการโต้เถียงหรือความขัดแย้งที่เกิดจากความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ในบริบทของสังคมที่มีความหลากหลายทางความคิดและวัฒนธรรม การสื่อสารที่เน้นความสามัคคีจะช่วยส่งเสริมให้ผู้คนในสังคมสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างสร้างสรรค์ การลดการใช้คำพูดที่ทำให้เกิดความขัดแย้งหรือการแสดงความเห็นที่เป็นปฏิกิริยาโต้ตอบกัน จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศของความเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้สังคมออนไลน์เป็นพื้นที่ที่สร้างสรรค์และนำไปสู่ความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

3) การพูดสุภาพ การพูดสุภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญของสัมมาวาจาที่ช่วยสร้างบรรยากาศการสื่อสารที่ดีและสร้างสรรค์ การสื่อสารที่ใช้คำพูดสุภาพและเคารพผู้อื่นเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมความสามัคคีในสังคมออนไลน์ ความแตกต่างทางความคิดเป็นเรื่องปกติในสังคม แต่การแสดงออกทางความคิดที่ไม่สุภาพอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือความเข้าใจผิดได้ง่าย การพูดสุภาพยังช่วยให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นไปอย่างสงบและสร้างสรรค์ ลดการโจมตีทางวาจา และการแสดงออกทางความคิดเชิงลบในสื่อสังคม การใช้ภาษาที่เหมาะสมและมีมารยาทในสื่อออนไลน์จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างราบรื่นและเป็นบรรยากาศที่สร้างสรรค์

4) การพูดที่เป็นประโยชน์ การพูดที่เป็นประโยชน์ไม่เพียงแต่เป็นการสื่อสารข้อมูลที่มีคุณค่าและมีสาระ แต่ยังหมายถึงการพูดที่ช่วยเสริมสร้างความรู้และพัฒนาความเข้าใจในสังคม การสื่อสารที่เป็นประโยชน์ในสื่อออนไลน์จะช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับเนื้อหาที่ถูกเผยแพร่ และส่งเสริมให้ผู้ใช้สื่อสามารถใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการพัฒนาตนเองและสังคมในเชิงบวก ข้อมูลที่มีประโยชน์ไม่เพียงแต่สร้างความเข้าใจที่ดี แต่ยังช่วยให้ผู้คนในสังคมออนไลน์สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสังคม เช่น การเผยแพร่ข้อมูลที่ช่วยแก้ไขปัญหาสังคม การแนะนำวิธีการที่เป็นประโยชน์ในการจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ

ดังนั้น การพูดความจริง การพูดที่สร้างความสามัคคี การพูดสุภาพ และการพูดที่เป็นประโยชน์ในสื่อสังคมออนไลน์เป็นหลักการสำคัญที่สามารถนำมาปรับปรุงคุณภาพการสื่อสารในสังคมออนไลน์ของไทย การสื่อสารที่ยึดมั่นในหลักสัมมาวาจาจะช่วยให้สังคมออนไลน์เป็นพื้นที่ที่สร้างสรรค์ ลดปัญหาความขัดแย้งและเสริมสร้างความร่วมมือในสังคม การนำหลักพุทธศาสนามาใช้ในการสื่อสารจะช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการแสดงออกทางความคิดเห็นและการเคารพสิทธิของผู้อื่น สุดท้ายนี้ การพูดอย่างมีจริยธรรมจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาในเชิงบวกทั้งในระดับบุคคลและสังคมในภาพรวม

7. อภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า หลักสัมมาวาจาของพุทธศาสนามีความสอดคล้องและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ใช้งานที่ยึดมั่นในหลักการพูดความจริงจะช่วยลดปัญหาการแพร่กระจายของข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในสื่อสังคม การส่งเสริมการพูดเพื่อความสามัคคีในบริบทสื่อออนไลน์ยังมีส่วนสำคัญในการลดความขัดแย้งที่เกิดจากการแสดงความคิดเห็นต่างมุมมอง และการใช้คำพูดที่สุภาพช่วยส่งเสริมความเคารพซึ่งกันและกันในพื้นที่สื่อสังคม นอกจากนี้ การพูดที่มีประโยชน์จะช่วยเพิ่มคุณค่าของข้อมูลที่ถูกเผยแพร่ในสื่อสังคม และสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์

8. ข้อเสนอแนะ

1) เสนอเชิงนโยบาย รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพการสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ โดยการนำหลักสัมมาวาจาของพุทธศาสนาไปใช้เป็นแนวทางในการสื่อสารที่มีคุณธรรมและจริยธรรม นโยบายนี้สามารถประกอบด้วยข้อเสนอแนะย่อยดังนี้:

1.1) สร้างหลักสูตรการศึกษา: บรรจุหลักสูตรสัมมาวาจาในระบบการศึกษา เพื่อให้เยาวชนเรียนรู้วิธีการสื่อสารที่มีคุณภาพตั้งแต่อายุยังน้อย

1.2) ส่งเสริมการอบรมแก่ประชาชนทั่วไป: จัดทำโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสื่อสารอย่างมีจริยธรรมในสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับประชาชนในทุกกลุ่ม

1.3) พัฒนากฎหมายและมาตรการบังคับใช้: ออกกฎหมายและมาตรการที่สนับสนุนการตรวจสอบข้อเท็จจริง และลงโทษการเผยแพร่ข้อมูลเท็จในสื่อออนไลน์

2) นำไปประยุกต์ใช้ การนำหลักสัมมาวาจามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ เป็นสิ่งที่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้มีดังนี้:

2.1) การฝึกฝนการพูดความจริง: ผู้ใช้สื่อควรฝึกฝนการตรวจสอบข้อมูลก่อนเผยแพร่ และหลีกเลี่ยงการแชร์ข่าวปลอม

2.2) การสร้างความสามัคคี: ส่งเสริมให้เกิดการสื่อสารที่เป็นมิตร และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง เพื่อลดความขัดแย้งในสื่อออนไลน์

2.3) การใช้ภาษาอย่างสุภาพ: ผู้ใช้สื่อควรให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาที่สุภาพและเหมาะสม โดยเฉพาะในประเด็นที่มีความอ่อนไหว เพื่อรักษาบรรยากาศของความร่วมมือในสังคม

3) การทำวิจัยครั้งต่อไป การวิจัยในอนาคตควรเน้นไปที่การศึกษาผลกระทบของการนำหลักสัมมาวาจาไปใช้ในสื่อออนไลน์อย่างลึกซึ้งมากขึ้น ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยมีดังนี้:

3.1) การวิเคราะห์ผลเชิงปริมาณ: ศึกษาผลกระทบเชิงปริมาณของการใช้หลักสัมมาวาจาต่อพฤติกรรมผู้ใช้สื่อออนไลน์ และดูว่าช่วยลดความขัดแย้งได้จริงหรือไม่

3.2) การศึกษาเชิงคุณภาพ: สัมภาษณ์ความคิดเห็นและทัศนคติของผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เกี่ยวกับการสื่อสารตามหลักสัมมาวาจา

3.3) การเปรียบเทียบในบริบทต่างประเทศ: ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักการสื่อสารที่คล้ายกับสัมมาวาจาในบริบทของประเทศอื่น ๆ เพื่อดูความเหมือนและความแตกต่างในการใช้หลักการนี้

9. เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. (2541). **ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฑามาศ โรบินสัน. (2560). **แนวทางการสื่อสารพุทธธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ของพระสงฆ์ใน สังคมไทย**.

ในการประชุมสัมมนาวิชาการ (Proceedings) การนำเสนอผลงานวิจัย ระดับชาติ ครั้งที่ 17.

เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ.

- ชวนะ ภวกันันท์. (2548). การศึกษารัฐศาสตร์แนวทางการสื่อสาร. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). ประชาธิปไตยกับการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายศึกษา
- นันทนา นันทวโรภาส. (2558). สื่อสารการเมืองทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมสมีเดีย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2549). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก จำกัด.
- พงษ์ศักดิ์ หัตถิ์เช่ง. (2561). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการสื่อสารสมัยใหม่.
- ศุภรศมี ฐิตกุลเจริญ. (2540). ทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อภิรักษ์ จันทะนี. (2565). เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- Berlo David K. (1960). *The Process of Communication*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Bertrand de Jourenel. (1693). *On the Nature of Political Science, the Pure Theory of Politics*. New Haven: Yale University Press.
- Smith, R. (2015). *Ethics of Communication: A Buddhist Perspective*.

6. ประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน Innovation efficiency for serving the current Thai society

ผศ.ดร.สุพรรณรัตน์ วงศ์สุติบุรี

สาขาวิชาการจัดการค้าปลีกสมัยใหม่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี

ผอ.หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการใช้นวัตกรรมสำหรับการให้บริการสังคมไทยในปัจจุบัน และสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริการสังคมไทย รวมทั้งเสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยเน้นการประยุกต์ใช้นวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ผ่านการบริการภาครัฐและสังคม

สรุปผลการวิจัย ปัจจุบันการใช้นวัตกรรมในภาคการศึกษา การสาธารณสุข และบริการสาธารณะมีความก้าวหน้า โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและเข้าถึงง่าย เช่น แอปพลิเคชัน การเรียนการสอนออนไลน์ การแพทย์ทางไกล (Telemedicine) และระบบอัตโนมัติในการบริหารจัดการบริการสาธารณะ อย่างไรก็ตาม ยังคงพบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีในพื้นที่ชนบท ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ได้แก่ นโยบายที่ชัดเจน การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในขณะที่อุปสรรคประกอบด้วย ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย งบประมาณจำกัด และการต้านทานการเปลี่ยนแปลง แนวทางพัฒนาประสิทธิภาพควรเน้นการบูรณาการนวัตกรรมกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะดิจิทัล การจัดตั้งศูนย์กลางความร่วมมือ และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างแพลตฟอร์มความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม การพัฒนาเครื่องมือประเมินผลที่ยืดหยุ่น และการสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้นวัตกรรมสามารถขับเคลื่อนการบริการสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ นวัตกรรม บริการสังคม ปัจจุบัน

Abstract

This research aims to examine the current state of innovation usage in social services in Thailand, synthesize factors contributing to success and obstacles in applying innovation, and propose strategies for enhancing the efficiency of innovation in delivering social services.

The focus is on leveraging innovation to improve the quality of life for citizens through public and social services.

The study reveals that innovation in education, healthcare, and public services in Thailand has shown significant progress, particularly through the adoption of digital technologies to increase transparency, accessibility, and efficiency. Examples include online learning applications, telemedicine platforms, and automated public service management systems. However, challenges remain, especially regarding unequal access to technology in rural areas. Success factors include clear and consistent policies, appropriate technology adoption, human resource development, and cross-sector collaboration among government, private, and civil society sectors. On the other hand, obstacles include policy discontinuity, limited budgets, resistance to change, and unequal access to technological resources. Effective development strategies should focus on integrating innovation with national and local strategies, enhancing digital skills among personnel, establishing collaborative innovation hubs, and implementing systematic monitoring and evaluation mechanisms. Additionally, creating flexible assessment tools, fostering collaboration platforms among stakeholders, and promoting research and development of context-appropriate technologies are essential. These measures aim to ensure that innovation effectively drives social services in Thailand with sustainability, inclusivity, and efficiency across all societal sectors.

Keywords: Efficiency, Innovation, Social Services, Current State

1. ความนำ

ในปัจจุบันนวัตกรรมกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทย โดยเฉพาะในด้านการให้บริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง เทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ถูกนำมาใช้เพื่อปรับปรุงระบบบริการสังคม เช่น การศึกษา การสาธารณสุข และการบริหารจัดการเมืองอัจฉริยะ (Smart City) เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน การนำแพลตฟอร์มออนไลน์มาช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการภาครัฐ เช่น แอปพลิเคชันภาครัฐที่ให้บริการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และการจองคิวบริการทางการแพทย์ผ่านออนไลน์ ช่วยลดเวลาและต้นทุนในการให้บริการ อีกทั้งยังสร้างความโปร่งใสและตรวจสอบได้ นอกจากนี้ การพัฒนานวัตกรรมสังคมยังเน้นไปที่การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อขับเคลื่อนโครงการที่ตอบโจทย์ปัญหาเฉพาะด้านของสังคม เช่น โครงการพลังงานสะอาดเพื่อชุมชน และการพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) อย่างไรก็ตาม ความท้าทายยังคงอยู่ที่การเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียมในทุกภูมิภาค รวมถึงการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะสูงในการจัดการและพัฒนานวัตกรรม ด้วยเหตุนี้ การวางนโยบายที่ชัดเจน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็น

สิ่งจำเป็น เพื่อให้ประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพในการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทุกภาคส่วน

1.1 ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

ในยุคปัจจุบัน นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทย โดยเฉพาะในด้านการให้บริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และแพลตฟอร์มดิจิทัล ถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับบริการสังคมในหลายมิติ ทั้งด้านการศึกษา การสาธารณสุข และการบริหารจัดการเมืองอัจฉริยะ (Smart City) เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ ลดช่องว่างการเข้าถึงบริการ และสร้างความเท่าเทียมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตัวอย่างเช่น ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่ขยายโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงพื้นที่ห่างไกล แอปพลิเคชันบริการภาครัฐที่ช่วยลดขั้นตอนในการเข้าถึงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และระบบจองคิวบริการทางการแพทย์ผ่านแอปพลิเคชันที่ช่วยประหยัดเวลาและทรัพยากร

อย่างไรก็ตาม แม้นวัตกรรมจะมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม แต่ก็ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องเผชิญ เช่น การเข้าถึงเทคโนโลยีที่ยังไม่ทั่วถึงในบางภูมิภาคของประเทศ ความเหลื่อมล้ำในการกระจายทรัพยากรทางเทคโนโลยี การขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะสูงในการจัดการนวัตกรรม และการประยุกต์ใช้นวัตกรรมที่ยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการใช้นวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมยังไม่เต็มศักยภาพ

การศึกษาวิจัยในหัวข้อ “ประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน” จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรม ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรค รวมถึงการเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการใช้นวัตกรรมเพื่อยกระดับบริการสังคมอย่าง ยั่งยืนและครอบคลุมทุกภาคส่วน

1.2 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ปัจจุบันนวัตกรรมได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการให้บริการสังคมในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา สาธารณสุข การบริหารจัดการทรัพยากร และการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ประเทศไทยได้มีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการนำนวัตกรรมมาปรับใช้เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน เช่น การใช้แอปพลิเคชันภาครัฐในการอำนวยความสะดวกด้านบริการสาธารณะ ระบบจองคิวแพทย์ออนไลน์ที่ลดความแออัดในสถานพยาบาล และการนำข้อมูลขนาดใหญ่มาวิเคราะห์เพื่อวางแผนและจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาและอุปสรรคหลายประการยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การใช้นวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยไม่ประสบผลสำเร็จอย่างเต็มที่ ปัจจัยเหล่านี้ประกอบไปด้วยการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะด้านเทคโนโลยี นโยบายที่ไม่ชัดเจน ขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการใช้นวัตกรรมเพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดแก่สังคม การศึกษาวิจัยนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการใช้นวัตกรรมในบริการสังคม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปสู่การวางแผนนโยบาย การ

พัฒนาบุคลากร และการสร้างความร่วมมือระหว่างทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการให้บริการสังคมผ่านนวัตกรรมอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทุกกลุ่มประชากรในประเทศไทย

2. คำถามการวิจัย

การกำหนดคำถามการวิจัยจึงเน้นไปที่การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกจากมิติต่าง ๆ ของการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคม โดยครอบคลุมถึงประสิทธิภาพ ผลกระทบ ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม ดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยเป็นอย่างไร และนวัตกรรมเหล่านี้มีประสิทธิภาพเพียงใดในการตอบสนองความต้องการของสังคม

2.2 ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หรือเป็นอุปสรรคในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการให้บริการสังคมไทย

2.3 แนวทางใดที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพ การใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยอย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัย “ประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน” เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทย รวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้นวัตกรรม โดยเน้นการเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย เทคโนโลยี ทรัพยากรมนุษย์ และความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างประโยชน์สูงสุดให้กับสังคมไทยผ่านนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ จึงมีประสงค์การวิจัย ดังนี้

3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการใช้นวัตกรรมสำหรับการให้บริการสังคมไทยในปัจจุบัน วิเคราะห์ผลลัพธ์และประสิทธิภาพของเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ ที่ถูกนำมาใช้ในภาคการศึกษา การสาธารณสุขและบริการสาธารณะอื่นๆ

3.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริการสังคมไทย ศึกษาปัจจัยด้านนโยบาย เทคโนโลยี ทรัพยากรมนุษย์ และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการขับเคลื่อนนวัตกรรมบริการสังคม

3.3 เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยอย่างยั่งยืน เสนอแนวทางการปรับปรุงนโยบาย การพัฒนาบุคลากร และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการสังคมผ่านนวัตกรรม

4. ขอบเขตการวิจัย

โดยมีขอบเขตครอบคลุมหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งในเขตเมืองที่มีความก้าวหน้า เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ขอนแก่น และภูเก็ต รวมถึงพื้นที่ชนบทที่มีโครงการนวัตกรรมเพื่อสังคมที่โดดเด่น เพื่อเปรียบเทียบความสำเร็จและอุปสรรคในการใช้นวัตกรรมในบริบทที่แตกต่างกันอย่างรอบด้าน ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และสถานที่

การวิจัยนี้มุ่งเน้นการศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานและพื้นที่ที่มีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการให้บริการสังคมไทยอย่างเป็นรูปธรรม โดยครอบคลุมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในประเทศไทย พื้นที่ตัวอย่างอาจรวมถึงหน่วยงานในเขตเมืองที่มีการใช้นวัตกรรมอย่างกว้างขวาง เช่น กรุงเทพมหานคร และเมืองหลักในภูมิภาค เช่น เชียงใหม่ ขอนแก่น และภูเก็ต รวมถึงพื้นที่ชนบทหรือห่างไกลที่มีโครงการนวัตกรรมเพื่อสังคมที่น่าสนใจ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพและความท้าทายในการใช้นวัตกรรมระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาและเอกสาร

การวิจัยนี้จะศึกษาข้อมูลจากแหล่งเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมเพื่อบริการสังคม โดยเน้นที่เนื้อหาหลักดังนี้:

- 1) ตำราและหนังสือวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม การบริหารจัดการสังคม และเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสาธารณะ
- 2) บทความวิจัยจากวารสารวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้
- 3) นวัตกรรมในการให้บริการสังคม เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรม

4) รายงานและเอกสารทางวิชาการจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและประสบปัญหาในการใช้นวัตกรรมเพื่อสังคม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม

- 5) กรณีศึกษาจากโครงการตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ

4.3 ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษานี้จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลในระยะเวลา 12 เดือน โดยมีรายละเอียด โดยสังเคราะห์ผลการวิจัย และจัดทำข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมเพื่อบริการสังคม

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ความสามารถในการบรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเหมาะสมที่สุด โดยในการวิจัยนี้เน้นที่ประสิทธิภาพในการใช้นวัตกรรมเพื่อให้บริการสังคมไทยให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน

นวัตกรรม (Innovation) หมายถึง การคิดค้น พัฒนา และประยุกต์ใช้เทคโนโลยี แนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ ในการให้บริการสังคม เพื่อเพิ่มคุณค่า ประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของสังคมไทยในปัจจุบัน

การให้บริการสังคม (Social Service Delivery) หมายถึง กระบวนการจัดหาและจัดสรรทรัพยากร บริการ หรือโครงการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เช่น บริการสาธารณสุข การศึกษา สวัสดิการสังคม และสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ (Success Factors) หมายถึง องค์ประกอบหรือเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยให้ การใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุปสรรค (Barriers) หมายถึง ปัญหา ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่ขัดขวางหรือชะลอการประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมให้เป็นไปตามเป้าหมาย

นโยบาย (Policy) หมายถึง กรอบแนวคิด หลักเกณฑ์ และทิศทางที่หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กร กำหนดขึ้นเพื่อสนับสนุนและกำกับดูแลการประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการบริการสังคม

เทคโนโลยี (Technology) หมายถึง เครื่องมือ ระบบ หรือแพลตฟอร์มที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการให้บริการสังคมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้าน นวัตกรรม ทั้งในส่วนของการวางแผน การพัฒนา และการดำเนินงานจริง โดยมุ่งเน้นไปที่ความรู้ ทักษะ และ ความสามารถ

ความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ (Inter-sectoral Collaboration) หมายถึง การประสานงานและ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา เพื่อสนับสนุนการใช้ นวัตกรรมในการให้บริการสังคมอย่างยั่งยืน

คุณภาพชีวิต (Quality of Life) หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในมิติด้านสุขภาพ การศึกษา รายได้ ความปลอดภัย และความสุข โดยมีนวัตกรรมเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิต

สังคมไทย (Thai Society) หมายถึง สังคมที่ประกอบด้วยประชาชน ชุมชน และสถาบันต่าง ๆ ใน ประเทศไทย ซึ่งมีวัฒนธรรม ค่านิยม และวิถีชีวิตที่หลากหลาย

ผลประโยชน์สูงสุด (Optimal Benefits) หมายถึง การสร้างผลลัพธ์ที่ดีที่สุดจากการใช้นวัตกรรมใน การให้บริการสังคม โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความยั่งยืน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

6.1 ประโยชน์ต่อองค์กร

1) ยกระดับประสิทธิภาพการบริการ: องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจะได้รับแนวทางในการพัฒนา ประสิทธิภาพการให้บริการผ่านการใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมและทันสมัย ซึ่งจะช่วยลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์: องค์กรจะได้รับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและการสร้างทักษะดิจิทัล

3) นโยบายที่ชัดเจนและปฏิบัติได้จริง: องค์กรจะได้รับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการวางแผนและดำเนินงานเพื่อให้การใช้นวัตกรรมในการบริการสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

6.2 ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น

1) เข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและเท่าเทียม: ชุมชนจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนานวัตกรรมที่ช่วยให้การบริการสังคม เช่น การศึกษาและสาธารณสุข มีคุณภาพและเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง

2) การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนวัตกรรม: ชุมชนจะมีบทบาทในการเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนนวัตกรรมผ่านการมีส่วนร่วมในการออกแบบและประเมินผลการใช้งานนวัตกรรมเพื่อการบริการสังคม

3) สร้างความยั่งยืนในระดับท้องถิ่น: การศึกษาวิจัยจะช่วยสร้างแนวทางในการบูรณาการนวัตกรรมกับบริบทชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้การให้บริการสังคมสามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

6.3 ประโยชน์เชิงนโยบายและสังคมโดยรวม

1) นโยบายสาธารณะที่ตอบโจทย์: ผลการวิจัยจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ช่วยให้ภาครัฐสามารถกำหนดทิศทางในการสนับสนุนและบูรณาการนวัตกรรมกับระบบการบริการสังคม

2) ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม: การใช้นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสาธารณะในกลุ่มประชากรที่เปราะบาง

3) ขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน: ผลการวิจัยจะช่วยสร้างกรอบแนวทางสำหรับการพัฒนานวัตกรรมที่คำนึงถึงความยั่งยืนทั้งในมิติของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

7. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

7.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน ได้รับการพัฒนาและเผยแพร่โดยนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ดังนี้:

1) ผู้เชี่ยวชาญชาวไทย

ดร. อรพรรณ คงมาลัย (พ.ศ. 2559): ในงานวิจัยเรื่อง "การพัฒนาโมเดลสนับสนุนการดำเนินกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย" โดยได้เสนอโมเดลที่สนับสนุนการดำเนินกิจการเพื่อสังคมด้านบริการสุขภาพในประเทศไทย เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยเน้นปัจจัยสนับสนุนทั้งภายในและภายนอกองค์กร (อรพรรณ คงมาลัย, 2559 : Thesis Archive)

คณะผู้วิจัยจากสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2563): ในรายงาน "กรอบการศึกษาตัวชี้วัดนวัตกรรมสังคม" ได้มีการนำเสนอกรอบแนวคิดและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศนวัตกรรมสังคม เพื่อประเมินและพัฒนานวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมไทย (สอวช, 2565)

คณะผู้วิจัยจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (พ.ศ. 2562): ในรายงาน "การพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมงานบริการภาครัฐ" ได้มีการพัฒนาต้นแบบงานบริการภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบและการออกแบบบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจของ SMEs (NIDA 12RC, 2562)

2) ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ:

Krlev, Bund และ Mildenerberger (พ.ศ. 2557): ในงานวิจัยเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการจัดทำตัวชี้วัดนวัตกรรมสังคม ได้เสนอกรอบแนวคิดกระบวนการในการเกิดนวัตกรรมสังคม และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนานวัตกรรมเพื่อสังคมในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย (STIIC, 2557)

องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) (พ.ศ. 2567): ในรายงาน "Governing with Artificial Intelligence: Are Governments Ready?" ได้ระบุว่า การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในภาครัฐจะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพของนโยบายสาธารณะและการให้บริการ ซึ่งเป็นแนวคิดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของสังคมไทย (ETDA, 2567)

Harring (อ้าง สมพงศ์ เกษมสิน, พ.ศ. 2521): หนังสือ "The Twelve Principles of Efficiency" ได้เสนอหลักการทำงาน 12 ประการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนานวัตกรรมบริการในสังคมไทย (AIGN, 2521)

7.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน สามารถอ้างอิงจากทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ทฤษฎีระบบ (Systems Theory): ทฤษฎีนี้มององค์กรเป็นระบบที่ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่ทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย โดยการพัฒนาวัตกรรมการบริการสังคมจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยหลายด้าน เช่น กลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบการทำงาน และค่านิยมร่วมขององค์กร (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

ทฤษฎีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน: แนวคิดนี้เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยการพัฒนาวัตกรรมการบริการสังคมควรมุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการทำงานและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ (CMS DRU)

กรอบการศึกษาตัวชี้วัดนวัตกรรมสังคม: กรอบแนวคิดนี้มุ่งเน้นการวัดและประเมินนวัตกรรมสังคมผ่านตัวชี้วัดต่าง ๆ เพื่อประเมินผลกระทบและประสิทธิภาพของนวัตกรรมในการตอบสนองต่อความต้องการของสังคม (STIIC)

โดยการนำทฤษฎีและแนวคิดเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทย จะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเหมาะสม

7.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน ได้รับการศึกษาและพัฒนาโดยนักวิจัยทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ดังนี้:

1) นักวิจัยชาวไทย

รศ.ดร.ธนิต เรืองรุ่งชัยกุล (พ.ศ. 2565): งานวิจัย "ศึกษาทิศทางการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนนวัตกรรมเพื่อสังคมที่เหมาะสมกับประเทศไทย" มุ่งเน้นการวิเคราะห์และเสนอแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อสังคมที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย (SDG Move...)

ดร.อรพรรณ คงมาลัย (พ.ศ. 2559): วิทยานิพนธ์ "การพัฒนาโมเดลสนับสนุนการดำเนินกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย" นำเสนอโมเดลที่สนับสนุนการดำเนินกิจการเพื่อสังคมด้านบริการสุขภาพในประเทศไทย เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (Thesis Archive)

คณะผู้วิจัยจากสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2544): งานวิจัย "นวัตกรรมสังคม: การให้ความหมายและลักษณะกิจกรรมในประเทศไทย" ศึกษาความหมายและลักษณะของนวัตกรรมสังคมในบริบทของประเทศไทย (Knowledge Base HSRI)

2) นักวิจัยชาวต่างประเทศ

คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (ไม่ระบุปี): ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่ (Ab-SIRC) มุ่งเน้นการวิจัยนวัตกรรมสังคมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง)

คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติไต้หวัน (ไม่ระบุปี): งานวิจัย "Social Innovation of Non-Profit Organizations in Thailand" ศึกษากระบวนการนวัตกรรมสังคมขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไรในประเทศไทย เพื่อแก้ไขปัญหาสังคมที่เพิ่มขึ้น

คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยบูรพา (ไม่ระบุปี): งานวิจัย "นวัตกรรมทางสังคมเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งพื้นฐาน" มุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมสังคมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในประเทศไทย (BUU OJS...)

โดยผลงานวิจัยดังกล่าว บทบาทสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพของนวัตกรรมเพื่อการบริการในสังคมไทย โดยการนำเสนอกรอบแนวคิดและโมเดลต่าง ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการให้บริการและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

8. วิธีดำเนินการวิจัยหรือระเบียบวิธีวิจัย

ประเภทการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยได้รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำราหรือหนังสือ รายงานการวิจัย และแหล่งข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร ขั้นตอนหลักประกอบด้วยคือ

8.1 การกำหนดสาระสำคัญที่เป็นปัญหาวิจัยอย่างชัดเจน

การทบทวนและปรับปรุง โดยตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นปัญหากับวัตถุประสงค์และความเป็นไปได้ในการวิจัย เพื่อให้ได้สาระสำคัญที่ความเหมาะสมและตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัย

8.2 การสืบค้นและคัดเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการรวบรวมข้อมูลที่น่าเชื่อถือและตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการปฏิบัติจริงประกอบด้วย 5 ข้อ ดังนี้

- 1) การกำหนดแหล่งข้อมูล: ระบุแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสาร ตำราหรือหนังสือ วารสาร ทางวิชาการ วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ และข้อมูลทางออนไลน์
- 2) การใช้คำสำคัญ (Keywords): เพื่อค้นหาตามคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของวิจัย
- 3) การคัดกรองเอกสาร: ตรวจสอบคุณภาพและความน่าเชื่อถือจากเอกสารทางราชการ
- 4) การวิเคราะห์เบื้องต้น: อ่านบทคัดย่อ (Abstract) และบทสรุปเพื่อประเมินความต่อเนื่อง
- 5) การจัดหมวดหมู่ข้อมูล: แบ่งประเภทเอกสารตามหัวข้อหรือประเด็นหลักเพื่อการสังเคราะห์

9. การวิเคราะห์/สังเคราะห์และตีความข้อมูลจากเอกสาร

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อตีความข้อมูลจากเอกสารเป็นขั้นตอนสำคัญจากวิจัยเชิงเอกสาร เพื่อสกัดสาระสำคัญและความเชื่อมโยงของข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ขั้นตอนการปฏิบัติจริงประกอบ ดังนี้

- 1) การอ่านอย่างละเอียด อ่านเนื้อหาอย่างรอบด้านเพื่อเข้าใจประเด็นหลักและสาระสำคัญ ๆ
- 2) การระบุประเด็นหลัก สกัดข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) การเปรียบเทียบข้อมูล วิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูลจากเอกสารที่มาจากแหล่งต่าง ๆ
- 4) การจัดกลุ่มข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามหัวข้อในเนื้อหาหรือประเด็นที่สอดคล้องกัน
- 5) การตีความข้อมูลและแปลความหมาย โดยเชื่อมโยงและอธิบายความหมายของข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจนและเป็นเหตุเป็นผลที่ต่อเนื่องกันไป

9.1 การสังเคราะห์ข้อสรุปจากข้อมูลที่ได้จากเอกสาร

การสังเคราะห์ข้อสรุปจากข้อมูลเอกสารเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการวิจัยเชิงเอกสาร เพื่อรวมประเด็นสำคัญและสร้างความเข้าใจที่ชัดเจน ขั้นตอนการปฏิบัติจริงประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การรวบรวมข้อมูลสำคัญ นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาตรวจสอบและกลั่นกรองอีกครั้ง
- 2) การจัดเรียงประเด็นหลัก: จัดหมวดหมู่และลำดับข้อมูลตามหัวข้อในเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง
- 3) การเปรียบเทียบและเชื่อมโยงข้อมูล วิเคราะห์ความสัมพันธ์และหาความสอดคล้องระหว่างข้อมูลจากแหล่งข้อมูลให้ละเอียดยิ่งขึ้น
- 4) การสังเคราะห์องค์ความรู้ ผสมผสานข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบที่หลอมรวมในการสรุปที่ครอบคลุมและสมเหตุสมผล

5) การนำเสนอข้อสรุป (ตกผลึก) สรุปสาระสำคัญอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำไปปรับใช้ประโยชน์ในองค์กรหรือสังคมที่เกี่ยวข้องต่อไป

10. การสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

สำหรับองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ "ประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน" โดยสรุปองค์ความรู้ใหม่จากการสังเคราะห์ข้อมูลในเรื่อง "ประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน" ได้สังเคราะห์องค์ความรู้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ ดังนี้:

10.1 จากวัตถุประสงค์ข้อ 3.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันในการใช้นวัตกรรมสำหรับการให้บริการสังคมไทยในปัจจุบัน โดยมีองค์ความรู้ใหม่ คือการใช้นวัตกรรมในภาคการศึกษา การสาธารณสุข และบริการสาธารณะ มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการระบบข้อมูลและการให้บริการที่มีความโปร่งใสและเข้าถึงง่าย ซึ่งตัวอย่างสำคัญ ได้แก่ การใช้แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนการสอนออนไลน์ แพลตฟอร์มการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) และระบบอัตโนมัติในการบริหารจัดการบริการสาธารณะ ทั้งนี้ ยังพบความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงนวัตกรรมในพื้นที่ชนบทและกลุ่มเปราะบาง ทำให้เกิดช่องว่างในคุณภาพการบริการ

โดยข้อเสนอสังเกต ดังนี้

- 1) การเพิ่มการเข้าถึงเทคโนโลยีให้ครอบคลุมทุกพื้นที่
- 2) การจัดฝึกอบรมบุคลากรในภาคการศึกษาและสาธารณสุขเพื่อใช้นวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

10.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริการสังคมไทย โดยมีองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

- 1) ปัจจัยความสำเร็จ
 - 1.1) การสนับสนุนนโยบายจากภาครัฐที่ชัดเจนและต่อเนื่อง
 - 1.2) การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัย
 - 1.3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะดิจิทัลและเข้าใจการใช้นวัตกรรม
 - 1.4) ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (รัฐบาล เอกชน ประชาสังคม และชุมชน)
- 2) ปัจจัยอุปสรรค:
 - 2.1) ขาดความต่อเนื่องในเชิงนโยบาย
 - 2.2) งบประมาณจำกัดในการพัฒนานวัตกรรม
 - 2.3) ความต้านทานการเปลี่ยนแปลงในบางหน่วยงาน
 - 2.4) ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรเทคโนโลยี

โดยมีข้อสังเกต ดังนี้

- 1) การสร้างกรอบนโยบายที่ชัดเจนและยั่งยืน

2) การสนับสนุนงบประมาณสำหรับโครงการนวัตกรรม

3) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลง

10.3 เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยอย่างยั่งยืน โดยมีองค์ความรู้ใหม่

1) การบูรณาการนวัตกรรมเข้ากับยุทธศาสตร์ระดับชาติและท้องถิ่น

2) การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะด้านดิจิทัลและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมสังคม

3) การจัดตั้งศูนย์กลางความร่วมมือเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้และทรัพยากรด้านนวัตกรรม

4) การสร้างระบบติดตามและประเมินผลการใช้นวัตกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อเนื่อง

โดยมีข้อสังเกต ดังนี้

1.1) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

1.2) จัดตั้งแพลตฟอร์มความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

1.3) พัฒนาเครื่องมือประเมินผลนวัตกรรมที่มีมาตรฐานและยืดหยุ่น

การสรุปโดยรวม

จากการศึกษาพบว่า การใช้นวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบันมีความก้าวหน้าในหลายมิติ แต่ยังคงมีความท้าทายสำคัญทั้งในดำนนโยบาย งบประมาณ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวทางการพัฒนาในอนาคตควรมุ่งเน้นการบูรณาการนโยบาย การพัฒนาทักษะบุคลากร และการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างประโยชน์สูงสุดให้กับสังคมไทยผ่านนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ

11. การสรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อการบริการสังคมไทยในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและแนวคิดใหม่ๆ ในการจัดการบริการภาครัฐและภาคสังคม ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) สภาพปัจจุบันในการใช้นวัตกรรมสำหรับการให้บริการสังคมไทยในปัจจุบัน โดยการใช้ นวัตกรรมในภาคการศึกษา การสาธารณสุข และบริการสาธารณะของไทยมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการระบบข้อมูลและการให้บริการที่โปร่งใส เข้าถึงง่าย และรวดเร็ว ตัวอย่างสำคัญ ได้แก่ การใช้แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนการสอนออนไลน์ การแพทย์ทางไกล (Telemedicine) และระบบอัตโนมัติในการจัดการงานบริการภาครัฐ อย่างไรก็ตาม ยังคงพบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและกลุ่มเปราะบาง ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในคุณภาพการให้บริการ ภาครัฐควรเน้นย้ำการขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีอย่างทั่วถึง

พร้อมทั้งจัดฝึกอบรมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้นวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในทุกภาคส่วน

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริการสังคมไทย โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนวัตกรรมในการบริการสังคมไทยประกอบด้วย การสนับสนุนนโยบายจากภาครัฐอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัย การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะดิจิทัล และการสร้างความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ในทางกลับกัน ปัจจัยอุปสรรคยังคงเป็นเรื่องของความไม่ต่อเนื่องในเชิงนโยบาย งบประมาณที่จำกัด ความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงในบางหน่วยงาน และความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรเทคโนโลยี แนวทางแก้ไขควรมุ่งเน้นที่การสร้างกรอบนโยบายที่ชัดเจน สนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การใช้นวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3) แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยอย่างยั่งยืนควรเริ่มจากการบูรณาการนวัตกรรมเข้ากับยุทธศาสตร์ระดับชาติและท้องถิ่น การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะด้านดิจิทัลและความสามารถในการใช้นวัตกรรมเพื่อสังคม การจัดตั้งศูนย์กลางความร่วมมือเพื่อการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทรัพยากร รวมถึงการสร้างระบบติดตามและประเมินผลการใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ควรมีการส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย จัดตั้งแพลตฟอร์มความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม และพัฒนาเครื่องมือประเมินผลที่มีมาตรฐานและยืดหยุ่นเพื่อให้สามารถปรับใช้กับการให้บริการสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

12. การเสนอแนะ

การวิจัยนี้นำไปสู่ข้อเสนอแนะที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในหลายมิติ ทั้งในเชิงนโยบาย การนำไปใช้ประโยชน์ และแนวทางสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนั้น ผลการวิจัยประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อการบริการสังคมไทยในปัจจุบัน จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้:

12.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่อง: ภาครัฐควรจัดทำนโยบายที่ชัดเจน มุ่งเน้นการพัฒนาวัตกรรมการบริการสังคมอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งสร้างกรอบการปฏิบัติที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนตามบริบทของสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2) การจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม: ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและขยายผลนวัตกรรมอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและกลุ่มเปราะบาง เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพ

3) การสร้างกลไกการติดตามและประเมินผลนโยบาย: ภาครัฐควรกำหนดกลไกในการติดตามและประเมินผลการใช้นวัตกรรมในบริการสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนานโยบายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

12.2 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับใช้ประโยชน์

1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบ: ควรมีการฝึกอบรมบุคลากรในภาคการศึกษา การสาธารณสุข และบริการสาธารณะ เพื่อให้มีทักษะด้านดิจิทัล และความเข้าใจในการใช้นวัตกรรมเพื่อปรับปรุงการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การสร้างความร่วมมือแบบบูรณาการ: ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ควรร่วมมือกันในการพัฒนาและประยุกต์ใช้นวัตกรรม โดยจัดตั้งศูนย์กลางความร่วมมือเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และทรัพยากรต่าง ๆ

3) การขยายโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัล: ควรมีการขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีดิจิทัลไปยังพื้นที่ชนบทและห่างไกล เพื่อให้ทุกกลุ่มประชากรสามารถเข้าถึงบริการนวัตกรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน

12.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาผลกระทบระยะยาวของนวัตกรรมบริการสังคม: ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลกระทบในระยะยาวจากการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทย โดยเน้นไปที่ประสิทธิภาพและผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

2) การเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติที่ดีระหว่างประเทศ: ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกรณีตัวอย่างจากต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการใช้นวัตกรรมเพื่อบริการสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับใช้ในประเทศไทย

3) การวิเคราะห์ความพร้อมทางดิจิทัลของภาคส่วนต่างๆ: ควรมีการวิจัยที่มุ่งเน้นวิเคราะห์ความพร้อมทางเทคโนโลยีและดิจิทัลของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อระบุจุดแข็งและจุดอ่อนในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริการสังคม

13. เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวง อว. 2565. **มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565** ข้อ 8 สถาบันอุดมศึกษา

ต้องมีความพร้อมด้านวิชาการ, 2565.

กิริติ ยศยิ่งยง. (2552). **องค์กรแห่งนวัตกรรม แนวคิด และกระบวนการ**. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง **หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งระดับ**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2560.

ประกาศ ก.ม.อ. พ.ศ.2565 เรื่อง **เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา 2565** ข้อ 9 หน้า 4

<https://so03.tci-thaijo.org> > article > download

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. บริษัทนานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่นส์ จำกัด. จำนวนพิมพ์ครั้งที่ 1. จำนวน 200,000 เล่ม ISBN 974-9588-04-5
- เมธรัตน์ จันตะนี และอภินันท์ จันตะนี. (2565). **การบริหารจัดการนวัตกรรมเชิงพุทธ**. กรุงเทพมหานคร :
บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์, จำกัด.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต, 2546). **พระไตรปิฎกสิ่งที่ชาวพุทธต้องรู้**. กรุงเทพมหานคร : เอส อาร์ พรินติ้ง
แมสโปรดักส์, จำกัด.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2549). **นวัตกรรมแห่งประเทศไทย Innovate Thailand**. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2542). **พุทธวิธีสอนจากพระไตรปิฎก**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ หจก.อรุณการพิมพ์.
- อภินันท์ จันตะนี. (2565). **หลักธรรมคำสอนพระพุทธเจ้ากับทฤษฎีนวัตกรรม**. กรุงเทพมหานคร :
บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์, จำกัด.
- Drucker, P.F. (1985). **The Discipline of Innovation**. Harvard Business Review. Vol. 68, no. 4.
- Schilling, M.A. (2008). **Strategic Management of Technological Innovation**. 2nd ed.
NY: McGraw-Hill Education.
- Schumpeter, Joseph A. (1954). **Economic doctrine and Method: an historical sketch**.
Translated by Aris, Reinhold. New York: Oxford University Press.
- Smith, David. 2006, **Exploring Innovation**. Berkshire: McGraw-Hill Education

7. การศึกษาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13

ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6

พันตำรวจโท จีระพันธ์ ทับทิมเทศ

อาจารย์ (สบ 3) กลุ่มงานอาจารย์ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 รุ่นที่ 13 ตามแนวการทดสอบสมรรถภาพทางกาย และจัดมาตรฐานการทดสอบความสมบูรณ์ทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ (ICSPFT) (2) โดยเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 เพื่อสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 ในรุ่นต่อไป

ผลการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 จำนวน 870 คน พบว่ามีการพัฒนาที่ชัดเจนในทุกด้านหลังผ่านโปรแกรมการฝึกอบรม ด้านความแข็งแรงและทนทานของกล้ามเนื้อ (ลุก-นั่ง 30 วินาที) พบว่าสัดส่วนผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.03 เป็นร้อยละ 25.90 ในครั้งสุดท้าย ด้านความอ่อนตัว (นั่งงอตัวไปด้านหลัง) ผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 28.97 เป็นร้อยละ 37.82 ในครั้งสุดท้าย ด้านความคล่องตัว (วิ่งเก็บของ) สัดส่วนผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 33.71 เป็นร้อยละ 55.64 ด้านความเร็ว (วิ่ง 50 เมตร) ผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 34.23 เป็นร้อยละ 43.08 ด้านความแข็งแรงของแขนและหัวไหล่ (ดึงข้อ) สัดส่วนผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.08 เป็นร้อยละ 26.79 สำหรับความอดทนของระบบหัวใจและระบบไหลเวียนโลหิต (วิ่ง 1,000 เมตร) สัดส่วนผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.39 เป็นร้อยละ 21.79 และด้านความแข็งแรงและพลังกล้ามเนื้อขา (ยืนกระโดดไกล) ผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 81.67 เป็นร้อยละ 90.12 ผลลัพธ์เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าโปรแกรมการฝึกอบรมที่ดำเนินการมีประสิทธิภาพสูง ส่งผลให้สมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจพัฒนาอย่างชัดเจนในทุกด้าน และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถภาพทางกายสำหรับรุ่นต่อไปได้อย่างยั่งยืน.

คำสำคัญ: สมรรถภาพทางกาย นักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค

Abstract

This research aims to (1) develop the physical fitness of the 13th cohort of police cadets at the Provincial Police Training Center Region 6 according to the ICSPFT (Integrated Cadet Standard Physical Fitness Test) standards, and (2) compare the physical fitness levels

of police cadets to establish a systematic process for improving physical fitness in future cohorts.

The findings revealed significant improvements in all aspects of physical fitness among 870 police cadets after completing the training program. In terms of muscular strength and endurance (30-second sit-ups), the proportion of cadets in the excellent category increased from 21.03% to 25.90% in the final test. For flexibility (sit-and-reach test), the proportion of cadets in the excellent category rose from 28.97% to 37.82%. In agility (shuttle run), the proportion increased from 33.71% to 55.64%. Regarding speed (50-meter run), the percentage of cadets rated excellent increased from 34.23% to 43.08%. In upper body strength (pull-ups), the proportion in the excellent category improved from 13.08% to 26.79%. For cardiovascular endurance (1,000-meter run), the percentage increased from 10.39% to 21.79%, while in leg power (standing long jump), the proportion rose from 81.67% to 90.12%. These results demonstrate the high effectiveness of the implemented training program, leading to significant and measurable improvements in all aspects of physical fitness. The findings provide a robust foundation for refining developing sustainable physical fitness training programs for future cohort's police cadets.

Keywords: Physical Fitness, Police Cadets, Provincial Police Training Center Region 6.

1. ความนำ

สมรรถภาพทางกายเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนนายสิบตำรวจที่ต้องผ่านการฝึกฝนทางร่างกายอย่างเข้มข้น เพื่อให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้คือการศึกษาศมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 และพัฒนากระบวนการฝึกฝนให้มีมาตรฐานและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.1 ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ หากประเทศใดสามารถส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพของประชากรได้อย่างเหมาะสม ประเทศนั้นย่อมสามารถเติบโตและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในมิติของสมรรถภาพทางกาย ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการมีสุขภาพที่ดี ประชาชนที่มีสมรรถภาพทางกายที่ดีจะส่งผลให้รัฐสามารถลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และประชากรมีความพร้อมในการพัฒนาประเทศในทุกมิติ เนื่องจากสมรรถภาพทางกายส่งผลต่อการทำงานของร่างกาย สมอง และสติปัญญาโดยตรง ทั้งยังมีส่วนช่วยเสริมสร้างกระบวนการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ ในปัจจุบัน ประชาชนจำนวนมากเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของสมรรถภาพทางกาย โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นวัยที่มีศักยภาพในการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอและถูกต้องตามหลักการ จึง

เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายอย่างยั่งยืน การขาดการออกกำลังกายเป็นประจำจะส่งผลให้สมรรถภาพทางกายลดลง และอาจก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพในระยะยาว

การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องระบุว่า สมรรถภาพทางกายมีความสัมพันธ์โดยตรงกับคุณภาพชีวิตที่ดี บุคคลที่ออกกำลังกายอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ จะมีความแข็งแรง อุดมทุน และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ การออกกำลังกายยังมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ร่างกาย ช่วยลดความเสี่ยงจากโรคภัยไข้เจ็บ และส่งผลดีต่อสุขภาพจิตและอารมณ์ สำหรับกลุ่มนักเรียนนายสิบตำรวจ สมรรถภาพทางกายถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความแข็งแรง อุดมทุน คล่องแคล่ว และมีสมาธิในการปฏิบัติหน้าที่ การฝึกสมรรถภาพทางกายที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้พวกเขาพร้อมรับมือกับภารกิจที่ท้าทายและเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การศึกษาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง เพื่อประเมินสถานะสมรรถภาพทางกาย และหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกฝนให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและองค์กรตำรวจอย่างแท้จริง

1.2 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

สมรรถภาพทางกายเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญสำหรับบุคคลทุกช่วงวัย โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนนายสิบตำรวจที่ต้องผ่านกระบวนการฝึกฝนที่เข้มข้น เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ สมรรถภาพทางกายที่ดีไม่ได้ส่งผลเพียงแค่ความแข็งแรงทางร่างกายเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อสภาพจิตใจ ความอดทน และความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีสติในสถานการณ์ที่กดดัน องค์การ UNESCO ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเรื่องสมรรถภาพทางกาย โดยกำหนดให้การเรียนรู้เกี่ยวกับสุขศึกษาและพลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างนิสัยรักการออกกำลังกาย และพัฒนาความแข็งแรงทางร่างกายและจิตใจอย่างยั่งยืน การพัฒนาสมรรถภาพทางกายควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับประโยชน์สูงสุดจากการฝึกฝน ในบริบทของนักเรียนนายสิบตำรวจ การมีสมรรถภาพทางกายที่ดีถือเป็นรากฐานสำคัญของการเป็นตำรวจมืออาชีพ การฝึกฝนสมรรถภาพทางกายจะช่วยให้พวกเขามีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ อีกทั้งยังสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ต้องอาศัยความอดทนและไหวพริบได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การมีสมรรถภาพทางกายที่ดีจะช่วยลดความเสี่ยงจากการบาดเจ็บในระหว่างการฝึกและการปฏิบัติหน้าที่ การศึกษานี้มีความสำคัญในการประเมินสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกฝนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อปฏิบัติภารกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้กับสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

1) เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกาย นักเรียนนายสิบตำรวจศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 รุ่นที่ 13 ตามแนวการทดสอบสมรรถภาพทางกาย เพื่อจัดทำมาตรฐานการทดสอบความสมบูรณ์ทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ (ICSPFT)

2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกาย นักเรียนนายสิบตำรวจศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 รุ่นที่ 13 ก่อนการเข้าศึกษาในภาคเรียนที่ 1 และหลังการจัดกิจกรรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องในภาคเรียนที่ 1

3) เพื่อหาเกณฑ์มาตรฐานจากค่าเฉลี่ยรวม สมรรถภาพทางกายจากคะแนนหลังการทดสอบและหลังการเปรียบเทียบเพื่อสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 ในรุ่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) ศึกษาระดับสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13
- 2) เปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายก่อนและหลังการฝึก
- 3) พัฒนาระบบการฝึกเพื่อเพิ่มสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และสถานที่

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการภายในพื้นที่ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 ซึ่งเป็นสถานที่ฝึกอบรมนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 โดยสถานที่ดังกล่าวมีสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับการฝึกสมรรถภาพทางกาย ตลอดจนพื้นที่สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางกายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในงานวิจัยนี้

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาและประชากร

- 1) เนื้อหา: การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นการวัดและประเมินสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 โดยใช้ตัวชี้วัดสมรรถภาพทางกายหลัก ได้แก่ ความแข็งแรงและความทนทานของกล้ามเนื้อ ความอ่อนตัว ความคล่องแคล่วว่องไว และความเร็ว โดยใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐานสากล
- 2) ประชากร: กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 จำนวน 870 คนที่กำลัง ศึกษาและฝึกอบรม ณ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 โดยกลุ่มตัวอย่างนี้ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3.3 ขอบเขตด้านเวลา (เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม)

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามดำเนินการในช่วงเวลา ระหว่างเดือนมกราคม ถึง มีนาคม พ.ศ. 2565 โดยในช่วงเวลาดังกล่าวจะมีการทดสอบสมรรถภาพทางกายทั้งก่อนและหลังการฝึก เพื่อเปรียบเทียบและประเมินการพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 อย่างเป็นระบบและครบถ้วนตามกระบวนการวิจัยที่วางแผนไว้

4. การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมรรถภาพทางกายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสุขภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนนายสิบตำรวจที่ต้องอาศัยสมรรถภาพทางกายที่ดีเพื่อรองรับภารกิจที่ท้าทาย การศึกษาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรม รวมถึงผลของ

โปรแกรมการฝึกที่เหมาะสมต่อความแข็งแรง ความทนทาน และความยืดหยุ่น นักวิชาการหลายท่าน เช่น Bouchard (1994) และ Ericsson (1993) ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการออกกำลังกายอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายให้ยั่งยืน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการฝึกฝนและการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยต่าง ๆ เพื่อยกระดับมาตรฐานการฝึกอบรมสมรรถภาพทางกายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ

จากการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพทางกายมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความแข็งแรง ความทนทาน และความยืดหยุ่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถของนักเรียนนายสิบตำรวจ โดยเฉพาะในบริบทของการฝึกอบรมที่ต้องอาศัยความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ วัตถุประสงค์ของงานวิจัยในประเด็นนี้ประกอบด้วย 3 ข้อหลัก ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมของนักเรียนนายสิบตำรวจ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถภาพทางกายและผลลัพธ์ที่ได้จากการฝึก (2) เพื่อประเมินผลของโปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกายต่อความแข็งแรง ความทนทาน และความยืดหยุ่นของนักเรียนตำรวจ โดยเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการฝึกที่มีมาตรฐาน (3) เพื่อวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางกาย เช่น แนวคิดสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ (Bouchard, 1994) และทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านการฝึกฝน (Ericsson, 1993) ซึ่งเน้นการฝึกฝนอย่างมีเป้าหมายและการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังพบว่าโปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกายที่เหมาะสมสามารถเพิ่มขีดความสามารถของร่างกายและลดความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บ ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนนายสิบตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้

1) เจ้าของแนวคิด: Bouchard, C. (1994) วัตถุประสงค์ของแนวคิด: เพื่ออธิบายองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายที่มีผลต่อสุขภาพ ได้แก่ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความทนทานของระบบหัวใจและหลอดเลือด ความอ่อนตัว และองค์ประกอบของร่างกาย โดยแนวคิดนี้ระบุว่าสมรรถภาพทางกายที่ดีจะช่วยลดความเสี่ยงต่อโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น โรคหัวใจและโรคเบาหวาน

2) แนวคิดการพัฒนาสมรรถภาพทางกายตามหลักพลศึกษา (Physical Education Framework) เจ้าของแนวคิด: UNESCO (2005) วัตถุประสงค์ของแนวคิด: เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางกายที่เหมาะสมกับวัย เพศ และความสนใจของผู้เรียน และเน้นการออกกำลังกายที่ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อสร้างสมรรถภาพทางกายที่ยั่งยืน

4.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ทฤษฎีสมรรถภาพทางกาย (Physical Fitness Theory) โดย Fox, E.L. & Bowers, R.W. (1993) วัตถุประสงค์ของทฤษฎี: ทฤษฎีนี้อธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการออกกำลังกายกับสมรรถภาพทางกาย โดยเน้นว่าการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอจะช่วยพัฒนาระบบหัวใจและหลอดเลือด ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และความยืดหยุ่น

ทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านการฝึกฝน (Deliberate Practice Theory) โดย Ericsson, K. A. (1993) มีวัตถุประสงค์ของทฤษฎี: ทฤษฎีนี้เน้นถึงความสำคัญของการฝึกฝนที่มีเป้าหมายชัดเจนและเป็นระบบ โดยเชื่อว่าการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและการประเมินผลจะช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางกายและทักษะต่าง ๆ

5. ระเบียบวิธีวิจัย (วิธีดำเนินการวิจัยในบทที่ 3)

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาพัฒนาการสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 โดยมีการวัดและประเมินผลสมรรถภาพทางกายตามมาตรฐานที่กำหนด ผ่านการออกแบบการวิจัยอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจน ตั้งแต่การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนนายสิบตำรวจในรุ่นต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5.1 แบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็น การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีการวัดและประเมินสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 ผ่านการทดสอบสมรรถภาพทางกายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลักดังนี้:

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางกาย
- 2) ออกแบบการวิจัยและกำหนดเกณฑ์การวัดสมรรถภาพทางกาย
- 3) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผ่านการทดสอบสมรรถภาพทางกาย
- 4) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ
- 5) สรุปผลการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะ

5.2 ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 จำนวน 870 คน ซึ่งกำลังศึกษาและฝึกอบรม ณ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 6 โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การทดสอบความแข็งแรงและทนทานของกล้ามเนื้อ (เช่น การลุก-นั่ง 30 วินาที)
- 2) การทดสอบความอ่อนตัว (เช่น การนั่งงอตัวไปข้างหน้า)
- 3) การทดสอบความคล่องแคล่วว่องไว (เช่น การวิ่งเก็บสิ่งของ)
- 4) การทดสอบความเร็ว (เช่น การวิ่ง 50 เมตร)

ทั้งนี้ เครื่องมือวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพในด้าน ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ก่อนนำไปใช้จริง

5.4 กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม:

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการระหว่าง เดือนมกราคม ถึง มีนาคม พ.ศ. 2565 โดยใช้วิธีดังนี้

- 1) ดำเนินการทดสอบสมรรถภาพทางกายตามแบบทดสอบมาตรฐานที่กำหนดไว้
- 2) เก็บข้อมูลภายใต้การควบคุมอย่างเข้มงวดเพื่อให้มั่นใจว่าผลการทดสอบมีความถูกต้องและแม่นยำ
- 3) บันทึกผลการทดสอบและจัดทำฐานข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ:

- ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation), และร้อยละ (Percentage)
- ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายก่อนและหลังการฝึก

- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

- วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตและความคิดเห็นเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่าง
- สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอเป็นข้อค้นพบเชิงลึก

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรม การประเมินประสิทธิภาพโปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกาย และการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูลจากการทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจรุ่นที่ 13 อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เห็นถึงพัฒนาการที่ชัดเจนในด้านความแข็งแรง ความทนทาน ความอ่อนตัว และความคล่องตัว พร้อมทั้งยืนยันความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม.

6.1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมของนักเรียนนายสิบตำรวจ

จากผลการวิจัยพบว่าการทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 มีการพัฒนาที่ชัดเจนในทุกด้านตลอดช่วงเวลาของการฝึกอบรม โดยเฉพาะในการทดสอบความแข็งแรงและความทนทานของกล้ามเนื้อจากการทดสอบลูก-นั่ง 30 วินาที พบว่าสัดส่วนนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากร้อยละ 21.03 ในการทดสอบครั้งแรก เป็นร้อยละ 33.21 ในการทดสอบครั้งที่สาม แม้จะลดลงเล็กน้อยในครั้งที่สี่เป็นร้อยละ 25.90 แต่ยังคงแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการที่ต่อเนื่อง ด้านความอ่อนตัว (นั่งงอตัวไปด้านหลัง) พบว่าผู้ที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 28.97 ในครั้งแรกเป็นร้อยละ 37.82 ในครั้งสุดท้าย สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการฝึกอบรมที่เหมาะสมและเป็นระบบ นอกจากนี้ การทดสอบความคล่องตัว (วิ่งเก็บของ) ยังพบว่าผู้ที่อยู่ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 33.71 ในครั้งแรก เป็นร้อยละ 55.64 ในครั้งสุดท้าย ซึ่งบ่งชี้ว่าการฝึกฝนสมรรถภาพทางกายที่มีเป้าหมายชัดเจนและมีการประเมินผลอย่าง

ต่อเนื่องสามารถสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายและผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมจึงมีความสอดคล้องกันอย่างชัดเจน นักเรียนที่มีสมรรถภาพทางกายที่ดีจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมรับมือกับภารกิจต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยความแข็งแกร่ง ความทนทาน และความคล่องตัว การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องและการประเมินผลที่เป็นระบบช่วยให้เห็นพัฒนาการที่ชัดเจนในแต่ละช่วงเวลา ทำให้ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้วางแผนและปรับปรุงการฝึกอบรมสมรรถภาพทางกายให้เหมาะสมกับนักเรียน นายสิบตำรวจในรุ่นต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 เพื่อประเมินผลของโปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกายต่อความแข็งแรง ความทนทาน และความยืดหยุ่นของนักเรียนนายสิบตำรวจ

จากผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายพบว่าโปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกายที่ใช้ในการฝึกอบรมครั้งนี้มีประสิทธิภาพอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความแข็งแรง ความทนทาน และความยืดหยุ่น ในด้านความแข็งแรง (ดิ่งข้อ) พบว่าสัดส่วนนักเรียนที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.08 ในครั้งแรกเป็นร้อยละ 26.79 ในครั้งสุดท้าย ซึ่งสะท้อนถึงพัฒนาการที่สอดคล้องกับการฝึกฝนอย่างมีเป้าหมาย นอกจากนี้ การทดสอบยืนกระโดดไกลยังแสดงผลลัพธ์ที่ดีขึ้น โดยมีนักเรียนที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 81.67 ในครั้งแรกเป็นร้อยละ 90.12 ในครั้งที่สี่ แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและลำตัว สำหรับความยืดหยุ่น (นั่งงอตัวไปด้านหลัง) นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 28.97 ในครั้งแรกเป็นร้อยละ 37.82 ในครั้งที่สี่ สะท้อนถึงการพัฒนาความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อและข้อต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความก้าวหน้าเหล่านี้เป็นผลมาจากการจัดการฝึกอบรมที่มีระบบ เน้นการพัฒนาตามหลักการทางวิทยาศาสตร์การกีฬา และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง การฝึกอบรมที่เหมาะสมทำให้นักเรียนนายสิบตำรวจมีสมรรถภาพทางกายที่ดีขึ้น ลดความเสี่ยงในการบาดเจ็บ และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โปรแกรมการฝึกที่ถูกต้องจึงไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางกาย แต่ยังช่วยเสริมสร้างระเบียบวินัยและความอดทน ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญสำหรับการปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ตำรวจ

6.3 เพื่อวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางกายตามการฝึกอบรมที่เป็นระบบ

ผลการวิจัยยืนยันแนวคิดสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของ Bouchard (1994) ซึ่งระบุว่า การพัฒนาความแข็งแรง ความทนทาน และความอ่อนตัวจะช่วยลดความเสี่ยงจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวาน และช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี ในขณะเดียวกัน ทฤษฎีการฝึกฝนอย่างมีเป้าหมาย (Deliberate Practice Theory) ของ Ericsson (1993) ยังระบุว่า การฝึกฝนอย่างมีเป้าหมายและประเมินผลอย่างต่อเนื่องจะช่วยพัฒนาสมรรถภาพทางกายได้อย่างยั่งยืน การทดสอบความเร็ว (วิ่ง 50 เมตร) แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 34.23 ในครั้งแรกเป็นร้อยละ 43.08 ในครั้งที่สี่ ส่วนการวิ่ง 1,000 เมตร พบว่านักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.39 ในครั้งแรกเป็นร้อยละ 21.79 ในครั้งที่สี่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการฝึกอบรมตามทฤษฎีดังกล่าว นอกจากนี้ การฝึกอบรมสมรรถภาพทางกายที่เป็นระบบยังสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาความสามารถในการรับมือกับภารกิจที่ท้าทายของนักเรียนนายสิบตำรวจ หลักสูตรที่ออกแบบมาอย่างเหมาะสม ช่วยให้ผู้ฝึกมีทักษะทั้งในด้านการเคลื่อนไหว

ความคล่องตัว ความแข็งแรง และความอดทน การฝึกฝนตามหลักการทางวิทยาศาสตร์และมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องทำให้ผลลัพธ์ที่ได้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน การวิเคราะห์จากข้อมูลสะท้อนถึงการเชื่อมโยงระหว่างแนวคิด ทฤษฎี และการฝึกอบรมจริง ทำให้ผลการวิจัยมีความสอดคล้องและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม

6.4 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับการวิจัย

1) ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมของนักเรียนนายสิบตำรวจการวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบว่า: สมรรถภาพทางกายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมของนักเรียนนายสิบตำรวจ โดยเฉพาะองค์ประกอบสำคัญ เช่น ความแข็งแรง ความทนทาน ความยืดหยุ่น และความคล่องตัว ซึ่งมีการพัฒนาที่ชัดเจนจากการทดสอบในระยะเวลาที่ต่างกัน นักเรียนที่มีสมรรถภาพทางกายที่ดีสามารถปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการฝึกฝนที่ต้องอาศัยพลังกำลังและความอดทน ผลการทดสอบลูก-นึ่ง 30 วินาทีแสดงให้เห็นว่าผู้ที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญจากร้อยละ 21.03 เป็นร้อยละ 33.21 สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการพัฒนาความแข็งแรงและความทนทานผ่านการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ การทดสอบนั่งงอตัวไปด้านหลังและการวิ่งเก็บของยังสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการด้านความยืดหยุ่นและความคล่องตัวอย่างมีนัยสำคัญ การฝึกอบรมที่มีกระบวนการประเมินอย่างต่อเนื่องจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมสูงขึ้น องค์ความรู้ใหม่นี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับนักเรียนนายสิบตำรวจให้มีความมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยการเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถภาพทางกายอย่างครบถ้วนในทุกองค์ประกอบ

2) ประสิทธิภาพของโปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกายต่อความแข็งแรง ความทนทาน และความยืดหยุ่นพบว่า: ผลการวิจัยยืนยันว่า โปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกายที่ออกแบบมาอย่างมีระบบสามารถพัฒนาความแข็งแรง ความทนทาน และความยืดหยุ่นของนักเรียนนายสิบตำรวจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักฐานสนับสนุนจากการทดสอบในหลายมิติ เช่น การดึงข้อ การยืนกระโดดไกล และการนั่งงอตัวไปด้านหลัง พบว่านักเรียนที่ทำได้ในระดับดีมากมีส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม สัดส่วนนักเรียนที่ทำได้ดีมากในการทดสอบดึงข้อเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.08 ในครั้งแรก เป็นร้อยละ 26.79 ในครั้งที่สี่ ในขณะที่การยืนกระโดดไกลเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 81.67 เป็นร้อยละ 90.12 สำหรับความยืดหยุ่น การทดสอบนั่งงอตัวไปด้านหลังพบว่าผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 28.97 ในครั้งแรกเป็นร้อยละ 37.82 ในครั้งที่สี่ สิ่งเหล่านี้บ่งชี้ว่าโปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกายที่มีการวางแผนอย่างดี โดยอิงหลักวิทยาศาสตร์การกีฬา สามารถพัฒนาทักษะด้านร่างกายของนักเรียนได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ โปรแกรมยังช่วยเสริมสร้างความมีระเบียบวินัย ความอดทน และความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้สภาวะที่ต้องการความแข็งแรงทางร่างกายและจิตใจ

3) ความเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดและทฤษฎีกับการฝึกอบรมสมรรถภาพทางกายอย่างเป็นระบบ งานวิจัยนี้ได้ยืนยันพบว่า: แนวคิดสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของ Bouchard (1994) และทฤษฎีการฝึกฝนอย่างมีเป้าหมาย (Deliberate Practice Theory) ของ Ericsson (1993) สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ โดยแนวคิดสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพเน้นถึงการพัฒนาความแข็งแรง ความทนทาน และความอ่อนตัว ซึ่งพบว่ามี mốiเชื่อมโยงกับผลการฝึกอบรมในครั้งนี้อย่างชัดเจน ขณะที่ทฤษฎีการฝึกฝนอย่างมีเป้าหมายสนับสนุนว่าการฝึกฝนที่มีการวางแผนและประเมินผลอย่างต่อเนื่องจะนำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ ผลการทดสอบความเร็ว (วิ่ง 50 เมตร) พบว่าสัดส่วนนักเรียนที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 34.23 เป็นร้อยละ 43.08 และการทดสอบวิ่ง 1,000 เมตร สัดส่วนนักเรียนที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.39 เป็นร้อยละ 21.79 ข้อมูลเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าการฝึกอบรมที่มีเป้าหมายชัดเจนและอิงตามหลักการวิทยาศาสตร์การกีฬา สามารถสร้างผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน องค์ความรู้ใหม่ในข้อนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการฝึกอบรมสมรรถภาพทางกาย เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น

โดยองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย สรุปได้ดังนี้

- 1) สมรรถภาพทางกายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรม และสามารถพัฒนาได้อย่างเป็นระบบ
- 2) โปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกายที่มีการวางแผนและประเมินผลอย่างต่อเนื่องช่วยพัฒนาความแข็งแรง ความทนทาน และความยืดหยุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถภาพทางกายสามารถนำมาใช้ได้จริงในการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการฝึกอบรม

7. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “การศึกษาสมรรถภาพทางกายนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13” สรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

- 1) ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมของนักเรียนนายสิบตำรวจ: จากผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพทางกายมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมของนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 โดยเฉพาะความแข็งแรงและความทนทานของกล้ามเนื้อที่วัดจากการทดสอบลุก-นั่ง 30 วินาที ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสัดส่วนนักเรียนที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.03 ในการทดสอบครั้งแรกเป็นร้อยละ 33.21 ในครั้งที่สาม แม้ว่าจะลดลงเล็กน้อยในครั้งที่สี่เป็นร้อยละ 25.90 แต่ยังคงแสดงถึงพัฒนาการที่ชัดเจน ด้านความอ่อนตัวจากการทดสอบนั่งงอตัวไปด้านหลัง มีนักเรียนที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 28.97 ในครั้งแรกเป็นร้อยละ 37.82 ในครั้งสุดท้าย ซึ่งบ่งชี้ถึงพัฒนาการทางกายภาพอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การทดสอบความคล่องตัวจากการวิ่งเก็บของยังพบว่าผู้ที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 33.71 ในครั้งแรกเป็นร้อยละ 55.64 ในครั้งสุดท้าย ความสัมพันธ์เหล่านี้สะท้อนว่าการพัฒนาสมรรถภาพทางกายอย่างเป็นระบบ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมอย่างชัดเจน นักเรียนที่มีสมรรถภาพทางกายที่ดีสามารถรับมือกับภารกิจที่ต้องใช้พลังและความทนทานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อมูลที่ได้สามารถนำไปปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมในอนาคตให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนนายสิบตำรวจได้ดียิ่งขึ้น

2) ประสิทธิภาพของโปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกายต่อความแข็งแรง ความทนทาน และความยืดหยุ่นของนักเรียนนายสิบตำรวจ: ผลการวิจัยยืนยันว่า โปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกายที่ใช้มีประสิทธิภาพอย่างชัดเจนในการพัฒนาความแข็งแรง ความทนทาน และความยืดหยุ่นของนักเรียนนายสิบตำรวจ ในด้านความแข็งแรงจากการทดสอบดึงข้อ พบว่าสัดส่วนนักเรียนที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.08 ในครั้งแรกเป็นร้อยละ 26.79 ในครั้งสุดท้าย ซึ่งสะท้อนถึงการพัฒนา กำลังกล้ามเนื้ออย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ผลการทดสอบยืนกระโดดไกลแสดงให้เห็นว่าสัดส่วนนักเรียนที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 81.67 ในครั้งแรกเป็นร้อยละ 90.12 ในครั้งสุดท้าย ซึ่งแสดงถึงความแข็งแรงและการประสานงานของกล้ามเนื้อขาและลำตัวที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับความยืดหยุ่นจากการทดสอบนั่งงอตัวไปด้านหลัง นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 28.97 ในครั้งแรกเป็นร้อยละ 37.82 ในครั้งสุดท้าย การพัฒนาทั้งสามองค์ประกอบนี้เป็นผลมาจากโปรแกรมการฝึกที่เน้นหลักการทางวิทยาศาสตร์การกีฬา มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงตามผลการทดสอบอย่างเหมาะสม โปรแกรมดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางกาย แต่ยังเสริมสร้างระเบียบวินัย ความอดทน และความพร้อมในการปฏิบัติงานจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ

3) การวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางกายตามการฝึกอบรมที่เป็นระบบ: ผลการวิจัยสอดคล้องกับ แนวคิดสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของ Bouchard (1994) ซึ่งเน้นถึงการพัฒนาความแข็งแรง ความทนทาน และความอ่อนตัวว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความเสี่ยงของโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น โรคหัวใจ และโรคเบาหวาน รวมถึงส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ทฤษฎีการฝึกฝนอย่างมีเป้าหมาย (Deliberate Practice Theory) ของ Ericsson (1993) ซึ่งระบุว่าการฝึกฝนที่มีเป้าหมายชัดเจนและประเมินผลอย่างต่อเนื่องจะนำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ การทดสอบความเร็ว (วิ่ง 50 เมตร) พบว่าสัดส่วนนักเรียนที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 34.23 ในครั้งแรกเป็นร้อยละ 43.08 ในครั้งสุดท้าย ส่วนการทดสอบวิ่ง 1,000 เมตรพบว่าสัดส่วนนักเรียนที่ทำได้ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.39 เป็นร้อยละ 21.79 ในครั้งสุดท้าย ซึ่งสะท้อนถึงความสอดคล้องระหว่างผลการฝึกอบรมกับทฤษฎีดังกล่าว โปรแกรมการฝึกอบรมที่ใช้ยังเน้นการวางแผนตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และเน้นการพัฒนาทักษะทั้งด้านการเคลื่อนไหว ความคล่องตัว และความแข็งแรง ทำให้ผลลัพธ์มีความยั่งยืน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมรุ่นต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. การเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่นที่ 13 ได้นำไปสู่ข้อเสนอแนะที่สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อยกระดับการฝึกอบรม ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตร และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต เพื่อให้การฝึกอบรมสมรรถภาพทางกายมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และตอบสนองต่อภารกิจของตำรวจอย่างแท้จริง

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภาค 6)

- 1) บูรณาการหลักสูตรการฝึกสมรรถภาพทางกายเข้ากับนโยบายการฝึกอบรมประจำปี: ควรกำหนดให้การฝึกสมรรถภาพทางกายเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรภาคบังคับ และมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนมีสมรรถภาพทางกายที่เหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ในอนาคต
- 2) พัฒนาศูนย์ทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐานสากล: จัดตั้งศูนย์ทดสอบสมรรถภาพทางกายที่มีอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อประเมินผลการฝึกอบรมได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ
- 3) จัดอบรมและพัฒนาผู้ฝึกสอนสมรรถภาพทางกายอย่างต่อเนื่อง: ผู้ฝึกสอนควรได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักวิทยาศาสตร์การกีฬา เทคนิคการออกกำลังกายที่ถูกต้อง และการป้องกันการบาดเจ็บ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการฝึกอบรม

8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

- 1) ประยุกต์ใช้ผลการวิจัยในการปรับปรุงโปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกาย: นำข้อมูลจากการวิจัยไปปรับปรุงโปรแกรมการฝึกให้สอดคล้องกับสมรรถภาพทางกายของนักเรียนในแต่ละรุ่น เพื่อให้การฝึกมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้ฝึก
- 2) ใช้ข้อมูลในการสร้างมาตรฐานการประเมินสมรรถภาพทางกาย: กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการทดสอบสมรรถภาพทางกายที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนนายสิบตำรวจ เพื่อเป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน
- 3) เผยแพร่ผลการวิจัยในวงกว้าง: ควรเผยแพร่ข้อมูลจากการวิจัยให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกายในองค์กรอื่นๆ ที่มีบทบาทคล้ายคลึงกัน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางกายกับความสามารถในการปฏิบัติงานจริง -ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของสมรรถภาพทางกายต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานจริงของนายสิบตำรวจหลังจบการฝึกอบรม
- 2) วิจัยโปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกายแบบเฉพาะเจาะจง -พัฒนาโปรแกรมการฝึกที่เน้นพัฒนาทักษะสมรรถภาพทางกายเฉพาะด้าน เช่น ความทนทาน ความแข็งแรง หรือความคล่องตัว เพื่อดูผลลัพธ์อย่างละเอียดในแต่ละด้าน
- 3) ศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อสมรรถภาพทางกาย -ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ เช่น โภชนาการ ความเครียด และสภาพแวดล้อมในการฝึกอบรม ที่อาจมีผลต่อสมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายสิบตำรวจ

9. เอกสารอ้างอิง

กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2561). ตำราเรียนหลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ
วิชาการทดสอบสมรรถภาพร่างกาย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตำรวจ

กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2561). ตำราเรียนหลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ
วิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อเพิ่มสมรรถภาพทางกายสำหรับตำรวจ. กรุงเทพมหานคร:
 โรงพิมพ์ตำรวจ.

ณัฏฐวรรณ ธนาพงษ์อนันต์ และ สมชาติ บุญธรรม. (2558). ผลของโปรแกรมการฝึกแบบสถานีที่มีต่อ
สมรรถภาพทางแอนแอโรบิก และความแข็งแรง ของกล้ามเนื้อขาในนักกีฬาฟุตบอล.
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เทพฤทธิ์ สิทธิพนธ์. (2555). การพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ตามแนวการทดสอบสมรรถภาพทางกายของคณะกรรมการนานาชาติเพื่อจัดมาตรฐาน
การทดสอบ ความสมบูรณ์ทางกาย (ICSPFT). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธรรมชาติ นาคะพันธ์. (2557). **วิชาสุขศึกษาและพลศึกษาภาควิชาหลักสูตรและการสอน.**
 กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีรวัฒน์ มะโนวรรณ. (2550). **ผลของการฝึกรูปแบบการก้าวเท้าเก้าอี้และรูปแบบการก้าวเท้าสี่เหลี่ยม**
ขนมเปียกปูนที่มีต่อความสามารถของนักกีฬาเทเบิลเทนนิส. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สนอง แยมดี. (2553). **สมรรถภาพทางกายของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษาในเขตภาคเหนือ.** วิทยานิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2553.

สุพิตร สมาหิโต. (2555). **แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายสำหรับเด็กไทย อายุ 7-18 ปี.**
 กรุงเทพมหานคร: สำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2555.

สำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข. (2556). **คู่มือการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ.**
 กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม. 2556.

8. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทที่มีต่อนักท่องเที่ยว ในจังหวัดสุพรรณบุรี

The efficiency of resort business management towards tourists in Suphan Buri

มณี ชินณรงค์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

อภิรักษ์ จันตะนี

ผอ. หลักสูตร/สาขาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สุภา จิรวพัฒน์

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรี วิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับธุรกิจรีสอร์ท ในจังหวัดสุพรรณบุรี และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทให้เหมาะสมกับสภาพตลาดในปัจจุบัน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท 16 คน จาก 8 อำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรีมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยผู้ประกอบการบางแห่งมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ในขณะที่หลายแห่งยังคงใช้การบริหารจัดการแบบครอบครัว ซึ่งขาดการวางแผนที่เป็นระบบ ส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาใช้บริการน้อย ทำให้ที่ตั้งมีบทบาทสำคัญ รีสอร์ทที่ตั้งอยู่ใกล้หุบเขาหรือแหล่งธรรมชาติจะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากกว่า โดยเฉพาะในช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ ส่วนราคาห้องพักเฉลี่ยเริ่มต้นที่ 600 บาทต่อวัน และหากเป็นห้องพักแบบเป็นชุดห้องพักเริ่มต้นที่ 1,500 บาทต่อวัน ในด้านการตลาด ผู้ประกอบการได้นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการประชาสัมพันธ์ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ คือ Facebook, Line และเพจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มการเข้าถึงกลุ่มลูกค้า ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีธุรกิจอื่นรองรับอยู่แล้ว จึงสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้แม้จะประสบปัญหาการบริหารจัดการ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นร่วมกันว่าหน่วยงานระดับจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำแผนการตลาดและกิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนและรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางมาเยี่ยมชมและใช้บริการรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรีอย่างต่อเนื่อง สำหรับการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ ที่สามารถช่วยยกระดับธุรกิจรีสอร์ทในพื้นที่ให้สามารถเติบโตอย่างยั่งยืนและตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ ธุรกิจรีสอร์ท ประสิทธิภาพ จังหวัดสุพรรณบุรี

Abstract

This research aimed to study the factors affecting the success of resort business management in Suphan Buri Province, effective management methods for resort businesses in Suphan Buri Province, and provide recommendations for improving resort business management to be appropriate for the current market conditions by conducting in-depth interviews with 16 resort business operators from 8 districts in Suphan Buri Province.

The research results found that resort business management in Suphan Buri Province is clearly different. Some operators have systematic management while many still use family management, which lacks systematic planning, resulting in fewer tourists using the service. Location plays an important role. Resorts located near valleys or natural areas attract more tourists, especially on Saturdays and Sundays. The average room rate starts at 600 baht per day, and for suites, the starting price is 1,500 baht per day. In terms of marketing, operators have used technology to promote their services through online platforms, namely Facebook, Line, and various pages, to increase access to customer groups, as most operators already have other businesses to support them. Therefore, the business can continue despite the management problems. In this regard, the entrepreneurs have a common opinion that the provincial and related agencies should create clear marketing plans and public relations activities in various formats to encourage tourists to visit and use the resorts in Suphan Buri continuously. For the development of systematic management guidelines, along with effective marketing promotion, it can help elevate the resort business in the area to grow sustainably and respond to the needs of current and future tourists more effectively.

Keywords: Management, Resort business, Efficiency, Suphan Buri Province

1. ความนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย โดยธุรกิจรีสอร์ทมีบทบาทในการสร้างรายได้และดึงดูดนักท่องเที่ยว จังหวัดสุพรรณบุรีมีศักยภาพสูงด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ แต่ยังเผชิญปัญหาการขาดกลยุทธ์การบริหารที่เหมาะสมและการเข้าใจพฤติกรรมนักท่องเที่ยว การวิจัยนี้จึงมุ่งวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จและหาแนวทางพัฒนาการจัดการที่ยั่งยืน.

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมหลักที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยมีส่วนในการสร้างรายได้และเชื่อมโยงไปยังธุรกิจอื่นๆ ทั้งในทางตรงและทางอ้อม เช่น ธุรกิจนำเที่ยว การขนส่ง และที่พักแรม ซึ่งธุรกิจรีสอร์ทเป็นส่วนสำคัญในระบบนิเวศทางการท่องเที่ยวที่รองรับ

นักท่องเที่ยวจากทั้งในและต่างประเทศ รีสอร์ทเป็นที่พักที่ได้รับความนิยม เนื่องจากสามารถสร้างประสบการณ์การพักผ่อนที่แตกต่างจากโรงแรมทั่วไป ด้วยบรรยากาศที่ใกล้ชิดธรรมชาติและความเป็นส่วนตัว จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ด้วยระยะทางที่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ใช้เวลาเดินทางเพียงประมาณ 1.30 ชั่วโมง จังหวัดนี้เต็มไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โบราณสถาน แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วัดป่าเลไลยก์ วัดเขาศรีลหัสน์ อุทยานมังกรสวรรค์ และตลาดสามชุกร้อยปี ซึ่งล้วนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและดึงดูดนักท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรียังคงเผชิญกับปัญหาหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการขาดแคลนกลยุทธ์การบริหารจัดการที่เหมาะสม การขาดความเข้าใจในพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย และการขาดการพัฒนามาตรฐานการบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งอาจส่งผลให้ธุรกิจรีสอร์ทไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มศักยภาพ การศึกษาวิจัยนี้จึงมีความจำเป็นเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรี พร้อมทั้งหาแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและสร้างความยั่งยืนให้กับธุรกิจรีสอร์ท โดยมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ดังนี้

- ตลาดสามชุก: ตลาดเก่าแก่กว่า 100 ปี ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน เป็นแหล่งช้อปปิ้งและสัมผัสวิถีชีวิตชุมชนไทย-จีน มีร้านค้าและอาหารพื้นบ้านมากมาย
- วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร: วัดสำคัญที่มีอายุกว่า 1,000 ปี ประดิษฐาน "หลวงพ่อดโต" พระพุทธรูปปางป่าเลไลยก์ขนาดใหญ่ เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวนิยมมากราบไหว้เพื่อความเป็นสิริมงคล
- อุทยานมังกรสวรรค์: แหล่งรวมศิลปะไทย-จีนที่สวยงาม ประกอบด้วยศาลเจ้าพ่อหลักเมือง พิพิธภัณฑสถานพันธุ์มังกร และหมู่บ้านมังกรสวรรค์ เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมจีนได้
- อ่างเก็บน้ำหุบเขาวง: หรือที่เรียกว่า "ปางอุ่งสุพรรณบุรี" เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีบรรยากาศเงียบสงบ เหมาะสำหรับการพักผ่อนและกางเต็นท์สัมผัสธรรมชาติ
- ตลาดน้ำสะพานโค้ง: จุดเช็คอินสุดเก๋ในอำเภอสองพี่น้อง มีบรรยากาศธรรมชาติและมุมถ่ายรูปสวยหลายมุม ทั้งสะพานทางเดินไม้ไผ่ที่โค้งไปมาท่ามกลางทุ่งดอกบัว และสุม่ปลายักษ์ นอกจากนี้ยังมีร้านอาหารของชาวบ้านที่ราคาย่อมเยา

รีสอร์ทที่ให้บริการนักท่องเที่ยว:

- บ้านริมนาคาเฟ: คาเฟ่สไตล์ไทย ริมทุ่งนาเขียวขจี ตั้งอยู่ไม่ไกลจากวัดไผ่โรงวัว มีบริการอาหารไทยรสชาติเด็ดและเครื่องดื่มครั้น บรรยากาศร่มรื่น เหมาะสำหรับการพักผ่อนและถ่ายรูป
- เรือนไทยโฮม รีสอร์ท: ที่พักสไตล์ไทยดั้งเดิม ตั้งอยู่ในบรรยากาศธรรมชาติ มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสวิถีชีวิตไทย
- อากาศ R-gard: คาเฟ่ใหม่ในโทนสีขาว สไตล์มินิมอล มีมุมถ่ายรูปมากมาย ทั้งทุ่งกังหันหลากสี ทุ่งดอกหญ้าพริ้วไหว และบันไดสวรรค์ เป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการพักผ่อนและถ่ายรูป

ดังนั้น สุพรรณบุรีเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายและที่พักที่พร้อมให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างครบครัน ไม่ว่าจะเป็นการสัมผัสธรรมชาติ วัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตชุมชน ทำให้เป็นจุดหมายปลายทางที่น่าสนใจสำหรับการท่องเที่ยวในช่วงปี 2560-2567

นอกจากนี้ การวิจัยนี้ยังมีความสำคัญในการวิเคราะห์แนวทางการจัดการที่เหมาะสมกับสภาพตลาดในปัจจุบัน รวมถึงการระบุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจรีสอร์ต ซึ่งผลการวิจัยจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนากลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการ ยกกระดับมาตรฐาน และสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้กับนักท่องเที่ยว การศึกษานี้จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับธุรกิจรีสอร์ตในจังหวัดสุพรรณบุรี และเป็นกรณีศึกษาให้กับธุรกิจที่พักในพื้นที่อื่นๆ อีกด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งภาครัฐและเอกชนในการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวให้เติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารธุรกิจรีสอร์ตในจังหวัดสุพรรณบุรี และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และแนวทางการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและธุรกิจรีสอร์ตให้เหมาะสมกับสภาพตลาดปัจจุบัน จึงกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ตในจังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 เพื่อวิเคราะห์วิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับธุรกิจรีสอร์ตในจังหวัดสุพรรณบุรี

2.3 เพื่อนำเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ตให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้มาท่องเที่ยวในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ต่อไป

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ธุรกิจรีสอร์ตในจังหวัดสุพรรณบุรี และวิธีการบริหารจัดการรีสอร์ตที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการนำเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ตให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้มาท่องเที่ยวในปัจจุบันและอนาคต

3.1 ขอบเขตพื้นที่และสถานที่

พื้นที่ในจังหวัดสุพรรณบุรี และสถานที่ของผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ต ในจังหวัดสุพรรณบุรีทั้งหมด

3.2 ขอบเขตเนื้อหาและประชากร

ทางด้านเนื้อหาสาระสำคัญคือ วิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับธุรกิจรีสอร์ตในจังหวัด โดยมีประชากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 16 คน จากผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ตใน 8 อำเภอ จังหวัดสุพรรณบุรี

3.3 ขอบเขตทางด้านเวลา

โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก จากเจ้าของหรือผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท โดยใช้ เวลา 3 เดือน (ตุลาคม -ธันวาคม 2567)

4. การนิยามศัพท์ที่ทำวิจัยในครั้งนี้

การบริหารจัดการ หมายถึง การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมคุณภาพ เพื่อให้บริการของธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรี

ธุรกิจรีสอร์ท หมายถึง ธุรกิจโรงแรมประเภทหนึ่งในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ตั้งอยู่ใกล้กับธรรมชาติหรือบริเวณภูเขา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้าพักผ่อนสามารถสัมผัสกับธรรมชาติได้อย่างแท้จริงห้องพักรวมจะแยกเป็นส่วน ๆ โรงแรมประเภทนี้มีวัตถุประสงค์ในด้านการพักผ่อนเป็นหลักมีเป็นธรรมชาติ

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการบรรลุเป้าหมายด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ เพื่อพักผ่อน ท่องเที่ยว หรือทำกิจกรรมอื่นๆ ชั่วคราว

ความต้องการของผู้มาท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังหรือมุ่งหวังจะได้รับจากการใช้บริการรีสอร์ท เช่น ความสะอาดสบาย คุณภาพการบริการ หรือประสบการณ์ที่ดี

สภาพตลาดในปัจจุบันและอนาคต หมายถึง ภาวะการแข่งขัน ความต้องการ และแนวโน้มของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาปัจจุบันและอนาคตอันใกล้

5. การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทที่มีประสิทธิภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมหัวข้อหลัก ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการรีสอร์ท ซึ่งมุ่งเน้นการจัดการทรัพยากร การบริการ และประสบการณ์ นักท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ, ทฤษฎีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ที่กล่าวถึงหลักการสำคัญในการวางแผน การจัดการบุคลากร และการควบคุมคุณภาพบริการ รวมถึง ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในบริบทธุรกิจรีสอร์ท ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อรวบรวมข้อมูล แนวปฏิบัติ และบทเรียนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรีให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและตอบสนองความต้องการของตลาดนักท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

5.1 เอกสารหรือบริบทที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทที่มีประสิทธิภาพ เป็นการเน้นกระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมคุณภาพ โดย ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทที่มีประสิทธิภาพ เน้นไปที่กระบวนการหลักของการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน เพื่อกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับ

ทรัพยากรที่มีอยู่, การจัดองค์การ โดยการกำหนดโครงสร้าง บทบาท และความรับผิดชอบที่ชัดเจนให้กับบุคลากร, การสั่งการ เพื่อสื่อสารและมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพ, การประสานงาน เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานหรือแผนกต่าง ๆ ในองค์กรให้ทำงานไปในทิศทางเดียวกัน และ การควบคุมคุณภาพ เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานและสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจรีสอร์ทในระยะยาว.

5.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการรีสอร์ทเพื่อให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการรีสอร์ทเพื่อให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ สรุปได้ดังนี้ การบริหารจัดการรีสอร์ทที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยแนวคิดที่ครอบคลุมหลายมิติ ได้แก่ การจัดการคุณภาพบริการ (Service Quality Management) เพื่อสร้างประสบการณ์ที่น่าประทับใจแก่ลูกค้า การจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) เพื่อพัฒนาทักษะพนักงาน การจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management) เพื่อความยั่งยืน และการตลาดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Marketing) เพื่อดึงดูดลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ การผสมผสานเทคโนโลยีและนวัตกรรมยังมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างทันท่วงทีและยั่งยืน

5.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการรีสอร์ทที่มีประสิทธิภาพ

1) ทฤษฎีการจัดการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management Theory)

เจ้าของทฤษฎี: Frederick W. Taylor ปีที่พิมพ์เผยแพร่: ค.ศ. 1911

สาระสำคัญ: การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเน้นการวิเคราะห์งานอย่างเป็นระบบ เพื่อระบุขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ผ่านการวางแผนงานที่ชัดเจนและมีเป้าหมายที่สามารถวัดผลได้ การจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม รวมถึงการฝึกอบรมพนักงานให้มีทักษะเฉพาะด้าน ทั้งในด้านเทคนิค การสื่อสาร และการแก้ไขปัญหา อีกทั้งการนำเทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความผิดพลาดในกระบวนการทำงาน ทำให้องค์กรสามารถแข่งขันและเติบโตได้อย่างยั่งยืน

2) ทฤษฎีการบริหารจัดการ (Theory of Management: 2020: PPOCC)

เจ้าของทฤษฎี: Aphinant Chantaneer ปีที่พิมพ์เผยแพร่: พ.ศ. 2563

สาระสำคัญ: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) นโยบาย (Policy): เป็นแนวทางปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลประโยชน์สาธารณะในภาครัฐและผลกำไรสูงสุดในภาคเอกชน 2) การวางแผน (Planning): เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 3) การจัดองค์การ (Organizing): เป็นการกำหนดโครงสร้างองค์กร บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ 4) การประสานงาน (Coordinating): เชื่อมโยงและสื่อสารระหว่างหน่วยงานให้เกิดความร่วมมือและบรรลุเป้าหมายร่วมกัน 5) การควบคุม (Controlling): ตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ โดยคำนึงถึงมาตรฐานคุณภาพและประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร ทั้งหมดนี้ช่วยให้การบริหารจัดการดำเนินไปอย่างเป็นระบบและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs Theory)

เจ้าของทฤษฎี: Abraham Maslow ปีที่พิมพ์เผยแพร่: ค.ศ. 1943

สาระสำคัญ: ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของ Maslow อธิบายว่า ความต้องการของมนุษย์พัฒนาจากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นสูง โดยเริ่มจาก ความต้องการทางกายภาพ เช่น อาหาร น้ำ และที่พักอาศัย ตามมาด้วย ความปลอดภัย ทั้งด้านร่างกายและการเงิน ความรักและความเป็นเจ้าของ ผ่านความสัมพันธ์ในสังคม การยอมรับนับถือ จากผู้อื่น และสูงสุดคือ การเติมเต็มศักยภาพตนเอง เพื่อบรรลุความสมบูรณ์ในชีวิต องค์กรสามารถใช้แนวคิดนี้เพื่อวางกลยุทธ์สร้างแรงจูงใจ เช่น การให้สวัสดิการที่เหมาะสม การยอมรับผลงาน และการส่งเสริมการพัฒนาตนเอง เพื่อให้พนักงานเกิดความพึงพอใจและทุ่มเทในการทำงานอย่างเต็มที่

5.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการรีสอร์ทเพื่อให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการรีสอร์ทเพื่อให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

สุวิณา ตั้งโพธิ์สุวรรณ และ ชยกร ปุตระกูล (พ.ศ. 2550) ได้ศึกษา “แนวทางการบริหารจัดการโรงแรมและรีสอร์ทขนาดกลางในต่างจังหวัด เพื่อให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน โดยเน้นการจัดการดำเนินงานและการตลาดที่มีประสิทธิภาพ” โดยสรุปผลาร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษารูธุรกิจโรงแรมในส่วนของโรงแรมและรีสอร์ทขนาดกลาง ที่อยู่ในต่างจังหวัด เพื่อที่จะให้เห็นลักษณะของธุรกิจโรงแรมว่ามีลักษณะการบริหารจัดการเป็น อย่างไร มีการดำเนินงานอย่างไร ตลอดจนสภาพการแข่งขันในภาวะปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของโรงแรมแนวคิดและวิธีการของเจ้าของหรือ ผู้บริหาร ในการบริหารจัดการโรงแรม ศึกษาปัจจัยและแนวคิดในการบริหารโรงแรมและรีสอร์ท ที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ตลอดจนเสนอแนวคิด กลยุทธ์และวิธีการดำเนินงานและการบริหารจัดการทางการตลาด เพื่อให้การดำเนินธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ทประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน รายงานนี้ได้ทำการสังเคราะห์ทฤษฎีและผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ อุตสาหกรรมโรงแรม ตลอดจนผลจากการทำงานและประสบการณ์ของผู้ทำการศึกษาที่ได้จากการ ทำงานในอุตสาหกรรมโรงแรมในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงและเป็นที่ปรึกษาให้กับโรงแรมและรีสอร์ท ในด้านการตลาดและการพัฒนาธุรกิจ และเป็นผู้สอนวิชาการจัดการทางการตลาดธุรกิจ โรงแรมให้กับผู้ประกอบการโรงแรมและรีสอร์ทและผู้บริหารระดับสูงของโรงแรมต่างๆ ของ สถาบันดุสิตการโรงแรม มาเป็นระยะเวลายาวนาน ในบทสรุปได้เสนอแนวคิดและวิธีการจัดการทางด้านการจัดการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นในการดำเนินธุรกิจโรงแรม และการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่จะช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างราบรื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลยุทธ์ต่างๆ ซึ่งผู้ทำการศึกษาได้เสนอไว้ในรายงานนี้โดยอาศัยจากประสบการณ์จริงจากการทำงาน ตลอดจนการจัดการทาง การตลาดสมัยใหม่ที่จะช่วยให้การดำเนินธุรกิจโรงแรมประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

กรัณฐรัตน์ เทียนทับทิม (พ.ศ. 2561) ได้วิจัยเรื่อง “การสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการกระบวนการทำงานภายในองค์กรของธุรกิจรีสอร์ท เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานให้มีความ

เป็นระบบ และสามารถควบคุม ติดตาม และตรวจสอบการทำงานได้ง่ายขึ้น” โดยการสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการกระบวนการองค์กรของธุรกิจรีสอร์ท เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานให้มีความเป็นระบบ โดยเจ้าของกิจการสามารถควบคุม ติดตาม และตรวจสอบการทำงานของพนักงานได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากฝั่งหลวงแคมป์กรวดดำเนินธุรกิจในรูปแบบกิจการครอบครัว ซึ่งปัญหาที่มักพบในการดำเนินธุรกิจแบบครอบครัวนั้นคือการขาดระบบการบริหารจัดการดูแลการทำงานที่ดี ทำให้การติดตาม ควบคุม และดูแลการทำงานของพนักงานเป็นไปได้ยากลำบาก อันจะเป็นบ่อเกิดของปัญหาการฉ้อโกงและการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ รวมถึงยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและการปรับตัวเพื่อรองรับการเติบโตของธุรกิจอีกด้วย การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมืออย่าง PESTEL ANALYSIS และ FIVE FORCE ANALYSIS เพื่อพิจารณาและวิเคราะห์ถึงปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีผลกระทบต่อธุรกิจ และใช้ LOGIC TREE และ FISHBONE DIAGRAM ในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา รวมถึง V-SAFE MODEL เพื่อช่วยวิเคราะห์ถึงทางเลือกของกลยุทธ์ นอกจากนี้ได้ใช้เครื่องมือ RISK REGISTER และ RISK MATRIX ในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการนำกลยุทธ์ไปใช้จริง และอาศัย GANTT CHART และ BALANCED SCORECARD ในการวางแผนและติดตามการนำกลยุทธ์ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรีทั้งหมด 8 อำเภอ แห่งละ 2 คน รวมทั้งหมด 16 คน โดยผู้ประกอบการนั้นเลือกจากธุรกิจรีสอร์ทที่นักท่องเที่ยวมาพักค้างมาก แล้วทำการตรวจสอบข้อมูลความน่าเชื่อถือจาก การสังเกต และเอกสารเผยแพร่ในสื่อต่างๆ

6.1 ประชากรตัวอย่างที่ให้ข้อมูล

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือสัมภาษณ์จากผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรีทั้งหมด 8 อำเภอ แห่งละ 2 คน รวมทั้งหมด 16 คน โดยผู้ประกอบการนั้นเลือกจากธุรกิจรีสอร์ทที่นักท่องเที่ยวมาพักค้างมาก

6.2 การสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ เมื่อสร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการทดลอง (Try-out) เก็บข้อมูลจาก ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท 2 แห่ง และนำไปปรับแก้ไขให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน 16 คน ใช้เวลาสัมภาษณ์ 30 - 60 นาทีต่อ 1 คน ทำการสัมภาษณ์ข้อมูลความสอดคล้องกรอบแนวคิด การบริหารจัดการ และ ทำการบันทึกและถอดเทปสัมภาษณ์ สรุปผลการวิเคราะห์

7. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรีจากข้อมูลเชิงลึก นำมาวิเคราะห์และสรุปโดยอ้างอิงจากงานวิจัย

1) ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ทคัลธีเลวิว และตอไม้รีสอร์ท อ.เมือง และจันทร์วิลลารีรีสอร์ท อ.ศรีวังยางรีสอร์ท อ.ศรีประจันต์ผู้รับการสัมภาษณ์ 3 แห่ง เป็นประกอบธุรกิจรีสอร์ทที่มีประสบการณ์ เป็นระยะเวลา 15 ปีขึ้นไปมีรายได้ต่อเดือน 200,000 บาท ผู้ประกอบการธุรกิจโตโลโปตี้รีสอร์ท และคองทองทิพย์รีสอร์ท อ.อุททอง และอัญชันรีสอร์ท เลิศลอยรีสอร์ท อ.บางปลาม้า ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท 4 แห่งเป็นประกอบธุรกิจรีสอร์ทที่มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไปมีรายได้ต่อเดือน 100,000 บาท ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท สีนธารรีสอร์ทและแฮมป์รีสอร์ท อ.เดิมบางนางบวช พอร์ฟิวคาเฟ่แอนด์รีสอร์ท อ.ศรีประจันต์ ส่วนคัลธีเลวิวรีสอร์ท 2 ยูเทรินรีสอร์ท ในอ.ดอนเจดีย์ พันิษาซ์รีสอร์ท รายได้ต่อเดือน 50,000 บาท

สรุปผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท จำนวน 16 แห่ง ผู้รับสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท ผู้รับสัมภาษณ์มีสถานะเป็นประกอบธุรกิจรีสอร์ทที่มีประสบการณ์ เป็นระยะเวลา 15 ปีขึ้นไปมีรายได้ต่อเดือน 550,000 -200,000 บาท

2) ผลการสัมภาษณ์ สภาพบริบทของการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรีในปัจจุบัน ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท คัลธีเลวิวรีสอร์ท และตอไม้รีสอร์ท อ.เมือง เป็นธุรกิจรีสอร์ทตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ถึงรุ่นลูกมาบริหารจัดการโดยมาปรับปรุงโครงสร้างใหม่ให้ดีขึ้นจากห้องพักทำเป็นหลังเพิ่มขึ้น มีร้านอาหารเพิ่มขึ้นบรรยากาศดี เนื่องจาก จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นเมืองรอง ดังนั้นถ้าไม่มีกิจกรรมของจังหวัด เช่น งานอนุรักษ์ดอนเจดีย์ กิจกรรมมหกรรมกีฬาก็จะไม่มีลูกค้าเข้ามาพักเพราะระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครเดินทางสะดวก

ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ทจันทร์วิลลารีรีสอร์ทและธรรมชยารีสอร์ท อ.ด่านช้าง วังยางรีสอร์ท อ.ประจันต์ ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท ทั้ง 3 แห่งนี้ที่พักแบบธรรมชาติ การบริหารงานรูปแบบธุรกิจมีห้องสัมมนามีห้องพักและมีที่พักเป็นหลัง ธุรกิจรีสอร์ทใน อ.ด่านช้างมีข้อได้เปรียบสภาพบรรยากาศ ถ้าลูกค้าต้องการเที่ยวธรรมชาติจะต้องมาที่อ.ด่านช้าง ทุกวันศุกร์.เสาร์และอาทิตย์ ธุรกิจรีสอร์ทจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักทุกแห่งจะไม่มีปัญหาเรื่องรายได้

ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ทอัญชันรีสอร์ท และเลิศลอยรีสอร์ท อ.บางปลาม้า ส่วนสินธารารีสอร์ท และแฮมป์รีสอร์ท อ.เดิมบางนางบวช พอร์ฟิวคาเฟ่แอนด์รีสอร์ท อ.ศรีประจันต์ และคัลธีเลวิวรีสอร์ท 2 และยูเทรินรีสอร์ท อ.ดอนเจดีย์ และพันิษาซ์รีสอร์ท เกษมสุขรีสอร์ท อ.สามชุก โตโลโปตี้รีสอร์ท และ คองทองทิพย์รีสอร์ท อ.อุททอง การบริหารจัดการแบบไม่เป็นระบบเป็นแบบครอบครัว

สรุปสภาพบริบทการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรีทั้ง 16 แห่งผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท จันทร์วิลลารีรีสอร์ท และธรรมชยารีสอร์ท อ.ด่านช้าง วังยางรีสอร์ท อ.ประจันต์ รีสอร์ทคัลธีเลวิว.เมือง ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท ทั้ง 4 แห่งนี้ที่พักแบบธรรมชาติและบริหารงานแบบเป็นระบบ และ

ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ต 2 แห่งใน อ.ด่านช้าง จะมีนักท่องเที่ยว เข้าพักเต็มทุกแห่งใน วันศุกร์ เสาร์และอาทิตย์ จะไม่มีปัญหาเรื่องรายได้

3) ช่วงเกิดโรคระบาดโควิด 19 และปัจจุบันและอุปสรรคของการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ตในจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ตทั้ง 16 แห่ง ในช่วงเกิดโรคระบาดโควิด 19 รัฐบาลสั่งให้ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ต หยุดให้บริการลูกค้า และผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ตบางแห่งสร้างวิกฤตให้เป็นโอกาส ยูเทรินีส์รีสอร์ต โดยทางจังหวัดเข้ามาติดต่อให้เป็นที่พักผู้ป่วยโรคโควิด 19 ทำให้มีรายได้เข้ามาในกิจการ ส่วนผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ตคัลลีเลวีว และตอไม้รีสอร์ต อ.เมือง เพิ่มธุรกิจร้านอาหาร โดยเปิดบริการลูกค้า โดยทำไปขายตามหน่วยงาน หรือรับส่งเมื่อลูกค้าส่งรายการอาหารเข้ามา ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ตทั้ง 16 แห่ง มีปัญหาทั้งหมดเพียงแต่รักษาสถานภาพธุรกิจให้อยู่ได้

สรุป ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ตส่วนใหญ่จะมีธุรกิจแต่ละแห่งอยู่แล้ว จึงทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถดำเนินกิจการอยู่ได้

4) การบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ตในจังหวัดสุพรรณบุรีควรเป็นอย่างไร ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ตที่บริหารงานแบบเป็นระบบ ด้านการจัดการ และการวางแผน สั่งการ ประสานงาน และการให้บริการ ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ต คัลลีเลวีวรีสอร์ต ในอ.เมือง จันทรวีลลารีรีสอร์ต วังยางรีสอร์ต อ.ศรีประจันต์ จะมีการบริหารงานเป็นรูปแบบธุรกิจ สั่งการจากผู้บริหาร จะมีการวางแผน มีการประชุม พนักงาน แต่ละฝ่าย ฝ่ายต้อนรับตั้งแต่เริ่มรับลูกค้าเข้ามาใช้บริการต้องการอะไรลูกค้าที่เข้ามาติดต่อบางรายมีการจัดสัมมนาพร้อมที่พัก จะมีฝ่ายบุคคลจะแนะนำต้องการรูปแบบใดผู้ประกอบการธุรกิจจะจัดการได้ถูกผู้ประกอบการให้สัมภาษณ์ผู้ใช้บริการรีสอร์ตจะเป็นลูกค้าที่เคยใช้บริการและกลับมาใช้บริการใหม่เกิดจากความพึงพอใจทำเลที่ตั้ง ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ต ส่วนใหญ่อยู่ใกล้ถนนใหญ่ แต่มีรีสอร์ตจันทรวีลลารีรีสอร์ตและธรรมชยารีสอร์ต อ.ด่านช้าง พักตามหุบเขาแบบธรรมชาติผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ต 2 แห่งนี้ มีข้อได้เปรียบจากสภาพบรรยากาศ ลูกค้าที่ชอบแบบธรรมชาติอยู่ใกล้กรุงเทพมหานครเดินทางสะดวก เข้าพักค้างมาทุกแห่งใน วันศุกร์ เสาร์และอาทิตย์

ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ต ที่บริหารจัดการแบบไม่มีระบบ อัญชันรีสอร์ตและเลิศลอยรีสอร์ต อ.บางปลาม้า สีนธารารีสอร์ต และแฮมปรีส์รีสอร์ต อ.เดิมบางนางบวช พอร์ฟิวคาเฟ่แอนด์รีสอร์ต อ.ศรีประจันต์ และคัลลีเลวีวรีสอร์ต ยูเทรินีส์รีสอร์ต อ.ดอนเจดีย์ พันทิพย์รีสอร์ต เกษมสุขรีสอร์ต อ.สามชุก โตโลโปตี้รีสอร์ตและคงทองทิพย์รีสอร์ต อ.อุทุมพร การบริหารจัดการแบบครอบครัวผู้ประกอบการทำเองจ้างพนักงานน้อยต้อนรับลูกค้าเองทั้งหมด

การส่งเสริมการตลาด ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ต ทั้ง 16 แห่ง ทำแผนการตลาด และประชาสัมพันธ์ เช่น Face Book, Line เพจ ได้นำเทคโนโลยีมาปรับใช้ด้านราคา ที่พักเป็นห้องเริ่มต้นที่ 600-700 บาท /ต่อวัน ที่พักเป็นหลักราคาระดับ 1,500 บาท/ต่อวัน

สรุป ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ต ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ จะมีธุรกิจอย่างอื่นรองรับ สีนธารารีสอร์ต จะปลูกโกโก้เมื่อออกผลแล้วจะนำแปรรูปเป็นช็อกโกแลต นำไปทำเบอร์เกอร์ขาย

วังยางรีสอร์ท อ.ประจันต์ จะพัฒนาบ้านพักผู้สูงอายุ เพื่อเพิ่มรายได้ โตโลโปตี้รีสอร์ท ทำตลาดพระทุกวันพุธ และร้านอาหารฟายฟุตตอนการคืน และธุรกิจอย่างอื่นรองรับ ส่วนคงทองทิพย์รีสอร์ท ทำธุรกิจปั้มน้ำมัน ปตท ในอ.อุ้มทอง ส่วนผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ทคัลลีเลียวอ.เมือง ทำธุรกิจร้านอาหารलयน้ำบรรยากาศธรรมชาติดี อาหารรสชาติดีซึ่งรายได้จากร้านอาหาร ประมาณเดือน 900,000-1000,000บาท ทำให้กิจการ ทำให้ธุรกิจรีสอร์ทคัลลีเลียวอยู่ได้

5) ท่านมีความคิดเห็นในการนำกระบวนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการขับเคลื่อนธุรกิจรีสอร์ทได้อย่างยั่งยืน

ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท 16 แห่ง นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการขับเคลื่อนธุรกิจรีสอร์ท เช่น คัลลีเลียวรีสอร์ท อ.เมือง ปลุกผัก นำมาทำอาหารขาย ร้านอาหารलयน้ำ

ส่วนวังยางรีสอร์ท อ.ศรีประจันต์ ทำเกษตรอินทรีย์ ทำปุ๋ยหมักอีเอ็มจากมะกูดที่มีอยู่นำมาลดต้นไม้ สีนธารรีสอร์ท จะปลูกต้นโกโก้เมื่อออกผลผลิตแล้วจะนำแปรรูปเป็นช็อกโกแลตนำไปทำเบอร์เกอร์ขาย

8. สรุปสาระสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย

8.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรี
การศึกษาพบว่าปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่

- คุณภาพบริการ (Service Quality): การสร้างประสบการณ์ที่ดีและการตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างตรงจุด
- ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource): การพัฒนาทักษะของพนักงานและการสร้างแรงจูงใจ
- การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (Environmental Management): การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อตอบสนองความคาดหวังด้านความยั่งยืน
- การตลาดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Marketing): การโปรโมตที่ตรงกลุ่มเป้าหมายและการสร้างแบรนด์ที่เข้าถึงนักท่องเที่ยว

8.2 เพื่อวิเคราะห์วิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรี
วิธีการที่มีประสิทธิภาพเน้นการผสมผสานแนวทางต่างๆ เช่น

- การวางแผนระยะยาว (Strategic Planning): วางแผนการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับแนวโน้มตลาดและฤดูกาลท่องเที่ยว
- การใช้เทคโนโลยี (Technology Integration): ระบบจองออนไลน์ การวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้า และการนำ AI มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพ
- การบริหารทีมงาน (Team Management): การจัดการที่มีความยืดหยุ่นพร้อมสร้างทีมงานที่ทำงานร่วมกันได้ดี
- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Development): เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกและปรับปรุงพื้นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว

8.3 เพื่อนำเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ท ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้มาท่องเที่ยวในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ มีแนวทางการปรับปรุงที่สำคัญ ได้แก่

- การพัฒนาความหลากหลายในบริการ (Service Diversification): เพิ่มกิจกรรมและบริการพิเศษ เช่น สปา กิจกรรมเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- ความยั่งยืน (Sustainability): ใช้พลังงานทดแทนและลดการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง
- การปรับตัวให้ทันสมัย (Modernization): ปรับปรุงการตกแต่ง การใช้เทคโนโลยี และสร้างประสบการณ์แบบดิจิทัล เช่น VR/AR
- การสำรวจความพึงพอใจ (Customer Feedback): ใช้ข้อมูลเชิงลึกจากลูกค้าเพื่อปรับเปลี่ยนบริการให้ตรงใจ
- การตลาดแบบเฉพาะเจาะจง (Niche Marketing): ดึงดูดลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มคู่รัก หรือนักเดินทางรุ่นใหม่ที่มาหาประสบการณ์เฉพาะตัว

6) ข้อเสนอแนะ

ผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท 16 แห่ง จากสรุปข้อเสนอแนะ

ต้องการให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แผนการตลาด โฆษณาประชาสัมพันธ์ ประชุมผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ท ผู้ประกอบการภาครัฐบาล และภาคเอกชน ต้องมีการวางแผนร่วมกันทำกิจกรรมในจังหวัดสุพรรณบุรีทุกเดือนเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรีจัดวิ่งแข่งขัน มอโรทอน แข่งขันจักรยาน เพราะสุพรรณบุรี มีสถานที่ได้มาตรฐาน จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัฒนธรรม เช่น ไหว้พระแก้ววัดมณีสถาน โบราณที่สำคัญ เขารธรรมเทียม วัดป่าเลไลยก์ วัดเขาคีรีหลวง มีหอคอยบรรหาร ซึ่งผู้ประกอบการได้แสดงความคิดเห็นสมัยท่านบรรหาร ศิลปะอาษา ท่านจะจัดกิจกรรมในจังหวัดเพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี เพิ่มมากขึ้น

9. สรุปผลการวิจัย

1) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรี จากการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรีมีรูปแบบการบริหารจัดการแตกต่างกัน บางแห่งมีการบริหารอย่างเป็นระบบ เช่น คลัสเตอร์รีสอร์ท และจันทรวิลล่ารีสอร์ท โดยมีการวางแผน ประชุมพนักงาน และให้บริการที่เป็นมาตรฐาน ในขณะที่บางแห่งใช้การบริหารจัดการแบบครอบครัว ขาดการวางแผนที่ชัดเจน ส่งผลต่อการดึงดูดลูกค้า นอกจากนี้ ท่าเลที่ตั้งมีบทบาทสำคัญ รีสอร์ทที่ตั้งใกล้แหล่งธรรมชาติ เช่น อ.ด่านช้าง จะมีลูกค้าเข้าพักเต็มทุกสัปดาห์ โดยเฉพาะวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ ราคาที่พักร้อยละอยู่ที่ 600-700 บาท ต่อห้อง และ 1,500 บาทต่อหลังต่อวัน

2) วิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดสุพรรณบุรี รีสอร์ทที่ประสบความสำเร็จมีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน การสั่งการ ประสานงาน และการให้บริการที่ชัดเจน เช่น จันทรวิลล่ารีสอร์ท และวังยางรีสอร์ท ซึ่งสามารถรองรับลูกค้ากลุ่มสัมมนาและนักท่องเที่ยวทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการตลาด ผู้ประกอบการใช้โซเชียลมีเดีย เช่น Facebook และ Line ในการ

ประชาสัมพันธ์ และนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อเข้าถึงลูกค้าอย่างกว้างขวาง ในช่วงวิกฤตโควิด-19 ผู้ประกอบการบางแห่งปรับตัวด้วยการหารายได้จากธุรกิจเสริม เช่น ร้านอาหาร เกษตรกรรม และบ้านพักผู้สูงอายุ

3) แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทให้เหมาะสมกับสภาพตลาดในปัจจุบัน ควรมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบมากขึ้น เน้นการวางแผน การสั่งการ และการประสานงานที่ชัดเจน ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์และขยายฐานลูกค้า นอกจากนี้ ควรพัฒนาสินค้าหรือบริการเสริม เช่น ร้านอาหาร กิจกรรมท่องเที่ยว และแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่นควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง สุดท้าย ผู้ประกอบการควรนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เช่น การทำเกษตรอินทรีย์ และการสร้างความยั่งยืนในธุรกิจผ่านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

10. ข้อเสนอแนะ

1) การเสนอแนะเชิงนโยบาย (สำหรับเจ้าของรีสอร์ท)

1.1) การวางแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน เจ้าของรีสอร์ทควรจัดทำแผนการบริหารงานที่เป็นระบบ ครอบคลุมการวางแผนระยะสั้นและระยะยาว พร้อมกำหนดเป้าหมายที่วัดผลได้ชัดเจน

1.2) การพัฒนาทรัพยากรบุคคล ควรจัดฝึกอบรมพนักงานอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับทักษะการให้บริการและเสริมสร้างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

1.3) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียและแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Facebook, Line และ Booking Websites ในการประชาสัมพันธ์และสร้างปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า

2) การเสนอแนะเพื่อนำไปปรับใช้ประโยชน์

2.1) พัฒนารูปแบบบริการที่หลากหลาย ขยายบริการเสริม เช่น ร้านอาหาร กิจกรรมเชิงนิเวศ และกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ธรรมชาติ เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของนักท่องเที่ยว

2.2) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน นำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ เช่น การเกษตรอินทรีย์ การใช้พลังงานทดแทน และการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3) สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ และยกระดับภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว

3) การเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารรีสอร์ท ควรศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ AI ในการจัดการจองห้องพัก การตลาด และการวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า

3.2) เปรียบเทียบแนวทางการบริหารระหว่างรีสอร์ทขนาดเล็กและขนาดใหญ่ วิจัยเชิงเปรียบเทียบเพื่อระบุจุดเด่นและจุดอ่อนของรีสอร์ทขนาดต่าง ๆ ในการบริหารจัดการ

3.3) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างละเอียด ควรเน้นศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการรีสอร์ท เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงบริการให้ตรงตามความต้องการมากขึ้น

11. เอกสารอ้างอิง

มณี ชินณรงค์. (2561). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจรีสอร์ทในจังหวัดกาญจนบุรี.

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

ยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดสุพรรณบุรี. (2560). ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อสร้างรายได้และความยั่งยืนในด้านการท่องเที่ยว.

ยุทธศาสตร์การจัดการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าการบริการของสาขาโรงแรมและภัตตาคารในจังหวัดสุพรรณบุรี.

(2563). วิเคราะห์มูลค่าการบริการของโรงแรมและภัตตาคารในจังหวัดสุพรรณบุรี และเสนอแนวทางการพัฒนากองท่องเที่ยว.

ยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดสุพรรณบุรี. (2564). ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสุพรรณบุรี.

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี. (2562). วิจัยสภาพการณ์และความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ที่เหมาะสม.

วรรณพร ผิวดี. (2555). การศึกษาการจัดการความเสี่ยงของธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ท. วิทยานิพนธ์ คณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

สรุสิทธิ์ วิเชียร และคณะ. (2561). การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการเข้าพักโรงแรมและรีสอร์ทในอำเภอห้วยหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2546). การบริหารตลาดยุคใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ยงพลเทรดดิ้ง.

อภิรักษ์ จันทะนี. (2564). ทฤษฎีองค์การและการจัดการ. สำนักวิจัยและนวัตกรรม มุลินีเสงสีวิชาการ.

Kotler,P. (2009). Marketing Management Englewood Cliffs:Prentice Hall.

9. ประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน Innovation efficiency for serving the current Thai society

ผศ.ดร.สุพรรตน์ วงศ์คุสติบุรี

สาขาวิชาการจัดการค้าปลีกสมัยใหม่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

รศ.ดร.อภินันท์ จันตะนิ

ผอ.หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการใช้นวัตกรรมสำหรับการให้บริการสังคมไทยในปัจจุบัน และสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริการสังคมไทย รวมทั้งเสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยเน้นการประยุกต์ใช้นวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ผ่านการบริการภาครัฐและสังคม

สรุปผลการวิจัย ปัจจุบันการใช้นวัตกรรมในภาคการศึกษา การสาธารณสุข และบริการสาธารณะมีความก้าวหน้า โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและเข้าถึงง่าย เช่น แอปพลิเคชัน การเรียนการสอนออนไลน์ การแพทย์ทางไกล (Telemedicine) และระบบอัตโนมัติในการบริหารจัดการบริการสาธารณะ อย่างไรก็ตาม ยังคงพบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีในพื้นที่ชนบท ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ได้แก่ นโยบายที่ชัดเจน การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในขณะที่อุปสรรคประกอบด้วย ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย งบประมาณจำกัด และการต้านทานการเปลี่ยนแปลง แนวทางพัฒนาประสิทธิภาพควรเน้นการบูรณาการนวัตกรรมกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะดิจิทัล การจัดตั้งศูนย์กลางความร่วมมือ และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างแพลตฟอร์มความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม การพัฒนาเครื่องมือประเมินผลที่ยืดหยุ่น และการสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้นวัตกรรมสามารถขับเคลื่อนการบริการสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ นวัตกรรม บริการสังคม ปัจจุบัน

Abstract

This research aims to examine the current state of innovation usage in social services in Thailand, synthesize factors contributing to success and obstacles in applying innovation,

and propose strategies for enhancing the efficiency of innovation in delivering social services. The focus is on leveraging innovation to improve the quality of life for citizens through public and social services.

The study reveals that innovation in education, healthcare, and public services in Thailand has shown significant progress, particularly through the adoption of digital technologies to increase transparency, accessibility, and efficiency. Examples include online learning applications, telemedicine platforms, and automated public service management systems. However, challenges remain, especially regarding unequal access to technology in rural areas. Success factors include clear and consistent policies, appropriate technology adoption, human resource development, and cross-sector collaboration among government, private, and civil society sectors. On the other hand, obstacles include policy discontinuity, limited budgets, resistance to change, and unequal access to technological resources. Effective development strategies should focus on integrating innovation with national and local strategies, enhancing digital skills among personnel, establishing collaborative innovation hubs, and implementing systematic monitoring and evaluation mechanisms. Additionally, creating flexible assessment tools, fostering collaboration platforms among stakeholders, and promoting research and development of context-appropriate technologies are essential. These measures aim to ensure that innovation effectively drives social services in Thailand with sustainability, inclusivity, and efficiency across all societal sectors.

Keywords: Efficiency, Innovation, Social Services, Current State

1. ความนำ

ในปัจจุบันนวัตกรรมกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทย โดยเฉพาะในด้านการให้บริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง เทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ถูกนำมาใช้เพื่อปรับปรุงระบบบริการสังคม เช่น การศึกษา การสาธารณสุข และการบริหารจัดการเมืองอัจฉริยะ (Smart City) เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน การนำแพลตฟอร์มออนไลน์มาช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการภาครัฐ เช่น แอปพลิเคชันภาครัฐที่ให้บริการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และการจองคิวบริการทางการแพทย์ผ่านออนไลน์ ช่วยลดเวลาและต้นทุนในการให้บริการ อีกทั้งยังสร้างความโปร่งใสและตรวจสอบได้ นอกจากนี้ การพัฒนานวัตกรรมสังคมยังเน้นไปที่การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อขับเคลื่อนโครงการที่ตอบโจทย์ปัญหาเฉพาะด้านของสังคม เช่น โครงการพลังงานสะอาดเพื่อชุมชน และการพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) อย่างไรก็ตาม ความท้าทายยังคงอยู่ที่การเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียมในทุกภูมิภาค รวมถึงการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะสูงในการจัดการและพัฒนานวัตกรรม ด้วยเหตุนี้

การวางนโยบายที่ชัดเจน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพในการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทุกภาคส่วน

1.1 ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

ในยุคปัจจุบัน นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทย โดยเฉพาะในด้านการให้บริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และแพลตฟอร์มดิจิทัล ถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับบริการสังคมในหลายมิติ ทั้งด้านการศึกษา การสาธารณสุข และการบริหารจัดการเมืองอัจฉริยะ (Smart City) เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ ลดช่องว่างการเข้าถึงบริการ และสร้างความเท่าเทียมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตัวอย่างเช่น ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่ขยายโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงพื้นที่ห่างไกล แอปพลิเคชันบริการภาครัฐที่ช่วยลดขั้นตอนในการเข้าถึงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และระบบจองคิวบริการทางการแพทย์ผ่านแอปพลิเคชันที่ช่วยประหยัดเวลาและทรัพยากร อย่างไรก็ตาม แม้นวัตกรรมจะมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม แต่ก็ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องเผชิญ เช่น การเข้าถึงเทคโนโลยีที่ยังไม่ทั่วถึงในบางภูมิภาคของประเทศ ความเหลื่อมล้ำในการกระจายทรัพยากรทางเทคโนโลยี การขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะสูงในการจัดการนวัตกรรม และการประยุกต์ใช้นวัตกรรมที่ยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการใช้นวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมยังไม่เต็มศักยภาพ การศึกษาวิจัยในหัวข้อ “ประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน” จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรม ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรครวมถึงการเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการใช้นวัตกรรมเพื่อยกระดับบริการสังคมอย่าง ยั่งยืนและครอบคลุมทุกภาคส่วน

1.2 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ปัจจุบันนวัตกรรมได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการให้บริการสังคมในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา สาธารณสุข การบริหารจัดการทรัพยากร และการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ประเทศไทยได้มีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการนำนวัตกรรมมาปรับใช้เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน เช่น การใช้แอปพลิเคชันภาครัฐในการอำนวยความสะดวกด้านบริการสาธารณะ ระบบจองคิวแพทย์ออนไลน์ที่ลดความแออัดในสถานพยาบาล และการนำข้อมูลขนาดใหญ่มาวิเคราะห์เพื่อวางแผนและจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาและอุปสรรคหลายประการยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การใช้นวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยไม่ประสบความสำเร็จอย่างเต็มที่ ปัจจัยเหล่านี้ประกอบไปด้วยการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะด้านเทคโนโลยี นโยบายที่ไม่ชัดเจน ขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการใช้นวัตกรรมเพื่อสร้าง

ประโยชน์สูงสุดแก่สังคม การศึกษาวิจัยนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการใช้นวัตกรรมในบริการสังคม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปสู่การวางแผนนโยบาย การพัฒนาบุคลากร และการสร้างความร่วมมือระหว่างทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการให้บริการสังคมผ่านนวัตกรรมอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทุกกลุ่มประชากรในประเทศไทย

2. คำถามการวิจัย

การกำหนดคำถามการวิจัยจึงเน้นไปที่การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกจากมิติต่าง ๆ ของการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคม โดยครอบคลุมถึงประสิทธิภาพ ผลกระทบ ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม ดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยเป็นอย่างไร และนวัตกรรมเหล่านี้มีประสิทธิภาพเพียงใดในการตอบสนองความต้องการของสังคม

2.2 ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หรือเป็นอุปสรรคในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการให้บริการสังคมไทย

2.3 แนวทางใดที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพ การใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยอย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัย “ประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน” เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทย รวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้นวัตกรรม โดยเน้นการเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย เทคโนโลยี ทรัพยากรมนุษย์ และความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างประโยชน์สูงสุดให้กับสังคมไทยผ่านนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ จึงมีประสงค์การวิจัย ดังนี้

3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการใช้นวัตกรรมสำหรับการให้บริการสังคมไทยในปัจจุบัน วิเคราะห์ผลลัพธ์และประสิทธิภาพของเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ ที่ถูกนำมาใช้ในภาคการศึกษา การสาธารณสุข และบริการสาธารณะอื่นๆ

3.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริการสังคมไทย ศึกษาปัจจัยด้านนโยบาย เทคโนโลยี ทรัพยากรมนุษย์ และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการขับเคลื่อนนวัตกรรมบริการสังคม

3.3 เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยอย่างยั่งยืน เสนอแนวทางการปรับปรุงนโยบาย การพัฒนาบุคลากร และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการสังคมผ่านนวัตกรรม

4. ขอบเขตการวิจัย

โดยมีขอบเขตครอบคลุมหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งในเขตเมืองที่มีความก้าวหน้า เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ขอนแก่น และภูเก็ต รวมถึงพื้นที่ชนบทที่มีโครงการนวัตกรรมเพื่อสังคมที่โดดเด่น เพื่อเปรียบเทียบความสำเร็จและอุปสรรคในการใช้นวัตกรรมในบริบทที่แตกต่างกันอย่างรอบด้าน ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และสถานที่

การวิจัยนี้มุ่งเน้นการศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานและพื้นที่ที่มีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการให้บริการสังคมไทยอย่างเป็นรูปธรรม โดยครอบคลุมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในประเทศไทย พื้นที่ตัวอย่างอาจรวมถึงหน่วยงานในเขตเมืองที่มีการใช้นวัตกรรมอย่างกว้างขวาง เช่น กรุงเทพมหานคร และเมืองหลักในภูมิภาค เช่น เชียงใหม่ ขอนแก่น และภูเก็ต รวมถึงพื้นที่ชนบทหรือห่างไกลที่มีโครงการนวัตกรรมเพื่อสังคมที่น่าสนใจ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพและความท้าทายในการใช้นวัตกรรมระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาและเอกสาร

การวิจัยนี้จะศึกษาข้อมูลจากแหล่งเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมเพื่อบริการสังคม โดยเน้นที่เนื้อหาหลักดังนี้

- 1) ตำราและหนังสือวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม การบริหารจัดการสังคม และเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสาธารณะ
- 2) บทความวิจัยจากวารสารวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้
- 3) นวัตกรรมในการให้บริการสังคม เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรม
- 4) รายงานและเอกสารทางวิชาการจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประสบปัญหาในการใช้นวัตกรรมเพื่อสังคม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม
- 5) กรณีศึกษาจากโครงการตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ

4.3 ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษานี้จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลในระยะเวลา 12 เดือน โดยมีรายละเอียด โดยสังเคราะห์ผลการวิจัย และจัดทำข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมเพื่อบริการสังคม

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ความสามารถในการบรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเหมาะสมที่สุด โดยในการวิจัยนี้เน้นที่ประสิทธิภาพในการใช้นวัตกรรมเพื่อให้บริการสังคมไทยให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน

นวัตกรรม (Innovation) หมายถึง การคิดค้น พัฒนา และประยุกต์ใช้เทคโนโลยี แนวคิด หรือวิธีการใหม่ๆ ในการให้บริการสังคม เพื่อเพิ่มคุณค่า ประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของสังคมไทยในปัจจุบัน

การให้บริการสังคม (Social Service Delivery) หมายถึง กระบวนการจัดหาและจัดสรรทรัพยากร บริการ หรือโครงการต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เช่น บริการสาธารณสุข การศึกษา สวัสดิการสังคม และสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ (Success Factors) หมายถึง องค์ประกอบหรือเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยให้การใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุปสรรค (Barriers) หมายถึง ปัญหา ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่ขัดขวางหรือชะลอการประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมให้เป็นไปตามเป้าหมาย

นโยบาย (Policy) หมายถึง กรอบแนวคิด หลักเกณฑ์ และทิศทางที่หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรกำหนดขึ้นเพื่อสนับสนุนและกำกับดูแลการประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการบริการสังคม

เทคโนโลยี (Technology) หมายถึง เครื่องมือ ระบบ หรือแพลตฟอร์มที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการให้บริการสังคมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านนวัตกรรม ทั้งในส่วนของการวางแผน การพัฒนา และการดำเนินงานจริง โดยมุ่งเน้นไปที่ความรู้ ทักษะ และความสามารถ

ความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ (Inter-sectoral Collaboration) หมายถึง การประสานงานและความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา เพื่อสนับสนุนการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมอย่างยั่งยืน

คุณภาพชีวิต (Quality of Life) หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในมิติด้านสุขภาพ การศึกษา รายได้ ความปลอดภัย และความสุข โดยมีนวัตกรรมเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิต

สังคมไทย (Thai Society) หมายถึง สังคมที่ประกอบด้วยประชาชน ชุมชน และสถาบันต่างๆ ในประเทศไทย ซึ่งมีวัฒนธรรม ค่านิยม และวิถีชีวิตที่หลากหลาย

ผลประโยชน์สูงสุด (Optimal Benefits) หมายถึง การสร้างผลลัพธ์ที่ดีที่สุดจากการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคม โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความยั่งยืน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

6.1 ประโยชน์ต่อองค์กร

- ยกระดับประสิทธิภาพการบริการ: องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจะได้รับแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการผ่านการใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมและทันสมัย ซึ่งจะช่วยลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์: องค์กรจะได้รับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและการสร้างทักษะดิจิทัล
- นโยบายที่ชัดเจนและปฏิบัติได้จริง: องค์กรจะได้รับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการวางแผนและดำเนินงานเพื่อให้การใช้นวัตกรรมในการบริการสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

6.2 ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น:

- เข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและเท่าเทียม: ชุมชนจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนานวัตกรรมที่ช่วยให้การบริการสังคม เช่น การศึกษาและสาธารณสุข มีคุณภาพและเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง
- การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนวัตกรรม: ชุมชนจะมีบทบาทในการเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนนวัตกรรมผ่านการมีส่วนร่วมในการออกแบบและประเมินผลการใช้นวัตกรรมเพื่อการบริการสังคม
- สร้างความยั่งยืนในระดับท้องถิ่น: การศึกษาวิจัยจะช่วยสร้างแนวทางในการบูรณาการนวัตกรรมกับบริบทชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยทำให้การให้บริการสังคมสามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

6.3 ประโยชน์เชิงนโยบายและสังคมโดยรวม:

- นโยบายสาธารณะที่ตอบโจทย์: ผลการวิจัยจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ช่วยให้ภาครัฐสามารถกำหนดทิศทางในการสนับสนุนและบูรณาการนวัตกรรมกับระบบการบริการสังคม
- ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม: การใช้นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสาธารณะในกลุ่มประชากรที่เปราะบาง
- ขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน: ผลการวิจัยจะช่วยสร้างกรอบแนวทางสำหรับการพัฒนานวัตกรรมที่คำนึงถึงความยั่งยืนทั้งในมิติของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

7. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

7.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน ได้รับการพัฒนาและเผยแพร่โดยนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญชาวไทย

ดร. อรพรรณ คงมาลัย (พ.ศ. 2559): ในงานวิจัยเรื่อง "การพัฒนาโมเดลสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมในประเทศไทย" โดยได้เสนอโมเดลที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมด้านบริการสุขภาพในประเทศไทย เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยเน้นปัจจัยสนับสนุนทั้งภายในและภายนอกองค์กร (อรพรรณ คงมาลัย, 2559 : Thesis Archive)

คณะผู้วิจัยจากสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2563): ในรายงาน "กรอบการศึกษาตัวชี้วัดนวัตกรรมสังคม" ได้มีการนำเสนอกรอบแนวคิดและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศนวัตกรรมสังคม เพื่อประเมินและพัฒนานวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมไทย (สอวช, 2565)

คณะผู้วิจัยจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (พ.ศ. 2562): ในรายงาน "การพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมงานบริการภาครัฐ" ได้มีการพัฒนาต้นแบบงานบริการภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบและการออกแบบบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจของ SMEs (NIDA 12RC, 2562)

2) ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ:

Krlev, Bund และ Mildenerberger (พ.ศ. 2557): ในงานวิจัยเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการจัดทำตัวชี้วัดนวัตกรรมสังคม ได้เสนอกรอบแนวคิดกระบวนการในการเกิดนวัตกรรมสังคม และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนานวัตกรรมเพื่อสังคมในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย (STIIC, 2557)

องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) (พ.ศ. 2567): ในรายงาน "Governing with Artificial Intelligence: Are Governments Ready?" ได้ระบุว่า การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในภาครัฐจะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพของนโยบายสาธารณะและการให้บริการ ซึ่งเป็นแนวคิดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของสังคมไทย (ETDA, 2567)

Harring (อ้าง สมพงษ์ เกษมสิน, พ.ศ. 2521): หนังสือ "The Twelve Principles of Efficiency" ได้เสนอหลักการทํางาน 12 ประการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนานวัตกรรมบริการในสังคมไทย (AIGN, 2521)

7.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน สามารถอ้างอิงจากทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ทฤษฎีระบบ (Systems Theory): ทฤษฎีนี้มององค์กรเป็นระบบที่ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่ทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย โดยการพัฒนานวัตกรรมในบริการสังคมจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยหลายด้าน เช่น กลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบการทำงาน และค่านิยมร่วมขององค์กร (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

ทฤษฎีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน: แนวคิดนี้เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยการพัฒนานวัตกรรมในบริการสังคมควรมุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการทำงานและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ (CMS DRU)

กรอบการศึกษาตัวชี้วัดนวัตกรรมสังคม: กรอบแนวคิดนี้มุ่งเน้นการวัดและประเมินนวัตกรรมสังคมผ่านตัวชี้วัดต่าง ๆ เพื่อประเมินผลกระทบและประสิทธิภาพของนวัตกรรมในการตอบสนองต่อความต้องการของสังคม (STIIC,)

โดยการนำทฤษฎีและแนวคิดเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทย จะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเหมาะสม

7.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน ได้รับการศึกษาและพัฒนาโดยนักวิจัยทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ดังนี้

1) นักวิจัยชาวไทย

รศ.ดร.ธนิต เรืองรุ่งชัยกุล (พ.ศ. 2565): งานวิจัย "ศึกษาทิศทางการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนนวัตกรรมเพื่อสังคมที่เหมาะสมกับประเทศไทย" มุ่งเน้นการวิเคราะห์และเสนอแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อสังคมที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย (SDG Move...)

ดร. อรพรรณ คงมาลัย (พ.ศ. 2559): วิทยานิพนธ์ "การพัฒนาโมเดลสนับสนุนการดำเนินกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย" นำเสนอโมเดลที่สนับสนุนการดำเนินกิจการเพื่อสังคมด้านบริการสุขภาพในประเทศไทย เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (Thesis Archive)

คณะผู้วิจัยจากสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2544): งานวิจัย "นวัตกรรมสังคม: การให้ความหมายและลักษณะกิจกรรมในประเทศไทย" ศึกษาความหมายและลักษณะของนวัตกรรมสังคมในบริบทของประเทศไทย (Knowledge Base HSRI)

2) นักวิจัยชาวต่างประเทศ

คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (ไม่ระบุปี): ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่ (Ab-SIRC) มุ่งเน้นการวิจัยนวัตกรรมสังคมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง)

คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติไต้หวัน (ไม่ระบุปี): งานวิจัย "Social Innovation of Non-Profit Organizations in Thailand" ศึกษากระบวนการนวัตกรรมสังคมขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไรในประเทศไทย เพื่อแก้ไขปัญหาสังคมที่เพิ่มขึ้น (Rportal...)

คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยบูรพา (ไม่ระบุปี): งานวิจัย "นวัตกรรมทางสังคมเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งพื้นฐาน" มุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมสังคมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในประเทศไทย (BUU OJS...)

โดยผลงานวิจัยดังกล่าว บทบาทสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพของนวัตกรรมเพื่อการบริการในสังคมไทย โดยการนำเสนอกรอบแนวคิดและโมเดลต่าง ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการให้บริการและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

8. วิธีดำเนินการวิจัยหรือระเบียบวิธีวิจัย

ประเภทการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยได้รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำราหรือหนังสือ รายงานการวิจัย และแหล่งข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร ขั้นตอนหลักประกอบด้วยคือ

8.1 การกำหนดสาระสำคัญที่เป็นปัญหาวิจัยอย่างชัดเจน

การทบทวนและปรับปรุง โดยตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นปัญหากับวัตถุประสงค์และความเป็นไปได้ในการวิจัย เพื่อให้ได้สาระสำคัญที่ความเหมาะสมและตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัย

8.2 การสืบค้นและคัดเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการรวบรวมข้อมูลที่น่าเชื่อถือและตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการปฏิบัติจริงประกอบด้วย 5 ข้อ ดังนี้

- 1) การกำหนดแหล่งข้อมูล: ระบุแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสาร ตำราหรือหนังสือ วารสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ และข้อมูลทางออนไลน์
- 2) การใช้คำสำคัญ (Keywords): เพื่อค้นหาตามคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของวิจัย
- 3) การคัดกรองเอกสาร: ตรวจสอบคุณภาพและความน่าเชื่อถือจากเอกสารทางราชการ
- 4) การวิเคราะห์เบื้องต้น: อ่านบทคัดย่อ (Abstract) และบทสรุปเพื่อประเมินความต่อเนื่อง
- 5) การจัดหมวดหมู่ข้อมูล: แบ่งประเภทเอกสารตามหัวข้อหรือประเด็นหลักเพื่อการสังเคราะห์

9. การวิเคราะห์/สังเคราะห์และตีความข้อมูลจากเอกสาร

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อตีความข้อมูลจากเอกสารเป็นขั้นตอนสำคัญจากวิจัยเชิงเอกสาร เพื่อสกัดสาระสำคัญและความเชื่อมโยงของข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ขั้นตอนการปฏิบัติจริงประกอบ ดังนี้

- 1) การอ่านอย่างละเอียด อ่านเนื้อหาอย่างรอบด้านเพื่อเข้าใจประเด็นหลักและสาระสำคัญๆ
- 2) การระบุประเด็นหลัก สกัดข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) การเปรียบเทียบข้อมูล วิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูลจากเอกสารที่มาจากแหล่งต่าง ๆ
- 4) การจัดกลุ่มข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามหัวข้อในเนื้อหาหรือประเด็นที่สอดคล้องกัน
- 5) การตีความข้อมูลและแปลความหมาย โดยเชื่อมโยงและอธิบายความหมายของข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจนและเป็นเหตุเป็นผลที่ต่อเนื่องกันไป

9.1 การสังเคราะห์ข้อสรุปจากข้อมูลที่ได้จากเอกสาร

การสังเคราะห์ข้อสรุปจากข้อมูลเอกสารเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการวิจัยเชิงเอกสาร เพื่อรวมประเด็นสำคัญและสร้างความเข้าใจที่ชัดเจน ขั้นตอนการปฏิบัติจริงประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การรวบรวมข้อมูลสำคัญ นำข้อมูลที่ผ่านมาการวิเคราะห์มาตรวจสอบและกลั่นกรองอีกครั้ง

- 2) การจัดเรียงประเด็นหลัก: จัดหมวดหมู่และลำดับข้อมูลตามหัวข้อในเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง
- 3) การเปรียบเทียบและเชื่อมโยงข้อมูล วิเคราะห์ความสัมพันธ์และหาความสอดคล้องระหว่างข้อมูลจากแหล่งข้อมูลให้ละเอียดยิ่งขึ้น
- 4) การสังเคราะห์องค์ความรู้ ผสมผสานข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบที่หลอมรวมในการสรุปที่ครอบคลุมและสมเหตุสมผล
- 5) การนำเสนอข้อสรุป (ตกผลึก) สรุปสาระสำคัญอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำไปปรับใช้ประโยชน์ในองค์กรหรือสังคมที่เกี่ยวข้องต่อไป

10. การสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

สำหรับองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ "ประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน" โดยสรุปองค์ความรู้ใหม่จากการสังเคราะห์ข้อมูลในเรื่อง "ประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบัน" ได้สังเคราะห์องค์ความรู้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ ดังนี้:

10.1 จากวัตถุประสงค์ข้อ 3.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันในการใช้นวัตกรรมสำหรับการให้บริการสังคมไทยในปัจจุบัน โดยมีองค์ความรู้ใหม่

1) การใช้นวัตกรรมในภาคการศึกษา การสาธารณสุข และบริการสาธารณะ มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการระบบข้อมูลและการให้บริการที่มีความโปร่งใสและเข้าถึงง่าย ซึ่งตัวอย่างสำคัญ ได้แก่ การใช้แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนการสอนออนไลน์ แพลตฟอร์มการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) และระบบอัตโนมัติในการบริหารจัดการบริการสาธารณะ ทั้งนี้ ยังพบความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงนวัตกรรมในพื้นที่ชนบทและกลุ่มเปราะบาง ทำให้เกิดช่องว่างในคุณภาพการบริการ โดยข้อเสนอสังเกตดังนี้

- การเพิ่มการเข้าถึงเทคโนโลยีให้ครอบคลุมทุกพื้นที่
- การจัดฝึกอบรมบุคลากรในภาคการศึกษาและสาธารณสุขเพื่อใช้นวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

10.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริการสังคมไทย โดยมีองค์ความรู้ใหม่

1) ปัจจัยความสำเร็จ

- การสนับสนุนนโยบายจากภาครัฐที่ชัดเจนและต่อเนื่อง
- การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัย
- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะดิจิทัลและเข้าใจการใช้นวัตกรรม
- ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (รัฐบาล เอกชน ประชาสังคม และชุมชน)

2) ปัจจัยอุปสรรค

- ขาดความต่อเนื่องในเชิงนโยบาย
- งบประมาณจำกัดในการพัฒนานวัตกรรม
- ความต้านทานการเปลี่ยนแปลงในบางหน่วยงาน
- ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรเทคโนโลยี

3) โดยมีข้อสังเกต ดังนี้

- การสร้างกรอบนโยบายที่ชัดเจนและยั่งยืน
- การสนับสนุนงบประมาณสำหรับโครงการนวัตกรรม
- การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลง

10.3 เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยอย่างยั่งยืน โดยมีองค์ความรู้ใหม่

- การบูรณาการนวัตกรรมเข้ากับยุทธศาสตร์ระดับชาติและท้องถิ่น
- การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะด้านดิจิทัลและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมสังคม

- การจัดตั้งศูนย์กลางความร่วมมือเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้และทรัพยากรด้านนวัตกรรม
- การสร้างระบบติดตามและประเมินผลการใช้งานนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อเนื่อง

โดยมีข้อสังเกต ดังนี้

- ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย
- จัดตั้งแพลตฟอร์มความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
- พัฒนาเครื่องมือประเมินผลนวัตกรรมที่มีมาตรฐานและยืดหยุ่น

การสรุปโดยรวม

จากการศึกษาพบว่า การใช้นวัตกรรมเพื่อบริการสังคมไทยในปัจจุบันมีความก้าวหน้าในหลายมิติ แต่ยังคงมีความท้าทายสำคัญทั้งในด้านนโยบาย งบประมาณ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวทางการพัฒนาในอนาคตควรมุ่งเน้นที่การบูรณาการนโยบาย การพัฒนาทักษะบุคลากร และการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างประโยชน์สูงสุดให้กับสังคมไทยผ่านนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ

11. การสรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อการบริการสังคมไทยในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและแนวคิดใหม่ๆ ในการจัดการบริการภาครัฐและภาคสังคม ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) สภาพปัจจุบันในการใช้นวัตกรรมสำหรับการให้บริการสังคมไทยในปัจจุบัน โดยใช้นวัตกรรมในภาคการศึกษา การสาธารณสุข และบริการสาธารณะของไทยมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการระบบข้อมูลและการให้บริการที่โปร่งใส เข้าถึงง่าย และรวดเร็ว ตัวอย่างสำคัญ ได้แก่ การใช้แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนการสอนออนไลน์ การแพทย์ทางไกล (Telemedicine) และระบบอัตโนมัติในการจัดการงานบริการภาครัฐ อย่างไรก็ตาม ยังคงพบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและกลุ่มเปราะบาง ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในคุณภาพการให้บริการ ภาครัฐควรเน้นย้ำการขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งจัดฝึกอบรมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้นวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในทุกภาคส่วน

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริการสังคมไทย โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนวัตกรรมในการบริการสังคมไทยประกอบด้วย การสนับสนุนนโยบายจากภาครัฐอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัย การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะดิจิทัล และการสร้างความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ในทางกลับกัน ปัจจัยอุปสรรคยังคงเป็นเรื่องของความไม่ต่อเนื่องในเชิงนโยบาย งบประมาณที่จำกัด ความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงในบางหน่วยงาน และความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรเทคโนโลยี แนวทางแก้ไขควรมุ่งเน้นที่การสร้างกรอบนโยบายที่ชัดเจน สนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การใช้นวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3) แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทยอย่างยั่งยืนควรเริ่มจากการบูรณาการนวัตกรรมเข้ากับยุทธศาสตร์ระดับชาติและท้องถิ่น การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะด้านดิจิทัลและความสามารถในการใช้นวัตกรรมเพื่อสังคม การจัดตั้งศูนย์กลางความร่วมมือเพื่อการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทรัพยากร รวมถึงการสร้างระบบติดตามและประเมินผลการใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ควรมีการส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย จัดตั้งแพลตฟอร์มความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม และพัฒนาเครื่องมือประเมินผลที่มีมาตรฐานและยืดหยุ่น เพื่อให้สามารถปรับใช้กับการให้บริการสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

12. การเสนอแนะ

การวิจัยนี้นำไปสู่ข้อเสนอแนะที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในหลายมิติ ทั้งในเชิงนโยบาย การนำไปใช้ประโยชน์ และแนวทางสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนั้น ผลการวิจัยประสิทธิภาพทางด้านนวัตกรรมเพื่อการบริการสังคมไทยในปัจจุบัน จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

12.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) การกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่อง: ภาครัฐควรจัดทำนโยบายที่ชัดเจน มุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมในบริการสังคมอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งสร้างกรอบการปฏิบัติที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนตามบริบทของสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- 2) การจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม: ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและขยายผลนวัตกรรมอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและกลุ่มเปราะบาง เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพ
- 3) การสร้างกลไกการติดตามและประเมินผลนโยบาย: ภาครัฐควรกำหนดกลไกในการติดตามและประเมินผลการใช้นวัตกรรมในบริการสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนานโยบายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

12.2 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับใช้ประโยชน์

- 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบ: ควรมีการฝึกอบรมบุคลากรในภาคการศึกษา การสาธารณสุข และบริการสาธารณะ เพื่อให้มีทักษะด้านดิจิทัล และความเข้าใจในการใช้นวัตกรรมเพื่อปรับปรุงการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) การสร้างความร่วมมือแบบบูรณาการ: ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ควรร่วมมือกันในการพัฒนาและประยุกต์ใช้นวัตกรรม โดยจัดตั้งศูนย์กลางความร่วมมือเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และทรัพยากรต่าง ๆ
- 3) การขยายโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัล: ควรมีการขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีดิจิทัลไปยังพื้นที่ชนบทและห่างไกล เพื่อให้ทุกกลุ่มประชากรสามารถเข้าถึงบริการนวัตกรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน

12.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) การศึกษาผลกระทบระยะยาวของนวัตกรรมบริการสังคม: ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลกระทบในระยะยาวจากการใช้นวัตกรรมในการให้บริการสังคมไทย โดยเน้นไปที่ประสิทธิภาพและผลลัพธ์ที่ยั่งยืน
- 2) การเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติที่ดีระหว่างประเทศ: ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกรณีตัวอย่างจากต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการใช้นวัตกรรมเพื่อบริการสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับใช้ในประเทศไทย
- 3) การวิเคราะห์ความพร้อมทางดิจิทัลของภาคส่วนต่าง ๆ: ควรมีการวิจัยที่มุ่งเน้นวิเคราะห์ความพร้อมทางเทคโนโลยีและดิจิทัลของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อระบุจุดแข็งและจุดอ่อนในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริการสังคม

13. เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวง อว. 2565. **มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565** ข้อ 8 สถาบัน
อุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านวิชาการ, 2565.
- กิริติ ยศยิ่งยง. (2552). **องค์กรแห่งนวัตกรรม แนวคิด และกระบวนการ**. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง **หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งระดับ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2560**.
- ประกาศ ก.ม.อ. พ.ศ.2565 เรื่อง **เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา. 2565** ข้อ 9 หน้า 4)
[https://so03.tci-thaijo.org > article > download](https://so03.tci-thaijo.org/article/download)
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- เมธรัตน์ จันตะนี และอภิรักษ์ จันตะนี. (2565). **การบริหารจัดการนวัตกรรมเชิงพุทธ**.
กรุงเทพมหานคร : บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์, จำกัด.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุต.โต, 2546). **พระไตรปิฎกสิ่งที่ชาวพุทธต้องรู้**. กรุงเทพมหานคร:
เอส อาร์ ฟรินติง แมสโปรดักส์, จำกัด.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2549). **นวัตกรรมแห่งประเทศไทย Innovate Thailand**. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2542). **พุทธวิธีสอนจากพระไตรปิฎก**. กรุงเทพมหานคร: หจก.อรุณการพิมพ์,
อภิรักษ์ จันตะนี. (2565). **หลักธรรมคำสอนพระพุทธเจ้ากับทฤษฎีนวัตกรรม**. กรุงเทพมหานคร :
บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์, จำกัด.
- Drucker,P.F. (1985). **The Discipline of Innovation**. Harvard Business Review. Vol. 68, no. 4.
- Schilling, M.A. (2008). **Strategic Management of Technological Innovation**. 2nd ed.
NY: McGraw-Hill Education.
- Schumpeter, Joseph A. (1954). **Economic doctrine and Method: an historical sketch**.
Translated by Aris, Reinhold. New York: Oxford University Press.
- Smith, David. (2006). **Exploring Innovation**. Berkshire: McGraw-Hill Education.

10. พฤติกรรมการเลือกตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้มาเที่ยวในอยุธยา Product purchasing decision behavior of tourists in Ayutthaya

ผศ.นัตยา เกตุสมบุญ

สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ดร.วีรพล น้อยคล้าย

สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

*Corresponding Author

รศ.ดร.อภิรักษ์ จันตะนี

สาขาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตหนองคาย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างคือผู้มาเที่ยวอยุธยา จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาส่วนใหญ่เน้นความสำคัญในผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่น เช่น อาหารพื้นเมือง ของที่ระลึก และหัตถกรรม โดยพิจารณาจากคุณภาพสินค้า บรรยากาศการจำหน่าย และการบริการที่ดี การได้รับข้อมูลจากรีวิวออนไลน์และโซเชียลมีเดียก็เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ รายได้ และประสบการณ์การเดินทาง รวมทั้งปัจจัยทางจิตวิทยา เช่น การรับรู้คุณค่าของสินค้า การรีวิวออนไลน์ และการใช้โปรโมชั่น โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจและการตั้งราคาที่เหมาะสมยังมีบทบาทสำคัญในการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค การวิจัยยังนำเสนอข้อมูลที่สามารถใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่นและการปรับกลยุทธ์การตลาด เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์และการใช้ช่องทางดิจิทัลในการสื่อสาร โดยเฉพาะการรีวิวออนไลน์และการเล่าเรื่องสินค้าผ่านโซเชียลมีเดีย ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มความน่าสนใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้

คำสำคัญ: พฤติกรรมการเลือก ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ ผู้มาเที่ยว อยุธยา

Abstract

This research aimed to study the behavior and factors affecting the decision to purchase products of tourists in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province by using qualitative research methods and qualitative interviews. The sample group was 20 tourists visiting Ayutthaya. The results of the research found that the product purchasing behavior of tourists

in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province mostly emphasized the importance of products that reflect local identity, such as local food, souvenirs, and handicrafts. They considered the product quality, sales atmosphere, and good service. Receiving information from online reviews and social media were also factors affecting the decision to purchase products. Factors affecting the decision to purchase products in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province included personal factors such as age, income, and travel experience, as well as psychological factors such as perceived product value, online reviews, and the use of promotions. Interesting packaging design and appropriate pricing also played an important role in attracting consumers' attention. The research also presented data that could be used to develop products that reflect local culture and adjust marketing strategies, such as designing unique packaging and using digital channels for communication, especially online reviews and product storytelling via social media, which can help increase the attractiveness and satisfaction of tourists.

Keywords: Selection behavior, Product purchase decision, Tourists, Ayutthaya

1. ความนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้สำคัญของประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นมรดกโลกที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับปัจจัยพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบโจทย์ ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ เช่น ของที่ระลึก อาหารพื้นเมือง หรือสินค้าพื้นถิ่น เป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและสร้างมูลค่าเพิ่มในพื้นที่ท่องเที่ยว งานวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของนักท่องเที่ยวในอยุธยา ซึ่งจะช่วยชี้แนะทางการพัฒนากลยุทธ์การตลาดและผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ยังช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ในประเทศไทย

1.1 ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

การท่องเที่ยวถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทย จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีชื่อเสียงในฐานะเมืองมรดกโลกที่เต็มไปด้วยประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และเสน่ห์เฉพาะตัวดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวนมากในแต่ละปี อย่างไรก็ตาม การสร้างมูลค่าเพิ่มให้การท่องเที่ยวของอยุธยาจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจในพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในด้านการเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ เช่น ของที่ระลึก อาหารพื้นเมือง และสินค้าหัตถกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน การวิจัยก่อนหน้านี้ในพื้นที่อื่น ๆ เช่น เชียงใหม่และภูเก็ต ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านคุณภาพ ราคา ความน่าเชื่อถือของร้านค้า และการตลาดดิจิทัลมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจ

ซื้อผลิตภัณฑ์ (Smith, 2015; Chen & Rahman, 2018) อย่างไรก็ตาม ในบริบทของอยุธยา ยังคงขาดแคลนข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการในท้องถิ่นไม่สามารถพัฒนาสินค้าและกลยุทธ์การตลาดที่ตอบโจทย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของนักท่องเที่ยวในอยุธยา เพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้และพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๖ (APA):

1.2 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยวในอยุธยามีความสำคัญในหลายมิติ ประการแรก การวิจัยนี้ช่วยสนับสนุนการพัฒนาสินค้าท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการและความคาดหวังของผู้บริโภค ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มรายได้ของชุมชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ ประการที่สอง ผลการวิจัยช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการวางแผนกลยุทธ์การตลาด โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่การรีวิวสินค้าและการสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดียมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยว (Prahalad & Ramaswamy, 2013; Kotler & Keller, 2020)

นอกจากนี้ การส่งเสริมสินค้าท้องถิ่นที่มีคุณภาพยังช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของอยุธยาในฐานะจุดหมายปลายทางเชิงวัฒนธรรม สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวและกระตุ้นการกลับมาเยือนซ้ำอีก ทั้งนี้ การสร้างความเข้าใจในปัจจัยต่าง ๆ เช่น ราคา ความน่าเชื่อถือ และการตลาดออนไลน์ ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถปรับปรุงสินค้าและบริการให้ตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างตรงจุด ซึ่งการวิจัยนี้ยังช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบายด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจท้องถิ่นในระยะยาว โดยเฉพาะในยุคที่การท่องเที่ยวมีการแข่งขันสูง (แหล่งที่มา: Kotler, P., & Keller, K. L. (2020). Marketing Management: Consumer Behavior in Tourism. Journal of Marketing Research, 25(2), 15-25.

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้มิได้การศึกษาพฤติกรรมและการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้มาเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และการนำเสนอความรู้ใหม่ที่ได้จากผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์การตลาดในพื้นที่

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมและการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้มาเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.3 เพื่อนำเสนอความรู้ใหม่ที่ได้จากผลการวิเคราะห์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์การตลาดในพื้นที่

3. ขอบเขตการวิจัย

การกำหนดขอบเขตการวิจัยประกอบด้วยขอบเขตด้านพื้นที่ซึ่งศึกษาในแหล่งท่องเที่ยวหลักของ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วัดสำคัญ ตลาดน้ำ และแหล่งชุมชน ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษาพฤติกรรม การตัดสินใจซื้อ ความถี่ งบประมาณ และประเภทของผลิตภัณฑ์ และขอบเขตด้านเวลา

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่: ศึกษาในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหลักในจังหวัดอยุธยา เช่น วัดสำคัญ ตลาดน้ำ และแหล่งชุมชน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา: ศึกษาพฤติกรรม การตัดสินใจซื้อ เช่น ความถี่ งบประมาณ และประเภทของ ผลิตภัณฑ์

3.3 ขอบเขตด้านเวลา: เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน พ.ศ. 2567

4. การนิยามศัพท์เฉพาะการวิจัยครั้งนี้

พฤติกรรมเลือก หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริโภค (นักท่องเที่ยว) ใช้ในการตัดสินใจเลือกสิ่งของ หรือ ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้คุณสมบัติและคุณค่าของผลิตภัณฑ์ก่อนการตัดสินใจซื้อ เช่น ความชอบในลักษณะทางวัฒนธรรม ความเหมาะสมในการใช้งาน หรือการตอบสนองต่อปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อ ความสนใจ

ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริโภคทำการพิจารณาและตัดสินใจในการเลือก ผลิตภัณฑ์เพื่อซื้อ ซึ่งสามารถรวมถึงการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์หลายชนิด การพิจารณาคุณภาพ ราคา และ ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ เช่น โปรโมชั่นและความสะดวกในการเข้าถึงผลิตภัณฑ์

ผู้มาเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางมายังจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อท่องเที่ยวและเยี่ยมชมสถานที่ สำคัญ เช่น วัด ตลาดน้ำ หรือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม โดยมีจุดประสงค์ในการศึกษา หรือสนุกสนานกับกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่นั้น

อยุธยา หมายถึง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นหนึ่งในจังหวัดสำคัญทางประวัติศาสตร์ของ ประเทศไทยที่มีสถานที่ท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่ มีความหลากหลาย ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักสำหรับนักท่องเที่ยวในประเทศไทยและต่างประเทศ

พฤติกรรมเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ หมายถึง กระบวนการและปัจจัยต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวในจังหวัด พระนครศรีอยุธยาพิจารณาและใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น อาหารพื้นเมือง ของที่ระลึก หรือผลิตภัณฑ์หัตถกรรม โดยพิจารณาจากคุณภาพสินค้า บรรยากาศการ จำหน่าย และบริการที่ได้รับ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของ นักท่องเที่ยวในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งรวมถึงปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ รายได้ และประสบการณ์การเดินทาง, ปัจจัยทางจิตวิทยา เช่น การรับรู้คุณค่าของสินค้าและการรีวิวออนไลน์, รวมถึง ปัจจัยภายนอก เช่น โปรโมชั่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และราคาสินค้า

การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์การตลาด หมายถึง การนำผลการวิจัยมาใช้ในการออกแบบหรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่น และการพัฒนากลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสม เพื่อดึงดูดและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

5. การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัจจัยภายใน เป็นแบบความชอบและประสบการณ์ รวมถึงปัจจัยภายนอก เช่น การตลาดและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระบุว่าคุณภาพ ราคา และการตลาดดิจิทัลมีบทบาทสำคัญ เช่น การศึกษาในเชียงใหม่และภูเก็ตแสดงให้เห็นว่าสินค้าที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่นและการสื่อสารออนไลน์สามารถสร้างความนิยมและความไว้วางใจได้ งานวิจัยนี้นำบทเรียนเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในบริบทของอยุธยา

5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

5.1.1 ลักษณะสินค้า OTOP ที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน 5 ดาว สินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน OTOP 5 ดาวต้องมีลักษณะ ดังนี้

- 1) คุณภาพวัตถุดิบ: ใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพและเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น ผ้าทอมือจากเส้นใยธรรมชาติหรือเครื่องปั้นดินเผา
- 2) การออกแบบที่สร้างสรรค์: มีดีไซน์ที่โดดเด่น สวยงาม และสะท้อนถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เช่น ลายผ้าที่บ่งบอกความเป็นอยุธยา
- 3) ความน่าเชื่อถือ: ผ่านการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น มอก. หรือ GMP
- 4) การใช้งานที่ตอบโจทย์: สินค้าต้องสามารถนำไปใช้งานได้จริง เช่น เครื่องประดับ หรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน
- 5) บรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย: บรรจุภัณฑ์ต้องมีความแข็งแรง ปลอดภัย และดึงดูดความสนใจ
- 6) การส่งเสริมคุณค่า: สินค้ามีเรื่องราวที่เล่าถึงความพิเศษหรือความตั้งใจของผู้ผลิต

5.1.2 สำหรับแนวทางพัฒนาสินค้า OTOP เพื่อตอบโจทย์ผู้มาเที่ยวจังหวัดอยุธยา

- 1) สร้างความหลากหลายในสินค้า: เช่น พัฒนาสินค้าที่มีการประยุกต์ใช้วัตถุดิบท้องถิ่นในรูปแบบที่ทันสมัย เพื่อให้เหมาะกับกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย
- 2) เสริมความรู้สึกลึกซึ้งเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม: เพิ่มข้อมูลหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของอยุธยาในสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์
- 3) พัฒนาช่องทางการตลาดดิจิทัล: ใช้โซเชียลมีเดียและแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเพิ่มการมองเห็นสินค้าและดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่คุ้นเคยกับการซื้อสินค้าออนไลน์
- 4) ยกระดับคุณภาพสินค้า: ผ่านการอบรมและสนับสนุนผู้ผลิตในชุมชน เช่น การพัฒนาทักษะการออกแบบ การควบคุมคุณภาพ และการบรรจุภัณฑ์

5) เน้นความยั่งยืน: สนับสนุนการใช้วัตถุดิบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการผลิตที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

6) สร้างเครือข่ายชุมชน: ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ผลิตในพื้นที่เพื่อสร้างความร่วมมือในด้านการพัฒนาสินค้าและการตลาด

5.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (Consumer Buying Decision Process): Kotler & Keller (2016) อธิบายว่ากระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรับรู้ปัญหา การค้นหาข้อมูล การประเมินผลทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ

1) การตลาดเชิงประสบการณ์ (Experiential Marketing): Schmitt & Rogers (2008) กล่าวถึงการสร้างประสบการณ์ที่ดีและน่าประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ผ่านประสาทสัมผัส ความรู้สึก ความคิด การกระทำ และความสัมพันธ์ เพื่อสร้างความพึงพอใจและความจงรักภักดีต่อสถานที่ท่องเที่ยว

2) การตลาดเชิงวัฒนธรรม (Cultural Marketing): การพัฒนากลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มุ่งเน้นการสร้างกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมของพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม

3) การตลาดเชิงประสบการณ์ที่ส่งผลต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ: การศึกษาพบว่าการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวมีผลต่อความตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ โดยการตลาดเชิงประสบการณ์ประกอบด้วยกระตุ้นประสาทสัมผัส ความรู้สึก ความคิด การกระทำ และความสัมพันธ์

4) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน: การศึกษาพบว่าส่วนประสมทางการตลาด เช่น สินค้า ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์

5) การพัฒนากลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบางหลวง พบว่าการดำเนินงานด้านการตลาดท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมต้องตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว ควบคู่กับการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม

การพัฒนาเมืองยั่งยืนในประเทศไทย (Thawatchai Palakhamarn & Tavid Kamolvej, 2024): งานวิจัยนี้เน้นแนวคิดความยืดหยุ่นของเมืองในประเทศไทย โดยบูรณาการกรอบแนวคิดและการปรับปรุงคำศัพท์ให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น เพื่อสร้างความยั่งยืนและความเท่าเทียมในเมืองไทย (Palakhamarn & Kamolvej, 2024).

กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในประเทศไทย (Wijittra Srisorn et al., 2020): งานวิจัยนี้สรุปหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในประเทศไทย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บทวิจารณ์เชิงระบบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศไทย (Pipatpong Fakfare et al., 2022): งานวิจัยนี้วิเคราะห์แนวโน้มและช่องว่างของการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยใช้กรอบ TCCM เพื่อปรับปรุงแนวทางการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับยุค

Research Concepts in Dance Sciences (2023): This chapter explores foundational research concepts like paradigm, observation, variable, and data within dance sciences to improve understanding of dancer health and performance. It provides a scaffold for advancing scientific thinking (Research Concepts, 2023).

Concepts and Paradigms in Mixed Methods Research (Manfred Max Bergman, 2010): Bergman highlights the role of abstract constructs like well-being and democracy in empirical and mixed methods research, emphasizing their abstract yet fundamental impact on understanding human experiences (Bergman, 2010).

Research Conceptualization in Academic Writing (Cecile Badenhorst, 2020): Badenhorst discusses methods like Merriam's problem/purpose statement for structuring problem statements and proposals in research, aiming to simplify complex academic writing for multilingual students (Badenhorst, 2020).

5.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องวิจัย

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยพฤติกรรม การตัดสินใจซื้อสินค้าได้รับการพัฒนาเพื่ออธิบายปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อของผู้บริโภค เช่น ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (1943) ที่ชี้ให้เห็นว่าความต้องการพื้นฐานด้านความปลอดภัยและสังคมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (1989) ของ Davis อธิบายถึงบทบาทของการรับรู้ประโยชน์และความง่ายต่อการใช้ นอกจากนี้ ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคและทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดของ Kotler (1967) ยังช่วยขยายความเข้าใจในปัจจัยด้านการตลาด ขณะที่ทฤษฎีการรับรู้คุณค่าและทฤษฎีการตัดสินใจของผู้บริโภคเสริมมุมมองเชิงจิตวิทยาในกระบวนการตัดสินใจซื้อ

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs): Maslow (1943) ชี้ให้เห็นว่าผู้บริโภคมีความต้องการในระดับต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ เช่น ความต้องการด้านความปลอดภัยและความต้องการด้านสังคม

ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model - TAM): Davis (1989) ระบุว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้หรือซื้อสินค้าออนไลน์ประกอบด้วย การรับรู้ความง่ายต่อการใช้ (Perceived Ease of Use) และการรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness)

ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior Theory): ทฤษฎีนี้ศึกษากระบวนการที่ผู้บริโภคใช้ในการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจดังกล่าว เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล สังคม และวัฒนธรรม

ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix Theory): นำเสนอโดย Philip Kotler ในปี 1967 ทฤษฎีนี้กล่าวถึงปัจจัย 4P ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) สถานที่จัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรม การซื้อของผู้บริโภค

ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory): นำเสนอโดย Abraham Maslow ในปี 1943 ทฤษฎีนี้อธิบายลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภค

ทฤษฎีการรับรู้คุณค่า (Perceived Value Theory): ทฤษฎีนี้กล่าวถึงการที่ผู้บริโภครับรู้ถึงคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากสินค้าและบริการ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ

ทฤษฎีการตัดสินใจของผู้บริโภค (Consumer Decision-Making Theory): นำเสนอโดย John Dewey ในปี 1910 ทฤษฎีนี้อธิบายขั้นตอนการตัดสินใจของผู้บริโภค ตั้งแต่การรับรู้ปัญหา การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ

5.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเน้นศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เช่น งานของภัทรานิษฐ์ พัฒนศิริ ที่วิเคราะห์พฤติกรรมและข้อมูลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในเกาะเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สุริพร วิไลชัย (2562) พบว่าปัจจัยด้านราคาและความน่าเชื่อถือของร้านค้าส่งผลต่อการเลือกซื้อสินค้าพื้นเมือง ขณะที่ ญัฐพล ศรีสุข (2564) ชี้ให้เห็นบทบาทสำคัญของการตลาดดิจิทัล เช่น การรีวิวออนไลน์และโปรโมชั่น.

ภัทรานิษฐ์ พัฒนศิริ “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย: ศึกษากรณีเกาะเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ซึ่งมุ่งศึกษาความแตกต่างของข้อมูลที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในเกาะเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง

สุริพร วิไลชัย (2562): “พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าพื้นเมืองในตลาดน้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย” พบว่าปัจจัยด้านราคาและความน่าเชื่อถือของร้านค้าส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ

ญัฐพล ศรีสุข (2564): “บทบาทของการตลาดดิจิทัลในการส่งเสริมการขายสินค้า OTOP ในภาคกลาง” ชี้ให้เห็นว่าการรีวิวออนไลน์และโปรโมชั่นมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อ

Smith & Rahman (2018): “E-Marketing and Tourism Decision-Making in Asia” ระบุว่า การใช้โซเชียลมีเดียและการโฆษณาออนไลน์ช่วยสร้างความไว้วางใจในสินค้าท้องถิ่น

6. ระเบียบวิธีการวิจัย (วิธีดำเนินการวิจัย ตามบทที่ 3)

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวจำนวน 15 คน ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามที่ออกแบบเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัว พฤติกรรม และปัจจัยที่มีผล การเก็บข้อมูลดำเนินการผ่านการสัมภาษณ์และตรวจสอบคุณภาพข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสังเคราะห์และอธิบายเชิงพรรณนา

6.1 แบบการวิจัย: ขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของนักท่องเที่ยวในอยุธยา ขั้นตอนเริ่มต้นจากการกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยอาศัยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และการใช้แบบสอบถามที่พัฒนาจากกรอบแนวคิดที่ชัดเจน กระบวนการเน้นการสำรวจความคิดเห็นในเชิงลึกและการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 กลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้มาเที่ยวจำนวน 20 คนที่มาเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ถูกใช้เพื่อให้มั่นใจว่ากลุ่มตัวอย่างสะท้อนความหลากหลายของผู้มาเที่ยว ทั้งในด้านเพศ อายุ สถานที่พำนัก และวัตถุประสงค์ในการเดินทาง โดยขั้นตอนการเลือกตัวอย่างมีดังนี้:

- 1) แบ่งประชากรเป้าหมายออกเป็นชั้นตามเกณฑ์ เช่น ผู้มาเที่ยวที่เป็นชาวไทย
- 2) สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมดุล
- 3) ตรวจสอบความครบถ้วนของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ข้อมูลครอบคลุมทุกมิติ

6.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ที่แบ่งออกเป็น 3 ส่วน:

- 1) ข้อมูลส่วนตัว: เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้
- 2) พฤติกรรมในการเลือกตัดสินใจซื้อ: เช่น ประเภทสินค้าที่ซื้อ ความถี่ และช่องทางการซื้อ
- 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ: เช่น ราคา คุณภาพสินค้า และความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามแบ่งกิ่งโครงสร้าง โดยอ้างอิงจากเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญในด้านการตลาดผลิตภัณฑ์และกระบวนการวิจัย

6.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลดำเนินการใน 2 รูปแบบหลัก:

- 1) การสัมภาษณ์: ใช้แบบสอบถามที่เตรียมไว้เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกจากนักท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ เช่น วัด ตลาดน้ำ และศูนย์ขายของที่ระลึก
- 2) การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล: ตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพิ่มเติมหากพบข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์หรือมีความไม่สอดคล้อง

โดยขั้นตอนดังกล่าวดำเนินการในระยะเวลา 3 เดือน โดยทีมวิจัยได้รับการอบรมเพื่อให้เข้าใจวิธีการสัมภาษณ์มีมาตรฐานเดียวกัน

6.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ถูกวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการสังเคราะห์และอธิบายเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูล
- 2) จำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ เช่น พฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีผล
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยการแสดงผลเป็นตารางและกราฟเพื่อสรุปแนวโน้ม
- 4) สังเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกที่สัมพันธ์เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์

7. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยด้านพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้มาเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคลและกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสม รวมทั้งผลการวิเคราะห์ยังนำไปสู่การนำเสนอความรู้ใหม่แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์และปรับปรุงกลยุทธ์การตลาดในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

7.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1) พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้มาเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผลจากการสังเคราะห์ โดยผู้มาเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เน้นความเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นและความคุ้มค่าเงิน โดยเฉพาะสินค้าที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของพื้นที่ เช่น อาหารพื้นเมือง ของที่ระลึก และผลิตภัณฑ์หัตถกรรม นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้า บรรยากาศของสถานที่จำหน่าย และการให้บริการของพนักงานขาย นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมีพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าตามคำแนะนำจากเพื่อนหรือคนรู้จัก รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากรีวิวออนไลน์และโซเชียลมีเดีย การจัดแสดงสินค้าในลักษณะที่ดึงดูดใจและการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมในพื้นที่จำหน่ายยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มความสนใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกซื้อสินค้า

2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ในอยุธยาแบ่งออกเป็นปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ รายได้ และประสบการณ์การเดินทาง ปัจจัยทางจิตวิทยา เช่น ทศนคติและการรับรู้คุณค่าของสินค้า และปัจจัยภายนอก เช่น การจัดโปรโมชั่น การรีวิวจากผู้ใช้ และความน่าเชื่อถือของร้านค้า การเข้าถึงข้อมูลสินค้าและบริการผ่านสื่อดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดียหรือเว็บไซต์ท่องเที่ยว ช่วยสร้างความไว้วางใจและความน่าสนใจต่อสินค้า นอกจากนี้ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจและการตั้งราคาที่เหมาะสมยังมีส่วนสำคัญในการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค

3) การนำเสนอความรู้ใหม่ต่อผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์การตลาด ซึ่งความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์การตลาดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเน้นการสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์และสื่อถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่สะท้อนถึงความเป็นอยุธยา

และการปรับกลยุทธ์การสื่อสารผ่านช่องทางดิจิทัล เช่น การใช้รีวิวออนไลน์และการเล่าเรื่องราวของสินค้าผ่านโซเชียลมีเดีย การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการขายด้วยโปรโมชั่นที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายยังช่วยสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์ควรพิจารณาความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มตลาดและสร้างความพึงพอใจสูงสุดแก่ผู้บริโภค.

7.2 สรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่

พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้มาเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผู้มาเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามักเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่น เช่น อาหารพื้นเมืองและของที่ระลึก โดยพิจารณาจากคุณภาพสินค้า ความคุ้มค่าเงิน และบรรยากาศการจำหน่าย การแนะนำจากเพื่อนหรือคำแนะนำออนไลน์เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อ การจัดแสดงสินค้าที่ดึงดูดใจและการบริการที่ดีช่วยเพิ่มความสนใจจากนักท่องเที่ยว และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล (อายุ รายได้) และปัจจัยจิตวิทยา (ทัศนคติ การรับรู้คุณค่าของสินค้า) นอกจากนี้ ปัจจัยภายนอก เช่น การจัดโปรโมชั่นและการรีวิวออนไลน์ช่วยสร้างความมั่นใจและตัดสินใจได้รวดเร็ว การตั้งราคาที่เหมาะสมและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ก็มีความสำคัญในการดึงดูดความสนใจ รวมทั้งนำเสนอความรู้ใหม่ต่อผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์การตลาด เป็นความสามารถช่วยผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์และนักการตลาดในการสร้างสินค้าที่สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่น รวมถึงการใช้กลยุทธ์การตลาดดิจิทัล เช่น การรีวิวออนไลน์ การเล่าเรื่องสินค้า และการจัดโปรโมชั่นที่ตรงกับความต้องก

8. การสรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเน้นผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่น เช่น อาหารพื้นเมืองและหัตถกรรม ซึ่งพิจารณาจากคุณภาพสินค้าและบริการที่ดี ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรวมถึงปัจจัยส่วนบุคคล ทัศนคติ และรีวิวออนไลน์ การสื่อสารทางดิจิทัลและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ช่วยเสริมสร้างความน่าสนใจในผลิตภัณฑ์ สรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1) พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้มาเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่นและวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เช่น อาหารพื้นเมือง ของที่ระลึก และหัตถกรรม โดยพิจารณาจากคุณภาพสินค้า บรรยากาศการจำหน่าย และบริการที่ดี รวมถึงการรับข้อมูลจากการแนะนำของเพื่อนหรือรีวิวออนไลน์และโซเชียลมีเดีย เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อสินค้า.

2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ รายได้ ประสบการณ์การเดินทาง และปัจจัยทางจิตวิทยา เช่น การรับรู้คุณค่าของสินค้า การรีวิวออนไลน์ และการใช้โปรโมชั่นช่วยเพิ่มความน่าสนใจและความไว้วางใจในสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ การออกแบบบรรจุภัณฑ์และการตั้งราคาที่เหมาะสมก็มีบทบาทสำคัญในการดึงดูดความสนใจ.

3) การนำเสนอความรู้ใหม่ต่อผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์การตลาด ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์สะท้อนถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์และการสื่อสารผ่านช่องทางดิจิทัล เช่น การรีวิวออนไลน์ การเล่าเรื่องสินค้า และการใช้โปรโมชันที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถเพิ่มความน่าสนใจและความพึงพอใจของผู้บริโภคในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้

9. อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำผลลัพธ์จากการวิจัยที่ได้รับมาเปรียบเทียบกับผลงานคนอื่นและเปรียบเทียบกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อแปลความหมายและทำความเข้าใจผลที่เกิดขึ้นโดยพิจารณาถึงข้อจำกัดในผลการวิจัยและเป็นหลักฐานอ้างอิงในการทำวิจัยครั้งต่อไป

9.1 เปรียบเทียบผลการวิจัยกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากผลการวิจัย การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเน้นที่เอกลักษณ์ท้องถิ่นและวัฒนธรรม เช่น อาหารพื้นเมืองและหัตถกรรม โดยพิจารณาคุณภาพและบริการ โดยเปรียบเทียบกับ ภัทรานิชฐ์ พัฒนศิริ (ปี 2562) ได้ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในพระนครศรีอยุธยา มีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในเกาะเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องของความสำคัญของเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว แต่รายละเอียดของสินค้าในงานวิจัยนี้เน้นที่ผลิตภัณฑ์มากกว่าการท่องเที่ยวโดยรวม

จากผลการวิจัย การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ในพระนครศรีอยุธยาได้รับอิทธิพลจากการรีวิวออนไลน์และโปรโมชัน โดยเปรียบเทียบ: สุริพร วิไลชัย (ปี 2562) ได้การเลือกซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวพบว่า ราคาและความน่าเชื่อถือของร้านค้าส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันในผลการวิจัยนี้ที่กล่าวถึงการใช้อินเทอร์เน็ตและโปรโมชันในการตัดสินใจซื้อ

จากผลการวิจัย การตัดสินใจซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับกรออกแบบบรรจุภัณฑ์และราคาที่เหมาะสม โดยเปรียบเทียบกับ ณัฐพล ศรีสุข (ปี 2564) เชื่อมโยงกับผลการวิจัยนี้ในการมุ่งเน้นการออกแบบบรรจุภัณฑ์และราคาที่เหมาะสมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว การใช้กลยุทธ์ทางการตลาดและโปรโมชันเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจซื้อในทั้งสองกรณี

จากผลการวิจัย การใช้โซเชียลมีเดียและโฆษณาช่วยสร้างความไว้วางใจในสินค้าท้องถิ่น โดยการเปรียบเทียบ Smith & Rahman (2018) ได้ใช้ช่องทางดิจิทัลและโซเชียลมีเดียในการสร้างความไว้วางใจในผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่กล่าวถึงการรีวิวออนไลน์และโซเชียลมีเดียในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของนักท่องเที่ยว

9.2 เปรียบเทียบผลการวิจัยกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากผลการวิจัย ผู้มาเที่ยวเลือกซื้อสินค้าที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น อาหารพื้นเมือง และหัตถกรรม ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับความต้องการในระดับต่างๆ ของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)

เป็นความต้องการทางสังคม (Social Needs) ที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมต่อกับคนท้องถิ่น และความต้องการทางสุนทรียะ (Esteem Needs) ผ่านการเลือกซื้อของที่ระลึกที่มีความพิเศษ และกรณีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เน้นวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ท้องถิ่นสามารถเชื่อมโยงกับ “ทฤษฎีของมาสโลว์” ที่กล่าวถึงความต้องการในแต่ละระดับ โดยเฉพาะความต้องการทางสังคมและความรู้สึกของการได้รับการยอมรับในสังคม

จากผลการวิจัย ผู้มาเที่ยวตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านข้อมูลที่ได้จากรีวิวออนไลน์และโซเชียลมีเดีย ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ช่วยในการตัดสินใจซื้อ โดยเปรียบเทียบ: ทฤษฎียอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance-TAM) ซึ่งทฤษฎี TAM เป็นความง่ายในการใช้เทคโนโลยีและประโยชน์ที่รับรู้มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้โซเชียลมีเดียและรีวิวออนไลน์ช่วยเพิ่มความไว้วางใจและความมั่นใจในการซื้อสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับ TAM

จากผลการวิจัย พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวมีปัจจัยหลายด้าน เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล ทัศนคติ และรีวิวออนไลน์ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ โดยเปรียบเทียบ: ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค อธิบายว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคล (เช่น อายุ รายได้) และปัจจัยภายนอก (เช่น โปรโมชั่นและรีวิว) ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ ซึ่งสามารถเห็นได้ในผลการวิจัยที่มุ่งเน้นทั้งปัจจัยภายในและภายนอก

จากผลการวิจัย การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของนักท่องเที่ยวในพระนครศรีอยุธยา มีผลมาจากการออกแบบบรรจุภัณฑ์ การตั้งราคา และการใช้โปรโมชั่นที่เหมาะสม โดยเปรียบเทียบ: ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix Theory) ซึ่งทฤษฎี 4P ของ Kotler ที่เน้นที่ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ และการส่งเสริมการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า การออกแบบบรรจุภัณฑ์และโปรโมชั่นเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์

จากผลการวิจัย การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของนักท่องเที่ยวเกิดจากขั้นตอนต่างๆ เช่น การรับรู้ปัญหา การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก และการตัดสินใจซื้อ โดยเปรียบเทียบ: ทฤษฎีการตัดสินใจของผู้บริโภค (Consumer Decision-Making Theory) ซึ่งทฤษฎีนี้ของ Dewey ได้เน้นกระบวนการตัดสินใจที่คล้ายกับผลการวิจัย และผู้มาเที่ยวพิจารณาปัจจัยหลายอย่างก่อนตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ เช่น ข้อมูลที่ได้จากรีวิวออนไลน์และการรับคำแนะนำจากเพื่อน

10. ข้อเสนอแนะ

การเสนอแนะจากผลการวิจัยนี้ ได้แก่ เจ้าของผลิตภัณฑ์ควรเน้นการพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่น พร้อมเพิ่มคุณภาพสินค้าและการบริการ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น การนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาโปรโมชั่นและกลยุทธ์การตลาดที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวสำหรับการทำวิจัยในครั้งถัดไป ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและละเอียดมากขึ้น

10.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เจ้าของผลิตภัณฑ์ควรพิจารณาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่นและวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ควรเน้นคุณภาพของสินค้าและบริการ โดยการฝึกอบรมพนักงานขายให้มีทักษะการบริการที่ดี การปรับปรุงบรรยากาศและการจัดแสดงสินค้าจะช่วยเพิ่มความน่าสนใจและการมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าให้มากขึ้น โดยการใช้ข้อมูลจากรีวิวออนไลน์และโซเชียลมีเดียจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและไว้วางใจในผลิตภัณฑ์ของตน

10.2 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงกลยุทธ์การตลาดในจังหวัดอยุธยา โดยการใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมและการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของนักท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาโปรโมชั่นและการตลาดที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การปรับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความโดดเด่นและสะท้อนความเป็นท้องถิ่น การใช้ช่องทางดิจิทัลในการโฆษณาและสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าผ่านการใช้รีวิวออนไลน์ นอกจากนี้ยังควรสร้างการรับรู้ในผลิตภัณฑ์ผ่านการเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของจังหวัด

10.3 ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

- การศึกษาผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างแบรนด์ท้องถิ่น การศึกษาผลกระทบของการใช้โซเชียลมีเดียและเว็บไซต์ท่องเที่ยวในการสร้างแบรนด์และการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ว่ามีบทบาทอย่างไรในการส่งเสริมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์
- การศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยว ศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับทัศนคติและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับคุณค่าและคุณสมบัติของสินค้าในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเฉพาะในเรื่องของความไว้วางใจและความน่าสนใจที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ
- การศึกษาพฤติกรรมในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เปรียบเทียบพฤติกรรมในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยากับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เพื่อวิเคราะห์ว่าแนวโน้มและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างไร

11. เอกสารอ้างอิง

ณัฐพล ศรีสุข. (2564). การตลาดดิจิทัลกับการกระตุ้นการตัดสินใจซื้อสินค้า OTOP ในภาคกลางของ

ประเทศไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์และการบริหารจัดการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วรณัฐ สถาพร. (2565). พฤติกรรมในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา. วารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุชาดา ณะสุนทร. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าหัตถกรรมของนักท่องเที่ยวในเชียงใหม่.

วารสารการจัดการการท่องเที่ยว. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- Kotler, P., & Keller, K. L. (2020). **Marketing Management: Consumer Behavior in Tourism.**
Journal of Marketing Research, 25(2), 15-25.: Pearson Publications.
- Smith, M. K. (2015). **Cultural Tourism: Impacts and Benefits to Local Communities.**
Tourism Review International, 18(1), 45-60. Channel View Publications.
- Chen, Y., & Rahman, S. (2018). **E-Marketing and Tourism Decision-Making in Asia.**
Asian Journal of Tourism Research, Emerald Group Publishing.
- Prahalad, C. K., & Ramaswamy, V. (2013). **The New Imperative of Customer Engagement in Tourism.** Tourism Management Perspectives. Taylor & Francis.

11. Soft Power โอกาสทางธุรกิจของผู้ประกอบการไทย

Soft Power: Business Opportunities for Thai Entrepreneurs

นฤมล ญาณสมบัติ

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

narumolY5465@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการ เรื่อง “Soft Power โอกาสทางธุรกิจของผู้ประกอบการไทย” มุ่งศึกษาแนวทางการสร้าง Soft Power สู่อโอกาสทางธุรกิจของประเทศไทย ที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมปัจจัยต่างๆ ของโลก ปัจจุบันผสมผสานกับทุนทางวัฒนธรรมของประเทศ เพื่อนำไปสู่การได้เปรียบทางการแข่งขัน สรุปได้ว่าผู้ประกอบการมีโอกาสทางธุรกิจในด้าน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะถิ่น การตลาดแบบผสมผสาน การสร้างเครือข่ายพันธมิตรในท้องถิ่น การใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับตัวในระดับโลกและท้องถิ่น การสร้างความสมดุลระหว่างมาตรฐานสากลและการปรับแต่งท้องถิ่น สร้างธุรกิจที่ยั่งยืน ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในห่วงโซ่อุปทาน ออกแบบผลิตภัณฑ์และบริการที่แก้ปัญหาสังคม การศึกษาและพัฒนาชุมชน ใช้แนวคิดพลโลกในแบรนด์และการตลาด การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระดับโลก ส่งเสริมวัฒนธรรมและมรดกท้องถิ่นผ่านสินค้าและบริการ สร้างสรรค์สื่อบันเทิง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน การใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล สร้างเรื่องเล่าและแบรนด์ระดับชาติ โดยมีการบูรณาการร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ เอกชน และภาคการศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

คำสำคัญ: ซอฟต์พาวเวอร์ โอกาสทางธุรกิจ ผู้ประกอบการ

Abstract

The academic article “Soft Power: Business Opportunities for Thai Entrepreneurs” aims to study the approach to creating Soft Power for business opportunities in Thailand. Which arises from various factors of the current world environment combined with the country’s cultural capital. To lead to a competitive advantage. In conclusion, entrepreneurs have business opportunities in the following areas: Developing products that meet local needs, Integrated marketing, Building local partner networks, Using technology to adapt globally and locally, Balancing international standards and local customization, Creating sustainable businesses, Promoting human rights in the supply chain, Designing products and services that solve social problems, Education and community development, Using the global concept in

brands and marketing, Networking, Global cooperation, Promoting local culture and heritage through products and services, Creating entertainment media, Developing creative tourism, Public-private partnerships, Using technology and digital media, Creating national stories and brands, with integration between the public, private, and educational sectors in the same direction.

Keyword: Soft Power, Business Opportunities, Entrepreneurs

1. ความนำ

ประเทศต่างๆ แข่งขันกันเพื่อสร้างและใช้อำนาจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการทูตและเศรษฐกิจ โดยใช้กลยุทธ์ “Soft Power” แทนการใช้อำนาจหรือใช้ความรุนแรง นำจุดเด่นของประเทศ เช่น วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ อาหาร กีฬา การศึกษา เข้ามาโน้มน้าวและชักจูง เพื่อเพิ่มอิทธิพลในระดับนานาชาติ สร้างภาพลักษณ์ที่เป็นบวกและน่าดึงดูดโน้มน้าวใจ เปลี่ยนความคิดประเทศอื่นตามที่ต้องการให้ยอมรับ ชื่นชอบในวิถี ประเพณีวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ประเทศที่มี Soft Power แข็งแกร่งจะดึงดูดนักท่องเที่ยว เกิดการจ้างงาน และการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น การไหลเข้าของเงินทุนและทรัพยากร มีผลต่อการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ

รัฐบาลไทย ภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี แพทองธาร ชินวัตร ได้กำหนดให้นโยบาย Soft power เป็นหนึ่งในนโยบายเรื่อง และเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2567 นายกรัฐมนตรีได้กล่าวในงานเสวนา เติลนิสต์ ทอล์ก 2024 (Dailynews Talk 2024) “Soft Power: โอกาสประเทศไทย” ส่วนหนึ่งว่าการจะยกระดับให้เป็นประเทศรายได้สูงไม่ใช่เรื่องง่าย จากปัจจัยเรื่องความสามารถในการแข่งขัน เรื่องของคุณภาพการศึกษา และความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยต้องมี การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจครั้งใหญ่ ซึ่ง 1 ในยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ “ยุทธศาสตร์ซอฟต์แวร์ เวอร์” (รัฐบาลไทย, 2567) ใช้ทุนทางวัฒนธรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยมีสำนักงานส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ หรือ THACCA (Thailand Creative Culture Agency) ขับเคลื่อนสนับสนุนนโยบาย ให้ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง และเป็นหนึ่งในผู้นำด้าน Soft Power ระดับโลก ยกย่องแรงงานไทยให้มีทักษะสูง ด้วยการพัฒนาความพร้อมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าและรายได้ โดยมุ่งสร้างงานในตลาด (Demand) ควบคู่กับเสริมทักษะผู้ประกอบการอาชีพ (Supply) (สำนักงานส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสรรค์, 2567)

จากนโยบายของรัฐบาลที่นำ Soft Power มาเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยการสร้างเสน่ห์วิถีไทยให้ครองใจคนทั้งโลก บทความนี้จะจึงมุ่งนำเสนอแนวทางการสร้าง Soft Power สู่ออกาสทางธุรกิจของประเทศไทย ที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมปัจจัยต่างๆ ของโลกปัจจุบันผสมผสานกับทุนทางวัฒนธรรมของประเทศ เพื่อนำไปสู่การได้เปรียบทางการแข่งขัน และพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการเฉพาะด้าน ให้ตรงกับความต้องการของกระแสโลก โดยพิจารณาจากแนวคิดโลกาเทศาภิวัตน์ (Glocalization) แนวคิดพลโลก กรณีสึกษาประเทศที่ประสบความสำเร็จ และการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

2. เนื้อหาสาระสำคัญ

2.1 ความเป็นมาของ Soft Power

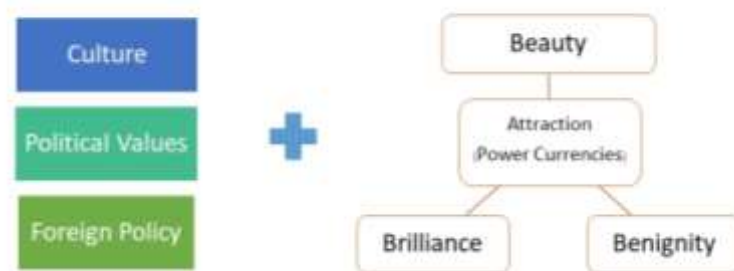
นักรัฐศาสตร์ ชาวอเมริกัน Joseph S. Nye (1990) ได้ให้นิยาม Soft Power ว่าหมายถึง “ความสามารถของประเทศในการชักชวนหรือดึงดูดผู้อื่นให้ทำตามสิ่งที่ต้องการ โดยไม่ใช้กำลังบีบบังคับ แต่ใช้ความนุ่มนวล” เพื่อเพิ่มอิทธิพลในระดับนานาชาติ สร้างภาพลักษณ์ที่เป็นบวกและน่าดึงดูดโน้มน้าวใจ เพื่อเปลี่ยนความคิดประเทศอื่นตามที่ต้องการ ซึ่งตรงข้ามกับ Hard Power ที่ใช้อำนาจในการบังคับขู่เข็ญ ซึ่ง Joseph S. Nye ได้จำแนกที่มาของ Soft Power เป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่

1) วัฒนธรรม (Culture) หากวัฒนธรรมในประเทศหนึ่งสอดคล้องกับผลประโยชน์ของอีกประเทศหนึ่ง โอกาสที่วัฒนธรรมนั้นจะกลายเป็น Soft Power ของประเทศนั้นจะมีมากขึ้น โดยเผยแพร่ศาสนา อาหาร ภาพยนตร์ กีฬา ภาษา เป็นต้น

2) ค่านิยมทางการเมือง (Political Values) หากประเทศใดมีค่านิยมทางการเมืองที่สอดคล้องกับประเทศอื่น Soft Power ของประเทศนั้นจะเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากค่านิยมดังกล่าวขัดกับค่านิยมของประเทศอื่นๆ จะส่งผลให้ Soft Power ของประเทศนั้นลดลง

3) นโยบายต่างประเทศ (Foreign Policies) ประเทศใดที่ดำเนินนโยบายหลอกลวง ก้าวร้าว ไม่คำนึงถึงทัศนคติของประเทศอื่นๆ โอกาสที่จะสร้าง Soft Power จะลดน้อยลง แต่หากประเทศดังกล่าวมีนโยบายต่างประเทศที่รักสันติและเคารพสิทธิมนุษยชน โอกาสที่จะสร้าง Soft Power ย่อมมีมากขึ้น Joseph S. Nye (2021) ได้กล่าวว่า นอกจาก วัฒนธรรม ค่านิยมทางการเมือง และนโยบายต่างประเทศแล้ว การจะทำให้เกิดพลังอำนาจ ต้องอาศัยการดึงดูด (Attraction) และการโน้มน้าวใจ (Persuasion) ที่กระทำต่อกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ สุรชาติ บำรุงสุข (2557) ที่ได้กล่าวว่า แหล่งที่มาของ Soft Power และสิ่งที่ทำให้เกิดการดึงดูดนั้น จะต้องมียอดประกอบอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) ความงาม (Beauty) คือ ลักษณะความสัมพันธ์ของผู้แสดงกับอุดมคติ ค่านิยม ความมุ่งหมาย และวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่ดีส่งผลให้เกิดแรงบันดาลใจต่อการสร้าง Soft Power 2) ความรุ่งเรือง (Brilliance) เป็นกระแสอำนาจที่มนุษย์ใช้ในการเรียนรู้จากความสำเร็จของผู้อื่น และเกิดความชื่นชมในความสำเร็จนั้น 3) ความอ่อนโยน (Benignity) เป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่กระทำต่อบุคคลอื่นเมื่อต้องการใช้พลัง Soft Power ดังแสดงในภาพที่ 1

Sources of Soft Power

แผนภาพที่ 1 แหล่งที่มาของ Soft Power (ที่มา: Joseph S. Nye, 2021 และ สุรชาติ บำรุงสุข, 2557)

2.2 ความสำคัญของ Soft Power ในโลกปัจจุบัน

ในโลกยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม อำนาจอ่อน หรือ *Soft Power* ได้กลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับประเทศต่างๆ ในการเสริมสร้างอิทธิพลและสถานะของตนในเวทีโลกอย่างยั่งยืนโดยไม่ต้องใช้กำลังทหารหรือการบีบบังคับทางการทูต ส่งผลระยะยาว ในแง่ของเศรษฐกิจ สามารถเสริมสร้างความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศได้ผ่านการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในตลาดโลก สร้างพันธมิตรทางการค้า ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ นักลงทุนรู้สึกสบายใจกับประเทศที่มีภาพลักษณ์เชิงบวกและมีสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่เปิดกว้าง และการเมืองที่มั่นคง ดึงดูดนักท่องเที่ยว กระตุ้นเศรษฐกิจช่วยเพิ่มรายได้ จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้กับประเทศ การที่ประเทศมีอิทธิพลทาง *Soft Power* ช่วยให้สินค้าหรือบริการของประเทศนั้นๆ ได้รับการยอมรับมากขึ้นในตลาดโลก ซึ่งนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว ในด้านวัฒนธรรม *Soft Power* มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการยอมรับซึ่งกันและกันในระดับนานาชาติ การเผยแพร่วัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น ดนตรี ภาพยนตร์ ศิลปะ หรือแม้แต่การศึกษา สามารถทำให้ประเทศได้รับการยอมรับในระดับสากล ทำให้สามารถสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตที่เข้มแข็งขึ้นและเพิ่มความร่วมมือในด้านอื่นๆ ด้านการเมือง *Soft Power* ช่วยให้ประเทศสามารถส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และความยุติธรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประเทศอื่นๆ โดยไม่ต้องใช้การบังคับหรือการคุกคาม โลกยุคปัจจุบันการมีภาพลักษณ์ที่ดีในด้านการเมือง สามารถสร้างพันธมิตรที่แข็งแกร่งในองค์กรระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ หรือองค์การการค้าโลก ซึ่งในที่สุดจะเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนนโยบายระหว่างประเทศในด้านต่างๆ นอกจากนี้ยังช่วยสร้างความมั่นคงให้กับประเทศที่มีขนาดเล็กสามารถใช้ *Soft Power* เป็นกลยุทธ์ในการเพิ่มอิทธิพลและสร้างพันธมิตรในเวทีโลก ท้ายที่สุดการใช้ *Soft Power* จะช่วยให้ประเทศต่างๆ สามารถเพิ่มสถานะและอิทธิพลของตนในโลกที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกันได้มากขึ้น เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความสำเร็จในระดับชาติ และนานาชาติ

2.3 การวัดผลความสำเร็จในการสร้าง Soft Power

ประเทศไทยได้คะแนนจาก Brand Finance ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดลำดับ Global Soft Power Index 2024 โดยประเทศไทยมีคะแนนอยู่ที่ 44.8 คะแนน เพิ่มขึ้น 2.4 คะแนนจากปีก่อน อยู่ในลำดับ 40 จากทั้งหมด 193 ประเทศ เป็นอันดับ 2 ของอาเซียน และอันดับ 6 ของเอเชีย สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการผลักดัน Soft Power ของไทย ซึ่งการจัดลำดับดังกล่าวได้กำหนดเกณฑ์ตัวชี้วัดในมิติต่างๆ ที่มีความหลากหลาย ส่งผลอิทธิพลต่อการประเมินความแข็งแกร่งและมูลค่าของแต่ละประเทศ ซึ่งมีแนวทางในการประเมิน ดังนี้

- 1) ความคุ้นเคย (Familiarity) หมายถึง แรนด์ของประเทศไทยที่ผู้คนรู้จักหรือคุ้นเคย
- 2) อิทธิพล (Influence) หมายถึง ความมียิทธิพลของประเทศไทยในความเห็นของผู้คน
- 3) ชื่อเสียง (Reputation) หมายถึง ชื่อเสียงด้านบวกของประเทศไทยต่อเวทีโลก และประสิทธิภาพ

จาก 8 เสาหลักของ Soft Power

4) ธุรกิจและการค้า (Business& Trade) ดูจากเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งและมั่นคง ผลิตภัณฑ์และแบรนด์ที่โลกชื่นชอบ ความง่ายในการทำธุรกิจและมีศักยภาพ มีโอกาสเติบโตในอนาคต

5) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (International relations) ความทรงอิทธิพลทางการทูต การให้ความช่วยเหลือประเทศอื่นๆ มีความสัมพันธ์อันดีกับต่างประเทศ

6) ธรรมาภิบาล (Governance) ผู้นำได้รับการยอมรับในระดับสากล การเมืองมั่นคง และมีแนวทางการปกครองที่ดี มีมาตรฐานทางจริยธรรมระดับสูงและการคอร์รัปชั่นต่ำ ปลอดภัยและมั่นคง เคารพกฎหมายและสิทธิมนุษยชน

7) วัฒนธรรมและมรดก (Culture & Heritage) มีอิทธิพลในวงการศิลปะและความบันเทิง อาหารเป็นที่ชื่นชอบ มีสถานที่น่าสนใจเข้าเยี่ยมชม เป็นผู้นำด้านกีฬา วิถีชีวิตที่น่าดึงดูด มรดกทางวัฒนธรรมอันอุดมสมบูรณ์

8) สื่อและการสื่อสาร (Media & Communication) ง่ายต่อการสื่อสาร สื่อมีอิทธิพล สื่อมีความน่าเชื่อถือ

9) การศึกษาและวิทยาศาสตร์ (Education & Science) ผู้นำด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ผู้นำด้านวิทยาศาสตร์ ระบบการศึกษาที่แข็งแกร่ง ลงทุนในการสำรวจอวกาศ

10) ผู้คนและค่านิยม (People & Values) เชื่อมโยงได้ ใจกว้าง เป็นมิตร สนุกสนาน การยอมรับความแตกต่าง

11) ความยั่งยืนในอนาคต (Business& Trade) ลงทุนในพลังงานและเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อม เมืองและการคมนาคมที่ยั่งยืน กฎหมายที่ช่วยปกป้องด้านสิ่งแวดล้อม ผลักดันนโยบายในระดับโลกที่ให้ความสำคัญเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนปี 2024 ประเทศไทยกับประเทศชั้นนำตามตัวชี้วัด

ประเทศ	อเมริกา	ญี่ปุ่น	จีน	ฝรั่งเศส	เกาหลีใต้	ไทย
ลำดับ	1	4	3	6	15	40
ความคุ้นเคยต่อประเทศนั้น	9.0	8.3	8.5	8.6	7.3	6.8
ชื่อเสียงและปัจจัยดึงดูด	7.3	7.7	6.8	7.1	6.8	6.3
อิทธิพลที่มีต่อประเทศอื่น	8.1	6.2	7.7	6.3	5.2	4.2
ธุรกิจและการค้า	8.9	8.9	8.8	8.0	7.4	4.9
ธรรมาภิบาล	6.1	6.5	4.8	5.4	4.7	2.9
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	8.7	7.0	7.1	7.4	5.3	3.4
วัฒนธรรมและมรดก	7.4	6.8	5.7	7.9	5.6	4.8
สื่อและการสื่อสาร	6.6	4.7	4.4	5.0	4.1	3.1
การศึกษาและวิทยาศาสตร์	8.4	7.9	7.6	5.0	5.6	2.7

ประเทศ	อเมริกา	ญี่ปุ่น	จีน	ฝรั่งเศส	เกาหลีใต้	ไทย
ผู้คนและค่านิยม	4.4	5.5	3.6	4.6	4.3	4.3
ความยั่งยืน	6.1	7.1	5.5	5.7	5.2	3.6

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าประเทศสหรัฐอเมริกา มีจุดแข็งคือ เศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง และมีเสถียรภาพ อิทธิพลด้านการทูต ความเป็นประชาธิปไตย ผู้นำด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านความบันเทิง วงการภาพยนตร์ ข้อด้อย คือ ด้านผู้คนและค่านิยม เช่น ความน่าเชื่อถือ และความเป็นมิตร การเคารพในสิทธิมนุษยชน ภาพลักษณ์เรื่องการเหยียดเชื้อชาติและผิวสีได้ดี **ญี่ปุ่น** จุดแข็ง คือ วัฒนธรรม ความยั่งยืน เทคโนโลยี อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รถยนต์ ภาพยนตร์ และแอนิเมชัน ข้อด้อย คือ ด้านอิทธิพล/สื่อและการสื่อสาร อิทธิพลทางการเมืองอาจยังไม่แข็งแกร่ง พัฒนาปรับปรุงทางการทูต รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศที่เคยเป็นคู่สงครามในอดีต **จีน** จุดแข็ง คือ ห่วงโซ่การผลิตสินค้าที่แข็งแกร่ง ความสะดวกและยืดหยุ่นในการทำธุรกิจ ตลาดผู้บริโภคขนาดใหญ่ ข้อด้อย คือ ด้านผู้คนและค่านิยม/สื่อและการสื่อสาร สะท้อนถึงความท้าทายในการสร้างภาพลักษณ์และค่านิยมเชิงบวกของประเทศ **ฝรั่งเศส** จุดแข็ง คือ มีความมั่นคงทางการเมืองอยู่ในระดับสูง ด้านมรดกวัฒนธรรม ศิลปะ ความบันเทิง อาหาร และการท่องเที่ยว แฟชั่น แบรนดชั้นนำ ข้อด้อย คือ ด้านผู้คนและค่านิยม ชี้ให้เห็นถึงความท้าทายในการสื่อสาร ค่านิยมและวัฒนธรรมของฝรั่งเศสให้เป็นที่รับรู้และชื่นชมในระดับสากล **เกาหลีใต้** จุดแข็ง คือ ดนตรี K-Pop ซีรีส์และภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยม บริษัทเทคโนโลยีขนาดใหญ่ เช่น Samsung หรือ LG ข้อด้อย ด้านอิทธิพลและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สะท้อนถึงความท้าทายในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งกับประเทศอื่น ๆ **ไทย** มีจุดแข็ง คือ ความโดดเด่นเรื่องอาหาร ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ อุตสาหกรรมของผู้คน และการบริการ ข้อด้อย คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สื่อและการสื่อสาร รวมไปถึงด้านการศึกษาและวิทยาศาสตร์ ดังนั้นไทยควรต้องเร่งพัฒนาการศึกษาและวิทยาศาสตร์ การทำความเข้าใจอันดับใน Global Soft Power Index ช่วยให้ประเทศต่าง ๆ รู้จุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุงของตนเอง เป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายต่างประเทศและกลยุทธ์การสร้างแบรนด์ในระดับชาติ ซึ่งจำเป็นต่อการขยายอิทธิพล สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ และเพิ่มสถานะในระดับสากล

2.4 แนวคิดโลกาเทศาภิวัตน์ (GlocaliZation)

แนวคิดโลกาเทศาภิวัตน์ เป็นการผสมผสานระหว่างความเป็นสากลหรือความเป็นโลก (Global) กับ ท้องถิ่น (Local) ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลสองทาง คือ จากโลกไปสู่ท้องถิ่นและ จากท้องถิ่นไปสู่โลก ซึ่งมี 3 ทศนะหลัก ได้แก่ 1) ทศนะเชิงบวก เชื่อว่าโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการสื่อสาร เชื่อมอารยธรรมของโลกเข้าด้วยกัน ส่งผลให้พลเมืองโลกทันสมัยและมีความเท่าเทียมกัน 2) ทศนะเชิงลบ ทำให้เกิดการครอบงำสื่อและวัฒนธรรมผ่านมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ส่งผลให้ท้องถิ่นต้องปรับตัวและต้องรักษาความเป็นท้องถิ่นไว้ ไม่ให้กระแสโลกาภิวัตน์ครอบงำ 3) ทศนะเชิงต่อรอง เป็นการผสานกันระหว่างความเป็นสากลและความเป็นท้องถิ่น เชื่อว่าวัฒนธรรมต้องมีการปรับตัวไปตามวิวัฒนาการและมีปฏิสัมพันธ์กันกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่โดยรอบ ไม่ได้มีเพียงด้านที่ครอบงำเพียงอย่างเดียว (สมสุข หินวิมาน, 2554)

Khondker (2005) กล่าวว่า กระบวนการทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดการผสมกันระหว่างโลกาภิวัตน์และท้องถิ่น ทำให้เกิดแนวคิด โลกาเทศาภิวัตน์ ซึ่งหมายถึง ความเป็นสากลเข้ามามีปฏิสัมพันธ์กับความเป็นท้องถิ่นอาจอยู่ในลักษณะของการผสมกันเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ หรือในลักษณะปะทะต่อต้าน นอกจากนี้ Racoma (2019) ได้ให้มุมมองว่า เป็นการปรับตัวของสินค้าและบริการ ให้ตอบรับกับความต้องการของท้องถิ่น เช่น การปรับรสชาติอาหาร เช่น เคเอฟซี หรือ แมคโดนัลด์ ที่มีการปรับรสชาติให้เข้ากับคนไทย เพื่อตอบโจทย์คนในท้องถิ่น ดังอธิบายได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบแนวคิดโลกาภิวัตน์ ความเป็นท้องถิ่น โลกาเทศาภิวัตน์

โลกาภิวัตน์	ความเป็นท้องถิ่น	โลกาเทศาภิวัตน์
นิยาม: การเดินทางแนวโน้มโลก นิยมทั้งในเชิงเทคโนโลยี/บริการ ข้อมูล ข่าวสาร แรงงาน ทุน และแนวคิด	นิยาม: กระบวนการพัฒนาสินค้า/บริการให้เป็นไปตามความเชื่อ แบบแผน วัฒนธรรม ภาษา และเสน่ห์ของท้องถิ่น เพื่อให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นเอง	นิยาม: การนำเสนอสิ่งต่าง ๆ สำหรับตลาดโลก ไม่ว่าจะเป็นแบรนด์ ความคิด สินค้า บริการ ฯลฯ โดยผสมผสานลักษณะของท้องถิ่น เพื่อสร้างจุดเด่น
- มองความต้องการผู้บริโภคและรายได้เป็นองค์รวมมากกว่าจะแยกเป็นรายประเทศ และมองว่าแต่ละประเทศอยู่ภายใต้แบบแผนการค้าเดียวกัน - มองที่ความต้องการระดับมวลชน - ยึดมั่นในแนวโลกนิยม - ใส่ใจความเป็นแบรนด์สากล - สนใจความสำเร็จเชิงปริมาณ - ลงทุนในการสร้างมาตรฐานสากล - ใช้จ่ายต่ำกว่าการผลิตเพื่อตอบโจทย์เฉพาะถิ่น เพราะสร้างสินค้า/บริการมาตรฐานเดียวสำหรับทุกตลาด	- มองความต้องการผู้บริโภคและรายได้เป็นรายประเทศและมองว่าทุกประเทศอยู่ภายใต้แบบแผนการพัฒนาทางการค้าแตกต่างกัน - (ในแง่ผู้ผลิต) เจาะจงไปที่ความต้องการเฉพาะถิ่น - ใส่ใจคุณภาพและคุณค่าตามแบบฉบับท้องถิ่น - เน้นความเป็นแบรนด์สำหรับท้องถิ่น - ใช้จ่ายสูงขึ้นในการผลิตสินค้า/บริการ เพื่อให้เกิดความหลากหลายมากพอจะตอบโจทย์ความต้องการที่แตกต่างกัน	- ผสานความรู้ทางด้านโลกนิยมเข้ากับแบรนด์ท้องถิ่น และนำเสนอสู่ตลาดต่างๆ ทั่วโลก - ขายสินค้า/บริการตามแนวทางสากลและท้องถิ่นนิยมควบคู่กันไป - เพิ่มคุณภาพและคุณค่าอันมีความจำเพาะลงในสินค้า/บริการ - ทุนสำหรับการผลิตลดต่ำลงเมื่อเทียบกับการขายที่กว้างกว่าตลาดเฉพาะถิ่น

ที่มา: Dumitrescu, L., & Vinerean S, 2010)

ดังนั้น ในมุมมองของโลกาเทศภาวิวัฒน์ จึงมองได้สองมุม คือ ใช้ความเป็นท้องถิ่นเพื่อสร้างจุดขายในระดับสากล และปรับแต่งสินค้า/บริการสากลให้ตรงกับความต้องการของคนในท้องถิ่น

2.5 แนวคิดพลโลก

ความเป็พลเมืองโลก คือ แนวคิดเชื่อว่าปัจเจกบุคคล ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนในโลกภายใต้สภาพแวดล้อมต่างกันอย่างใด ต่างก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนโลก โดยที่บุคคลนั้นก็รู้สึกถึงความมีส่วนร่วมดังกล่าว จนนำมาซึ่งความนึกคิดรับผิดชอบต่อการกระทำของตัวเอง ที่จะส่งผลต่อการดำเนินไปของโลก พลโลก (Global Citizenship) หมายถึง ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่กว้างขวางขึ้นและ การเป็นมนุษยชาติร่วมกัน ที่เน้นการพึ่งพาอาศัยกันทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ระหว่าง ระดับท้องถิ่น ประเทศ และประชาคมโลก (UNESO, 2014)

การเป็นพลเมืองโลก มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับการเป็นพลเมืองดีของประเทศ คือการเป็นพลเมืองที่มีความรู้ มีทักษะความสามารถ มีเจตคติ ค่านิยม จริยธรรม และมีส่วนร่วมต่อสังคม (Knip, 1986) ได้เสนอว่า พลเมืองโลกควรมีลักษณะ ดังนี้

1) ด้านความรู้ การพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกควรมีความรู้ในทฤษฎีประวัติศาสตร์ ควรมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจวิวัฒนาการทางค่านิยม จริยธรรมมนุษย์ในเชิงสากล และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในโลก พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของระบบโลกน สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นและสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในโลกปัจจุบัน มีความคิดเชิงระบบรู้จักตัวเอง ชุมชน ท้องถิ่นของตน มีส่วนร่วมต่อสังคม เข้าใจสาเหตุปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัย สันติภาพ การพัฒนาชาติและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สิ่งแวดล้อมในประเทศและในโลก รวมทั้งปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน

2) ด้านทักษะความสามารถ สามารถเชื่อมโยงเหตุและผลในปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและเป็นสากล ความสามารถในการแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ คิดอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเรื่องต่าง ๆ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถคาดการณ์ล่วงหน้า การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ความสามารถในการศึกษาค้นคว้า เชิงวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการสื่อสารด้วยวิธีการต่าง ๆ

3) ด้านค่านิยมจริยธรรม การตื่นตัวในการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในค่านิยม จริยธรรม คุณลักษณะของพลโลก จึงให้ความสำคัญต่อการสร้างคุณลักษณะการติดต่อพึ่งพาอาศัยกัน ความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม สิทธิมนุษยชน และความสมดุลในเชิงระบบนิเวศ โดยเน้น การมีส่วนร่วม ยอมรับในความแตกต่างและความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม การแก้ปัญหาด้วยวิธีสันติ การสร้างมาตรฐานความเป็นพลเมืองโลกที่เป็นผู้มีความยุติธรรมให้ความเสมอภาค

4) การมีส่วนร่วมต่อสังคม ตระหนักในสิทธิความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะบทบาทในการช่วยให้โลกปลอดภัย พลเมืองโลกมิใช่มีเพียงความรู้และตระหนักในสาเหตุ แต่พลเมืองโลก ต้องเป็นผู้ที่ลงมือกระทำการเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยมีค่านิยมและจริยธรรมกำกับอยู่ในการกระทำ

ภาครัฐและเอกชนที่มีมุมมองด้านพลเมืองโลกสามารถมองเห็นโอกาสที่มีความหลากหลายในการสร้างมูลค่า ไม่เพียงแต่สำหรับธุรกิจของตนเอง แต่ยังสำหรับสังคมและโลกโดยรวม การพัฒนาความรู้ ทักษะ และค่านิยมจริยธรรมที่เหมาะสมสามารถนำไปสู่การเติบโตที่ยั่งยืนและสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 การส่งเสริม Soft Power ของประเทศไทย

จากคำแถลงหลักการและเหตุผลแห่งพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีการบรรจุงบประมาณส่งเสริม Soft Power ปี 2567-2568 รวม 60 โครงการ งบประมาณรวม 8,727.7 ล้านบาท เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2567 ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี แต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ Soft Power แห่งชาติ เพื่อผลักดันซอฟต์แวร์ไทยให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ผ่าน 11 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ 1) การจัดงานเทศกาล 2) การท่องเที่ยว 3) กีฬา และการแข่งขัน 4) เกม อิเล็กทรอนิกส์ และอีสปอร์ต 5) งานแฟชั่น งานอัญมณี งานประดิษฐ์ งานฝีมือ และเครื่องสำอาง 6) งานออกแบบสถาปัตยกรรม ผลิตภัณฑ์ กราฟิก และงานออกแบบอื่น 7) ดนตรี 8) ภาพยนตร์แอนิเมชัน ละคร การแสดง และรายการโทรทัศน์ 9) ศิลปะ และศิลปะการแสดง 10) หนังสือ วรรณกรรม การ์ตูน และสื่อสิ่งพิมพ์ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด 11) อาหารและเครื่องดื่ม

ภาพที่ 2 แสดง 5 อันดับอุตสาหกรรมที่มีการใช้งบประมาณสูงสุดประจำปีงบประมาณ 2567
ที่มา: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2567

	โครงการ	สัดส่วนงบประมาณ (%)
พัฒนาความรู้และทักษะกำลังคน	12	23.1
จัดประชุมหรือสร้างเครือข่าย	10	18.1
พัฒนาสินค้า คอนเทนต์ หรือมาตรฐาน	8	16.7
ประชาสัมพันธ์	7	15.7
จัดการแข่งขัน หรืองานมอบรางวัล	4	9.2
จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะ หรือสิ่งปลูกสร้าง	4	7.7
วิเคราะห์ข้อมูล พัฒนาฐานข้อมูลหรือแพลตฟอร์ม	9	5.5
จัดทำแผนงาน มาตรการ แก้อักเสบ หรือตั้งกองทุน	6	4.0

ภาพที่ 3 แสดงสาระสำคัญของงบประมาณโครงการ แยกตามหมวดหมู่
ที่มา: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2567

ประเทศไทยมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและมีทรัพยากรบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทุนสำคัญที่สามารถใช้ในการสร้างมูลค่าให้แก่อุตสาหกรรม และขยายฐานเศรษฐกิจและฐานรายได้ใหม่ ๆ ให้แก่ประเทศ แต่ปัจจุบันยังขาดการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ รัฐบาลจึงตั้งองค์กรที่มีหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมด้าน Soft Power ชื่อว่า Thailand Creative Content Agency หรือชื่อย่อ THACCA เพื่อเป็นกลไกและส่งเสริมอุตสาหกรรม ผู้ประกอบกิจการ และผู้ประกอบการอาชีพในอุตสาหกรรมดังกล่าว เพื่อให้สามารถพัฒนาและต่อยอดสินค้าวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ของคนไทยอย่างมีประสิทธิภาพ ยกระดับอุตสาหกรรม และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ อันเป็นการส่งเสริมบทบาทความเป็นผู้นำของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ และอยู่ระหว่างตราพระราชบัญญัตินี้

2.7 กรณีศึกษาประเทศที่ประสบความสำเร็จ

สหรัฐอเมริกา ได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในลำดับ 1 มีการส่งออกวัฒนธรรมไปทั่วโลกผ่านภาพยนตร์ ฮอลลีวูด ดนตรี และกีฬา เช่น NBA ซึ่งมีผู้ชมทั่วโลกจำนวนมาก เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังจะเห็นได้จากบริษัทชั้นนำ เช่น Microsoft, Google และ Apple เป็นที่รู้จักทั่วโลกช่วยเสริมสร้างอำนาจให้กับประเทศ ในด้านการศึกษาสหรัฐอเมริกาเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกดึงดูดนักศึกษาจากทุกภูมิภาคของโลก ซึ่งช่วยเผยแพร่ค่านิยมและวัฒนธรรมอเมริกัน นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลในการเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาและการกำหนดกติกา บทบาทในการให้ความช่วยเหลือประเทศต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้อิทธิพลของสหรัฐอเมริกาซึมซับและเกิดความคุ้นชินกับคนทั่วโลก

ในปี คศ. 1990-2000 ประเทศอังกฤษ ได้นำแนวคิด Creative Industry หรืออุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เข้ามาใช้โดยมีเป้าหมายเพื่อเกิดการจ้างงาน เพิ่มมูลค่าแบรนด์ของสินค้าและบริการ ทำให้คนนิยมชมชอบคนอังกฤษ จะเห็นได้จากในพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกซึ่งประเทศอังกฤษเป็นเจ้าภาพ มีการนำเสนอภาพตั้งแต่การปฏิวัติอุตสาหกรรม สู่อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ชิตคอมเรื่องมิสเตอร์ บีน วงดนตรี สไปรท์ เกิร์ล นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอชื่อหรือแบรนด์ต่างๆ ที่เป็นที่รู้จักทั่วโลก เพื่อสื่อสารกับคนทั่วโลกถึงวัฒนธรรมความเป็นมาของประเทศอังกฤษ

การเกิดขึ้นของวัฒนธรรม Japan Cool หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นแพ้สงคราม มีภาพลักษณ์ที่ไม่ดี สินค้าและบริการถูกต่อต้าน ญี่ปุ่นต้องการที่จะพลิกฟื้นประเทศ จึงมีแนวคิดที่จะส่งออก Soft power เพื่อเปลี่ยนทัศนคติให้คนชื่นชอบและยอมรับ มุ่งส่งเสริมวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ และความคิดสร้างสรรค์ของญี่ปุ่นให้เป็นที่รู้จักทั่วโลก จากแนวคิดดังกล่าวถือว่าเป็นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยภาครัฐ และภาคเอกชน ได้มีการขับเคลื่อนนโยบายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การ์ตูนอะนิเมะ ดนตรี วิดีโอเกมถ่ายทอดวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ การท่องเที่ยวเน้นเทศกาลและการแสดงออกทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ความงามของธรรมชาติ และเมืองที่ทันสมัย เพื่อแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ของญี่ปุ่น ซึมซับจนเกิดความคุ้นชิน

Korean Wave (Hallyu) หมายถึง ความนิยมระดับโลกของวัฒนธรรมเกาหลี ในปี 1994 รัฐบาลของประธานาธิบดี คิม ยองซัม กำหนดให้อุตสาหกรรมการผลิตสื่อและความบันเทิงเป็นอุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์ระดับชาติ (อดุลย์ โชตินิสากรณ์, 2567) โดยประเทศเกาหลีใต้ ประสบความสำเร็จอย่างมาก ศิลปินวง BTS เข้าร่วมการประชุมใหญ่ของสหประชาชาติ ที่นิวยอร์ก ได้พบบรรดาผู้นำทั่วโลก ศิลปินวง BLACKPINK ได้รับเครื่องราชจากกษัตริย์อังกฤษ ศิลปินทั้ง 2 วงของเกาหลีมีแฟนคลับทั่วโลกอยู่จำนวนมาก ทำให้เกิดการอยากเรียนภาษาเกาหลี อยากตามาดูคอนเสิร์ตที่ประเทศเกาหลี ผลสำเร็จของภาพยนตร์ Parasite ได้รับรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยมออสการ์ 2020 ภาพยนตร์เรื่องนี้มีความน่าสนใจคือ ไม่ได้นำเสนอในแง่บวกเท่านั้น แต่ยังกล่าวถึงปัญหา เช่น ความเหลื่อมล้ำ นำเสนอผ่านบทประพันธ์ นักแสดง และทีมสร้างที่ใช้งบประมาณสูง คนให้ความสนใจและสุดท้ายกลายเป็นกระแส แนวคิดการส่งออกอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของเกาหลีใต้ มีการวางยุทธศาสตร์ 1.0 2.0 3.0 4.0 กำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน มีหน่วยงาน KOCCA (Korea Creative Content Agency) ขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม

จากกรณีศึกษาข้างต้น จะพบว่าแต่ละประเทศสามารถส่งเสริม Soft Power ได้หลากหลายรูปแบบ ผ่านคุณค่า ค่านิยม โดยความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนผลักดันไปในทิศทางเดียวกัน

3. ทักษะของผู้เขียนบทความวิชาการ

บทบาทและความสำคัญของ **Soft Power** ในโลกยุคปัจจุบัน เน้นการส่งเสริมอิทธิพลอย่างยั่งยืนผ่านวัฒนธรรม การศึกษา การเมือง และเศรษฐกิจ โดยไม่ต้องใช้กำลังบังคับ สร้างผลกระทบระยะยาว เช่น การดึงดูดการลงทุน การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการเผยแพร่วัฒนธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างประเทศ สะท้อนให้เห็นถึงความยืดหยุ่นและความสำคัญของ Soft Power ในการสร้างอิทธิพลและความร่วมมือในระดับนานาชาติในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างดี

แนวคิด Glocalization เป็นกลยุทธ์ที่มีศักยภาพสูงสำหรับการดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบัน เนื่องจากสามารถช่วยให้ธุรกิจเชื่อมโยงกับผู้บริโภคในระดับโลก ในขณะเดียวกันก็ปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทและวัฒนธรรมในท้องถิ่น แนวทางการนำแนวคิดนี้ไปต่อยอดในธุรกิจสามารถพิจารณาได้ดังนี้

1) **การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะถิ่น** ธุรกิจสามารถปรับผลิตภัณฑ์และบริการให้เหมาะสมกับรสนิยมและความต้องการของลูกค้าในพื้นที่นั้น ๆ เช่น การปรับสูตรอาหารหรือวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม เช่น การพัฒนาเมนูพิเศษที่เข้ากับรสนิยมในท้องถิ่น การออกแบบสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ที่สะท้อนวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น เช่น การใช้ลวดลายหรือสีที่มีความหมายเฉพาะในแต่ละภูมิภาค

2) **การตลาดแบบผสมผสานการตลาดที่ใช้แนวทาง Glocalization** จะช่วยให้แบรนด์สื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น การใช้ภาษาและสำเนียงในโฆษณาที่เข้ากับท้องถิ่น การจัดกิจกรรมหรือแคมเปญที่ตอบสนองต่อประเพณีหรือเทศกาลเฉพาะถิ่น เช่น การโปรโมตในช่วงสงกรานต์ของไทย

3) **การสร้างเครือข่ายพันธมิตรในท้องถิ่น** การร่วมมือกับพันธมิตรในท้องถิ่น เช่น ซัพพลายเออร์ ผู้จัดจำหน่าย หรือผู้ประกอบการขนาดย่อม จะช่วยให้ธุรกิจมีความเข้าใจในตลาดและสามารถปรับกลยุทธ์ได้

อย่างเหมาะสม เช่น การใช้วัตถุดิบที่ผลิตในพื้นที่ เพื่อสร้างความยั่งยืนและลดต้นทุนการขนส่ง การร่วมมือกับผู้ประกอบการชุมชนเพื่อสร้างสินค้าและบริการที่มีความเป็นเอกลักษณ์

4) การใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับตัวในระดับโลกและท้องถิ่น เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้ธุรกิจสามารถเข้าถึงข้อมูลและพฤติกรรมของลูกค้าในท้องถิ่น และปรับกลยุทธ์ได้อย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น การใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภค การพัฒนาแอปพลิเคชันที่มีฟีเจอร์เฉพาะสำหรับแต่ละตลาด เช่น เมนูหลายภาษา หรือบริการชำระเงินที่รองรับรูปแบบท้องถิ่น

5) การสร้างความสมดุลระหว่างมาตรฐานสากลและการปรับแต่งท้องถิ่น ธุรกิจสามารถใช้มาตรฐานระดับสากลในกระบวนการผลิตหรือการให้บริการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพ แต่ในขณะเดียวกันก็ใส่ใจความต้องการในท้องถิ่นเพื่อสร้างความใกล้ชิดกับลูกค้า

การนำแนวคิด พลโลก (Global Citizenship) ไปต่อยอดกับธุรกิจ สามารถทำได้ในหลายมิติ แนวทางการต่อยอดแนวคิดพลโลกกับธุรกิจ

1) สร้างธุรกิจที่ยั่งยืน ธุรกิจควรมุ่งเน้นการดำเนินงานที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน เช่น การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกระบวนการผลิต การใช้พลังงานสะอาดหรือวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การลงทุนในนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาโลก เช่น พลังงานทดแทนหรือการจัดการขยะ

2) ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ รักษามาตรฐานแรงงานที่เป็นธรรม ส่งเสริมการทำงานที่ปลอดภัยและสุขภาพที่ดีของพนักงาน สนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วยการจัดซื้อสินค้าหรือวัตถุดิบจากชุมชน

3) ออกแบบผลิตภัณฑ์และบริการที่แก้ปัญหาสังคม พัฒนาสินค้าและบริการที่ช่วยแก้ปัญหาสังคมหรือสิ่งแวดล้อม เช่น อุปกรณ์ประหยัดพลังงานหรือเทคโนโลยีการเกษตร ปรับสินค้าให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นโดยไม่ละทิ้งความรับผิดชอบต่อสังคม

4) การศึกษาและพัฒนาชุมชน สนับสนุนการศึกษาในระดับท้องถิ่นและโลก เช่น การจัดอบรมพัฒนาทักษะให้ชุมชน สนับสนุนทุนการศึกษาในสายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

5) ใช้แนวคิดพลโลกในแบรนด์และการตลาด สื่อสารเรื่องราวของแบรนด์ในฐานะ "พลเมืองโลก" ที่ใส่ใจทั้งท้องถิ่นและโลก เช่น การเป็นธุรกิจคาร์บอนเป็นกลาง (Carbon Neutral) หรือธุรกิจที่ปลอดการทดสอบกับสัตว์ สร้างแคมเปญการตลาดที่เชื่อมโยงกับประเด็นสังคม เช่น การสนับสนุนความหลากหลาย (Diversity) หรือการลดความเหลื่อมล้ำ การออกกฎหมายสมรสเท่าเทียม ดินแดนสำหรับเพศทางเลือก

6) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระดับโลก ธุรกิจสามารถร่วมมือกับองค์กรนานาชาติ เช่น UN หรือ NGOs ในการดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม การสร้างพันธมิตรข้ามชาติที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาโลก เช่น การพัฒนาพลังงานหมุนเวียน ตัวอย่างธุรกิจที่นำแนวคิดพลโลกไปใช้ **Unilever:** มีเป้าหมายด้านความยั่งยืนที่ชัดเจน เช่น การลดขยะพลาสติกและส่งเสริมสุขอนามัยในประเทศกำลังพัฒนา **Tesla:** นำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ช่วยลดการพึ่งพาพลังงานฟอสซิล และสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อมในระดับโลก

จากกรณีศึกษาของประเทศที่ประสบความสำเร็จ มาประยุกต์ใช้กับผู้ประกอบการในประเทศไทย สามารถทำได้หลายวิธี โดยใช้จุดแข็งของวัฒนธรรมไทยและทรัพยากรในประเทศ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและส่งเสริมความนิยมในระดับสากล ดังนี้

1) **ส่งเสริมวัฒนธรรมและมรดกท้องถิ่นผ่านสินค้าและบริการ** เช่น **อาหารไทย**: พัฒนาแบรนด์อาหารไทยให้เป็นที่รู้จักในระดับโลก เช่น การปรับรสชาติอาหารให้เหมาะสมกับผู้บริโภคในต่างประเทศ คล้ายกับแนวคิดของญี่ปุ่นและเกาหลีที่ใช้วัฒนธรรมอาหารเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับวัฒนธรรม **งานหัตถกรรมและผ้าไทย**: ส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมและผ้าไทย เช่น ผ้าไหม ให้ทันสมัยและดึงดูดผู้บริโภคสากล โดยอาจร่วมมือกับดีไซน์เนอร์ชั้นนำเพื่อเพิ่มมูลค่า **เทศกาลและประเพณี**: เช่น เทศกาลสงกรานต์ หรือลอยกระทง สามารถโปรโมตให้เป็นอีเวนต์ระดับนานาชาติ ผ่านการตลาดดิจิทัลและการจัดงานที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าร่วม

2) **สร้างสรรค์สื่อบันเทิงเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทย** เช่น **อุตสาหกรรมภาพยนตร์**: ผลิตภาพยนตร์ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ผสมผสานความเป็นสากล เช่นเดียวกับภาพยนตร์ของเกาหลีใต้ที่ดึงดูดผู้ชมทั่วโลกด้วยคุณภาพการผลิตและเนื้อหาที่มีเอกลักษณ์ **ดนตรีและการแสดง**: ส่งเสริมวงดนตรีหรือศิลปินไทยให้เข้าถึงผู้ชมต่างชาติ โดยใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น YouTube และ Spotify ในการเผยแพร่ผลงาน คล้ายกับแนวคิด K-pop ที่เน้นการสร้างแฟนคลับระดับโลก **เกมและแอนิเมชัน**: สร้างเนื้อหาที่มีองค์ประกอบของวัฒนธรรมไทย เช่น ตำนานพื้นบ้านหรือศิลปะไทยในเกมหรือแอนิเมชัน เพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย

3) **การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์** เช่น **เส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรม**: ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตท้องถิ่น เช่น การเยี่ยมชมหมู่บ้านหัตถกรรมหรือการเรียนรู้การทำอาหารไทย **สถานที่ท่องเที่ยวระดับโลก**: ใช้ความงดงามของธรรมชาติและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น วัด พระราชวัง และชายหาด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว พร้อมกับสร้างกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่มีเอกลักษณ์

4) **การร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน** เช่น **การสนับสนุนของรัฐ**: สร้างหน่วยงานเฉพาะเพื่อขับเคลื่อน Soft Power เช่นเดียวกับ KOCCA ของเกาหลีใต้ เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ **ความร่วมมือระหว่างแบรนด์ท้องถิ่นและนานาชาติ**: ร่วมมือกับบริษัทต่างชาติในการพัฒนาสินค้าและบริการที่สะท้อนวัฒนธรรมไทย เช่น การเปิดตัวคอลเลกชันสินค้าร่วมกัน

5) **การใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล** เช่น **แพลตฟอร์มออนไลน์** ใช้โซเชียลมีเดียและแพลตฟอร์มวิดีโอในการโปรโมตวัฒนธรรมและสินค้า เช่น การสร้างคอนเทนต์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร การแต่งกาย หรือการท่องเที่ยว **E-commerce**: ส่งเสริมการขายสินค้าไทยผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ในตลาดต่างประเทศ เช่น Alibaba หรือ Amazon

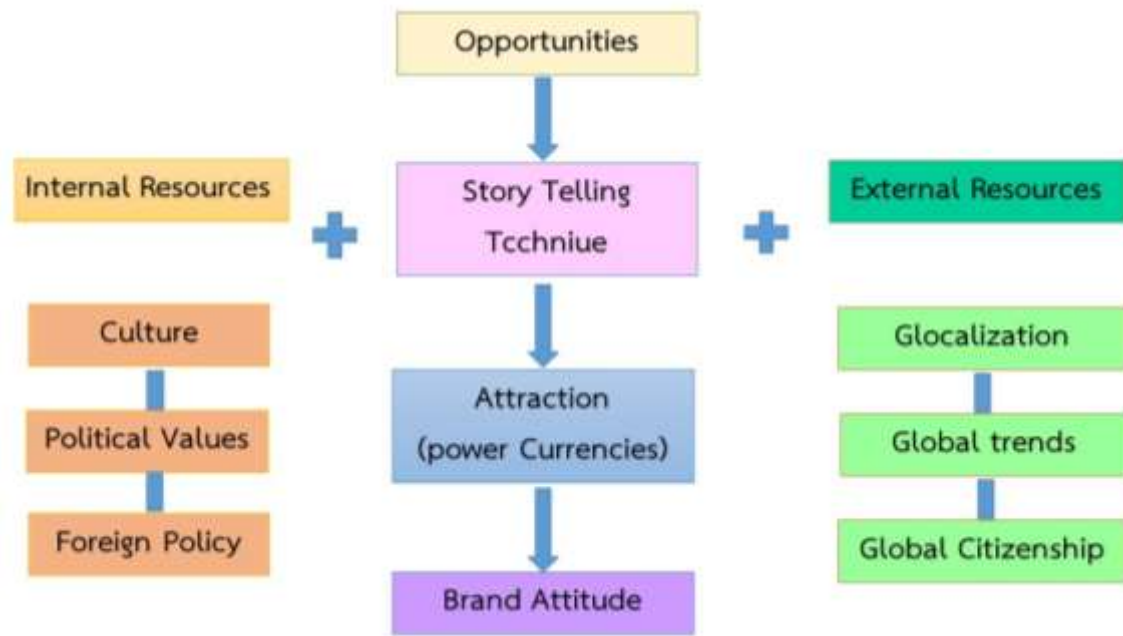
6) **สร้างเรื่องเล่าและแบรนด์ระดับชาติ** ใช้การเล่าเรื่อง (Storytelling) ที่เน้นเอกลักษณ์และคุณค่าของวัฒนธรรมไทย เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับมวยไทย ความเป็นอยู่แบบไทย หรือแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่น่าจดจำในระดับโลก

4. การสรุป

ประเทศไทยมีความโดดเด่นในศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ และผู้คนมีอัธยาศัยดีซึ่งถือเป็นทรัพยากรภายใน ผู้ประกอบการต้องนำเสนอวัฒนธรรม สร้างมูลค่าเพิ่มโดยนำเสนอผ่านเรื่องเล่า ผลงานข้อดีของความเป็นสากลและความเป็นท้องถิ่นให้เกิดความสำเร็จทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการสร้างความยั่งยืนในระยะยาว อย่างไรก็ตาม การประยุกต์ใช้ต้องคำนึงถึงความสมดุล ไม่ปล่อยให้วัฒนธรรมท้องถิ่นถูกรบงการหรือกลายเป็นเพียงเครื่องมือเชิงพาณิชย์เท่านั้น แนวคิด Glocalization ช่วยให้ธุรกิจมีความยืดหยุ่นและสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับชุมชนในท้องถิ่น นำไปสู่ความยั่งยืนในระยะยาว การนำแนวคิดพลโลกมาต่อยอดในธุรกิจเป็นการสร้างสมดุลระหว่างผลกำไรและการรับผิดชอบต่อสังคม การแสดงให้เห็นถึงความใส่ใจในปัญหาระดับโลกจะไม่เพียงแต่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับธุรกิจ แต่ยังเป็นการเปิดโอกาสสู่ตลาดใหม่ และสร้างความยั่งยืนในระยะยาวทั้งต่อธุรกิจและโลกใบนี้ อย่างไรก็ตามการพัฒนา Soft Power ให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน คือ ภาครัฐ ต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ผลักดันอุตสาหกรรม โดยศึกษาถึงโอกาส ตลาด คู่แข่ง พฤติกรรมของผู้บริโภคเป้าหมาย สร้างความสัมพันธ์ที่ดีทางการทูต และสื่อสารแบรนด์ไทยในระดับนานาชาติ ภาคเอกชน ต้องกำหนดเป้าหมายและศึกษาตลาดที่สนใจให้ชัดเจน พัฒนาสินค้า และบริการ คอนเทนต์ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มช่องทางการค้าการเข้าถึงที่หลากหลาย เปลี่ยนผู้บริโภคให้กลายเป็นลูกค้าที่จงรักภักดีต่อแบรนด์ นำไปสู่การบริโภคซ้ำและบอกต่อ ภาคการศึกษา วิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมและกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก พัฒนาทักษะความรู้ให้ผู้ประกอบการให้ทันต่อแนวโน้มในอนาคต

5. องค์ความรู้ใหม่

ธุรกิจสามารถสร้างและใช้ประโยชน์ จาก Soft Power โดยผลงานทรัพยากรภายใน และทรัพยากรภายนอก เพื่อสร้างแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ให้เกิดความแตกต่าง และใช้เทคนิคการเล่าเรื่องเพื่อสร้างความน่าสนใจ เชื่อมโยงอารมณ์กับผู้บริโภค สร้างความไว้วางใจและน่าเชื่อถือ สร้างประสบการณ์และเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางบวกกับแบรนด์

แผนภาพที่ 4 แสดงปัจจัยในการสร้างโอกาสทางธุรกิจ

6. เอกสารอ้างอิง

รัฐบาลไทย. (21 ตุลาคม 2567). **ข่าวนายกรัฐมนตรี**. สืบค้น 12 พฤศจิกายน 2567 จาก

<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/89351>

สมสุข หินวิมาน. (2554). **ทฤษฎีการสื่อสารกับโลกาภิวัตน์**. ในประมวลสาระชุดวิชาปรัชญานิตศาศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุรชาติ บำรุงสุข. (2557). **Soft Power**. สแควร์ ปริ้นซ์ 93 จำกัด.

สำนักงานส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสรรค์. (2567). **นโยบายสนับสนุนการสร้างพลังสร้างสรรค์ หรือ**

ซอฟต์แวร์พาเวอร์ประเทศ. สืบค้น 12 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://thacca.go.th/about/>

อดุลย์ โชตินิสากรณ์. (2567). **ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตเนรมิต Soft Power ผ่านผลิตภัณฑ์, โครงการบ่มเพาะศักยภาพและยกระดับผู้ประกอบการ SMEs สู่อุตสาหกรรม Thai Soft Power: เสริมพลังธุรกิจไทยไปสู่สากล**. สถาบันพัฒนาผู้ประกอบการค้ายุคใหม่.

Joseph S. Nye, J. (2004). **SOFT POWER: THE MEANS TO SUCCESS IN WORLD POLITICS**. PublicAffairsTM. 297.

Joseph S. Nye, J. (2021). **Soft Power: the evolution of a concept**. Journal of Political Power. <https://doi.org/10.1080/2158379X.2021.1879572>

UNESO (2014). **Global citizenship education**. Preparing learning for the citizenship for the challenge of the 21st century.

- Kniep, W. (1986). **Global citizenship education: A framework for analysis**. In D. J. Flinders & S. J. Thornton (Eds.), *Curriculum studies in the United States: Present and future* (pp. 516-517). New York: Teachers College Press.
- Blomgren, L. B. & O’Leary, R., (2008). **Big Ideas in Collaborative Public Management**. New York: Routledge.
- Dumitrescu, L., & Vinerean S, R., (2008). **Big Ideas in Collaborative Public Management**. New York: Routledge.
- Dumitrescu, L., & Vinerean S., (2010) **The Glocal Strategy of Global Brands**. *Studies in Business and Economics*, 5(3), 147-155.

12. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในองค์กรทางการศึกษา ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ Participatory Management in Educational Organizations of District Learning Encouragement Center.

พิชญา อัคราศัย

ครู สกร. ระดับอำเภอโป่งน้ำร้อน สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี.

อิสริย์ วงษ์คำจันทร์

ครู สกร. ระดับอำเภอชัยบาดาล สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดลพบุรี.

อาคม จันทะนี

รองผู้อำนวยการสำนักบริการวิชาการ มูลนิธิแสงสว่างวิชาการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้กล่าวถึงการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในองค์กรทางการศึกษาของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ โดยเน้นการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดในกระบวนการ ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน จนถึงการดำเนินงานจริง การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้ศูนย์การเรียนรู้สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากทุกฝ่ายมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในกระบวนการทำงาน การเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความมุ่งมั่นในการทำงาน นอกจากนี้ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและการวางแผนอย่างเป็นระบบช่วยให้ศูนย์สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และเพิ่มขีดความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และการสนับสนุนระหว่างศูนย์การเรียนรู้และชุมชน ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนและการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่ บทความนี้ยังเน้นถึงความสำคัญของการประเมินผลและการพัฒนาที่ต่อเนื่องผ่านการรับฟังข้อเสนอแนะ ซึ่งช่วยให้สามารถปรับปรุงการทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบริหารและการพัฒนาบุคลากรผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้ ยังเป็นแนวทางที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งส่งเสริมให้ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอสามารถบรรลุเป้าหมายและพัฒนาไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืนได้ในระยะยาว

คำสำคัญ: บริหารงานแบบมีส่วนร่วม, ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ, การพัฒนาองค์ความรู้

Abstract

This article explores participatory management within the District Learning Encouragement Center, focusing on fostering collaboration and active involvement from all stakeholders throughout the process—from goal-setting and planning to practical implementation. Participatory management enables sustainable development within the center, as it instills a sense of ownership among all parties involved. Engaging administrators, teachers, students, and parents in decision-making enhances understanding and commitment to the shared goals. Additionally, efficient resource utilization and systematic planning bolster the center's operational effectiveness, reducing costs and increasing its capacity to meet community needs. Local community involvement also strengthens relationships and mutual support between the center and its surrounding community, facilitating the exchange and development of knowledge that aligns with local needs. The article further emphasizes the importance of ongoing evaluation and continuous development through feedback, allowing for swift and effective improvements. Leveraging technology to support management and staff development through knowledge sharing further enhances participatory management, empowering the District Learning Encouragement Center to achieve its objectives and foster sustainable success in the long term.

Keywords: participatory management, District Learning Encouragement Center, knowledge development.

1. ความนำ

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะในองค์กรทางการศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ (สกร.) เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการเรียนรู้และการศึกษาของประชาชนในพื้นที่ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมใน สกร. มีความสำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้หลักการนี้จึงช่วยให้การดำเนินงานของศูนย์มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะในองค์กรทางการศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินงาน เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ แนวคิดนี้ช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในองค์กร ทำให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินงาน

และช่วยลดความขัดแย้งภายในองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จและความยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว

ในบริบทของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ (สกร.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของประชาชนในชุมชนเนื่องจาก สกร. เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษา การทำงานแบบมีส่วนร่วมจึงช่วยให้การดำเนินงานของ สกร. เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ผู้เรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเปิดโอกาสให้ประชาชน ครู ผู้บริหาร และผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจทำให้เกิดการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

การประยุกต์ใช้หลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมใน สกร. ยังช่วยเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน โรงเรียน และหน่วยงานท้องถิ่นอื่น ๆ ทำให้สามารถใช้ทรัพยากรและความเชี่ยวชาญจากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจยังช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีมให้กับบุคลากรทุกระดับ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วนได้แสดงความคิดเห็นยังส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการศึกษาที่เน้นการพึ่งพาตนเองและการพัฒนาที่ยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมา การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมไม่เพียงแต่ช่วยให้การดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความสามัคคีในชุมชน การส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในกระบวนการจัดการศึกษา ทำให้เกิดการพัฒนาแบบบูรณาการและสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น การประยุกต์ใช้แนวคิดนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการศึกษาในระดับท้องถิ่น และสร้างโอกาสในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันและอนาคต

2. พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

ระบบการจัดการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม โดยเฉพาะในระดับชุมชน การมีระบบการบริหารงานที่มีส่วนร่วมในองค์กรการศึกษาจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับการเรียนรู้ และการพัฒนาของชุมชนอย่างยั่งยืน กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ.2566 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้กับทุกกลุ่มในสังคมผ่านการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การสนับสนุนการมีส่วนร่วมจากชุมชน และการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง

2.1 หลักการของ พรบ. ส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ.2566

มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน มุ่งสร้างระบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการ

ของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง หลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในองค์กรการศึกษามีดังนี้

- 1) การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ: การบริหารงานที่เน้นความต้องการของผู้เรียนและคุณภาพการศึกษา
- 2) การมีส่วนร่วมของชุมชน: การสร้างโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและกำกับดูแลการศึกษา
- 3) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้: การสนับสนุนการสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานการศึกษา ภาครัฐกิจ และองค์กรชุมชน

2.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ.2566

ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในองค์กรการศึกษาของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ”

- 1) ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัตินี้ กำหนดวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับทุกคนในสังคม โดยเน้นการส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่ดี
- 2) มาตรา 6 ระบุว่าส่งเสริมการเรียนรู้จะต้องให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งรวมถึงการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน
- 3) มาตรา 8 ระบุให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมจากชุมชน โดยการจัดหาทรัพยากรและการฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
- 4) มาตรา 10 กำหนดให้มีการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยต้องรองรับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อบริบทเฉพาะ
- 5) มาตรา 14 ระบุให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้มั่นใจว่าการส่งเสริมการเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสร้างผลกระทบที่ดีต่อการพัฒนาการศึกษาในชุมชน
- 6) มาตรา 17 กล่าวถึงการส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีพพระยะสั้น เพื่อให้ประชาชนสามารถพัฒนาทักษะอาชีพและเตรียมความพร้อมในการทำงานในตลาดแรงงาน

โดยสรุป พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ.2566 มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในองค์กรการศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากชุมชนและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง การจัดสรรทรัพยากร การสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่น และการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ ทั้งหมดนี้ช่วยสร้างระบบการบริหารงานที่ยั่งยืนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในชุมชน

2.3 นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในองค์กรทางการศึกษาของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ มีดังนี้

- 1) สร้างโอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

(1) จัดทำระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ (Digital Learning Platform) รวมทั้งแอปพลิเคชัน หรือสื่อดิจิทัลที่มีคุณภาพครบวงจรเพื่อการเรียนรู้ในช่องทางเรียนรู้แบบต่าง ๆ ทั้ง Online On-site และ On-air ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา (Anywhere Anytime)

(2) พัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ในธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) ที่สามารถเชื่อมโยงการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกระดับและประเภท สร้างความคล่องตัวและเปิดทางเลือกให้กับผู้เรียนทุกระดับ เพื่อประโยชน์ในการรับรองคุณวุฒิ หรือการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพต่อไป

(3) พัฒนาระบบเทียบระดับการศึกษา เทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ และสมรรถนะ ให้มีมาตรฐาน เชื่อมโยงกับการศึกษาและการเรียนรู้ทุกรูปแบบ เพื่อใช้ประโยชน์ในการเข้าศึกษา การสะสมความรู้ หรือการรับรองคุณวุฒิการศึกษาต่างสถานศึกษาหรือต่างระบบได้

2) ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้

(1) พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร โปรแกรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ที่คุณภาพและมาตรฐาน เหมาะสมและเป็นไปตามสภาพ ความต้องการ และความถนัด สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศและทันต่อการเปลี่ยนแปลงโลก โดยมุ่งพัฒนาประชาชนทุกช่วงวัยให้มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต จบแล้วมีงานทำสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

(2) จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้แบบ STEM Education (วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์) ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ทั้งในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

(3) จัดให้มีระบบแนะแนวทางสำหรับผู้เรียน (Coaching) และวางแผนทางเลือกทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง ในการเข้าถึง การศึกษา การเรียนรู้และการฝึกอาชีพอย่างเท่าเทียม เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวทางการเรียนรู้และเป้าหมายชีวิตที่ตนเองชอบ รวมทั้งการดูแล ฝึกระวัง และแก้ไขปัญหาสุขภาวะทางจิตของผู้เรียน เพื่อให้สามารถอยู่ในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุข

3) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(1) พัฒนากระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการเรียนรู้ มีกระบวนการทางสังคมที่ส่งเสริมให้บุคคล กลุ่มบุคคล และชุมชนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมของชุมชน ท้องถิ่น สังคม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสนับสนุนการสร้างกลไกการขับเคลื่อนชุมชนในการปลูกฝังและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของประชาชน

(2) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมั่นคง การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สร้างวินัย จิตสาธารณะ อุดมการณ์ ความยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของชาติและท้องถิ่น เสริมสร้างวิถีชีวิตของความเป็นพลเมืองและมีศีลธรรมที่เข้มแข็ง รวมถึงการมีจิตอาสา โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการเพิ่มทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

(3) พัฒนารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านให้กับประชาชน พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน และพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและทั่วถึง อาทิ การพัฒนาความพร้อมของบุคลากรและการให้บริการของหน่วยจัดการเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชนมีบริการที่ทันสมัย ส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน การสร้างเครือข่ายส่งเสริมการอ่าน พร้อมทั้งพัฒนาสื่อและจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลายให้บริการกับประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

(4) จัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพในชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมทักษะใหม่ (New Skill) เพิ่มสมรรถนะ (Upskill) หรือทบทวนทักษะ (Reskill) ให้แก่ประชาชน อาทิ อาชีพเกษตรกร อาชีพค้าขาย อาชีพบริการชุมชน อาชีพหัตถกรรม อาชีพอุตสาหกรรม ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ช่างแอร์ ฯลฯ เพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับทักษะความรู้ ช่วยประชาชนลดรายจ่ายในครัวเรือน สามารถประกอบอาชีพหลักหรือเป็นอาชีพเสริมให้แก่ครอบครัวได้

(5) ส่งเสริม สนับสนุน สร้างโอกาสให้เกิด Soft Power เพื่อเปิดโอกาสในการต่อยอดสร้างมูลค่าและสร้างรายได้ รวมทั้งการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาต่อยอดศิลปะ วัฒนธรรม ภาษา และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักในประเทศและต่างประเทศ อาทิ ด้านการท่องเที่ยว/งานเทศกาล/ประเพณีไทย ด้านดนตรีและศิลปะ ด้านวรรณกรรมหนังสือ ด้านสินค้าและบริการ (อาหารไทย ผ้าไทย เครื่องหอมและสมุนไพรไทย ฯลฯ รวมทั้งการใช้พื้นที่เป็นสถานที่เรียนรู้วัฒนธรรม ศิลปะ และประวัติศาสตร์

(6) พัฒนาทักษะฝีมือ พัฒนาการทางร่างกายและจิตใจผู้สูงอายุ ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ สามารถดำเนินชีวิตได้เต็มตามศักยภาพ

4) พัฒนาระบบการบริหารจัดการ และการบริหารภาครัฐ

(1) ทบทวน ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 เพื่อให้การบริหารจัดการในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการสำรวจข้อมูลครัวเรือน (ปีกหนด) เกี่ยวกับสภาพการศึกษาและความต้องการในการเรียนรู้ และจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา เด็กตกหล่นและออกกลางคัน ติดตามและส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งเป็นข้อมูลใช้ประกอบในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย

(3) พัฒนาความพร้อมในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ อาทิ การสนับสนุนงบประมาณในการลงทุนด้านเทคโนโลยี บูรณาการความร่วมมือกับภาคเอกชนในการสร้างความพร้อมด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารของหน่วยจัดการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมพื้นที่การให้บริการประชาชน รวมทั้งสนับสนุนความร่วมมือในการสร้างมาตรการส่งเสริมภาคเอกชนเพื่อการลงทุนด้านการศึกษาและการเรียนรู้

5) ส่งเสริมและสนับสนุนด้านบุคลากร

(5.1) แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาและส่งเสริมให้ความรู้ด้านการเงินและการออม (Financial Literacy) การวางแผนและสร้างวินัยทางการเงินให้กับบุคลากร โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงการคลัง ธนาคาร สหกรณ์ และสถาบันการเงินต่าง ๆ

(5.2) พัฒนาสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งให้คำปรึกษาเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล

(5.3) พัฒนาขีดความสามารถของข้าราชการพลเรือนในสังกัด ให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมตามสายงาน ประเภท ระดับ และมาตรฐานตำแหน่ง

3. หลักธรรมตามพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา

การพัฒนาระบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในองค์กรการศึกษาไม่เพียงแต่ต้องอิงหลักการทางการศึกษาเท่านั้น แต่ยังต้องอิงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและคุณธรรมจริยธรรม เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคสังคมที่มีคุณภาพและความเข้มแข็งในชุมชน พระพุทธศาสนาได้มีการสอนหลักธรรมที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานและการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

3.1 หลักธรรม “อิทธิบาท 4”

เป็นหลักธรรมที่สำคัญในพระพุทธศาสนา ซึ่งประกอบด้วยความปรารถนา ความตั้งใจ ความพยายาม และความใส่ใจ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาองค์กรการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

1) ฉันทะ หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ในบริบทของการศึกษา การมีความปรารถนาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงาน

2) วิริยะ หมายถึง ความมุ่งมั่นและความตั้งใจที่จะทำให้สำเร็จ การมีความตั้งใจในการพัฒนาการศึกษาจะส่งผลให้เกิดการทำงานร่วมกันในชุมชน

3) จิตตะ การมีความพยายามในการทำงานร่วมกันจะช่วยให้เกิดความสำเร็จในโครงการการศึกษา

4) วิมังสา การใส่ใจในรายละเอียดและการดำเนินการที่มีคุณภาพในกระบวนการบริหารงานการศึกษาจะช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี

3.2 หลักธรรม “สังคหวัตถุ 4” เป็นหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชนและการทำงานร่วมกัน ได้แก่ การให้ การช่วยเหลือ การมีเมตตา และการเป็นที่พึ่งพา

1) ทาน คือ การสงเคราะห์หรือช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการให้สิ่งของที่ตนมีให้แก่ผู้ที่ต้องการผู้ขาดแคลนหรือผู้เดือดร้อน สิ่งของที่นำมาให้นั้นต้องเป็นสิ่งของที่ไดมาโดยสุจริตเป็นประโยชน์ คือผู้ให้ก็เป็นสุข อิ่ม

เอิบใจ ผู้รับก็ก็สามารถบรรเทาทุกข์ความเดือดร้อน รวมทั้งการให้ความรู้ การแนะนำที่ถูกต้อง ชัดเจนและเป็นจริงด้วย

2) ปิยวาจา คือ การใช้วาจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ และถ้อยคำที่มีประโยชน์ พูดด้วยถ้อยคำที่เป็นจริง และถ้อยคำที่ไม่กระทบกระทั่งผู้อื่น พูดแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ รู้จักกล่าวขอโทษ รู้จักกล่าวขอบคุณ ซึ่งผู้ปฏิบัติได้ยอมทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวผู้พูดจนให้ละเว้นความชั่ว ทำให้การทำงานสำเร็จ เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการงานอย่างยิ่ง

3) อุตถจริยา คือ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ทั้งตนเองและผู้อื่น รู้จักการเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ความสุขสบายส่วนตัว ทรมตนร่างกาย แรงใจในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และช่วยเหลือผู้อื่น พร้อมรู้จักแก้ไขปัญหาคด้วยปัญญา

4) สมานัตตตา คือ การวางตัวให้เหมาะสมเสมอต้นเสมอปลาย รู้จักวางตนให้เหมาะสมกับฐานะ มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวเปลี่ยนแปลงง่าย และดำรงตนไว้ไม่ให้ตกไปในความชั่ว ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมหรือผู้อื่น อย่างเป็นกันเอง ร่วมทั้งอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับเพื่อนร่วมงานในองค์กร

โดยสรุป การพัฒนาระบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในองค์กรการศึกษาของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ไม่สามารถแยกออกจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและคุณธรรมจริยธรรมที่มีความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การนำหลักธรรมเหล่านี้ไปใช้ในการบริหารงานจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในชุมชน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานในองค์กร

4.1 เต็มมิง (TQM: W. Edwards Deming, 1900-1993) ได้พัฒนาทฤษฎีบริหารจัดการคุณภาพทั้งองค์กร โดยเน้นการบริหารคุณภาพเป็นการจัดระบบการทำงาน เพื่อให้ผลงานได้สร้างความพอใจ ความประทับใจและความมั่นใจให้กับผู้มาใช้บริการ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งแบ่งระดับการดำเนินงานไปตามระดับของบุคลากรในองค์กรได้ 3 ระดับ ดังนี้

1) การบริหารคุณภาพ เป็นผู้กำหนดทิศทางหรือแนวทางอย่างกว้าง ๆ ในการดำเนินงานซึ่งเป็นการกิจของผู้บริหารระดับสูงสุดในองค์กร

2) การจัดการคุณภาพ เป็นการนำนโยบายคุณภาพมากำหนดข้อปฏิบัติให้เป็นเป้าหมายด้านคุณภาพ และต้องมีการกำหนดเป็นแผนคุณภาพสำหรับการดำเนินงานต่อไป ซึ่งจะเป็นภารกิจของผู้จัดการหรือบริหารระดับรองลงมา

3) การดำเนินงานให้เกิดคุณภาพ เป็นหน้าที่การปฏิบัติงานให้บรรลุผลหรือเป้าหมายที่เป็นไปตามคุณภาพ ซึ่งจะต้องตรวจติดตาม ปรับปรุงแก้ไข และการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นโดย “วงจรเต็มมิง” (Deming Cycle) หรือ “วงคุณภาพ” (PDCA) มี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan : P)

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do : D)

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Check : C)

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act : A)

4.2 ดร็กเกอร์ (Peter F. Drucker, 1954-2005) ได้อธิบายว่า “การจัดการคือศาสตร์และศิลปะ ในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ โดยอาศัยฝีมือบุคคลอื่น” ซึ่งดร็กเกอร์ได้กล่าวว่า “ในยุคเศรษฐกิจปัจจุบันทรัพยากรที่สำคัญที่สุดไม่ใช่เรื่องแรงงาน เงินทุนหรือที่ดินอีกต่อไป แต่เป็นเรื่องของความรู้” โดยทฤษฎีการจัดการ ที่เน้นการจัดการในยุคใหม่ มี 4 ข้อ ดังนี้

- 1) การวางแผน (Planning)
- 2) การจัดองค์กร (Organizing)
- 3) การนำหรือจูงใจ (Leading)
- 4) ควบคุมคุณภาพ (Control)

4.3 อภินันท์ จันตะนี (Aphinant Chantane, 2563) ได้พัฒนา “ทฤษฎีการบริหารจัดการ” ขึ้นใน พ.ศ.2563 (ซึ่งได้จดลิขสิทธิ์ไว้ที่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ย.2563) โดยสามารถไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนได้ทุกระดับ ดังนั้น “ทฤษฎีการบริหารจัดการ - PPOCC” จึงเป็นทฤษฎีที่สามารถนำไปประยุกต์ในองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐและองค์กรทางธุรกิจ ได้ดังนี้

นโยบาย (Policy) เป็นแนวทางอย่างกว้าง ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานทั้งภาครัฐและเอกชน ส่วนนโยบายสาธารณะ เป็นนโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นแนวทางหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อการตัดสินใจในด้านใดด้านหนึ่งภายใต้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแผนปฏิบัติการหรือแนวทางที่จะปฏิบัติงานไว้ตั้งแต่เริ่มต้นไปจนจบ ให้ครอบคลุมทุกระบวนการ เป็นแนวทางที่วางไว้สำหรับการทำงานในอนาคต ซึ่งการวางแผนนี้จะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์บวกกับจินตนาการในการบริหารจัดการที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าเพื่อดำเนินการต่อไป

การจัดองค์กร (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์กร ตำแหน่ง หน้าที่ และความรับผิดชอบ พร้อมจำนวนบุคลากรในองค์กร ให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกขั้นตอนตามกระบวนการ และการจัดโครงสร้างของระดับตำแหน่ง เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการให้มีประสิทธิภาพ

การประสานงาน (Coordinating) เป็นการสื่อสารกับหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร เพื่อเชื่อมโยงงานตลอดจนการปฏิบัติการทุกอย่างรวมไปถึงกำลังคนที่หน่วยให้ทำงานเข้ากันได้ กำกับให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อำนวยให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้

การควบคุม (Controlling) เป็นการควบคุมคุณภาพในผลงาน กำกับตลอดจนบริหารจัดการทุกอย่างให้สำเร็จตามจุดประสงค์ของแผนที่วางไว้ การกำกับและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนดไว้ ทั้งในเรื่องของกรอบเวลา มาตรฐานการปฏิบัติการ ขั้นตอนการทำงาน รวมไปถึงการประสานงานทุกฝ่ายดำเนินงานไปอย่างราบรื่น การควบคุมนี้ยังรวมถึงการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของทุกระดับ

5. แนวทางการบริหารงานในองค์กรทางการศึกษา

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในองค์กรทางการศึกษาของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ (สกร.) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพขององค์กรและบุคลากร โดยสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

5.1 การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งรวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้ร่วมกันคิดและวางแผนเพื่อกำหนดเป้าหมายของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอการมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนจะช่วยสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกันในกระบวนการ ทำให้ทุกคนรู้สึกว่ามีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร การตั้งเป้าหมายร่วมกันยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ลดความขัดแย้ง และเพิ่มความมุ่งมั่นในการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้ การกำหนดเป้าหมายควรทำอย่างโปร่งใสและเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม เพื่อให้แน่ใจว่าเป้าหมายที่ได้มานั้นครอบคลุมความต้องการและสอดคล้องกับความสามารถขององค์กร การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายยังช่วยให้สามารถวางแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายของศูนย์การเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน

5.2 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ การส่งเสริมให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ (Learning Community)

เป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่สำคัญของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เพราะชุมชนการเรียนรู้เป็นพื้นที่ที่ผู้เรียนและผู้สอนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และทักษะได้อย่างเปิดกว้างและเสรี การสร้างชุมชนการเรียนรู้ช่วยให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ชุมชนการเรียนรู้ยังเป็นเวทีที่ครูและบุคลากรสามารถแลกเปลี่ยนวิธีการสอน เทคนิค และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการร่วมมือกันระหว่างศูนย์การเรียนรู้และชุมชนในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น การมีชุมชนการเรียนรู้ที่เข้มแข็งจะช่วยให้ศูนย์การเรียนรู้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้อย่างทันท่วงที

5.3 การมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เรียน

บุคลากรและผู้เรียนถือเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู ผู้เรียน หรือแม้แต่ผู้ปกครอง ได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่าและมีบทบาทต่อความสำเร็จขององค์กร การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการตัดสินใจสามารถกระตุ้นให้เกิดการทำงานที่สร้างสรรค์และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ การเปิดช่องทางให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ทำให้การเรียนการสอนสามารถปรับปรุงให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้เรียนได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจไม่เพียงแต่ช่วยให้การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เป็นไปได้อย่างราบรื่น แต่ยังเป็นการฝึกฝนทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นสำหรับบุคลากรและผู้เรียนในการพัฒนาตนเอง

5.4 การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีการปรึกษาหารือและวางแผนร่วมกัน ซึ่งทำให้สามารถระบุได้ว่าอะไรคือทรัพยากรที่จำเป็นและควรใช้อย่างไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าไม่ได้หมายถึงแค่การจัดสรรงบประมาณเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการจัดการทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี และความรู้ ทรัพยากรทั้งหมดนี้จะได้รับการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่เมื่อมีการสื่อสารและทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ การวางแผนและปรึกษาร่วมกันช่วยให้ศูนย์การเรียนรู้สามารถลดต้นทุนในการดำเนินงาน และยังส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า ทำให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน

5.5 การประเมินและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมส่งเสริมการประเมินและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มั่นใจว่ากระบวนการเรียนรู้และการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงเป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการประเมินควรเป็นระบบที่เปิดกว้าง ให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างอิสระ นอกจากนี้ การประเมินผลควรดำเนินการอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงการทำงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงและพัฒนาที่ต่อเนื่องจะช่วยให้ศูนย์การเรียนรู้สามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว และมีความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการใหม่ ๆ ของชุมชน และยังช่วยให้กระบวนการเรียนรู้สามารถพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนได้อย่างมั่นคง

6. ทศนะของผู้เขียนบทความวิชาการ

จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม พบว่ามีข้อดีหลายประการที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนให้กับองค์กรการศึกษา โดยสามารถพิจารณาได้จากประเด็นดังนี้

6.1 ความยั่งยืนในการพัฒนาองค์กร

การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในองค์กร เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน และภาคีเครือข่าย ช่วยสร้างความยั่งยืนให้กับองค์กร เนื่องจากเมื่อทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน พวกเขาจะรู้สึกว่าเป็นเจ้าของร่วมกันในกระบวนการนั้น ซึ่งช่วยสร้างความมุ่งมั่นและความภาคภูมิใจต่อองค์กรอย่างยั่งยืน การที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายขององค์กร ยังช่วยลดความขัดแย้งและเสริมสร้างการทำงานร่วมกันอย่างเป็นทีม การมีส่วนร่วมนี้จึงเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความยั่งยืน เพราะทำให้ทุกคนมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของบทบาทที่ตนมีต่อความสำเร็จขององค์กร ทำให้เกิดการทำงานที่ประสานกัน และสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วเมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมภายนอก

6.2 การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร

วัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการมีส่วนร่วมส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใส ความไว้วางใจ และความร่วมมือกันในองค์กร วัฒนธรรมดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ

ความคิดสร้างสรรค์ เมื่อทุกคนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร พวกเขาจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการและกิจกรรม ต่าง ๆ มากขึ้น การเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่เปิดกว้างและโปร่งใยังช่วยลดช่องว่างระหว่างบุคลากรในระดับต่าง ๆ ทำให้เกิดการเข้าใจและการทำงานร่วมกันได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้วัฒนธรรมการทำงานแบบมีส่วนร่วมยังส่งผลให้เกิดการปรับตัวอย่างยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งช่วยให้ศูนย์การเรียนรู้สามารถตอบสนองต่อความต้องการใหม่ ๆ และความท้าทายต่าง ๆ ได้อย่างทันทั่วทั้งที่

6.3 การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

การตัดสินใจและการดำเนินงานที่ผ่านการปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายช่วยให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้เกิดการกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างคล่องตัวและลดความซ้ำซ้อน การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาทำให้สามารถนำข้อเสนอที่สร้างสรรค์มาใช้ได้จริง ซึ่งช่วยให้การทำงานสามารถปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมยังส่งผลให้บุคลากรรู้สึกมีความสำคัญและมีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น เพราะพวกเขาเห็นว่าตนเองมีบทบาทในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมาย ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น นอกจากนี้ การทำงานร่วมกันยังช่วยเพิ่มพูนทักษะและความรู้ของบุคลากร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรในระยะยาว

จากทัศนะข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเป็นแนวทางที่สามารถช่วยให้องค์กรการศึกษามีความยั่งยืน สามารถปรับตัวได้ดี เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่แข็งแกร่ง และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จและการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว

7. การสรุป

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ (สกร.) มีบทบาทสำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกต่อองค์กร โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและความร่วมมือระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และชุมชน ประเด็นที่น่าสนใจจากบทความนี้สรุปได้ดังนี้

7.1 การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

การมีเป้าหมายร่วมกันเป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เพราะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ตรงกันและความมุ่งมั่นในการดำเนินงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การกำหนดเป้าหมายร่วมกันไม่เพียงแต่ช่วยให้ทุกคนในองค์กรรู้ว่าองค์กรต้องการบรรลุสิ่งใด แต่ยังช่วยเสริมสร้างความเป็นเจ้าของในกระบวนการให้กับบุคลากรทุกระดับ เมื่อทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและแผนการทำงาน พวกเขาจะรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดความมุ่งมั่นและความพร้อมในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การมีเป้าหมายร่วมกันยังช่วยลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่เข้าใจหรือการ

ขาดการสื่อสารที่ชัดเจน ทำให้การดำเนินงานสามารถเดินหน้าไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างยั่งยืน

7.2 การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างยั่งยืน การที่องค์กรสามารถจัดสรรและใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมจะช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ(สกร.) มีบทบาทในการบริหารทรัพยากรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ หรือเทคโนโลยี การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทำให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรได้อย่างเต็มที่และไม่สิ้นเปลือง ทั้งนี้ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพยังช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปในชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องการใช้ทรัพยากรทำให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจที่ชัดเจน ต่อเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานขององค์กร ส่งผลให้การทำงานมีความประสานกันและนำไปสู่การพัฒนาที่มีความยั่งยืนในระยะยาวความร่วมมือในชุมชนการเรียนรู้ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนและสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ที่มีคุณค่า

7.3 การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่

ความร่วมมือในชุมชนการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนและสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ที่มีคุณค่า ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ(สกร.) เป็นพื้นที่ที่บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน และชุมชนสามารถเข้ามาร่วมกันพัฒนาความรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และแนวคิดใหม่ ๆ ระหว่างผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ที่ทันสมัยและตรงกับความต้องการของชุมชน การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่เป็นผลจากการที่บุคลากรมีโอกาสร่วมกันคิดค้น ทดลอง และพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการจริงในพื้นที่ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมยังส่งเสริมให้มีการนำความรู้จากหลายแหล่งมาใช้ร่วมกัน ทำให้เกิดการผสมผสานและสร้างองค์ความรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ (สกร.) ทำให้เห็นถึงประเด็นใหม่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

8.1 การสร้างความเป็นเจ้าของในกระบวนการ

การสร้างความเป็นเจ้าของในกระบวนการหมายถึงการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู ผู้เรียน หรือผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการวางแผนและการดำเนินงาน การให้ทุกคนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจะช่วยสร้างความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของร่วมกันในกระบวนการทั้งหมด ความรู้สึกนี้จะกระตุ้นให้บุคลากรทุกระดับมีความมุ่งมั่นและความรับผิดชอบต่อการทำงานของตนเองมากขึ้น การสร้างความเป็นเจ้าของในกระบวนการยังช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสในองค์กร เนื่องจากทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น

และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเท่าเทียม การที่ทุกฝ่ายรู้สึกว่าตนเองมีบทบาทและมีคุณค่าในกระบวนการทำงาน จะส่งผลให้พวกเขามีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองและทำงานเพื่อความสำเร็จขององค์กร ซึ่งจะทำให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

8.2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากชุมชนท้องถิ่น

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอไม่เพียงแต่จำกัดอยู่ในขอบเขตของผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาเท่านั้น แต่ยังขยายไปถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้และการศึกษา ช่วยให้ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้สามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น ชุมชนท้องถิ่นสามารถเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่า ไม่ว่าจะเป็นความรู้ท้องถิ่น ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือแม้แต่การสนับสนุนด้านอื่น ๆ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในพื้นที่ อีกทั้งยังช่วยสร้างความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้และชุมชน การที่ชุมชนเห็นว่าตนเองมีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนา จะทำให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนที่ยั่งยืนต่อการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้

8.3 การใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการบริหาร

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเป็นอีกหนึ่งแนวทางสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เทคโนโลยีสามารถช่วยให้กระบวนการสื่อสารและการทำงานร่วมกันเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจ เทคโนโลยียังช่วยในการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความสำคัญในการประเมินผลและการปรับปรุงกระบวนการทำงาน นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีมาใช้ยังสามารถช่วยลดข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนความรู้ได้จากทุกที่ การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานและการเรียนรู้ ทำให้ศูนย์การเรียนรู้สามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.4 การพัฒนาบุคลากรผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้

การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคลากรเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านทักษะและความรู้ การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านการจัดอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จะช่วยให้บุคลากรสามารถพัฒนาทักษะที่สำคัญในการทำงานและการจัดการได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การแลกเปลี่ยนความรู้ยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจระหว่างบุคลากรจากส่วนงานต่าง ๆ ทำให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น การมีพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนและเรียนรู้กันอย่างเสรีจะทำให้ศูนย์การเรียนรู้สามารถปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การพัฒนาบุคลากรผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้ยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาและการบริหารงานของศูนย์การเรียนรู้ในระยะยาว

9. บรรณานุกรม

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ.2566. ราชกิจจานุเบกษา. 139, 2566.

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566. ราชกิจจานุเบกษา. 140, 2566.

อภิรักษ์ จันทะนี. การพัฒนาทฤษฎีการบริหารจัดการ. วิทยาเขตหนองคาย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2563.

Deming, W. Edwards. **The New Economics for Industry.** Government. Education: MIT Press, 2000.

Peter F. Drucker. **Managing the Nonprofit Organization: Practices and Principles.** New York: Harper Collins, 1990.

13. วัฒนธรรมคุณภาพของหลักสูตรตามกฎกระทรวง อว. 2565 จาก กฎกระทรวง อว. ฉบับที่ 5 และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานระดับอุดมศึกษา (กมอ.) 20 ก.ค. 65 รวมทั้งวัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture)

รศ.ดร.อินันท์ จันตะนี

ผอ.หลักสูตร/สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล

อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต กรุงเทพมหานคร

ผศ.ดร.อภิษฎา ศรีเครือตอง

อาจารย์ประจำหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

บทคัดย่อ

วัฒนธรรมคุณภาพของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาภายใต้กฎกระทรวง อว. 2565 มุ่งเน้นการสร้างหลักสูตรที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษา ค้นคว้า และประสบการณ์ที่นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล 2) ด้านทักษะ ที่เกิดจากการฝึกฝนและปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาความสามารถในการทำงาน พัฒนาตนเองและสังคม 3) ด้านจริยธรรม ที่เน้นการมีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณในชีวิตและการทำงาน 4) ด้านลักษณะบุคคล ที่เน้นการพัฒนาบุคลิกภาพและค่านิยมผ่านการเรียนรู้และการฝึกประสบการณ์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ การบูรณาการเทคโนโลยี ระบบประเมินผลที่ทันสมัย และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ จะช่วยเสริมสร้างหลักสูตรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรตามแนวทางนี้จะทำให้การจัดการศึกษาภายใต้กฎกระทรวงใหม่สามารถยกระดับมาตรฐานการศึกษาได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ: วัฒนธรรมคุณภาพ, ผลลัพธ์การเรียนรู้, การประกันคุณภาพ, การศึกษาอุดมศึกษา

Abstract

The quality culture of higher education curricula under the 2022 Ministry of Higher Education (MHESI) regulations emphasizes creating high-quality programs that respond to the needs of students and society. The focus is on four key learning outcomes: 1) Knowledge, which stems from education, research, and experience, enabling students to apply it in their careers and digital-age living; 2) Skills, developed through consistent practice, enhancing

students' capabilities to improve themselves, their work, and society; 3) Ethics, reflecting moral integrity and professionalism in personal and public behavior; and 4) Personal Attributes, involving personality development, values, and discipline-specific characteristics, cultivated through learning and experience to align with professional standards. Integrating modern technology, advanced evaluation systems, and fostering collaboration across sectors supports building an efficient and high-quality curriculum. These improvements and adherence to the regulations will elevate educational management standards, ensuring sustainability and greater effectiveness in higher education under the new guidelines.

Keywords: Quality Culture, Learning Outcomes, Quality Assurance, Higher Education

1. ความนำ

ในปัจจุบันการพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ กฎกระทรวง อว. 2565 ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา เป็นการตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล การพัฒนาหลักสูตรที่มีคุณภาพนั้น ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาทางวิชาการ และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพเท่านั้น แต่ยังต้องเน้นการพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศในทุกกระบวนการ วัฒนธรรมคุณภาพหมายถึงการมีแนวคิดและพฤติกรรมที่เน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (continuous improvement) ในการดำเนินงานทุกด้านของสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบหลักสูตร การประเมินผล การสอน และการจัดการต่างๆ การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพภายในองค์กรการศึกษานั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา การมีส่วนร่วมและการรับรู้ถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพในการทำงานร่วมกันจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในระยะยาว โดยการประกันคุณภาพการศึกษาในบริบทของหลักสูตรอุดมศึกษา กฎกระทรวง อว. 2565 ได้ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพของหลักสูตร ซึ่งหมายถึงกระบวนการที่สถาบันการศึกษาจะต้องดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพสูงสุด และสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด การสร้างระบบประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่ช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ แต่ยังช่วยให้นักศึกษามีความสามารถในการพัฒนาตนเองและสังคม การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาภายใต้กรอบแนวทางนี้จะเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ จริยธรรม และลักษณะบุคคล

1) ด้านความรู้: หลักสูตรที่มีคุณภาพจะต้องพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ที่ถูกต้องและเพียงพอสำหรับการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ความรู้ในที่นี้ไม่ได้จำกัดเพียงแต่ความรู้ทางทฤษฎี แต่ยังรวมถึงความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติจริงในสาขาวิชาต่างๆ การสะสมความรู้จากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า

และประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร จะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาตนเองและดำเนินชีวิตในยุคดิจิทัล ซึ่งความรู้ที่ได้รับต้องมีความยืดหยุ่นและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

2) ด้านทักษะ: การพัฒนาทักษะผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลักของการศึกษาค้นคว้าในระดับอุดมศึกษา ทักษะที่นักศึกษาได้รับจากหลักสูตรจะต้องมีความหลากหลายและเหมาะสมกับการประกอบอาชีพในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางด้านวิชาชีพ การทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการปรับตัวในสังคม ยุคดิจิทัล ทักษะเหล่านี้จะเกิดขึ้นจากการฝึกฝนและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและชำนาญ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนางานและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านจริยธรรม: จากการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในการทำงานแล้ว หลักสูตรที่มีคุณภาพยังต้องส่งเสริมให้นักศึกษามีจริยธรรมในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ การพัฒนาจริยธรรมในนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักศึกษาเป็นบุคลากรที่มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่งการมีจริยธรรมในชีวิตทั้งส่วนตัวและการทำงานจะช่วยให้นักศึกษาเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคม ไม่ว่าจะเป็นการทำงานอย่างมีความรับผิดชอบทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

4) ด้านลักษณะบุคคล: วัฒนธรรมคุณภาพยังเน้นการพัฒนาลักษณะบุคคลของนักศึกษาให้เหมาะสมกับสาขาวิชาชีพและมาตรฐานระดับอุดมศึกษา ลักษณะบุคคลในที่นี้หมายถึงบุคลิกภาพและค่านิยมที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นผ่านการเรียนรู้และฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร บุคลิกภาพและค่านิยมเหล่านี้จะสะท้อนถึงคุณลักษณะเฉพาะของศาสตร์และสถาบัน ซึ่งจำเป็นต้องสอดคล้องกับมาตรฐานในแต่ละระดับเพื่อให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้และบุคลิกภาพในการประกอบอาชีพในอนาคต

สำหรับการนำเทคโนโลยีและระบบประเมินผลมาใช้ในหลักสูตร ในการพัฒนาหลักสูตรในยุคดิจิทัล การบูรณาการเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน หลักสูตรที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้จะช่วยให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นในสังคมดิจิทัล นอกจากนี้ระบบประเมินผลที่ทันสมัยยังมีบทบาทสำคัญในการประเมินคุณภาพของนักศึกษาและหลักสูตร การประเมินผลไม่เพียงแต่เป็นการวัดความสำเร็จของการเรียนรู้ แต่ยังเป็นการวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการสอนและการจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรที่มีคุณภาพภายใต้กฎกระทรวง อว. 2565 จำเป็นต้องมีการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพที่เข้มแข็ง วัฒนธรรมนี้จะช่วยให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม การบูรณาการเทคโนโลยีและการประเมินผลที่ทันสมัย รวมถึงการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ จะช่วยเสริมสร้างหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงสุดในระดับอุดมศึกษา การพัฒนาอย่างยั่งยืนในกระบวนการนี้จะเป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับมาตรฐานการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่ออนาคตของประเทศ

2. เนื้อหาสาระสำคัญ

การพัฒนาหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีการดำเนินการตามแนวทางการประกันคุณภาพ ซึ่งกฎกระทรวง อว. 2565 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน ในประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

2.1 กฎกระทรวง อว. ฉบับที่ 5 ปี 2565

กฎกระทรวง อว.2565 เป็นการกำหนดแนวทางและมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบาย เทคโนโลยี และสังคม กฎกระทรวงฉบับนี้ยังระบุถึงบทบาทของสถาบันการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนในการใช้ทักษะและความรู้ในยุคดิจิทัลถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรนี้ นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดมาตรฐานของการประเมินผลและการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันการศึกษาจะต้องสามารถปรับปรุงหลักสูตรให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีและการศึกษาที่เชื่อมโยงกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม

2.2 ข้อกำหนดในประกาศ กมอ.2565

เป็นข้อกำหนดที่มุ่งเน้นการประกันคุณภาพของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา โดยเน้นให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนตามสภาพสังคมและความต้องการของตลาดแรงงานได้ ข้อกำหนดนี้ยังเน้นให้สถาบันการศึกษามีการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจนและมีความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรจะต้องได้รับการออกแบบให้มีความทันสมัยและมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาในระดับสากล รวมทั้งสามารถเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเข้าสู่ตลาดแรงงานที่มีการแข่งขันสูง R1-5 จึงเป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรที่ไม่เพียงแต่มีคุณภาพตามมาตรฐาน แต่ยังต้องมีความสามารถในการปรับตัวต่อความท้าทายในโลกปัจจุบัน

2.3 ประกาศ กมอ. 20 กรกฎาคม 2565

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (กมอ.) เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2565 ขยายความของ R1-5 โดยลงรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพในระดับหลักสูตร เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพสูงสุด ประกาศนี้ยังระบุถึงกระบวนการประกันคุณภาพที่ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับประเทศและทิศทางการพัฒนาของประเทศในระยะยาว การประกันคุณภาพของหลักสูตรภายใต้ประกาศ กมอ. นี้เน้นการประเมินผลที่ครอบคลุมทุกมิติ ตั้งแต่การออกแบบ การจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนผู้เรียน การจัดการทรัพยากร ไปจนถึงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้สถาบันการศึกษาสามารถปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในด้านคุณภาพการศึกษา

2.4 วัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture)

วัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture) เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านคุณภาพการเรียนการสอนและการดำเนินงาน วัฒนธรรมนี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้ในทุกระดับของบุคลากรและนักศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดการประเมินผล การติดตามผล และการพัฒนาปรับปรุงในทุก

กระบวนการ วัฒนธรรมคุณภาพยังส่งเสริมให้สถาบันการศึกษามีการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพในระยะยาว โดยการวางเป้าหมายที่ชัดเจนและการติดตามผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ การมีวัฒนธรรมคุณภาพที่เข้มแข็งช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักศึกษา ผู้ปกครอง และสังคม ว่าหลักสูตรที่มีการจัดการอย่างมีคุณภาพนั้นจะสามารถพัฒนาบุคลากรที่มีศักยภาพสูงเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันได้

2.5 แนวทางการประกันคุณภาพตามมาตรฐานสากล

การนำแนวทางการประกันคุณภาพตามมาตรฐานสากลมาใช้ในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา การปฏิบัติตามมาตรฐานสากลจะช่วยให้หลักสูตรมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล การใช้แนวทางนี้ช่วยให้สถาบันการศึกษามีมาตรฐานที่ชัดเจนในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและความสามารถของนักศึกษา การประกันคุณภาพตามมาตรฐานสากลยังเป็นเครื่องมือในการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานที่มีการแข่งขันสูงทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ อีกทั้งยังช่วยให้สถาบันการศึกษาสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอื่นๆ ในระดับโลก เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.6 ในบริบทของวัฒนธรรมคุณภาพ

การรับรองคุณภาพหลักสูตร (Accreditation) เป็นกระบวนการที่สถาบันการศึกษาต้องผ่านเพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดในระดับประเทศและสากล การรับรองคุณภาพหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับหลักสูตร และยังช่วยให้สถาบันการศึกษาสามารถวางแผนในการปรับปรุงหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้ดียิ่งขึ้น กระบวนการรับรองคุณภาพยังเป็นการประเมินการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาในทุกมิติ รวมถึงการจัดการเรียนการสอน ทรัพยากรทางการศึกษา และการสนับสนุนผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง วัฒนธรรมคุณภาพและการรับรองคุณภาพหลักสูตรเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด เนื่องจากทั้งสองแนวทางนี้มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือการสร้างเชื่อมั่นว่าการจัดการศึกษามีคุณภาพสูงสุด

2.7 วัฒนธรรมระดับสากล

1) วัฒนธรรมความเป็นเลิศ (Culture of Excellence): ในระดับสากล วัฒนธรรมความเป็นเลิศหมายถึงการมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและสร้างมาตรฐานสูงสุดในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นในองค์กรธุรกิจหรือสถาบันการศึกษา วัฒนธรรมนี้เกิดจากการสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนในองค์กรมุ่งเน้นไปที่คุณภาพ ความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ในมหาวิทยาลัยระดับสากล วัฒนธรรมความเป็นเลิศถูกสร้างขึ้นผ่านการประกันคุณภาพทางการศึกษา และการสนับสนุนการวิจัยที่สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ สิ่งนี้ช่วยให้นักศึกษาและคณาจารย์มุ่งมั่นในการสร้างผลงานที่มีคุณภาพและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างดี

2) วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม (Collaborative Culture): วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญในระดับสากล โดยเน้นการทำงานเป็นทีมและการทำงานร่วมกันทั้งในสถาบันการศึกษาและองค์กร

วัฒนธรรมนี้ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ ในมหาวิทยาลัยระดับโลก วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่ผลักดันให้นักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ และแก้ปัญหาในสังคมที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Culture): วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นอีกหนึ่งวัฒนธรรมที่ได้รับการสนับสนุนอย่างมากในระดับสากล แนวคิดนี้หมายถึงการที่บุคคลควรเปิดรับและพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ตลอดชีวิต โดยไม่จำกัดอยู่แค่ในห้องเรียน วัฒนธรรมนี้สำคัญในโลกที่เทคโนโลยีและวิทยาการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะช่วยให้บุคลากรมีความสามารถในการปรับตัวและตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในสังคมและตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.8 วัฒนธรรมในประเทศไทย

1) วัฒนธรรมคุณธรรมและจริยธรรม (Ethical Culture): ในประเทศไทย วัฒนธรรมคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเน้นถึงการเป็นคนดี มีคุณธรรม และจรรยาบรรณ วัฒนธรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคลากรในระดับอุดมศึกษา โดยหลักสูตรหลายหลักสูตรมักจะสอดแทรกการปลูกฝังคุณธรรมให้กับนักศึกษา การสร้างสังคมที่มีความยุติธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตในทุกๆ อาชีพจึงเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษาในประเทศไทย

2) วัฒนธรรมความเคารพต่อผู้ใหญ่และอาจารย์ (Respectful Culture): วัฒนธรรมความเคารพต่อผู้ใหญ่และครูอาจารย์เป็นสิ่งที่สำคัญในสังคมไทย โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาในประเทศไทยเป็นไปในลักษณะที่เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน สิ่งนี้ส่งผลให้การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีและสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ วัฒนธรรมการเคารพนี้ยังส่งเสริมให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอีกด้วย

3) วัฒนธรรมการทำงานร่วมกันอย่างมีความสามัคคี (Collaborative and Harmonious Culture): วัฒนธรรมการทำงานร่วมกันในลักษณะของความสามัคคีเป็นจุดเด่นของการทำงานในประเทศไทย การทำงานเป็นทีมโดยเน้นการสนับสนุนซึ่งกันและกัน เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนางานและการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยไทย วัฒนธรรมนี้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษาและบุคลากรในองค์กร ช่วยเสริมสร้างการทำงานที่ราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสถาบันการศึกษาให้มีคุณภาพและสามารถแข่งขันได้

2.9 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณภาพในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

ทฤษฎีคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา เช่น ทฤษฎี PDCA ของ W. Edwards Deming (พ.ศ. 2492) ซึ่งมุ่งเน้นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการวางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบ และปรับปรุงเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทฤษฎี TQM ของ Joseph Juran (พ.ศ. 2500) เน้นการมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กรเพื่อสร้างคุณภาพ รวมถึงทฤษฎี 14 หลักการของการบริหารของ Deming

(พ.ศ. 2525) ที่ช่วยสร้างวัฒนธรรมการพัฒนาคุณภาพในองค์กร นอกจากนี้ ทฤษฎีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของ Henry Mintzberg (พ.ศ. 2520) ยังเน้นการวางแผนระยะยาวเพื่อให้หลักสูตรปรับตัวได้ตามสภาพแวดล้อม และสุดท้าย มาตรฐาน ISO 9000 (พ.ศ. 2530) ช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรในสถาบันการศึกษาได้รับการรับรองและตรวจสอบตามมาตรฐานสากล มีดังนี้

1) ทฤษฎีวงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) - W. Edwards Deming (พ.ศ. 2492) เป็นทฤษฎี PDCA หรือที่เรียกว่า "วงจรเดมมิง" เป็นทฤษฎีที่พัฒนาโดย W. Edwards Deming ในปี พ.ศ. 2492 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) โดยกระบวนการนี้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) วงจรนี้ใช้ในทุกระดับขององค์กร รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรในสถาบันการศึกษา ซึ่งช่วยให้เกิดการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2) ทฤษฎีการจัดการคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management - TQM) - Joseph Juran (พ.ศ. 2500) เป็นทฤษฎีการจัดการคุณภาพโดยรวม หรือ TQM ได้รับการพัฒนาโดย Joseph Juran ในปี พ.ศ. 2500 โดยมุ่งเน้นให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการสร้างคุณภาพ การจัดการคุณภาพไม่ได้จำกัดอยู่ที่เพียงผลิตภัณฑ์หรือบริการ แต่ยังครอบคลุมถึงการปรับปรุงกระบวนการทั้งหมด ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ จนถึงการตรวจสอบคุณภาพ การนำแนวทาง TQM มาใช้ในการจัดการหลักสูตรช่วยให้สถาบันการศึกษาสามารถสร้างหลักสูตรที่มีคุณภาพสูงและสอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพ

3) ทฤษฎี 14 หลักการของการบริหาร (14 Points of Management) - W. Edwards Deming (พ.ศ. 2525) โดย W. Edwards Deming ได้นำเสนอทฤษฎี 14 หลักการของการบริหารในปี พ.ศ. 2525 ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพที่ครอบคลุมการจัดการทั้งหมด โดยเน้นให้ผู้บริหารมุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการและการสร้างวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพในทุกระดับขององค์กร หลักการเหล่านี้ช่วยสร้างระบบที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งในการนำไปปรับใช้ในการพัฒนาหลักสูตรในสถาบันการศึกษา

4) ทฤษฎีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) - Henry Mintzberg (พ.ศ. 2520) Henry Mintzberg ซึ่งได้นำเสนอทฤษฎีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ในปี พ.ศ. 2520 ซึ่งเน้นการวางแผนระยะยาวที่เป็นระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพและการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ทฤษฎีนี้มีบทบาทสำคัญในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่สามารถปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลงในสังคมและตลาดแรงงาน การวางแผนเชิงกลยุทธ์ช่วยให้สถาบันการศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) ทฤษฎีการบริหารคุณภาพตามแนวทาง ISO (International Organization for Standardization) ISO 9000 (พ.ศ. 2530) เป็นมาตรฐาน ISO 9000 ได้รับการพัฒนาและประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2530 เป็นแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพที่เป็นมาตรฐานระดับสากล โดยเน้นการปรับปรุงคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การนำมาตรฐาน ISO มาประยุกต์ใช้ในการจัดการหลักสูตรในสถาบันการศึกษาช่วยให้มั่นใจได้ว่า

หลักสูตรมีคุณภาพและมีการตรวจสอบคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานระดับสากล ทำให้หลักสูตรเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

3. ทิศนะของผู้เขียนบทความวิชาการ

เมื่อกล่าวถึงวัฒนธรรมคุณภาพของหลักสูตร การสร้างกรอบการทำงานและวัฒนธรรมคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เติบโตอย่างยั่งยืน ผู้เขียนเห็นว่ามีความสำคัญหลายประการที่ต้องพิจารณา

3.1 การปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาให้ทันสมัยและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบันเป็นสิ่งจำเป็น สถาบันการศึกษาควรมีการวางแผนระยะยาวที่ชัดเจนในการปรับปรุงหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาของตนเอง การวางแผนดังกล่าวควรมีการตรวจสอบและประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรยังคงมีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม การปรับปรุงมาตรฐานต้องครอบคลุมทั้งในด้านการเรียนการสอน เนื้อหาหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร และการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่การเข้าถึงข้อมูลและเทคโนโลยีการเรียนรู้มีความสำคัญ สถาบันการศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

3.2 การประยุกต์ใช้วัฒนธรรมคุณภาพในสถาบันการศึกษา

การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในสถาบันการศึกษาไม่ใช่เพียงแต่หน้าที่ของผู้บริหารเท่านั้น แต่เป็นความร่วมมือระหว่างบุคลากรทุกภาคส่วนของมหาวิทยาลัย การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และการประกันคุณภาพจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน วัฒนธรรมคุณภาพต้องเป็นสิ่งที่แทรกซึมอยู่ในกระบวนการทุกขั้นตอน ตั้งแต่การออกแบบหลักสูตรไปจนถึงการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา การนำระบบติดตามและประเมินผลเข้ามาใช้เป็นส่วนสำคัญในการประยุกต์ใช้วัฒนธรรมคุณภาพ ระบบดังกล่าวควรสามารถเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

3.3 ความสำคัญของการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร

บุคลากรทางการศึกษาเป็นทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พวกเขามีความรู้และทักษะที่เพียงพอในการนำแนวทางการประกันคุณภาพไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมควรครอบคลุมทั้งด้านการสอน การวิจัย การประเมินผล และการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรยังควรเน้นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรสามารถปรับตัวและนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถาบันการศึกษา การมีบุคลากรที่มีคุณภาพจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาหลักสูตรและคุณภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา

3.4 การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

สถาบันการศึกษาไม่สามารถพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยได้โดยลำพัง การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้หลักสูตรสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมได้ดีขึ้น ความร่วมมือนี้ควรครอบคลุมตั้งแต่การแลกเปลี่ยนข้อมูล การพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน การฝึกงาน หรือโครงการที่สามารถนำประสบการณ์จริงเข้ามาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ การทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรมและหน่วยงานภายนอกช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในภาคการทำงานจริง และทำให้หลักสูตรมีความเป็นปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับในตลาดแรงงาน

3.5 ความท้าทายในการนำวัฒนธรรมคุณภาพมาประยุกต์ใช้

การนำวัฒนธรรมคุณภาพเข้ามาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและสถาบันการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความท้าทาย การสร้างวัฒนธรรมนี้ต้องการความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนภายในและภายนอกสถาบัน ความท้าทายที่สำคัญคือการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของบุคลากรให้เข้าใจและยอมรับการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การใช้ทรัพยากรทั้งด้านเวลา แรงงาน และงบประมาณในการพัฒนาระบบประเมินผลและการประกันคุณภาพก็เป็นอีกหนึ่งความท้าทายที่ต้องเผชิญ อย่างไรก็ตาม หากมีการประสานความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาอย่างเป็นระบบ จะสามารถเอาชนะความท้าทายเหล่านี้ได้ และทำให้การพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพในสถาบันการศึกษาเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน

3.6 การสังเคราะห์วัฒนธรรมกับทฤษฎีคุณภาพ

เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างการสร้างวัฒนธรรมที่เข้มแข็งกับการใช้ทฤษฎีคุณภาพในการพัฒนาหลักสูตร วัฒนธรรมความเป็นเลิศและการมีส่วนร่วมในระดับสากลสนับสนุนการทำงานร่วมกันและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี PDCA ของ Deming ที่เน้นการพัฒนาผ่านการวางแผน ตรวจสอบ และปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ในขณะเดียวกัน วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสากลและการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในไทย ช่วยเสริมสร้างบุคลากรที่พร้อมจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสนับสนุนแนวทางการมีส่วนร่วมในทฤษฎี TQM ของ Juran นอกจากนี้ การวางแผนระยะยาวตามแนวคิดของ Mintzberg และมาตรฐาน ISO 9000 ยังสอดคล้องกับวัฒนธรรมการเคารพและความสามัคคีในสังคมไทย ทำให้การพัฒนาหลักสูตรสามารถตอบสนองต่อความต้องการและมาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสรุป

จากการศึกษากฎกระทรวง อว. 2565 และประกาศ กมอ. ในเรื่องวัฒนธรรมคุณภาพของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ ข้อเสนอที่ได้ดังต่อไปนี้

4.1 ความสำคัญของวัฒนธรรมคุณภาพ

วัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม วัฒนธรรมนี้ไม่เพียงแต่

มุ่งเน้นไปที่การสร้างคุณภาพในกระบวนการเรียนการสอน แต่ยังครอบคลุมถึงการพัฒนาสถาบันให้มีความเข้มแข็งในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีมาตรฐาน ความสำคัญของวัฒนธรรมคุณภาพอยู่ที่การทำให้บุคลากรในสถาบันการศึกษาตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กร ทั้งคณาจารย์ นักศึกษา และผู้บริหาร วัฒนธรรมนี้ยังช่วยให้สถาบันมีการติดตามประเมินผลและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งส่งผลให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่นและทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมและตลาดแรงงาน วัฒนธรรมคุณภาพจึงเป็นสิ่งที่ต้องถูกฝังลึกในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา

4.2 การประกันคุณภาพในหลักสูตร

การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) เป็นกระบวนการที่จำเป็นสำหรับสถาบันการศึกษาในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับหลักสูตรของตน การประกันคุณภาพไม่ใช่เพียงแค่การประเมินความสำเร็จของนักเรียนหรือหลักสูตรเพียงช่วงเวลาเดียว แต่เป็นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรมีมาตรฐานที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างแท้จริง การประกันคุณภาพยังต้องครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การออกแบบหลักสูตร การประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ ไปจนถึงการสนับสนุนการพัฒนาทักษะทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ระบบการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพจะช่วยยกระดับมาตรฐานของสถาบันการศึกษาและสร้างความเชื่อมั่นให้กับทั้งผู้เรียนและตลาดแรงงานว่าหลักสูตรนั้นมีคุณภาพและทันสมัย

4.3 วัฒนธรรมในระดับสากลและวัฒนธรรมในประเทศไทย

มีความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรและองค์กรในทุกระดับ โดยในระดับสากล "วัฒนธรรมความเป็นเลิศ" เน้นที่การสร้างมาตรฐานสูงสุดผ่านการพัฒนาคุณภาพและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ "วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม" ส่งเสริมการทำงานร่วมกันและแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและแก้ปัญหาสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ด้าน "วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต" เปิดโอกาสให้บุคคลพัฒนาตนเองในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในประเทศไทย "วัฒนธรรมคุณธรรมและจริยธรรม" ถูกปลูกฝังเพื่อสร้างบุคลากรที่มีจรรยาบรรณ ขณะเดียวกัน "วัฒนธรรมความเคารพ" ต่อผู้ใหญ่และครูอาจารย์สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี สุดท้าย "วัฒนธรรมความสามัคคี" เป็นกุญแจสำคัญในการทำงานร่วมกันและพัฒนาความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งในองค์กร

4.4 การพัฒนาหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาสามารถอิงทฤษฎีคุณภาพ

ด้วยทฤษฎีวงจรคุณภาพ (PDCA) ของ Deming เน้นการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการวางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบ และปรับปรุง ในขณะที่ทฤษฎี TQM ของ Juran มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กรเพื่อสร้างคุณภาพในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้ ทฤษฎี 14 หลักการของการบริหารโดย Deming ยังช่วยสร้างวัฒนธรรมการพัฒนาคุณภาพในทุกระดับขององค์กร ทฤษฎีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของ Mintzberg สนับสนุนการวางแผนระยะยาวเพื่อให้หลักสูตรปรับตัวตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ส่วนมาตรฐาน ISO 9000 ช่วยให้หลักสูตรได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล ทำให้การพัฒนาและการตรวจสอบคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ยอมรับทั่วโลก

4.5 การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ในยุคที่สังคมและเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หรือความต้องการที่เพิ่มขึ้นของตลาดแรงงาน การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่สถาบันการศึกษาต้องใส่ใจในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมจะสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้เรียนและนายจ้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีและตลาดแรงงาน รวมถึงการปฏิรูปการจัดการศึกษาในระดับโลก เพื่อให้หลักสูตรของตนสามารถปรับตัวและแข่งขันได้ในระดับสากล การปรับตัวนี้จะส่งผลให้หลักสูตรมีความเหมาะสมและตอบโจทย์ในยุคปัจจุบันอย่างแท้จริง

5. องค์ความรู้ใหม่

เมื่อกล่าวถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องวัฒนธรรมคุณภาพของหลักสูตร การปฏิบัติตามกฎกระทรวง อว. 2565 และประกาศ กมอ. ส่งผลให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรที่มีคุณภาพสูง โดยเฉพาะในบริบทของการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายและเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน มีประเด็นที่น่าสนใจ มีดังต่อไปนี้

5.1 การบูรณาการเทคโนโลยีในหลักสูตร

ในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน การบูรณาการเทคโนโลยีในหลักสูตรช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา ทั้งในด้านการเข้าถึงเนื้อหาการเรียนที่ง่ายขึ้น และการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูล หรือการใช้ซอฟต์แวร์เฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา การบูรณาการเทคโนโลยีทำให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาที่หลากหลายได้มากขึ้น รวมถึงทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้เทคโนโลยีกลายเป็นปัจจัยหลักในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย

5.2 การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญมากขึ้นในยุคปัจจุบัน เนื่องจากโลกในยุคดิจิทัลต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการคิดนอกกรอบและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน การเรียนรู้ที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้นักศึกษาสามารถสำรวจและพัฒนาแนวคิดใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน ผ่านการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติที่หลากหลาย การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในห้องเรียนยังช่วยให้นักศึกษามีทักษะการปรับตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถสร้างสรรค์วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้ การสนับสนุนให้เกิดการคิดสร้างสรรค์จะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาในระยะยาว

5.3 การนำระบบประเมินผลแบบใหม่มาใช้

ระบบประเมินผลเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร โดยระบบประเมินผลแบบใหม่ที่เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ มุ่งประเมินทักษะและความรู้ที่นักศึกษาได้รับจาก

กระบวนการเรียนรู้ มากกว่าการเน้นที่คะแนนสอบหรือผลการเรียนในระยะสั้น ระบบประเมินที่ดีควรเน้นที่การพัฒนาทักษะเชิงลึก การแก้ปัญหา การประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การนำระบบประเมินผลแบบใหม่นี้มาใช้จะช่วยให้หลักสูตรมีความเป็นธรรมและสามารถพัฒนานักศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ยังสามารถวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ได้อย่างแม่นยำและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรในอนาคต

5.4 ความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรกับตลาดแรงงาน

การออกแบบหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องเชื่อมโยงกับความต้องการที่ตลาดแรงงาน เพื่อให้บัณฑิตมีทักษะและความรู้ที่ตรงตามความต้องการของนายจ้างในยุคปัจจุบัน หลักสูตรที่เชื่อมโยงกับตลาดแรงงานไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มโอกาสการจ้างงานให้กับนักศึกษา แต่ยังสร้างความเชื่อมั่นให้กับนายจ้างว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันนั้นมีคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการทำงานจริง การประสานงานระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมจะช่วยให้การออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองต่อทักษะที่จำเป็นในอนาคต นอกจากนี้ ยังสามารถสร้างโอกาสในการฝึกงานหรือโครงการที่เชื่อมโยงกับการทำงานจริง ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.5 การสร้างกรอบความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ

การสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรระดับนานาชาติ เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ความร่วมมือเหล่านี้ช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ และสามารถนำประสบการณ์เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ การทำงานร่วมกันยังเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ที่ทันสมัย ส่งผลให้หลักสูตรมีความเป็นปัจจุบันและสามารถปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ยังช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ของสถาบันการศึกษาและสร้างโอกาสในการทำงานให้กับนักศึกษา

6. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2565). "กฎกระทรวง อว. ฉบับที่ 5".

เข้าถึงได้จาก: <https://moe.go.th>

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (2565). "ประกาศ กมอ. 20 ก.ค. 2565. เข้าถึงได้จาก:

<https://km.ac.th>

เยาวลักษณ์ มหาสิทธิวัฒน์ และ ปิณณธร ชัชรรัตน์ (2550). งานวิจัยที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมคุณภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพของบุคลากร.

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2557). ศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาองค์กรที่มุ่งเน้นการสร้างคุณภาพอย่างต่อเนื่อง.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ (2545). การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพโดยสร้างวัฒนธรรมที่ผูกพันลึกซึ้งกับองค์กร.

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2565). ประกาศกฎกระทรวงเกี่ยวกับมาตรฐาน

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา.

คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (2565). ประกาศมาตรฐานและแนวทางการประกันคุณภาพ

หลักสูตรระดับอุดมศึกษา.

มติคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ครั้งที่ 11/2565. พัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน

ระดับประเทศและนานาชาติ.

อภินันท์ จันทะนี. (2565). เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: บริษัทจรัสนิทวงศ์การพิมพ์, จำกัด.

14. คุณธรรมจริยธรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา

Ethical and Moral Leadership of Higher Education Administrators

ดร.ณิ ชูประยูร

ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพมหานคร

อาคม จันตะนี

สำนักบริการทางวิชาการ มูลนิธิส่งเสริมวิชาการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อภิรักษ์ จันตะนี

ผอ.หลักสูตร/สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

บทความเกี่ยวกับ "คุณธรรมและจริยธรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา" เป็นหลักการที่สำคัญในการกำหนดมาตรฐานพฤติกรรมของผู้บริหารในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเน้นไปที่ความซื่อสัตย์ ความถูกต้อง และความยุติธรรม หลักการเหล่านี้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่โปร่งใสและได้รับความไว้วางใจจากทั้งผู้ร่วมงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง การมีคุณธรรมจริยธรรมทำให้การทำงานภายในองค์กรเป็นไปอย่างราบรื่นและเสริมสร้างความสามัคคี เนื่องจากผู้บริหารที่ยึดมั่นในหลักการดังกล่าวจะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นภายในองค์กร การปฏิบัติตามหลักการเหล่านี้ทำให้ผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมตนเอง รับผิดชอบต่อหน้าที่ และสามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสมต่อสถานการณ์ นอกจากนี้ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมยังมีส่วนสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทำให้ทุกคนในองค์กรเกิดความเคารพและยอมรับซึ่งกันและกัน การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมยังสามารถปรับใช้ได้ในทุกระดับของการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นระดับผู้บริหารหรือพนักงานทั่วไป เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและความสามัคคี การส่งเสริมให้ผู้บริหารมีคุณลักษณะเช่นความซื่อสัตย์และความยุติธรรมจึงไม่เพียงแต่ส่งผลต่อการบริหารงานในปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการเจริญเติบโตและความสำเร็จในระยะยาวขององค์กร ผู้บริหารที่มีคุณธรรมจะสามารถควบคุมอารมณ์และความรู้สึกได้ดี ทำให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ รวมทั้งการรักษาความยุติธรรมในการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความร่วมมืออย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นในการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นบริบทของการบริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษา หรือในทุกองค์กรทั่วทุกภาคส่วนของสังคม

คำสำคัญ: คุณธรรม จริยธรรม ภาวะผู้นำ ผู้บริหารระดับอุดมศึกษา

Abstract

The article on " Ethical and Moral Leadership of Higher Education Administrators" discusses essential principles for setting behavioral standards for administrators in higher education, emphasizing integrity, correctness, and justice. These principles enable administrators to create a transparent work environment that fosters trust among colleagues and stakeholders. Upholding ethical and moral values ensures smooth operations within the organization and promotes unity, as administrators who adhere to these principles can work efficiently, reducing conflicts that may arise within the organization. Following these principles allows administrators to maintain self-control, take responsibility for their duties, and make rational and appropriate decisions according to various situations. Furthermore, the promotion of ethics and morality plays a crucial role in building a positive image for the organization, enhancing confidence among stakeholders, and fostering mutual respect and acceptance among all members of the organization. Upholding ethics and morality can be applied at all levels of work, whether at the executive level or among general staff, to build unity and harmony. Encouraging administrators to embody qualities such as integrity and fairness not only impacts current management practices but also lays a solid foundation for the organization's long-term growth and success. Administrators with strong ethical values can effectively manage their emotions, enabling them to make rational and trustworthy decisions. Additionally, maintaining fairness in treating everyone equally helps create a positive work atmosphere, facilitating open dialogue, exchange of ideas, and full cooperation, which are essential elements for the sustainable development of the organization. This applies not only to the context of educational administration in higher education but also to all organizations across various sectors of society.

Keywords: Ethics, Morality, Leadership, Higher Education

1. ความนำ

คุณธรรมและจริยธรรมถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารและนักปกครองในระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตรฐานเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นแนวทางเพื่อสร้างพฤติกรรมที่ถูกต้อง มีจริยธรรม และยุติธรรมในการทำงาน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่โปร่งใส เชื่อถือได้ และเสริมสร้างความเชื่อมั่นจากทั้งผู้ร่วมงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในวงกว้าง การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมไม่เพียงช่วยให้องค์กรมีบรรยากาศการทำงานที่ดีเท่านั้น แต่ยังเพิ่มโอกาสในการบรรลุความสำเร็จอย่างยั่งยืน

1) คุณธรรมจริยธรรม: หลักการที่กำหนดพฤติกรรมของผู้บริหารการศึกษา: คุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลักการที่ช่วยให้ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางสังคมที่เหมาะสม ซึ่งครอบคลุมทั้งความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง หลักการเหล่านี้ช่วยกำหนดขอบเขตและแนวทางในการตัดสินใจของผู้บริหาร รวมถึงส่งเสริมให้ผู้บริหารดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและความจริงใจ ผู้บริหารที่ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบสูงต่อหน้าที่ และสามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดีในสถานการณ์ที่ท้าทาย

2) การสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่โปร่งใสและเชื่อถือได้: ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมคือการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่โปร่งใสและได้รับความไว้วางใจจากทั้งผู้ร่วมงานและสังคมโดยรวม ความโปร่งใสหมายถึงการดำเนินงานอย่างเปิดเผย ชัดเจน และตรวจสอบได้ ซึ่งช่วยลดโอกาสในการเกิดการทุจริตหรือการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ ความเชื่อถือที่เกิดขึ้นจากการมีคุณธรรมจริยธรรมยังช่วยให้ผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและยั่งยืนกับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ดีขึ้น ส่งผลให้องค์กรมีความเข้มแข็งและมีพื้นฐานที่มั่นคง

3) ความขยัน อดทน และรับผิดชอบต่อ: คุณลักษณะของผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม: การปฏิบัติงานด้วยความขยัน อดทน และความรับผิดชอบต่อเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรเกิดความร่วมมือกันอย่างเต็มที่ ผู้บริหารที่มีความขยันและอดทนจะสามารถจัดการปัญหาและความท้าทายที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำงานได้อย่างเหมาะสม และแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นต่อการพัฒนาองค์กรในระยะยาว

4) การลดความขัดแย้งและเสริมสร้างความสามัคคีในองค์กร: การมีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารช่วยลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่มภายในองค์กร การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความยุติธรรมและการเคารพศักดิ์ศรีของผู้อื่น เป็นแนวทางที่ช่วยลดการเกิดความไม่พอใจและความขัดแย้ง อีกทั้งยังเสริมสร้างความสามัคคีและความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกในองค์กร การทำงานที่มีบรรยากาศที่ร่วมมือและเข้าใจกันช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น และช่วยให้ทุกคนพร้อมที่จะสนับสนุนซึ่งกันและกันในการทำงาน

5) การตัดสินใจที่มีเหตุผลและเหมาะสม: ผู้บริหารที่ยึดมั่นในหลักคุณธรรมจริยธรรมจะสามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสมต่อสถานการณ์ การตัดสินใจที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับความสามารถในการพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อมูล และความรู้สึกของผู้อื่นอย่างถี่ถ้วน การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมและจริยธรรมทำให้ผู้บริหารสามารถพิจารณาและตัดสินใจได้ในลักษณะที่เป็นธรรมและยุติธรรม ลดความเสี่ยงในการเกิดความขัดแย้ง และทำให้การตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

6) การส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร: การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร ภาพลักษณ์ที่ดีทำให้องค์กรได้รับความเชื่อมั่นจากทั้งผู้ร่วมงาน ลูกค้า และสังคมโดยรวม เมื่อองค์กรมีผู้บริหารที่ยึดมั่นในความถูกต้อง ความโปร่งใส และความยุติธรรม จะทำให้คนใน

องค์กรเกิดความภาคภูมิใจ และมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานอย่างเต็มที่ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ภายในและภายนอกองค์กรมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

7) การพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์กรและสังคม: การมีคุณธรรมจริยธรรมไม่ได้เพียงแค่ทำให้การบริหารงานในปัจจุบันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการเจริญเติบโตและความสำเร็จในระยะยาวขององค์กร คุณธรรมเหล่านี้ทำให้เกิดความเป็นเอกภาพและสามัคคีในองค์กร ส่งผลให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง การที่ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมจะทำให้การทำงานในระยะยาวเป็นไปได้อย่างยั่งยืน ทั้งในแง่ของความสำเร็จทางธุรกิจและการพัฒนาสังคมโดยรวม

8) การประยุกต์ใช้คุณธรรมจริยธรรมในทุกระดับขององค์กร: การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมจริยธรรมไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในระดับบริหารเท่านั้น แต่สามารถนำไปใช้ได้ในทุกระดับของการทำงาน ตั้งแต่พนักงานทั่วไปไปจนถึงผู้บริหารระดับสูง การมีคุณธรรมจริยธรรมในทุกระดับขององค์กรจะทำให้เกิดความสามัคคีและความเข้าใจร่วมกัน ส่งเสริมให้เกิดความเป็นเอกภาพ และช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ความเข้าใจและการสนับสนุนจากทุกฝ่ายทำให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปได้อย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จ

9) การควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของผู้บริหาร: การเป็นผู้บริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรมต้องมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ดี เนื่องจากการตัดสินใจและการปฏิบัติงานในระดับบริหารมักต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่มีความกดดันและซับซ้อน การควบคุมอารมณ์ได้ดีทำให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสม อีกทั้งยังยังช่วยให้ความน่าเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้ร่วมงาน

10) การสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความร่วมมือ: การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมยังส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ดี ซึ่งเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การรับฟังซึ่งกันและกัน และการทำงานร่วมมืออย่างเต็มที่ ความโปร่งใส ความยุติธรรม และความเคารพซึ่งกันและกันทำให้ทุกคนในองค์กรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างสมบูรณ์

ดังนั้น คุณธรรมและจริยธรรมถือเป็นรากฐานสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมของผู้บริหารในระบบ การศึกษาระดับอุดมศึกษา และมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่โปร่งใส เชื่อถือได้ และสร้างความสามัคคี การปฏิบัติตามมาตรฐานคุณธรรมเหล่านี้ไม่เพียงช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังสร้างความเป็นเอกภาพและความยั่งยืนในทุกระดับขององค์กร การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกระดับขององค์กรจะทำให้องค์กรมีความแข็งแกร่งและพร้อมต่อการเผชิญกับความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

2. เนื้อหา

คุณธรรมและจริยธรรมในระดับอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการบริหารและเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร ประเด็นสำคัญประกอบด้วย การส่งเสริมความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ และความยุติธรรมในกระบวนการทำงาน ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากผู้ร่วมงานและสังคม การยึดมั่น

ในหลักคุณธรรมเหล่านี้ยังช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความสามัคคีในองค์กร และเสริมให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบสูง สามารถควบคุมอารมณ์และตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม นำพาองค์กรสู่ความสำเร็จและความยั่งยืนในระยะยาว โดยแบ่งเป็นประเด็นสำคัญดังนี้:

2.1 การส่งเสริมความโปร่งใสและประสิทธิภาพ

การส่งเสริมความโปร่งใสและประสิทธิภาพในองค์กรเป็นหลักการสำคัญที่ช่วยให้การบริหารมีความชัดเจนและน่าเชื่อถือ ผู้บริหารที่มีความซื่อสัตย์และยึดมั่นในความถูกต้องจะสามารถลดปัญหาการทุจริต และสร้างความเชื่อมั่นจากผู้ร่วมงานและสังคมได้ การปฏิบัติที่โปร่งใสช่วยให้กระบวนการทำงานสามารถตรวจสอบได้ ลดความผิดพลาดและการบิดเบือนในขั้นตอนการทำงาน ทำให้ทุกคนในองค์กรมั่นใจในความโปร่งใสของกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานขององค์กรเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นำไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

2.2 การควบคุมอารมณ์และความรับผิดชอบ

ผู้บริหารที่มีคุณธรรมต้องสามารถควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ดีในทุกสถานการณ์ การมีวุฒิภาวะในการควบคุมตนเองถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและไม่ปล่อยให้ความรู้สึกส่วนตัวมาขัดขวางการดำเนินงาน ผู้บริหารที่สามารถรักษาความสงบและควบคุมตนเองได้จะมีความสามารถในการนำพาองค์กรไปในทิศทางที่ถูกต้องและมั่นคงมากขึ้น การควบคุมอารมณ์อย่างเหมาะสมยังช่วยให้ผู้บริหารสามารถสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับผู้ร่วมงานได้ดีขึ้น เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในองค์กร และทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานในทุกระดับ

2.3 การยึดมั่นในความยุติธรรม

ความยุติธรรมเป็นหลักการที่สำคัญที่ผู้บริหารทุกคนควรยึดถือ เพราะการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและไม่ลำเอียงเป็นสิ่งที่สร้างความไว้วางใจในองค์กร การตัดสินใจที่ยุติธรรมทำให้ทุกคนรู้สึกเท่าเทียมได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและมีคุณค่า ลดความรู้สึกไม่พอใจหรือความไม่เป็นธรรมที่อาจเกิดขึ้นในที่ทำงาน ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง การยึดมั่นในความยุติธรรมจึงเป็นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ความยุติธรรมยังเป็นฐานของการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนและน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้การทำงานเป็นไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

2.4 การส่งเสริมความสามัคคีและเอกภาพในองค์กร

การส่งเสริมความสามัคคีและความเป็นเอกภาพในองค์กรเป็นสิ่งที่ช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม เช่น การเคารพในศักดิ์ศรีและการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ทำให้เกิดบรรยากาศที่สนับสนุนการทำงานเป็นทีม สมาชิกในองค์กรรู้สึกเท่าเทียมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและพร้อมที่จะสนับสนุนซึ่งกันและกัน นำไปสู่ความสามัคคีในทีมที่เข้มแข็ง ความเป็นเอกภาพที่เกิดจากการทำงานร่วมกันอย่างกลมเกลียวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ลดความขัดแย้ง และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบุคลากรในองค์กร ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน ดังนั้น การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมจริยธรรม สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

และสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้าง ให้ทุกคนในองค์กรรู้สึกมีส่วนร่วมและได้รับการเคารพ การมีวัฒนธรรมคุณภาพที่เข้มแข็งช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจ ทำให้องค์กรมีความพร้อมในการพัฒนาทั้งในด้านประสิทธิภาพและนวัตกรรม อันจะนำไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนในระยะยาว

2.5 ทฤษฎีภาวะผู้นำในองค์กร

ทฤษฎีภาวะผู้นำเป็นเรื่องของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม โดยเน้นที่การใช้ระบบรางวัลและการลงโทษ เพื่อจูงใจให้ผู้ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ตั้งไว้ ผู้นำแต่ละประเภทจะเน้นการบริหารงานที่มีระเบียบแบบแผนไว้อย่างชัดเจน และการกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

1) ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ (Situational Leadership Theory) โดย Paul Hersey และ Kenneth Blanchard (ค.ศ. 1967) ซึ่งทฤษฎีนี้เสนอว่าผู้นำควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการเป็นผู้นำให้เหมาะสมกับสถานการณ์และระดับความพร้อม (maturity) ของผู้ตาม ซึ่งรูปแบบการนำมี 4 แบบคือ การสั่งการ (Telling), การขายแนวคิด (Selling), การมีส่วนร่วม (Participating) และการมอบหมายงาน (Delegating) ทั้งนี้ การเลือกใช้รูปแบบใดขึ้นอยู่กับระดับความสามารถและความเต็มใจในการทำงานของผู้ตามในแต่ละสถานการณ์

2) ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนผ่าน (Transformational Leadership Theory) โดย James MacGregor Burns (ค.ศ. 1978) ซึ่งทฤษฎีนี้กล่าวถึงผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นผู้ตามให้มีเป้าหมายที่สูงขึ้น โดยการทำให้ผู้ตามเห็นความสำคัญของการทำงานที่เกินกว่าความต้องการพื้นฐาน ทฤษฎีนี้เน้นไปที่การสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในองค์กร โดยผู้นำจะใช้วิธีการสื่อสารที่มีพลัง การสร้างความไว้วางใจและการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ตาม

3) ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบปฏิรูป (Transactional Leadership Theory) โดย Bernard Bass (พัฒนาเพิ่มเติม) (ค.ศ. 1937) และ Max Weber ได้พัฒนาใน ค.ศ. 1981 ซึ่งทฤษฎีนี้มองว่าภาวะผู้นำเป็นเรื่องของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม โดยเน้นที่การใช้ระบบรางวัลและการลงโทษ เพื่อจูงใจให้ผู้ตามปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ตั้งไว้ ผู้นำแบบปฏิรูปจะเน้นการบริหารงานที่มีระเบียบแบบแผน ชัดเจน และการกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ

4) ทฤษฎีการบริหารจัดการ (Management Theory) โดย อภินันท์ จันตะนี ได้พัฒนาขึ้นในปี พ.ศ.2563 (ซึ่งได้จดลิขสิทธิ์ไว้ที่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ย.2563) โดยสามารถไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนได้ทุกระดับ ดังนั้น “ทฤษฎีการบริหารจัดการ - PPOCC” จึงเป็นทฤษฎีที่สามารถนำไปประยุกต์ในองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐและองค์กรทางธุรกิจ

โดยสรุปการนำทฤษฎีเพื่อปรับใช้กับภาวะผู้นำในองค์กรมีความสำคัญในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งการพัฒนาแนวคิดหลายรูปแบบ ทฤษฎีภาวะผู้นำที่สำคัญ ดังนี้

1) ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ (Situational Leadership Theory) โดยผลงานของ Hersey และ Blanchard (1967) ซึ่งเน้นว่าผู้นำควรปรับวิธีการบริหารให้สอดคล้องกับ สถานการณ์และระดับความ

พร้อมของผู้ตาม รูปแบบของการนำมี 4 รูปแบบ ได้แก่ การสั่งการ การขายแนวคิด การมีส่วนร่วม และการมอบหมายงาน โดยจะเลือกใช้ขึ้นอยู่กับความสามารถและความเต็มใจของผู้ตามในแต่ละสถานการณ์

2) ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนผ่าน (Transformational Leadership Theory) โดย Burns (1978) เน้นการสร้างแรงบันดาลใจและการกระตุ้นให้ผู้ตามมีเป้าหมายที่สูงขึ้น ผู้นำประเภทนี้จะสื่อสารอย่างมีพลัง สร้างความไว้วางใจและเป็นแบบอย่างที่ดีในการนำพาองค์กรไปสู่ความเปลี่ยนแปลงเชิงบวก

3) ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบปฏิรูป (Transactional Leadership Theory) โดย Weber และ Bass ทฤษฎีนี้เน้นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม โดยใช้รางวัลและการลงโทษเป็นแรงจูงใจให้ผู้ตามปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ ผู้นำแบบนี้จะมีระเบียบแบบแผนและกำหนดหน้าที่ชัดเจน

4) ทฤษฎีการบริหารจัดการ (Management Theory) โดย Aphinant Chantaneer สามารถนำมาปรับในกรณีภาวะผู้นำทางด้านคุณธรรมจริยธรรมได้ เช่น การประยุกต์ใช้กับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนได้ทุกระดับ ดังนั้น “ทฤษฎีการบริหารจัดการ - PPOCC” จึงเป็นทฤษฎีที่สามารถนำไปใช้ในองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐและองค์กรทางธุรกิจ

ดังนั้น ทฤษฎีทั้ง 4 ดังกล่าวสามารถนำไปปรับใช้ในการบริหารองค์กรได้มีคุณภาพเพื่อสร้างความสามารถในการปรับตัว และการสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงาน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ทั้งนี้ ผู้นำควรตระหนักถึงการเลือกใช้ทฤษฎีให้เหมาะสมกับบริบทและลักษณะของผู้ตามและสถานการณ์ในทุกช่วงเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะของผู้เขียนบทความวิชาการ

จากมุมมองของผู้เขียน การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมในระดับอุดมศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญที่สร้างความเป็นผู้นำที่มีคุณค่าและน่าเชื่อถือ ผู้บริหารที่ปฏิบัติตามหลักการเหล่านี้จะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่โปร่งใสและเชื่อถือได้ ส่งเสริมความสามัคคีและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การมีคุณธรรมจริยธรรมช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสม นำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จที่มั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่นจากผู้ร่วมงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.1 ความขยันและความรับผิดชอบ

ความขยันและความรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้บริหารที่มีคุณธรรม การที่ผู้บริหารมีความขยัน หมายถึงความพร้อมที่จะทุ่มเทเวลาและพลังงานในการทำงานอย่างเต็มที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทำให้ผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาและจัดการงานได้อย่างรอบคอบ ความรับผิดชอบยังส่งผลให้เกิดความไว้วางใจจากผู้ร่วมงาน เนื่องจากพวกเขาเชื่อมั่นว่าผู้บริหารจะปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและใส่ใจ การที่ผู้บริหารมีคุณสมบัติเหล่านี้จึงเป็นการส่งเสริมให้องค์กรสามารถก้าวไปข้างหน้าและประสบความสำเร็จในระยะยาว

3.2 การเคารพในศักดิ์ศรีของผู้อื่น

การเคารพในความเป็นมนุษย์และศักดิ์ศรีของผู้อื่นถือเป็นหลักการพื้นฐานที่ช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีในองค์กร ผู้บริหารที่ยึดมั่นในหลักการนี้จะสามารถลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการ

ไม่เคารพหรือการดูหมิ่นกัน การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพไม่เพียงแต่ทำให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือที่ดีในทีมงานเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างความรู้สึที่ดีต่อองค์กร ส่งเสริมให้ทุกคนรู้สึกว่าได้รับการยอมรับและมีคุณค่าในสายตาของผู้อื่น การเคารพศักดิ์ศรีของผู้อื่นจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความสามัคคีและความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในระยะยาว

3.3 การสร้างความโปร่งใสในการบริหาร

ความโปร่งใสในการบริหารเป็นหลักการที่ทำให้การดำเนินงานในองค์กรมีความชัดเจนและตรวจสอบได้ การแสดงความซื่อสัตย์และความจริงใจช่วยสร้างความไว้วางใจจากผู้ร่วมงานและบุคคลภายนอก การที่ผู้บริหารแสดงความโปร่งใสในการตัดสินใจและการดำเนินงานต่าง ๆ จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นและทำให้การสื่อสารระหว่างทีมงานเป็นไปอย่างเปิดเผย ผู้บริหารที่ยึดถือความโปร่งใสจะสามารถป้องกันการทุจริตและลดความสับสนในองค์กร ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและยั่งยืนในระยะยาว นอกจากนี้ ยังทำให้ภาพลักษณ์ขององค์กรดีขึ้นและได้รับความเชื่อถือจากสังคม

3.4 การพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพในองค์กร

การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรเริ่มจากการส่งเสริมค่านิยมที่เน้นความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบในทุกระดับขององค์กร เมื่อพนักงานทุกคนยึดถือหลักการเดียวกัน จะทำให้เกิดความเป็นเอกภาพและความร่วมมือที่แข็งแกร่งภายในทีม การพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพต้องใช้การสนับสนุนและเป็นแบบอย่างที่ดีจากผู้บริหาร ซึ่งต้องคอยกระตุ้นให้ทุกคนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพที่เข้มแข็งจะช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้องค์กรมีความแข็งแกร่งและสามารถเผชิญกับความท้าทายในอนาคตได้อย่างมั่นคง

4. การสรุป

คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารและนักปกครองตามมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน เนื่องจากเป็นหลักการที่ส่งเสริมความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ และความยุติธรรมในการบริหารงาน การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมทำให้ผู้บริหารสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากผู้ร่วมงานและสังคม การปฏิบัติตามหลักการเหล่านี้ยังช่วยลดความขัดแย้ง เสริมสร้างความสามัคคีภายในองค์กร และทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จในระยะยาวขององค์กร ดังนี้

4.1 การส่งเสริมความไว้วางใจและการยอมรับ

ความซื่อสัตย์และการทำงานอย่างโปร่งใสเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารได้รับความไว้วางใจจากผู้ร่วมงาน ความโปร่งใสทำให้การดำเนินงานในองค์กรมีความชัดเจนและตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือและความเคารพในตัวผู้บริหาร การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์จะช่วยลดข้อสงสัยและความกังวลของผู้ร่วมงาน ทำให้ทุกคนรู้สึกมั่นใจในการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้บรรยากาศในองค์กรมีความเป็นมิตร

และเปิดกว้างมากขึ้น การส่งเสริมความไว้วางใจและการยอมรับภายในองค์กรจะนำไปสู่ความร่วมมือที่ดีและเป็นพื้นฐานของการทำงานที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4.2 การลดความขัดแย้งและเสริมสร้างความสามัคคี

การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งที่ช่วยลดความขัดแย้งและสร้างความเข้าใจดี ระหว่างบุคลากรในองค์กร ความยุติธรรมและการปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียมทำให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกัน การทำงานร่วมกันภายใต้บรรยากาศที่โปร่งใสและมีจริยธรรมจะทำให้ทุกคนรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม ซึ่งช่วยลดความไม่พอใจและความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น การเสริมสร้างความสามัคคีในทีมทำให้เกิดความเป็นเอกภาพและความร่วมมือที่เข้มแข็ง นำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพและเพิ่มโอกาสในการบรรลุเป้าหมายขององค์กรในระยะยาว

4.3 การประยุกต์ใช้ในทุกระดับของการทำงาน

คุณธรรมและจริยธรรมไม่ใช่สิ่งที่จำกัดอยู่แค่ในระดับบริหารเท่านั้น แต่สามารถปรับใช้ได้ในทุกระดับขององค์กร ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงจนถึงพนักงานทั่วไป การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมในทุกระดับจะสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เป็นเอกภาพและสอดคล้องกัน ส่งเสริมความสามัคคีและการทำงานร่วมกันได้ดีขึ้น การมีคุณธรรมจริยธรรมทำให้การสื่อสารและการประสานงานระหว่างระดับต่าง ๆ ขององค์กรเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งส่งผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาที่ยั่งยืน ความเข้าใจในหลักการเหล่านี้จะช่วยให้ทุกคนมีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและทำให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

4.4 การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพขึ้นใช้ในองค์กร

การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในองค์กรจำเป็นต้องเริ่มจากการส่งเสริมค่านิยมที่เน้นความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบต่อในทุกระดับของการทำงาน การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพนี้ต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารที่พร้อมเป็นแบบอย่างที่ดีในการยึดมั่นในหลักคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารต้องส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความร่วมมือระหว่างสมาชิกในทีม การส่งเสริมวัฒนธรรมคุณภาพจะทำให้องค์กรมีการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน เกิดบรรยากาศการทำงานที่ทุกคนพร้อมสนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสำเร็จและความมั่นคงให้แก่องค์กรในระยะยาว

5. องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาเรื่องคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหารในระดับอุดมศึกษาเผยให้เห็นถึงประเด็นสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การเน้นความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และความโปร่งใส ซึ่งทำให้ผู้บริหารสามารถสร้างความไว้วางใจและความเคารพจากผู้ร่วมงาน การยึดมั่นในหลักการเหล่านี้ยังช่วยลดความขัดแย้งและเสริมสร้างความสามัคคีในองค์กร ทำให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ดีและนำไปสู่การพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพในระยะยาว

5.1 การเชื่อมโยงระหว่างคุณธรรมจริยธรรมและความสำเร็จขององค์กร

ผู้บริหารที่มีคุณธรรมและจริยธรรมจะสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและความเชื่อมั่นให้แก่องค์กรได้อย่างยั่งยืน การปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์และความยุติธรรมทำให้เกิดความไว้วางใจจากผู้ร่วมงานและบุคคลภายนอก ส่งผลให้องค์กรได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากทุกฝ่าย ความสำเร็จขององค์กรจึงไม่ได้มาจากการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการมีผู้นำที่ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดีและมีจริยธรรม การที่องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีและเชื่อถือได้จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืนและสามารถเผชิญกับความท้าทายในอนาคตได้อย่างมั่นคง

5.2 การเสริมสร้างความโปร่งใสและความยุติธรรมในองค์กร

การยึดมั่นในหลักคุณธรรมและจริยธรรมทำให้เกิดความโปร่งใสและความยุติธรรมในการบริหารงาน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานในองค์กรมีประสิทธิภาพ ความโปร่งใสทำให้กระบวนการต่าง ๆ ในองค์กรเป็นไปอย่างชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ ส่งผลให้การตัดสินใจและการดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม การมีความโปร่งใสยังช่วยลดโอกาสการเกิดการทุจริตและความไม่เป็นธรรม ซึ่งทำให้พนักงานรู้สึกมั่นใจและพร้อมที่จะทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่น่าเชื่อถือ การเสริมสร้างความโปร่งใสและยุติธรรมจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้การบริหารงานในองค์กรเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จในระยะยาว

5.3 การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี

การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมและจริยธรรมช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและเปิดกว้างภายในองค์กร การทำงานในบรรยากาศที่โปร่งใสและเต็มไปด้วยความเคารพซึ่งกันและกันจะทำให้พนักงานรู้สึกมีคุณค่าและพร้อมที่จะสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำงานเป็นทีมจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อทุกคนรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมและได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น ความสัมพันธ์ที่ดีและการทำงานร่วมกันอย่างกลมเกลียวจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในองค์กรอย่างยั่งยืน

5.4 การเคารพศักดิ์ศรีของบุคคลในทุกระดับ

การเคารพในความเป็นมนุษย์และศักดิ์ศรีของผู้อื่นเป็นหลักการสำคัญที่ส่งเสริมความสามัคคีและความเป็นเอกภาพในองค์กร เมื่อพนักงานทุกคนรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรมและเคารพศักดิ์ศรี การทำงานร่วมกันจะเป็นไปอย่างราบรื่นและมีความสามัคคี การเคารพศักดิ์ศรีไม่เพียงแต่หมายถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเท่าเทียม แต่ยังรวมถึงการรับฟังความคิดเห็นและการให้เกียรติต่อความคิดของทุกคนในทีม การที่ทุกคนรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและได้รับการยอมรับ จะส่งเสริมการทำงานที่มีประสิทธิภาพและความเป็นเอกภาพในองค์กร ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความสำเร็จที่ยั่งยืนและการพัฒนาที่ก้าวหน้า

5.5 การพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพของบุคคลในทุกระดับ

การพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพของบุคคลในทุกระดับในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืน การเริ่มต้นจากการปลูกฝังค่านิยมที่เน้นความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความโปร่งใสในทุกระดับของการทำงาน จะช่วยให้พนักงานทุกคนเข้าใจถึงความสำคัญของการรักษามาตรฐานการ

ทำงานที่ดี การพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพยังส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ซึ่งทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและเกิดความสำเร็จในองค์กร เมื่อบุคลากรทุกระดับมีคุณธรรมจริยธรรมและมุ่งมั่นในการรักษาคุณภาพการทำงาน จะทำให้องค์กรมีความสามารถในการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงและสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว นอกจากนี้ยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและได้รับความเชื่อถือจากสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้อง

6. เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวง อว. 2565. มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 ข้อ 8 สถาบัน

อุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านวิชาการ. 2565.

ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งระดับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2560.

ประกาศ ก.ม.อ. พ.ศ.2565. เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี (2565 ข้อ10 หน้า 5)

ประกาศ ก.ม.อ. พ.ศ.2565. เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขแต่งตั้งมอบหมายฯ (2565 ข้อ 3)

ประกาศ ก.ม.อ. พ.ศ.2565. เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา. 2565 ข้อ 9 หน้า 4)

[https://so03.tci-thaijo.org > article > download](https://so03.tci-thaijo.org/article/download)

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. บริษัทนานมีบุ๊คส์

พับลิเคชั่นส์ จำกัด. จำนวนพิมพ์ครั้งที่ 1. จำนวน 200,000 เล่ม ISBN 974-9588-04-5

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต, 2546). พระไตรปิฎกสิ่งที่ชาวพุทธต้องรู้. กรุงเทพมหานคร :

เอส อาร์ พรินตติ้ง แมสโปรดักส์, จำกัด.

อภินันท์ จันตะนี. (2558). คู่มือการประเมินคุณภาพระดับหลักสูตร พ.ศ.2558. คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

อภินันท์ จันตะนี. (2565). หลักธรรมคำสอนพระพุทธเจ้ากับทฤษฎีนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร :

บริษัทจรัสนิทวงศ์การพิมพ์, จำกัด. 2565.

15. เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล Innovative Economics is Crucial for Economic Development in the Digital

ผศ.ดร.ภัทรพร จันตะนี

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

รศ.ดร.อินันท์ จันตะนี

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดหนองคาย

บทคัดย่อ

บทความเรื่องเศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นไปที่การปรับตัวของระบบเศรษฐกิจและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและการเติบโตในระยะยาว นวัตกรรมเป็นกลไกหลักที่ช่วยให้ธุรกิจสามารถเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์และบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีใหม่ การจัดการที่มีประสิทธิภาพ และความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ช่วยให้ธุรกิจสามารถปรับตัวและอยู่รอดในสถานะเศรษฐกิจที่มีความผันผวนสูง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในภาคธุรกิจยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญ ช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนานวัตกรรมและลดความเสี่ยงในการลงทุน การศึกษาเชิงนวัตกรรมเป็นอีกองค์ประกอบที่สำคัญ ช่วยพัฒนาทักษะและความรู้ให้กับบุคลากรในอนาคต เทคโนโลยีและนวัตกรรมในภาคการศึกษาไม่เพียงแต่เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาและคิดสร้างสรรค์ แต่ยังเป็นพื้นฐานที่มั่นคงในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การสนับสนุนด้านการศึกษาเชิงนวัตกรรมจึงเป็นการลงทุนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสังคมและเศรษฐกิจที่ยั่งยืนไปพร้อมกัน

คำสำคัญ: เศรษฐศาสตร์ นวัตกรรม การพัฒนาเศรษฐกิจ

Abstract

Articles on innovation economics is a crucial tool for sustainable economic development, focusing on the adaptation of economic systems and efficient resource utilization to create competitive advantages and long-term growth. Innovation serves as a key mechanism that enables businesses to enhance the value of products and services effectively. The application of new technologies, effective management, and creative thinking allows businesses to respond to rapidly changing market demands, enabling them to adapt and survive in volatile economic conditions. Building collaborative networks within various business

sectors is another essential factor, enhancing innovation potential while reducing investment risks. Innovative education is another critical component, helping to develop skills and knowledge for future workers. The incorporation of technology and innovation in education not only fosters the ability to solve problems and think creatively but also provides a stable foundation for adapting to rapidly changing economic environments. Supporting innovative education is therefore a vital investment, contributing significantly to the creation of a sustainable economy and society. By integrating innovation into both the economic and educational sectors, societies can ensure balanced development that promotes both creativity and long-term sustainability.

Keywords: Economics, Innovation, Economic Development

1. ความนำ

เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมเป็นแนวคิดที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยเน้นการนำความคิดสร้างสรรค์และความรู้มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ บริการ หรือกระบวนการทางธุรกิจ เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน แนวคิดนี้มีรากฐานมาจากการเล็งเห็นความสำคัญของนวัตกรรมที่ไม่ได้จำกัดอยู่แค่การสร้างสิ่งใหม่เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ซึ่งนวัตกรรมเชิงเศรษฐศาสตร์ได้กลายเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการเติบโตของเศรษฐกิจในหลายประเทศทั่วโลก ในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาองค์กรต่างๆ จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กรธุรกิจ เนื่องจากนวัตกรรมกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างมูลค่าและตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การนำแนวคิดเศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมมาช่วยให้อุตสาหกรรมก้าวข้ามอุปสรรคทางการแข่งขันและสามารถคงความสามารถในการดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน นวัตกรรมสามารถสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์และบริการได้อย่างมากมาย โดยการใช้ความรู้ที่มีอยู่ผสมผสานกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างตรงจุด

เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมไม่ใช่เพียงแค่การสร้างสิ่งใหม่ขึ้นมาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการนำแนวคิดใหม่ๆ มาปรับใช้กับกระบวนการทำงานเดิมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจ โดยการพัฒนานวัตกรรมที่ต่อเนื่องจะทำให้องค์กรสามารถสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีและความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปได้ นอกจากนี้ เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถลดต้นทุนการผลิตและปรับปรุงกระบวนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยกตัวอย่างเช่น การใช้ระบบอัตโนมัติและเทคโนโลยีดิจิทัลในการผลิตและจัดการข้อมูล ซึ่งช่วยลดขั้นตอนที่ซับซ้อนและลดการใช้ทรัพยากรลงได้อย่างมากมาย ทำให้องค์กร

สามารถเพิ่มกำไรและสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้ในขณะเดียวกัน การพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศที่มีความสำเร็จอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยการประยุกต์ใช้เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมเพื่อการปรับตัวและเติบโต นวัตกรรมมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับประเทศและระดับโลก การประยุกต์ใช้เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมสามารถช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจไทย โดยการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพสูงขึ้น สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นการช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับเศรษฐกิจของประเทศ และยังช่วยสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งแนวคิดนี้ยังสามารถนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการภายในองค์กร เช่น การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ การวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด การปรับปรุงห่วงโซ่อุปทาน หรือแม้กระทั่งการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทั้งนี้ การสร้างสรรค์นวัตกรรมในทุกระดับขององค์กรทำให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ตัวอย่างของการนำเศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมมาใช้ในธุรกิจมีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การสร้างระบบการจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ หรือการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการวิเคราะห์และพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด

นวัตกรรมเชิงเศรษฐศาสตร์ยังเกี่ยวข้องกับทฤษฎีหลายแขนงที่มาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในกระบวนการนี้ เช่น ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) ที่เน้นการเชื่อมโยงกระบวนการและองค์ประกอบต่างๆ ขององค์กรให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดีที่สุด และทฤษฎีทรัพยากรเป็นฐาน (Resource-based Theory) ซึ่งมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรภายในองค์กร เช่น ความรู้ เทคโนโลยี และทุนทางสังคม เพื่อสร้างความแตกต่างและความได้เปรียบในการแข่งขันที่ยั่งยืน การนำทฤษฎีเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจทำให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรและประเทศในภาพรวม

นอกจากนี้ เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมยังครอบคลุมถึงการใช้อุปกรณ์ความร่วมมือ (Network Theory) ที่ช่วยในการแบ่งปันความรู้และทรัพยากรระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่แข็งแกร่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างองค์กรต่างๆ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาวัตกรรมที่รวดเร็วและต่อเนื่อง นวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือเชิงกลยุทธ์นี้ยังช่วยให้องค์กรสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กร ธุรกิจ และประเทศในระยะยาว การประยุกต์ใช้ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมไม่เพียงแต่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน แต่ยังสามารถช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ๆ และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคมได้อีกด้วย

2. เนื้อหา

เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดด้านนวัตกรรมเพื่อสร้างความได้เปรียบและความยั่งยืนทางเศรษฐกิจให้แก่องค์กร โดยมุ่งเน้นการใช้ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และทรัพยากรต่าง ๆ

อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ บริการ หรือกระบวนการใหม่ ๆ ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้ดีขึ้น นอกจากนี้ เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมยังให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงระหว่างองค์กรและพันธมิตรทางธุรกิจ สถาบันการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรและความรู้ที่สำคัญในการพัฒนานวัตกรรม นวัตกรรมจึงไม่ใช่เพียงแค่การสร้างสิ่งใหม่เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันขององค์กรและสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว

2.1 การสร้างมูลค่าและความยั่งยืนการแข่งขัน (Creating Value and Sustainability to Competition)

เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และบริการ โดยการพัฒนาสิ่งใหม่หรือปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่เพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด การแข่งขันในยุคปัจจุบันต้องอาศัยความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ไม่หยุดนิ่งและสามารถปรับตัวได้ตามกระแสของเทคโนโลยีและความต้องการของผู้บริโภค ธุรกิจที่สามารถสร้างนวัตกรรมได้อย่างต่อเนื่องจะมีโอกาสในการสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูงขึ้น การปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือการสร้างระบบบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและตรงจุด นอกจากนี้ นวัตกรรมยังสามารถช่วยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และเพิ่มโอกาสในการขยายตลาดไปยังกลุ่มลูกค้าใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จในการพัฒนานวัตกรรมจึงขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์กรในการเข้าใจและคาดการณ์แนวโน้มของตลาด และสามารถปรับกลยุทธ์การดำเนินงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2.2 ทฤษฎีระบบ (Systems Theory)

ทฤษฎีระบบมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงกระบวนการและองค์ประกอบต่างๆ ขององค์กรให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จมักเกิดจากการผสมผสานการทำงานของระบบที่สามารถสร้างความร่วมมือระหว่างส่วนต่างๆ ขององค์กรได้อย่างราบรื่น แนวคิดของทฤษฎีระบบทำให้องค์กรเห็นภาพรวมของกระบวนการทั้งหมด ทำให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการทำงานได้อย่างครบวงจร องค์กรที่ใช้ทฤษฎีระบบจะสามารถจัดการกับทรัพยากรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร เทคโนโลยี หรือข้อมูล และสามารถเชื่อมโยงทรัพยากรเหล่านี้เข้าด้วยกันเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดีที่สุด การบริหารจัดการที่ดีภายใต้กรอบของทฤษฎีระบบจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่สามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ทฤษฎีนี้ยังช่วยในการจัดโครงสร้างการทำงานที่สามารถปรับตัวได้ง่าย และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจได้อย่างทันท่วงที

2.3 ทฤษฎีทรัพยากรเป็นฐาน (Resource-based Theory)

ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรภายในองค์กร เช่น ความรู้ เทคโนโลยี และทุนทางสังคม เพื่อสร้างความได้เปรียบที่ยั่งยืน นวัตกรรมเกิดขึ้นเมื่อองค์กรสามารถใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

และสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งได้อย่างชัดเจน การมีทรัพยากรที่แข็งแกร่งจะทำให้องค์กรสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีคุณภาพเหนือกว่า และสร้างคุณค่าที่ไม่สามารถถูกลอกเลียนแบบได้ง่าย เช่น การใช้ความรู้เฉพาะทางและเทคโนโลยีล้ำสมัยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การสร้างนวัตกรรมที่เน้นการใช้ทรัพยากรเป็นฐานจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรสามารถยืนหยัดในตลาดได้ในระยะยาว นอกจากนี้ ทฤษฎีทรัพยากรเป็นฐานยังทำให้องค์กรต้องคำนึงถึงการพัฒนาและสะสมทรัพยากรในระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มความรู้ความสามารถของบุคลากร การลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ หรือการสร้างเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง ซึ่งจะช่วยให้องค์กรมีความยืดหยุ่นและสามารถแข่งขันได้แม้ในสภาวะตลาดที่ผันผวน

2.4 ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรม (Innovative Economics Theory)

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรม มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และบริการ นวัตกรรมช่วยให้ธุรกิจสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดและเทคโนโลยี การนำทฤษฎีนี้มาปฏิบัติได้จริงเริ่มจากการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (R&D) ภายในองค์กรเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่ตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้า นอกจากนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้เทคโนโลยีในการปรับปรุงกระบวนการผลิต การลดต้นทุน และการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สามารถช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันขององค์กรได้ นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยียังช่วยลดความเสี่ยงในการลงทุนด้านนวัตกรรม และเพิ่มโอกาสในการขยายตลาดในอนาคต การนำนวัตกรรมมาใช้ไม่เพียงแต่เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่ยังสร้างความยั่งยืนในระยะยาว (Joseph Schumpeter, 1934)

2.5 การใช้เครือข่ายความร่วมมือ (Network Theory)

การแบ่งปันความรู้และทรัพยากรระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร ช่วยให้การพัฒนาวัตกรรมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การใช้เครือข่ายความร่วมมือยังทำให้องค์กรสามารถปรับตัวและพัฒนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น การเชื่อมต่อกับคู่ค้า พันธมิตรทางธุรกิจ สถาบันการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมต่างๆ ทำให้องค์กรสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้และทรัพยากรใหม่ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาวัตกรรมได้ เครือข่ายความร่วมมือยังช่วยลดความเสี่ยงในการพัฒนาวัตกรรม เนื่องจากองค์กรสามารถแบ่งปันต้นทุนและความเสี่ยงร่วมกันได้ นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือยังเป็นการเปิดโอกาสให้องค์กรได้เรียนรู้แนวคิดใหม่ๆ และแนวทางการพัฒนาที่ทันสมัยจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการปรับตัวและการแข่งขันในตลาด การใช้เครือข่ายความร่วมมือจึงเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและการเติบโตทางธุรกิจ

2.6 การประยุกต์ใช้นวัตกรรมในภาคการศึกษา (Application of Innovation in Education)

นวัตกรรมทางเศรษฐศาสตร์ยังส่งผลต่อการพัฒนาในภาคการศึกษา โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีช่วยให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ดีขึ้น ตัวอย่างเช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนรู้ที่เป็นดิจิทัล และการใช้โปรแกรมเสริมทักษะในการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การนำแนวคิดนวัตกรรมมาใช้ในภาค

การศึกษาช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ในผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริงได้มากขึ้น การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว นวัตกรรมทางการศึกษาจึงไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน แต่ยังช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การประยุกต์ใช้นวัตกรรมในภาคการศึกษาจึงเป็นการลงทุนระยะยาวที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

3. ทศนะของผู้เขียนบทความวิชาการ

เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว เนื่องจากสามารถสร้างโอกาสและศักยภาพในการแข่งขันของประเทศได้ การปรับใช้แนวคิดเชิงนวัตกรรมในภาคธุรกิจและภาคการศึกษาสามารถนำไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืนได้หากมีการดำเนินการอย่างเหมาะสม นวัตกรรมช่วยให้องค์กรมีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และบริการที่มีความแตกต่างและเหนือกว่าคู่แข่ง อีกทั้งยังช่วยให้ธุรกิจสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในยุคที่เทคโนโลยีและข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ การนำแนวคิดเชิงนวัตกรรมไปใช้ในภาคการศึกษายังช่วยเพิ่มคุณภาพของการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม นวัตกรรมในภาคการศึกษาไม่เพียงแต่เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ แต่ยังเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาและการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเติบโตของเศรษฐกิจในอนาคต

3.1 การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ (Creating New Economic Opportunities)

การนำแนวคิดเชิงนวัตกรรมมาใช้สามารถสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ๆ ให้กับธุรกิจ ทั้งในด้านผลิตภัณฑ์ บริการ และรูปแบบธุรกิจที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดที่หลากหลาย นวัตกรรมช่วยให้ธุรกิจสามารถพัฒนาและเปิดตัวผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่มีคุณลักษณะและคุณค่าที่ไม่เคยมีมาก่อน ทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าใหม่และขยายตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การประยุกต์ใช้นวัตกรรมยังช่วยให้ธุรกิจสามารถปรับตัวและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานใหม่ๆ ที่สามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้ ตัวอย่างเช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มการค้าออนไลน์ที่ช่วยให้ธุรกิจสามารถเชื่อมโยงกับลูกค้าได้โดยตรง การนำนวัตกรรมเหล่านี้มาใช้จะช่วยเพิ่มรายได้และสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในตลาดที่มีการแข่งขันสูง อีกทั้งยังสามารถส่งเสริมให้เกิดการสร้างงานและขยายโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนและประเทศได้ด้วย การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ๆ นี้จึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

3.2 การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันระดับประเทศ (Enhancing National Competitiveness)

เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันระดับประเทศ ทำให้องค์กรมีความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่อย่างต่อเนื่อง และสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดได้อย่างรวดเร็ว ในโลกยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีและข้อมูลเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว องค์กรที่มีความสามารถในการปรับตัวและนำนวัตกรรมมาใช้จะสามารถก้าวข้ามขีดจำกัดและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันได้เป็น

อย่างดี การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันนี้ยังส่งผลให้ประเทศสามารถพึ่งพาตัวเองได้มากขึ้น ลดการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และสามารถก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมต่างๆ ได้ การส่งเสริมนวัตกรรมยังทำให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ในประเทศ ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์และบริการ แต่ยังส่งผลให้เกิดการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ อีกมากมาย ความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศที่เพิ่มขึ้นนี้จะนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม และทำให้ประเทศสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

3.3 การยกระดับคุณภาพการศึกษา (Improving the Quality of Education)

การประยุกต์ใช้นวัตกรรมในภาคการศึกษาทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยีที่ช่วยพัฒนาทักษะและความรู้ได้อย่างง่ายดายและน่าสนใจ การใช้ นวัตกรรมการศึกษา เช่น เทคโนโลยีดิจิทัล แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ และสื่อการเรียนรู้ที่เป็นอินเทอร์ แอคทีฟ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจและจังหวะของตนเอง การปรับใช้เทคโนโลยีในห้องเรียน ยังช่วยให้ครูสามารถนำเสนอเนื้อหาที่ซับซ้อนได้อย่างเข้าใจง่าย และสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายและน่าจดจำมากขึ้น นอกจากนี้ การยกระดับคุณภาพการศึกษาผ่านนวัตกรรมยังช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็น พื้นฐานที่สำคัญในการเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ การส่งเสริมนวัตกรรมในภาคการศึกษาจึงไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่ทันสมัย แต่ยังมีส่วน สำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศในระยะยาว

3.4 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีนวัตกรรมเศรษฐกิจ (Application of Economic Innovation Theory)

นวัตกรรมทางเศรษฐกิจ เป็นขั้นตอนในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการนำเทคโนโลยีใหม่ การจัดการที่มีประสิทธิภาพ และความคิดสร้างสรรค์ มาประยุกต์ใช้ในระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้ การประยุกต์ใช้ทฤษฎีนวัตกรรมทางเศรษฐกิจจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ และปรับตัวตามสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นวัตกรรมดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งใน กระบวนการผลิต การตลาด การบริหารจัดการ รวมถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด การนำ หลักธรรมของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้นั้นยังสามารถสร้างแนวคิดใหม่ในการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจอย่าง ยั่งยืน เช่น การใช้หลักมัชฌิมาปฏิปทาเพื่อส่งเสริมความสมดุลและความพอเพียง นอกจากนี้ นวัตกรรมทาง เศรษฐกิจยังต้องคำนึงถึงการพัฒนายั่งยืนและการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง.

4. การสรุป

เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เนื่องจากนวัตกรรมช่วยให้ธุรกิจสามารถเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ธุรกิจสามารถปรับตัวตาม การเปลี่ยนแปลงของตลาดที่รวดเร็วได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังเน้นที่การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อ ลดการสูญเสียและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ซึ่งเป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในระยะยาว

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับพันธมิตรทางธุรกิจยังมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มศักยภาพของธุรกิจในการพัฒนานวัตกรรมและลดความเสี่ยงในการลงทุน ด้วยการแบ่งปันความรู้และทรัพยากร อีกทั้งยังช่วยกระจายความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในโครงการใหม่ ๆ นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้ในระบบการศึกษาจะช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

4.1 การสร้างมูลค่าและความสามารถปรับตัว (Value Creation and Adaptability)

นวัตกรรมช่วยให้ธุรกิจสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและปรับตัวได้ตามสภาพตลาดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ธุรกิจสามารถแข่งขันและเติบโตได้อย่างยั่งยืน ในยุคที่เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ทำให้ธุรกิจสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างตรงจุด ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ปรับปรุงบริการให้มีคุณภาพสูงขึ้น หรือนำเสนอประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับลูกค้า นอกจากนี้ การปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของตลาดทำให้ธุรกิจสามารถรักษาความสามารถในการแข่งขันได้ แม้ในภาวะเศรษฐกิจที่ผันผวน ความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรวดเร็วและสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ตอบโจทย์ตลาดทำให้ธุรกิจสามารถรักษาความยั่งยืนในระยะยาว และยังสร้างโอกาสในการขยายตัวไปยังตลาดใหม่ๆ อีกด้วย

4.2 การใช้ทรัพยากรและเครือข่ายร่วมมือ (Resource Utilization and Collaborative Networks)

การประยุกต์ใช้ทรัพยากรพื้นฐานและเครือข่ายความร่วมมือ ช่วยให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืน ทรัพยากรภายในองค์กร เช่น ความรู้ เทคโนโลยี และทุนทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ธุรกิจสามารถสร้างความแตกต่างที่ยั่งยืน การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับพันธมิตรทางธุรกิจและหน่วยงานภายนอกยังช่วยให้องค์กรสามารถเข้าถึงทรัพยากรเพิ่มเติม และสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และแนวคิดใหม่ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรมได้ ความร่วมมือนี้ยังช่วยลดความเสี่ยงในการลงทุนด้านนวัตกรรม เนื่องจากองค์กรสามารถแบ่งปันต้นทุนและแบ่งความเสี่ยงกับพันธมิตรได้ การใช้ทรัพยากรและเครือข่ายความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถรักษาความยั่งยืนในการแข่งขันได้ในระยะยาว

4.3 การพัฒนาการศึกษาเพื่อความยั่งยืน (Integration for Lasting Stability)

การพัฒนาเศรษฐกิจต้องมีการสนับสนุนจากการศึกษาที่นำเอานวัตกรรมมาใช้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม การศึกษาที่มีคุณภาพเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมและเศรษฐกิจ การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น การเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การใช้สื่อการเรียนรู้ที่เป็นอินเทอร์แอคทีฟ และการนำเทคโนโลยีเสมือนจริงมาใช้ในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะและความรู้ที่ทันสมัยและตรงตามความต้องการของตลาด การศึกษาที่สนับสนุนการเรียนรู้ผ่านนวัตกรรมยังช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็น เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นพื้นฐาน

สำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและเติบโตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาเพื่อความยั่งยืนจึงเป็นการลงทุนที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว

4.4 การบูรณาการเพื่อความมั่นคงตลอดไป (Integration for Enduring Stability)

เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน โดยเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของตลาด นวัตกรรมช่วยให้ธุรกิจสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ ที่ตรงตามความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ธุรกิจสามารถเติบโตและแข่งขันได้ในระยะยาว นอกจากนี้ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับพันธมิตรยังช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนานวัตกรรม ลดความเสี่ยงในการลงทุน และเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในโครงการต่าง ๆ การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนยังต้องอาศัยการสนับสนุนจากการศึกษาที่นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการปรับตัวของผู้เรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยสร้างสรรค์ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสำหรับอนาคต

5. องค์ความรู้ใหม่ (Body of Knowledge)

เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมให้ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันผ่านการใช้นวัตกรรม กระบวนการและทรัพยากร รวมถึงการปรับตัวขององค์กรต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคอย่างตรงจุด นอกจากนี้ ยังเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยการปรับปรุงกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีความคล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น องค์กรที่สามารถใช้ทรัพยากรภายในอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความร่วมมือกับพันธมิตรภายนอกจะมีความได้เปรียบในการแข่งขันที่ยั่งยืน นวัตกรรมจึงเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มมูลค่าและความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

5.1 การเพิ่มมูลค่าด้วยนวัตกรรม (Value Addition through Innovation)

การใช้นวัตกรรมช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และบริการ ทำให้องค์กรสามารถแข่งขันได้ในระยะยาว โดยนวัตกรรมไม่เพียงแต่สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เท่านั้น แต่ยังสามารถปรับปรุงผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ให้มีคุณภาพที่ดีกว่าเดิม ซึ่งทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นมีคุณค่าเพิ่มขึ้นในสายตาของผู้บริโภค การนำเทคโนโลยีใหม่หรือการปรับปรุงกระบวนการผลิตช่วยให้เกิดความแตกต่างในตลาดและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นวัตกรรมยังช่วยให้ธุรกิจสามารถขยายตลาดและเข้าถึงกลุ่มลูกค้าใหม่ๆ ได้ ซึ่งส่งผลให้เกิดการสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นและความยั่งยืนในระยะยาว การพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่องจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืนในยุคที่ตลาดมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

5.2 การใช้ทรัพยากรเพื่อสร้างความแตกต่าง (Resource Utilization for Differentiation)

ทฤษฎีทรัพยากรเป็นฐานแสดงถึงความสำคัญของการใช้ทรัพยากรภายในเพื่อสร้างความแตกต่างที่ยั่งยืน การมีทรัพยากรที่มีคุณค่า เช่น ความรู้ เทคโนโลยี หรือบุคลากรที่มีทักษะสูง จะทำให้องค์กรสามารถพัฒนานวัตกรรมที่ไม่ซ้ำใครและสร้างความแตกต่างที่โดดเด่นในตลาดได้ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเอกลักษณ์เป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ไม่สามารถถูกลอกเลียนแบบได้ง่าย นอกจากนี้ การพัฒนาและสะสมทรัพยากรภายในองค์กรยังช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งและความยั่งยืนให้กับธุรกิจในระยะยาว ตัวอย่างเช่น การลงทุนในเทคโนโลยีขั้นสูงหรือการฝึกอบรมพนักงานเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะทาง จะช่วยให้ธุรกิจมีความสามารถในการแข่งขันที่เหนือกว่าคู่แข่ง

5.3 การสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Network Building for Continuous development)

การใช้เครือข่ายความร่วมมือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้องค์กรสามารถพัฒนานวัตกรรมได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การสร้างเครือข่ายกับพันธมิตรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นบริษัทอื่น สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานวิจัย ช่วยให้องค์กรสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้โดยไม่ต้องลงทุนสูงเพียงลำพัง นอกจากนี้ ความร่วมมือยังช่วยให้การพัฒนานวัตกรรมเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากสามารถแบ่งปันทรัพยากรและความเสี่ยงร่วมกัน การมีเครือข่ายความร่วมมือที่แข็งแกร่งยังเป็นการเปิดโอกาสให้องค์กรได้เรียนรู้และนำแนวคิดใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการให้ดียิ่งขึ้น ความร่วมมือเชิงกลยุทธ์นี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ตลาดต้องการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่อง

5.4 ปรับปรุงการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการตลาด (Improving Education to Meet Market)

การศึกษาเชิงนวัตกรรมทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การปรับปรุงการศึกษาให้ทันสมัยโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น การเรียนออนไลน์ การใช้สื่อการเรียนรู้ที่เป็นอินเทอร์แอคทีฟ หรือการจำลองสถานการณ์จริงในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะที่ทันสมัยและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานไม่เพียงแต่ช่วยให้พวกเขามีโอกาสในการทำงานที่ดีขึ้น แต่ยังเป็นการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต การลงทุนในการศึกษาเชิงนวัตกรรมที่สร้างผลกระทบเชิงบวกที่ยั่งยืนของประเทศ

6. เอกสารอ้างอิง

- ชาญชัย สุทธิวิริยะกุล (2560). การประยุกต์ใช้แนวคิดนวัตกรรมในการพัฒนาธุรกิจยุคใหม่. สำนักพิมพ์
วิทยาการธุรกิจ.
- พิมพ์พิศา ศิริวัฒน์ (2561). เศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน. สำนักพิมพ์
เศรษฐศาสตร์และสังคม.

นิกร กาญจนรัตน์ (2562). การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความได้เปรียบในการแข่งขัน.

สำนักพิมพ์การจัดการนวัตกรรม.

สุวรรณา จิตภักดี (2563). ความร่วมมือทางธุรกิจและนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์ธุรกิจร่วมสมัย.

สมบูรณ์ วิวัฒนกุล (2564). แนวทางการเชื่อมโยงระหว่างองค์กรและสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนา

นวัตกรรม. สำนักพิมพ์ความรู้ทางธุรกิจ.

ปรีชา วัฒนาสถาพร (2565). การสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจผ่านเศรษฐศาสตร์เชิงนวัตกรรม", สำนักพิมพ์

เศรษฐศาสตร์นวัตกรรม.

อภินันท์ จันทะนี. (2565). **หลักเศรษฐศาสตร์-ทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจรัสสินทวงศ์

การพิมพ์ จำกัด.

Schumpeter, J. A. (1934). **The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profit,**

Capital, Credit, Interest, the Business Cycle. Cambridge: Harvard University Press.

16. การวิเคราะห์พุทธนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนในภาคอีสานตอนบน

Analysis of Buddhist innovation for community development in the upper northeastern region

พระครูภาวนาธรรมโฆสิต, ดร.

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

รศ.ดร.อภิรักษ์ จันตะนี

ผอ.หลักสูตร/สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

บทคัดย่อ

การจัดทำบทความวิชาการครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์พุทธนวัตกรรมในการพัฒนาชุมชนในภาคอีสานตอนบน” พุทธนวัตกรรมสะท้อนถึงวิธีการสอนและแนวคิดที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงใช้เพื่อถ่ายทอดหลักธรรมอย่างเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม โดยเน้นความยืดหยุ่นและบริบทเฉพาะของผู้เรียน เช่น การใช้ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรสำหรับพวกปัญจวัคคีย์ อนุปุพพิกถาสำหรับยสกุละบุตร และอาทิตตปริยายสูตรสำหรับชฎิลสามพี่น้อง แนวทางนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าถึงความจริงผ่านการปฏิบัติจริงในชีวิต หลักการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา เช่น ปรีชาปฏิบัติ และปฏิเวธ ช่วยพัฒนาจิตใจและปัญญาอย่างลึกซึ้ง ในยุคปัจจุบัน การบูรณาการพุทธนวัตกรรม เช่น การส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน และการอนุรักษ์วัฒนธรรม ช่วยให้ชุมชนปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงโดยไม่สูญเสียอัตลักษณ์ นอกจากนี้ การนำหลักธรรม เช่น อริยสัจ 4 ไตรสิกขา และพรหมวิหาร 4 มาปรับใช้ในกระบวนการบริหารและพัฒนาชุมชน ช่วยสร้างความสามัคคี ความไว้วางใจ และความเข้าใจร่วมกันในชุมชน พุทธนวัตกรรมจึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และสร้างสมดุลระหว่างคุณธรรมและความก้าวหน้าในชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ: พุทธนวัตกรรม พัฒนาชุมชน ท้องถิ่น

Abstract

This academic article analyzes "Buddhist Innovation in Community Development in the Upper Northeastern Region of Thailand." Buddhist innovation reflects the teaching methods and concepts employed by the Buddha to deliver principles tailored to the needs of each learner group, emphasizing flexibility and context. Examples include the use of the Dhammacakkappavattana Sutta for the first five disciples, the Anupubbikatha for Yasakula's

son, and the Ādittapariyāya Sutta for the three Kassapa brothers. This approach focuses on enabling learners to access truth through practical application in daily life. The Buddhist principles of study, practice, and realization foster profound mental and intellectual development. In the modern era, the integration of Buddhist innovation, such as promoting the sufficiency economy, sustainable resource management, and cultural preservation, helps communities adapt to change without losing their identity. Moreover, applying principles such as the Four Noble Truths, the Threefold Training, and the Four Sublime States of Mind in community management enhances unity, trust, and mutual understanding within communities. Buddhist innovation thus serves as a crucial framework for sustainable social, economic, and environmental development, balancing morality and progress in everyday life.

Keywords: Buddhism, innovation, community development, local context

1. ความนำ

พุทธนวัตกรรมเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ผสมผสานหลักธรรมะเข้ากับนวัตกรรมยุคใหม่ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในปัจจุบัน โดยเฉพาะในภาคอีสานตอนบนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การใช้พุทธนวัตกรรมสามารถส่งเสริมคุณภาพชีวิต เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง และตอบโจทย์การพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น

พุทธนวัตกรรมเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ผสมผสานหลักธรรมะเข้ากับนวัตกรรมยุคใหม่ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในปัจจุบัน โดยเฉพาะในภาคอีสานตอนบนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การใช้พุทธนวัตกรรมสามารถส่งเสริมคุณภาพชีวิต เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง และตอบโจทย์การพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น ในมิติของการเรียนรู้และการพัฒนา พุทธนวัตกรรมมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบกับการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมสมัยใหม่ หลักธรรมะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต เช่น อริยสัจ 4 และไตรสิกขา ถูกบูรณาการเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้กับบริบทของการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว บทความนี้ต้องการศึกษาแนวคิดและองค์ความรู้ที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบในฐานะนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการบูรณาการให้เข้ากับศาสตร์ทางการเมือง เนื่องจากประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ยุคของการเมืองสมัยใหม่แบบตะวันตกที่เต็มไปด้วยอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตย

ในกระบวนการพัฒนาประเทศ หลักพุทธธรรมสามารถนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองและเศรษฐกิจ การเมืองสมัยใหม่ในโลกตะวันตกเน้นที่การตื่นตัวของประชาชนในด้านประชาธิปไตย การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกอย่างสันติ หลักธรรมในพระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมและสร้างจริยธรรมทางการเมือง เช่น การนำหลักศีล 5 และอริยมรรค 8 มาปรับใช้กับการดำเนินงานของนักการเมืองและผู้บริหารบ้านเมือง

พุทธศาสนาเกี่ยวพันอย่างลึกซึ้งกับวิถีชีวิตในสังคมไทย ทำหน้าที่เป็นพลังสร้างสรรค์สังคม ถ่ายทอดและปลูกฝังวัฒนธรรมและจริยธรรมในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมชนบทอย่างภาคอีสานตอนบน พระพุทธศาสนาไม่ได้เป็นเพียงหลักธรรมที่นำมาปฏิบัติในวัดหรือในพิธีกรรม แต่ยังส่งผลต่อการดำรงชีวิตในทุกมิติ ทั้งทางเศรษฐกิจ การศึกษา และการปกครอง

นอกจากนี้ การศึกษาแนวทางการบูรณาการพุทธศาสนากับการเมืองสมัยใหม่ยังมีความสำคัญ เพราะการเมืองและพุทธศาสนาต่างก็เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสมดุลในสังคม การบูรณาการดังกล่าวช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างความเป็นปัจเจกและความเป็นสาธารณะ โดยไม่เพียงแต่เน้นเรื่องของการพัฒนาเชิงวัตถุ แต่ยังรวมถึงการพัฒนาจิตใจและคุณธรรมของประชาชน

ความสัมพันธ์ระหว่างพุทธศาสนาและการเมืองจึงกลายเป็นโจทย์สำคัญที่นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญควรให้ความสนใจ การนำพุทธศาสนาไปปรับใช้กับการเมืองไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการสร้างอุดมการณ์หรือยุติทางการเมือง แต่ควรเป็นการใช้ธรรมะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา สร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมประชาธิปไตย

ในบริบทของการพัฒนาชุมชน การใช้พุทธนวัตกรรมสามารถสร้างโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสร้างพื้นที่สาธารณะเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเจรจาอย่างสันติ การสร้างชุมชนต้นแบบที่ยึดหลักพุทธธรรมเป็นแกนกลางของการพัฒนารวมถึงการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างในชุมชน กล่าวโดยสรุป พุทธนวัตกรรมเป็นแนวทางที่สามารถเชื่อมโยงธรรมะเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ เช่น การเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน ความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน ทำให้พุทธศาสนาไม่เพียงเป็นเพียงศาสนาแห่งความเชื่อ แต่ยังเป็นศาสนาแห่งการปฏิบัติที่ช่วยสร้างสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน

2. เนื้อหาสาระสำคัญ

พุทธนวัตกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเชื่อมโยงการพัฒนาท้องถิ่นกับความยั่งยืน โดยเน้นการพัฒนาทั้งด้านจิตใจ เศรษฐกิจ และสังคมไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งช่วยให้ชุมชนในภาคอีสานตอนบนสามารถเติบโตได้อย่างมั่นคงและสงบสุขในระยะยาว

2.1 ความเป็นมาของนวัตกรรม

การศึกษาเรื่องนวัตกรรม (Innovation) ได้มีการศึกษาและกล่าวถึงมาเป็นระยะเวลาค่อนข้างนานแล้ว แต่การให้คำนิยามหรือความหมายของนวัตกรรม ตลอดจนความเข้าใจก็ยังคงมีความแตกต่างกัน ตามมุมมองและภูมิหลังของนักวิชาการแต่ละคน ซึ่งก็ยังไม่สามารถกำหนดคำนิยามให้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป (Gopalakrishnan & Bierly, 1997) สำหรับรากศัพท์ของคำว่า นวัตกรรม (Innovation) นั้นมาจากภาษา

ลาตินคำว่า “Innovare” แปลว่า “ทำสิ่งใหม่ขึ้นมา” (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2550) พันธุ์อาจ ชัยรัตน์ (2547) ได้กล่าวถึงความหมายของ นวัตกรรมในเชิงเศรษฐศาสตร์ไว้ว่า คือ การนำแนวคิดใหม่หรือการใช้

ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วมาใช้ในรูปแบบใหม่ เพื่อทำให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ รวมทั้งได้กล่าวว่า ความหมายในเชิงแคบของนวัตกรรม คือ ผลผลิตของความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร่วมกับพลวัตของกิจกรรมทางสังคม ในขณะที่ความหมายในเชิงกว้าง หมายถึง แนวความคิด การปฏิบัติ หรือ สิ่งต่างๆ ที่ใหม่ต่อตัวปัจเจก หรือหน่วยที่รับเอาสิ่งเหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ การรวมเอากิจกรรมที่นำไปสู่การแสวงหาความสำเร็จเชิงพาณิชย์ การสร้างตลาดใหม่ผลิตภัณฑ์ใหม่ กระบวนการและการบริการใหม่ การทำในสิ่ง

แตกต่างจากคนอื่น โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวให้กลายมาเป็นโอกาส และนำไปสู่แนวคิดใหม่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม สิ่งเหล่านี้ยืนยันได้จากการสำรวจของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ได้ทำการสำรวจผู้บริหารระดับสูงขององค์กรที่มีนวัตกรรม

โดยสรุปผู้บริหารระดับสูงมีความเชื่อมั่นว่า นวัตกรรมจะนำไปสู่การสร้างความมั่นคงทางการตลาด หรือการสร้างตลาดใหม่ รวมทั้งบริษัทต่าง ๆ ก็เห็นความสำคัญต่อการลงทุนและการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2550) สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2549) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนให้การส่งเสริม และพัฒนานวัตกรรมของประเทศ ได้กำหนดความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า นวัตกรรม คือ “สิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม” จากการให้ความหมายของนวัตกรรมดังที่ได้กล่าวข้างต้น จะพบว่ามีนัยสำคัญที่มีความหมายแตกต่างจากคำว่า “Invention” ก็คือประเด็นในส่วนของการแสวงหาผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และสังคม เนื่องจากคำว่า Invention ที่แปลว่า สิ่งประดิษฐ์หรือประดิษฐ์กรรม มีความหมายเพียงการทำให้เกิดความคิดใหม่เป็นความจริงขึ้นมา และสามารถจับต้องได้ (พันธุอาจชัยรัตน์, 2547 ; Smith, 2006) อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ทบทวนวรรณกรรมและพิจารณาเกี่ยวกับการให้ความหมายของนวัตกรรม จากนักวิชาการในต่างประเทศที่มีชื่อเสียง และมีมุมมองที่แตกต่างกันตามภูมิหลังของแต่ละคนในการให้ความหมายของคำว่า “นวัตกรรม” ไว้ดังนี้

Drucker (1985,1993) นวัตกรรม เป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้ประกอบการในการสร้างศักยภาพการแข่งขันในเชิงธุรกิจ และความมั่งคั่ง โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ หรือจากการสร้างขึ้นใหม่ รวมทั้งเป็นการพัฒนาขึ้นจากความรู้ใหม่

Freeman & Soete (1997) นวัตกรรม คือ ผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือกระบวนการใหม่ หรือที่ได้ทำการปรับปรุงแล้วมาใช้ในเชิงพาณิชย์เป็นครั้งแรก

Herkema (2003). นวัตกรรม เป็นการใช้ความคิด หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ในองค์กรและนวัตกรรมสามารถเป็นได้ทั้งผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่ หรือเทคโนโลยีใหม่ ซึ่งอาจจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเฉียบพลันหรือค่อยเป็นค่อยไป

Lemon and Sahota (2003) นวัตกรรม เป็นผลจากการใช้ความรู้ในเรื่องตลาดใหม่ และหรือความรู้เชิงเทคนิคใหม่ ๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์

Schilling (2008). นวัตกรรม เป็นเรื่องของการนำความคิดไปใช้ในเชิงปฏิบัติ เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ หรือกระบวนการใหม่

Smits (2002) นวัตกรรม เป็นความสำเร็จของการผสมเชื่อมโยงในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์และความคิด ให้เป็นประโยชน์ในเชิงสังคมและเศรษฐกิจ

สำหรับนวัตกรรมทางพระพุทธศาสนา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีวิธีการสอนบุคคลที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม เช่น การสอนพวกปัญจวัคคีย์ พระองค์ทรงแสดงอัมมจักกัปปวัตตนสูตรและอนัตตลักขณสูตร เมื่อตรัสสอนแก่ยสกุณฑล พระพุทธองค์ทรงแสดงอนุบุพพิกา และทรงสอนพวกชฎิล 3 พี่น้องจะทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตร ทั้งนี้เพราะผู้เรียนมีภูมิหลังต่างกัน จึงทรงเลือกวิธีการสอนที่แตกต่างกัน นี่คือการใหม่ในสมัยนั้น เมื่อพิจารณาดี ๆ นี่คือนวัตกรรมใหม่นั้นเอง ผลการสอนทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจและสามารถเข้าถึงความจริงด้วยตนเอง ด้วยการเรียนรู้ฝึกหัด ตามแนวทางที่พระองค์ทรงสอน หลักการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนามี 3 ทาง คือ

- 1) การเรียนรู้แบบปริยัติ คือเรียนรู้จากครู ตำรา หลักพระไตรปิฎก
- 2) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ ฝึกสมาธิ เจริญจิตภาวนา
- 3) การเรียนรู้จากผลการปฏิบัติทั้งจากกรณีตัวอย่างของตนเองและท่านอื่นๆ

2.2 ความหมายของพุทธนวัตกรรม

พุทธนวัตกรรมคือกระบวนการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีรากฐานจากพระธรรมคำสอน ซึ่งไม่เพียงแค่นำเสนอเนื้อหาเชิงปรัชญาหรือหลักธรรมเท่านั้น แต่ยังเน้นกระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน องค์ประกอบหลักของพุทธนวัตกรรมคือการถ่ายทอดความรู้ผ่านการสอนที่เรียบง่าย ชัดเจน และสามารถจูงใจผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเอง เช่น การสอนด้วยวิธีสันตสสนา (การแสดงให้เห็นจริง) สมาทปนา (การชี้แนะให้เห็นตามจริง) และสัมปหังสนา (การสร้างคามยินดีในธรรม) กระบวนการเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวเข้ากับคำสอน ทำให้การเรียนรู้มีความหมายและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยพุทธนวัตกรรมไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในแง่การเรียนการสอนทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังสามารถนำมาปรับใช้ในหลากหลายมิติของชีวิต เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาสังคม แนวคิดนี้สอดคล้องกับหลักการสำคัญในพระพุทธศาสนา เช่น อริยสัจ 4 ที่นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์ต้นเหตุของปัญหา การกำหนดเป้าหมาย และการดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นขั้นตอน พุทธนวัตกรรมจึงเป็นมากกว่าการประยุกต์ใช้ธรรมะในชีวิต แต่เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานความคิดสร้างสรรค์เข้ากับการพัฒนาจิตใจและสังคม โดยการส่งเสริมให้ผู้คนพึ่งพาตนเอง มีปัญญาในการตัดสินใจ และใช้ชีวิตอย่างสมดุลกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสังคมยุคใหม่ ทั้งนี้พุทธนวัตกรรมยังสามารถเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจร่วมกันในสังคม

2.3 หลักพุทธธรรมและการจัดการ

การผสมผสานหลักธรรม เช่น อริยสัจ 4 และไตรสิกขา กับการจัดการสมัยใหม่ เป็นแนวทางที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยอริยสัจ 4 ซึ่งประกอบด้วยทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค เป็นกระบวนการที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดวิธีการแก้ไขอย่างเป็นระบบ เช่น การประเมินสถานการณ์ในชุมชนเพื่อระบุปัญหาที่แท้จริง (ทุกข์) การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (สมุทัย) การตั้งเป้าหมายเพื่อการแก้ไข (นิโรธ) และการกำหนดแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม (มรรค) ซึ่งสามารถนำมาใช้

ในกระบวนการบริหารงานบุคคล เช่น การพัฒนาทักษะของบุคคลในองค์กรให้เหมาะสมกับความต้องการของงาน ขณะเดียวกัน ไตรสิกขา ซึ่งประกอบด้วยศีล สมาธิ และปัญญา เป็นกรอบแนวทางที่เน้นการสร้างสมดุลระหว่างคุณธรรม ความสงบ และการใช้เหตุผล โดยหลักศีลสามารถประยุกต์ใช้ในด้านจริยธรรมการทำงาน เช่น การสร้างความไว้วางใจในองค์กร สมาธิช่วยส่งเสริมสมาธิในการปฏิบัติงาน และปัญญาช่วยในการตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การผสมผสานนี้ยังส่งเสริมศักยภาพของบุคคลในชุมชนผ่านการจัดอบรม การสร้างความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ และการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน การใช้แนวทางพุทธธรรมร่วมกับการจัดการสมัยใหม่ยังช่วยสร้างทีมงานที่มีความสามัคคีและมีเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรหรือชุมชนสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดี การประยุกต์ใช้หลักธรรมในลักษณะนี้ยังช่วยลดความขัดแย้งในชุมชนโดยการสร้างความเข้าใจและการเคารพซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ยังส่งผลให้ชุมชนหรือองค์กรมีคุณธรรมและความยั่งยืนในระยะยาว ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาสังคมในยุคปัจจุบัน

2.4 การใช้พุทธนวัตกรรมการในชุมชน

ในภาคอีสานตอนบน พุทธนวัตกรรมการได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาชุมชนในหลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านจริยธรรม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม การประยุกต์ใช้พุทธนวัตกรรมการในกิจกรรมท้องถิ่นเริ่มต้นจากการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่คนในชุมชน โดยเฉพาะเยาวชน ซึ่งช่วยปลูกฝังความซื่อสัตย์ ความเมตตา และการอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคีผ่านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เช่น การสอนหลักศีล 5 และอริยสัจ 4 เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งการจัดสรรทรัพยากรชุมชนด้วยหลักพุทธธรรม เช่น หลักพรหมวิหาร 4 ช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้น้ำหรือที่ดินร่วมกันในชุมชนอย่างเป็นธรรม และการจัดโครงการที่ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่อิงกับพุทธนวัตกรรมการ เช่น การจัดงานเทศกาลวัฒนธรรมประเพณีที่เชื่อมโยงกับศาสนา การพัฒนาวัดและสถานที่สำคัญให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านการแสดงศิลปะพื้นบ้านหรือผลิตภัณฑ์จากชุมชน ก็เป็นอีกแนวทางที่ช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่นให้เติบโต ขณะเดียวกัน พุทธนวัตกรรมการยังมีบทบาทในการพัฒนาความสัมพันธ์ในชุมชนผ่านกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วม เช่น การตั้งกลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มเกษตรกรที่บริหารโดยใช้หลักธรรมเพื่อความโปร่งใสและความไว้วางใจ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมและความทันสมัยนี้ช่วยให้ชุมชนในภาคอีสานตอนบนสามารถรักษาอัตลักษณ์ของตนเองไว้ได้ ขณะเดียวกันก็พัฒนาไปพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก พุทธนวัตกรรมการจึงไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือในการเสริมสร้างศีลธรรมและคุณธรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นพลังสำคัญที่ช่วยให้ชุมชนสามารถเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

2.5 การบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนโดยการนำพุทธนวัตกรรมการมาประยุกต์ใช้ เป็นแนวทางที่เน้นการพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถและศักยภาพที่เหมาะสมต่อการรับมือกับปัญหาในชุมชน แนวคิดนี้ตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาทั้งด้านศีลธรรมและปัญญา โดยเน้นที่การเสริมสร้างทักษะที่หลากหลาย ทั้งในแง่

ของความรู้ทางเทคนิค ทักษะทางสังคม และการคิดเชิงวิพากษ์ พุทธนวัตกรรมช่วยปลูกฝังคุณธรรม เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และการเคารพซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การทำงานร่วมกันในชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมอบรมและพัฒนาคนในชุมชน เช่น การฝึกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การจัดการเรียนรู้เชิงพุทธ เช่น การฝึกสมาธิและการสอนหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา ช่วยส่งเสริมให้บุคคลในชุมชนมีทักษะที่สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและพัฒนาสังคมโดยรวม นอกจากนี้ การนำหลักธรรม เช่น อริยสัจ 4 และไตรสิกขา มาใช้ในการวางแผนพัฒนาบุคคล ยังช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายชัดเจน และช่วยให้บุคคลตระหนักถึงปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ และลงมือแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ขณะเดียวกัน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้วยหลักธรรมะ เช่น พรหมวิหาร 4 ช่วยสร้างความเข้าใจและความเมตตาระหว่างผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชน ส่งผลให้เกิดความสามัคคีและการทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น อีกทั้งยังสามารถใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการสร้างแรงจูงใจและความผูกพันในหมู่สมาชิกของชุมชน เช่น การให้ทานในรูปแบบของโอกาสทางการศึกษา การแบ่งปันทรัพยากร และการสนับสนุนกันในยามจำเป็น ดังนั้น การพัฒนาบุคคลในชุมชนด้วยพุทธนวัตกรรมจึงไม่เพียงแต่สร้างคนที่มีทักษะที่หลากหลาย แต่ยังช่วยสร้างชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ยั่งยืน และพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในโลกสมัยใหม่

2.6 ประโยชน์ต่อชุมชน

พุทธนวัตกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในหลายมิติ โดยเฉพาะในด้านความยั่งยืนและความสามัคคีที่เป็นรากฐานของการพัฒนาสังคมในระยะยาว การนำพุทธนวัตกรรมมาปรับใช้ในชุมชนช่วยให้สมาชิกในชุมชนสามารถทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยหลักธรรม เช่น พรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 ซึ่งส่งเสริมความเมตตา ความกรุณา และความเสียสละ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่สมาชิก นอกจากนี้ การบูรณาการพุทธนวัตกรรมเข้ากับการพัฒนาเศรษฐกิจยังส่งผลให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา การจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นโดยยึดหลักคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ในการผลิตสินค้าและการบริหารจัดการ การสร้างพื้นที่ให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักธรรมะ ยังช่วยให้ชุมชนเกิดความสามัคคีและมีความไว้วางใจต่อกันมากขึ้น ส่งผลให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งพุทธนวัตกรรมยังส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ในชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะใหม่ ๆ และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายในโลกปัจจุบัน ดังนั้น ประโยชน์ของพุทธนวัตกรรมต่อชุมชนจึงไม่ได้จำกัดอยู่แค่การเสริมสร้างศีลธรรม แต่ยังครอบคลุมถึงการสร้างความเข้มแข็งทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนและสงบสุขในระยะยาว

3. ทศนะของผู้เขียนบทความวิชาการ

พุทธนวัตกรรมเป็นเครื่องมือที่ทรงคุณค่าในการพัฒนาชุมชน เนื่องจากสามารถสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาจิตใจและการพัฒนาสังคมในทุกมิติ ประเด็นสำคัญคือการที่พุทธนวัตกรรมช่วยปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรมในหมู่สมาชิกชุมชน เช่น การส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้าใจและปฏิบัติตามหลักศีลธรรม เช่น ศีล 5 และไตรสิกขา ทำให้เกิดความสงบสุขและลดความขัดแย้งในชุมชน

3.1 การเชื่อมโยงกับธรรมชาติ

พุทธนวัตกรรมมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรมพื้นถิ่น โดยเน้นการเรียนรู้และปฏิบัติที่เชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและจิตใจ หลักการสำคัญเช่น พรหมวิหาร 4 และอริยสัจ 4 ถูกนำมาใช้เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างความต้องการของมนุษย์และความจำเป็นในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น การใช้หลักศีล 5 เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ช่วยลดการเบียดเบียนธรรมชาติและสังคม การบูรณาการพุทธนวัตกรรมเข้ากับกิจกรรมพื้นถิ่น เช่น การเกษตรแบบยั่งยืน การอนุรักษ์ป่าไม้ และการฟื้นฟูแหล่งน้ำในท้องถิ่น ช่วยให้ชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างเกื้อกูล การสร้างกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับศาสนา เช่น ประเพณีทำบุญบั้งไฟหรือการปลูกป่าในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ยังช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกในการรักษาสีงแวดล้อมในระยะยาว นอกจากนี้ การใช้พุทธนวัตกรรมในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติยังช่วยสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของระบบนิเวศที่สมดุล เช่น การนำแนวคิดเรื่องอิทัปปิจจยตา (การพึ่งพาอาศัยกัน) มาสอนในโรงเรียนหรือชุมชน เพื่อให้คนในพื้นที่เข้าใจว่าการทำลายธรรมชาติย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตของตนเองและสังคม การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรมพื้นถิ่นตามแนวทางพุทธนวัตกรรมจึงเป็นทั้งวิธีการอนุรักษ์และการพัฒนาที่ช่วยให้ชุมชนเติบโตอย่างยั่งยืนและสมดุลกับสิ่งแวดล้อมในทุกมิติ

3.2 ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสังคม

พุทธนวัตกรรมมีเป้าหมายหลักคือการสร้างความยั่งยืนในทุกมิติของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือสิ่งแวดล้อม โดยพุทธนวัตกรรมเน้นการพัฒนาที่ไม่เบียดเบียนธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการสร้างความสมดุลในทุกมิติ หลักธรรมเช่น อริยสัจ 4 และเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่า และการกระจายรายได้ที่เท่าเทียม การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนความยั่งยืนยังรวมถึงการสร้างความสามัคคีในสังคมผ่านหลักพรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 ที่สนับสนุนความเมตตา การแบ่งปัน และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ในด้านสิ่งแวดล้อม พุทธนวัตกรรมยังเน้นความสำคัญของการรักษาธรรมชาติ โดยการส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่า การใช้น้ำอย่างประหยัด และการลดขยะในชุมชน แนวทางนี้ยังสามารถส่งต่อไปยังคนรุ่นหลังเพื่อให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ การบูรณาการพุทธนวัตกรรมเข้ากับการพัฒนาชุมชนยังช่วยสร้างกรอบคิดใหม่ที่ไม่เพียงแค่มุ่งเน้นผลกำไรหรือการขยายตัวทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงความสุขและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน แนวทางดังกล่าวช่วยให้ชุมชนสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคสมัยใหม่ได้โดยไม่สูญเสียอัตลักษณ์และความเป็นอยู่ที่สมดุล ดังนั้น

ความยั่งยืนในมุมมองของพุทธนวัตกรรมจึงเป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการที่เชื่อมโยงความสุขในปัจจุบันกับ ความรับผิดชอบต่ออนาคตในทุกมิติของการพัฒนา

3.3 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านการส่งเสริมศักยภาพของบุคคลด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยสร้างชุมชนที่เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน แนวทางนี้เน้นให้ สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เช่น การจัดเวทีประชุมกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสร้าง โครงการที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่วยให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของความร่วมมือและการพึ่งพาอาศัยกัน หลักธรรมเช่น อริยสัจ 4 และไตรสิกขา ยังถูกนำมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้เพื่อช่วยให้สมาชิกในชุมชนมี ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา แก้ไขปัญหา และพัฒนาศักยภาพของตนเองในหลากหลายมิติ การอบรม ทักษะชีวิต เช่น การพัฒนาทักษะอาชีพ การเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการทรัพยากร และการเสริมสร้าง คุณธรรมในชีวิตประจำวัน ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ การเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมยังช่วยเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน ทำให้เกิดความไว้วางใจและความเข้าใจระหว่างสมาชิก ในชุมชนมากยิ่งขึ้น เมื่อบุคคลในชุมชนมีทักษะ ความรู้ และจิตสำนึกในหน้าที่ของตนเอง พวกเขาจะสามารถ ทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้ ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วย แนวทางนี้จึงไม่เพียงแต่เสริมสร้างศักยภาพของบุคคล แต่ยังช่วยสร้างชุมชนที่มีความยั่งยืนในระยะยาวและ พร้อมรับมือกับความท้าทายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

4. องค์ความรู้ใหม่

พุทธนวัตกรรมเป็นการบูรณาการหลักธรรมคำสอนเข้ากับแนวคิดนวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาสังคม และชุมชนอย่างยั่งยืน องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากพุทธนวัตกรรมเน้นการพัฒนาบุคคล ชุมชน และสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นองค์รวม โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้หลักธรรม เช่น อริยสัจ 4 ไตรสิกขา และพรหมวิหาร 4 ในการ จัดการปัญหา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างความยั่งยืนในชุมชน พุทธนวัตกรรมยังส่งเสริมการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งช่วยสร้างความสามัคคีและความไว้วางใจในชุมชน พร้อมทั้งสนับสนุนการจัดการ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและการใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ การประยุกต์ใช้พุทธนวัตกรรมในด้านเศรษฐกิจ เช่น การส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง และการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ยังช่วยสร้างโอกาสและความมั่นคงทาง เศรษฐกิจสำหรับชุมชนในระยะยาว องค์ความรู้นี้จึงช่วยให้การพัฒนาทั้งในระดับบุคคลและสังคมเกิดผลที่ สมดุลและยั่งยืนในทุกมิติ

4.1 การพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่น

พุทธนวัตกรรมเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้ชุมชนสามารถพัฒนากิจกรรมและโครงการที่สอดคล้อง กับบริบทท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักธรรม เช่น พรหมวิหาร 4 และอริยสัจ 4 ในการวางแผน และดำเนินงาน ทำให้ชุมชนสามารถตอบสนองต่อความต้องการของคนในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม การพัฒนา นวัตกรรมท้องถิ่น เช่น การส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างโครงการอนุรักษ์วัฒนธรรม และการจัดการ

ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน ความสามัคคี และการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่น องค์ความรู้นี้ชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของพุทธนวัตกรรมการปรับตัวของชุมชนเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในโลกสมัยใหม่โดยไม่สูญเสียอัตลักษณ์ของตนเอง

4.2 การปรับตัวของชุมชน

พุทธนวัตกรรมการเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ชุมชนสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักธรรม เช่น อริยสัจ 4 และไตรสิกขา เพื่อวิเคราะห์ปัญหา วางแผนแก้ไข และพัฒนาวิธีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับบริบทสังคม แนวทางนี้ช่วยให้ชุมชนสามารถเผชิญหน้ากับความท้าทาย เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และวัฒนธรรม โดยไม่สูญเสียความเป็นตัวตนและอัตลักษณ์ของตนเอง การส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการสร้างกิจกรรมที่เน้นการพึ่งพาตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นอีกปัจจัยที่ช่วยให้ชุมชนมีความสามัคคีและพร้อมปรับตัวเพื่อความยั่งยืนในระยะยาว

4.3 การสร้างสรรค์เศรษฐกิจชุมชน

พุทธนวัตกรรมการเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ชุมชนสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักธรรม เช่น อริยสัจ 4 และไตรสิกขา เพื่อวิเคราะห์ปัญหา วางแผนแก้ไข และพัฒนาวิธีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับบริบทสังคม แนวทางนี้ช่วยให้ชุมชนสามารถเผชิญหน้ากับความท้าทาย เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และวัฒนธรรม โดยไม่สูญเสียความเป็นตัวตนและอัตลักษณ์ของตนเอง การส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการสร้างกิจกรรมที่เน้นการพึ่งพาตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นอีกปัจจัยที่ช่วยให้ชุมชนมีความสามัคคีและพร้อมปรับตัวเพื่อความยั่งยืนในระยะยาว

4.4 การเชื่อมโยงวัฒนธรรมและศาสนา

การเชื่อมโยงวัฒนธรรมและศาสนาผ่านการใช้หลักธรรม เช่น ศีล 5 และพรหมวิหาร 4 ในการดำเนินชีวิต มีบทบาทสำคัญในการรักษาอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น พุทธนวัตกรรมการช่วยให้ชุมชนสามารถถ่ายทอดและฟื้นฟูประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น งานบุญประเพณีหรือการสืบทอดศิลปะพื้นบ้าน โดยหลักธรรมช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความสามัคคีในชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงและสมดุล การบูรณาการวัฒนธรรมและศาสนายังช่วยสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกในชุมชนเห็นคุณค่าในรากเหง้าของตนเองและสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุคสมัยใหม่ได้ องค์ความรู้นี้จึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน โดยไม่สูญเสียเอกลักษณ์เฉพาะตัว

5. การสรุป

พุทธนวัตกรรมการเป็นวิธีการสอนและแนวคิดที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงใช้ในการถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนที่เหมาะสมกับบุคคลแต่ละกลุ่ม เช่น การสอนพวกราชบัณฑิตด้วยธัมมจักกัปปวัตตนสูตร การสอนนวกุลบุตรด้วยอนุပပิกขา และการสอนฆฬิสามพิน้องด้วยอาทิตตปริยายสูตร แสดงให้เห็นถึงความเป็นนวัตกรรมการที่เน้นความยืดหยุ่นและความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและเข้าถึง

ความจริงผ่านการปฏิบัติจริงในชีวิต หลักการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาแบ่งเป็นสามระดับ ได้แก่ การเรียนรู้แบบปริยัติ (ศึกษาจากตำราและครูบาอาจารย์) การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (ฝึกสมาธิและจิตภาวนา) และการเรียนรู้จากผลของการปฏิบัติ (เรียนรู้จากประสบการณ์ตนเองและผู้อื่น) ซึ่งทั้งหมดนี้เน้นการพัฒนาจิตใจและปัญญาอย่างลึกซึ้ง โดยการประยุกต์ใช้พุทธนวัตกรรมในยุคปัจจุบัน เช่น การสร้างเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ช่วยให้ชุมชนสามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ ขณะเดียวกันยังรักษาอัตลักษณ์และคุณค่าทางจิตวิญญาณไว้ได้ หลักธรรม เช่น อริยสัจ 4 และไตรสิกขา ถูกนำมาใช้ในการแก้ปัญหา การวางแผน และการพัฒนาบุคคลในชุมชน นอกจากนี้ พุทธนวัตกรรมยังสนับสนุนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ผ่านการปลูกฝังคุณธรรม การพัฒนาทักษะ และการเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการประยุกต์ใช้หลักธรรม เช่น พรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 ยังช่วยสร้างความไว้วางใจและความเข้าใจร่วมกันในชุมชน นวัตกรรมทางพระพุทธศาสนาจึงไม่ได้จำกัดอยู่ในกรอบของศาสนาเท่านั้น แต่ยังขยายไปถึงการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างคุณธรรมและความก้าวหน้าในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ชุมชนสามารถเติบโตอย่างมั่นคง ยั่งยืน และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมในยุคปัจจุบัน

พุทธนวัตกรรมเป็นการบูรณาการหลักธรรมคำสอนเข้ากับนวัตกรรมสมัยใหม่เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาบุคคล ชุมชน และสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นองค์รวม หลักธรรม เช่น อริยสัจ 4 ไตรสิกขา และพรหมวิหาร 4 ถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหา ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และสนับสนุนความสามัคคีในชุมชน การพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นที่เน้นเศรษฐกิจพอเพียง การอนุรักษ์วัฒนธรรม และการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของชุมชนในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงโดยไม่สูญเสียอัตลักษณ์ นอกจากนี้ พุทธนวัตกรรมยังสนับสนุนการปรับตัวของชุมชนต่อความท้าทายในสังคมปัจจุบัน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี โดยใช้กระบวนการเรียนรู้และการวางแผนที่เหมาะสมกับบริบทสังคม ชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองและสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่มั่นคง การเชื่อมโยงวัฒนธรรมและศาสนายังช่วยให้ชุมชนรักษาอัตลักษณ์และฟื้นฟูประเพณีท้องถิ่นได้อย่างมีคุณค่า โดยการใช้หลักธรรมสนับสนุนความเข้าใจและความสามัคคีในหมู่สมาชิก รวมถึงการสร้างแรงจูงใจในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงและสมดุล องค์ความรู้นี้ชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของพุทธนวัตกรรมในการพัฒนาทั้งในระดับบุคคลและสังคมโดยสร้างความสมดุลในทุกมิติ และเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนในระยะยาว

6. เอกสารอ้างอิง

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). **พระไตรปิฎกสิ่งที่ชาวพุทธต้องรู้**. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินต์ติ้ง.

พระพรหมบัณฑิต. (2567). **ปาฐกถา เรื่อง 'พุทธนวัตกรรมกับการสร้างสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน' ในการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 6 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 4 ปี 2567 ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.

เมธรัตน์ จันตะนี และอภินันท์ จันตะนี. (2567). การบริหารจัดการนวัตกรรมการแข่งฟุตบอล. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

อภินันท์ จันตะนี. (2565). **หลักสูตรการสอนพระพุทธเจ้ากับทฤษฎีนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2549). **นวัตกรรมแห่งประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ.

17. คุณลักษณะเฉพาะของผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สู่การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ

Characteristics of the practitioners for the members of the House of Representatives to achieve excellent performance

รศ.ดร.ศรุตดา สมพอง

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

อรรถชัย ชีรนนท์

นักวิชาการอิสระ

ธานี สิงห์วงศ์

นักวิชาการอิสระ

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะของผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) โดยมุ่งเน้นไปที่ตำแหน่งสำคัญ 3 ตำแหน่ง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ และผู้ช่วยดำเนินงาน เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน คุณลักษณะเฉพาะที่สำคัญทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย (1) มนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถสร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) มุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงานด้วยความรับผิดชอบและจริงจัง (3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาและขับเคลื่อนงานให้มีประสิทธิภาพ (4) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พร้อมขับเคลื่อนนโยบายและโครงการต่าง ๆ สู่การปฏิบัติ (5) ใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้อง (6) ความเข้าใจบริบทและความผูกพันกับพื้นที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน (7) การบูรณาการงานและการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน (8) การใช้หลักธรรมในการบริหารงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างโปร่งใสและยุติธรรม (9) จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตำแหน่งผู้ช่วยดำเนินงาน ควรมีการอบรมและพัฒนาทักษะตามบริบทเฉพาะพื้นที่ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาประชาชนได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ: ผู้ปฏิบัติงาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คุณลักษณะเฉพาะ การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ

Abstract

This article aims to propose guidelines for developing the specific attributes of parliamentary staff, focusing on three key positions: specialists, experts, and operational assistants, to enhance their performance towards sustainable excellence. The nine key attributes for excellence include: (1) Good interpersonal skills, enabling effective networking and collaboration with citizens and relevant agencies; (2) Commitment and dedication, demonstrating responsibility and sincerity in their work; (3) Innovative thinking, fostering new approaches to problem-solving and efficient task execution; (4) Transformational leadership, driving policies and initiatives into practice; (5) Continuous learning and self-improvement, enhancing relevant knowledge and skills; (6) Contextual understanding and local engagement, ensuring alignment with community needs; (7) Integration and collaboration, fostering cooperation with networks and stakeholders to achieve shared goals; (8) Ethical principles in management, ensuring transparency and fairness in operations; and (9) Public spirit and selflessness, prioritizing the collective good over personal interests. Particularly for operational assistants, training and skill development tailored to the local context are essential to effectively address community needs and solve problems.

Keyword: Practitioners for the members of the House of Representatives, Characteristics to achieve excellent performance

1. ความนำ

จากภารกิจและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งในสภาและนอกสภา เพียงตัวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนเดียวไม่สามารถที่จะกระทำภาระและหน้าที่ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีผู้ให้ความช่วยเหลือในการทำงาน จึงมีการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้น โดยมีหน้าที่สืบค้นและจัดเตรียมข้อมูลทางวิชาการและข้อเท็จจริง รับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน เพื่อนำเสนอรายงานต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประสานงานกับหน่วยงานราชการและหน่วยงานอื่นๆ นำเสนอโครงการที่เป็นประโยชน์กับประชาชน ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับทราบ และดำเนินการด้านข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้กับประชาชนได้รับรู้รับทราบ และลงพื้นที่และเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะแทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรติดภารกิจเร่งด่วน เป็นต้น

จากการสำรวจข้อเท็จจริง พบว่าในการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางราย มีการแต่งตั้งบุคคลผู้ใกล้ชิดกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบตามที่กำหนด ทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรในแต่ละพื้นที่หรือภูมิภาคของประเทศมีความแตกต่างกันออกไป บทความนี้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะเฉพาะสู่การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ

2. สาระสำคัญของผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

รัฐสภา เป็นองค์กรทางการเมืองที่สำคัญในการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล รวมทั้งการให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญต่างๆ เห็นได้ว่า สมาชิกรัฐสภาต้องดำรงตำแหน่งสำคัญที่เกี่ยวข้องทั้งในงานของรัฐสภา และบทบาทภายนอกสภา ไม่ว่าจะเป็นการพบปะประชาชนในพื้นที่ การแสดงทัศนะหรือสะท้อนความคิดเห็นสู่สาธารณะชน ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายในการสร้างความกินดีอยู่ดี และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน

โดยเฉพาะภารกิจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความสามารถและทักษะในการดำเนินงานหลายด้านทั้งบทบาทในสภาและนอกสภา ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจที่ท้าทายเนื่องจากต้องอาศัยความช่วยเหลือจากบุคลากรสนับสนุนทั้งในงานวิชาการและงานพื้นที่ รัฐสภาจึงได้มีการแต่งตั้ง “บุคคลเพื่อปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ซึ่งตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาและกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา พ.ศ. 2554 กำหนดให้แต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ดังนี้

- 1) ผู้เชี่ยวชาญประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 1 คน มีหน้าที่ ให้ความรับผิดชอบในการให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการที่เป็นประโยชน์ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 2) ผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 1 คน มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายประกอบการดำเนินงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ ศึกษาสภาพปัญหาและข้อร้องเรียนต่าง ๆ เพื่อรวบรวม จัดทำสถิติ กระทำถาม ข้อหารือ หรือข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 3) ผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 5 คน มีหน้าที่ดังนี้
 - รับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน เพื่อนำเสนอรายงานต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการหาทางแก้ไขความเดือดร้อนและบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน
 - ประสานงานกับหน่วยงานราชการและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน
 - นำเสนอโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับประชาชน ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับทราบ และดำเนินการปฏิบัติ
 - รับส่งข้อมูล ข่าวสาร และเอกสารประชาสัมพันธ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งข้อมูลข่าวสารของทางพรรคให้กับประชาชนได้รับรู้ และรับทราบ เพื่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการเมือง
 - ชี้แจงข่าวสารและข้อมูลโครงการต่าง ๆ ที่ริเริ่มการดำเนินงาน ให้กับประชาชนได้รับทราบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของประชาชน ในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาบ้านเมืองอย่างถูกต้องโปร่งใส

- เสนอแนะให้คำปรึกษากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเรื่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน
- ลงพื้นที่และเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะ แทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรติดภารกิจเร่งด่วน เพื่อให้ประชาชนรู้จักมากขึ้นและเตรียมความพร้อมในการอาสาเข้ามาเป็นนักการรุ่นใหม่ ติดต่อประสานงาน และรับส่งข้อมูลต่าง ๆ ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคในสังกัด

- ติดต่อประสานงานกับผู้ช่วยดำเนินงานและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองทุกพรรค ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงมีความสำคัญในการแบ่งเบาภาระงาน และสนับสนุนงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.1 คุณลักษณะเฉพาะสู่การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดกรอบที่จะนำพาให้เข้าเกณฑ์อันนำไปสู่การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศได้ 9 ด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านการมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงาน ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ด้านความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านเป็นผู้ใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านการเข้าใจบริบทและมีความผูกพันกับพื้นที่ ด้านการบูรณาการงานกับหน่วยงานต่างๆ และนำภาคีเครือข่ายมาร่วมดำเนินงาน ด้านใช้หลักธรรมในการบริหารงาน และ ด้านมีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม ดังนี้

1) ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีประกอบด้วย ลักษณะท่าทาง เช่นมารยาทเรียบร้อย พุดคุยสนุก บุคลิก รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย ความเป็นกันเอง ความอ่อนน้อม สุภาพ การมีน้ำใจช่วยเหลือ ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน คิดสร้างสรรค์ ไม่คิดทำลายกลั่นแกล้ง อารมณ์ดี มีความกระตือรือร้น รับผิดชอบต่องานและคำมั่นสัญญา อดทน ขยันขันแข็ง พากเพียรพยายาม มีไหวพริบในการสร้างบรรยากาศของความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย จิตใจหนักแน่น ไม่หุบปาก ยกย่องชมเชยผู้อื่นด้วยใจบริสุทธิ์ และเป็นนักฟังที่ดี (ณัฐฤต กาธรรณิ, 2555)

เนื่องจากการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำเป็นจะต้อง พบปะกับภาคหน่วยงานราชการต่าง ๆ ภาคธุรกิจ/ผู้ประกอบการ และประชาชน จึงจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดี เพื่อให้การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เป็นไปด้วยดี นอกจากนี้ยังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความไว้วางใจและน่าเชื่อถือจากหน่วยงานที่ติดต่อประสานงานด้วย ในทำนองเดียวกันหากผู้ปฏิบัติงานมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ โดยขาดการมีมนุษยสัมพันธ์แล้ว การติดต่อประสานงาน อาจไม่ได้รับความร่วมมือก็เป็นได้ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสุดท้ายความเดือดร้อน ของประชาชนก็จะยังคงไม่ได้รับการแก้ไข

2) ด้านการมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงาน คือ การมีความรักและปรารถนาในการทำงานและการเป็นนในพื้นที การทุ่มเทสร้างผลงานที่เป็นเลิศ การมุ่งมั่นพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และการระลึกถึง หรือกล่าวถึงงานและพื้นที่ในทางบวก (สุภัทรา เพียรดี และบุษกร วัชรศรีโรจน์, 2563)

ในฐานะผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนในพื้นที่ย่อมต้องประกอบไปด้วยอุดมการณ์ทางการเมืองที่แน่วแน่ การมุ่งมั่นทุ่มเทให้แก่การทำงาน เนื่องจากปัญหา และความเดือดร้อนของประชาชนสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ผู้แทนและทีมงานต้องมีความพร้อมอยู่ตลอด โดยครอบครัวต้องมีความเข้าใจและคอยเป็นผู้สนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยความทุ่มเทและผลงานที่ออกมา ก็ย่อมเป็นประโยชน์ต่อประชาชน เช่น การลงพื้นที่พบปะประชาชน การตรวจสอบปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เป็นต้น

3) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์หมายถึง การมีพลังสร้างสรรค์ มีความคิดค้นแบบและมีแบบฉบับของตนเอง มีความสามารถในการนำเสนอสิ่งใหม่ เป็นกระบวนการซึ่งทุกคนสามารถปรับแต่งและใช้ได้ และ เป็นความคิดสร้างสรรค์ที่พัฒนามาจากเจตคติส่วนบุคคล มีองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ (บรรเจิด จงอภิรัตน์กุล และคณะ, 2546)

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นส่วนสำคัญในการทำงาน เนื่องจากงานด้านนี้ต้องใช้ทั้งองค์ความรู้ ความเข้าใจในพื้นที่ ความไว้วางใจของประชาชน ซึ่งต้องประกอบไปด้วยศาสตร์และศิลป์ สิ่งที่จะได้รับจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ มีแนวคิด วิธีใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ไขปัญหา การเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ได้แนวทางและโอกาสที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน เป็นต้น

4) ด้านความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้นำที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจัดการกระบวนการจัดการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม ปฏิสัมพันธ์ที่ผู้นำและผู้ตามมีต่อกันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสองฝ่าย ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดี ต้องตระหนักถึงความต้องการของผู้ตามและกระตุ้นผู้ตามให้เกิดจิตสำนึกยกระดับความต้องการของผู้ตามให้สูงขึ้นตามลำดับขั้นความต้องการ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงยังเปลี่ยนแปลงความเชื่อและทัศนคติของผู้ตาม สร้างแรงบันดาลใจ ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในการกิจและวิสัยทัศน์ ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนรวมและมุ่งที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน (นุช สัทธานัตตมมงคล และอรรรพพล ธรรมไพบูลย์, 2559)

สถานการณ์โลกและประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอย่างไม่หยุดนิ่ง ทั้งก่อให้เกิดผลดี เช่น เศรษฐกิจเกิดการขยายตัว เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิต การลดขั้นตอนการทำงาน เป็นต้น ผลเสีย เช่น สถานการณ์การระบาดของไวรัส เศรษฐกิจบางประเภทหยุดชะงัก มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ผิดประเภท เป็นต้น บทบาทการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงย่อมต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อ เตรียมการหรือ คิดค้นทางออกที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เพื่อหลีกเลี่ยงผลเสียที่จะเกิดขึ้นนั่นเอง

5) ด้านเป็นผู้ใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ความใฝ่รู้เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่แสดงออกเมื่อเผชิญสิ่งเร้าที่มีความหมายใหม่และท้าทาย โดยการตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับสิ่งเร้าใหม่ที่ต่างจากความรู้เดิมของตน แสวงหาคำตอบด้วยตนเองอย่างรอบคอบจนกว่าจะไขข้อสงสัยได้ (ศรัณย์พร ยินดีสุข, 2560)

องค์ความรู้และแนวทางที่ใช้ปฏิบัติงานมีความสำคัญต่อผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นอย่างมาก เช่น การฝึกอบรมจากภายในและภายนอกหน่วยงาน จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถ

มองเห็นแนวทางในการค้นหาทางออกได้ ซึ่งการปฏิบัติงานให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีภารกิจที่หลากหลาย จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องมีทั้งองค์ความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำมาใช้ในการทำงานในตำแหน่งนี้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการศึกษาในชั้นมหาวิทยาลัยที่สูงขึ้นไปหรือการเข้าร่วมการอบรมจากหน่วยงานต่างๆ ก็ถือเป็นการสร้างแนวความคิดที่มีความหลากหลายที่จะเป็นประโยชน์ในการทำงานต่อไป

6) ด้านการเข้าใจบริบทและมีความผูกพันกับพื้นที่ คือการเข้าใจสภาพของพื้นที่ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรมและศิลปะ ซึ่งมีความผูกพันกับอารมณ์ความรู้สึก การพึ่งพาพื้นที่ ความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ และความผูกพันทางสังคม (ณัฐชัย กนกวงษ์ไพศาล และคณะ, 2562)

ประชาชนในพื้นที่ย่อมมีความผูกพันและหวงแหนพื้นที่ ประเพณี วัฒนธรรมของตนเอง คนที่จะเข้าใจข้อนี้ต้องเป็นคนในพื้นที่ ที่ประชาชนให้การยอมรับและไว้วางใจ จะเห็นได้จากการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคัดเลือก แต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ติดตามที่มาจากคนในพื้นที่เพื่อมาปฏิบัติงาน ด้วยเล็งเห็นว่าย่อมเข้าใจปัญหา ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ดีกว่าคนที่มาจากพื้นที่อื่น ในบางพื้นที่ ที่ผู้ปฏิบัติงานทำงานร่วมกับประชาชนไม่ได้จะ ไม่ได้รับความไว้วางใจ จึงทำให้ไม่ทราบปัญหา ความต้องการต่างๆ จึงเกิดอุปสรรคต่อการทำงานเป็นอย่างมาก ดังนั้น การเข้าใจต่อบริบทและความผูกพันในพื้นที่จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สู่ความเป็นเลิศ

7) ด้านการบูรณาการงานกับหน่วยงานต่างๆ และนำภาคีเครือข่ายมาร่วมดำเนินงาน การบูรณาการ (Integration) หมายถึง การประสานกลมกลืนกันของแผน กระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ และการวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ที่สำคัญขององค์กร การบูรณาการที่มีประสิทธิผล เป็นมากกว่าความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน (Alignment) และจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อการดำเนินการของแต่ละองค์ประกอบภายในระบบการจัดการผลการดำเนินการมีความเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวอย่างสมบูรณ์ ซึ่งเกิดจากความร่วมมือของภาคีเครือข่ายต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2564)

การจะทำให้พื้นที่เกิดการพัฒนา ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดย่อมต้องมาจากการร่วมมือจากหลายหน่วยงานผนึกกำลังกัน การที่ผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการเองเพียงลำพัง โดยไม่มีการประสานงานจากหน่วยงานอื่นๆ ย่อมไม่เป็นผลดีเท่าใดนัก การได้รับความร่วมมือจากหลายๆ หน่วยงานจะช่วยให้โครงการเกิดความคืบหน้า มีการระดมสมองร่วมกัน ช่วยมองความบกพร่อง หรือความผิดพลาดบางจุดที่คนๆ เดียวอาจมองข้ามไปได้ นอกจากนี้ยังสามารถร่วมมือกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพียงเท่านั้นประชาชนในพื้นที่ย่อมจะได้รับประโยชน์สูงสุดอย่างแน่นอน

2.2 การดำเนินการตามหลักคุณธรรม

1) ด้านใช้หลักธรรมในการบริหารงาน การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการบริหารงานจะช่วยให้ประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ ผู้บริหารต้องมีหลักในการบริหารตนเองเสียก่อน ซึ่งสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งคือหลักคุณธรรมของผู้นำ ได้แก่ ปาปนิกรธรรม 3 ได้แก่ จักขุมา หมายถึง ปัญญามองการไกล วิธูโร หมายถึง มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นิสสยสัมปันโน หมายถึง

การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ในการบริหารคน ผู้บริหารต้องมีหลักการยึดเหนี่ยวน้ำใจผู้อื่นนั้น คือ สังคหวัตถุธรรม ได้แก่ ทาน ปิยวาจา และอัตถจริยา นอกจากนี้ในการบริหารงานให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน ให้ปฏิบัติ ตามหลักอิทธิบาทธรรม แปลว่า หลักพื้นฐานแห่งความสำเร็จ ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา (พระมหา จรูญ อภิธมมจิตโต และคณะ, 2562)

2) การใช้หลักธรรมถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานให้แก่ประชาชน เนื่องจากต้อง ทำงานกับประชาชนและต้องต่อสู้กับความถูกต้อง ชอบธรรม รวมไปถึงการปฏิบัติราชการอย่างตรงไปตรงมา โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ การประชุมเพื่อชี้แจงการทำงาน ชี้แจงงบประมาณรายจ่ายโครงการต่างๆ หลักธรรมในที่นี้ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาล เป็นต้น หากผู้ปฏิบัติงานขาดหลักธรรมใน การทำงานมุ่งแสวงหาประโยชน์แก่พวกพ้องและส่วนตน ผู้ที่จะได้รับผลกระทบย่อมต้องเป็นประชาชนคนหมู่มากนั่นเอง

3) ด้านมีจิตสาธารณะ และเสียสละเพื่อส่วนรวม จิตสาธารณะ คือการตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวม ร่วมกัน หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน รู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของ ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่พึงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2537)

4) ผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะต้องมีความทุ่มเท เสียสละ การรักษา ปกป้องไว้ซึ่ง ประโยชน์และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เนื่องจากการเป็นผู้สนับสนุนการทำงานของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่ง ถือเป็นผู้แทนของประชาชน ย่อมต้องเล็งเห็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมาก่อนเสมอ ซึ่งก็เป็นอีกประการสำคัญที่ ทำให้นำพาไปสู่ความเป็นเลิศ

โดยรวมแล้ว ผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีบทบาทหน้าที่ในฐานะฝ่ายสนับสนุนของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งภายในและภายนอก ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรง และโดยทางอ้อมต่อประชาชน ดังนั้น ในการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง 3 ตำแหน่ง ควรมีคุณลักษณะ ทั้ง 4 ข้อนี้

3. โดยทัศนะของผู้เขียนบทความ

จากสาระสำคัญตามข้อ 2 ผู้เขียนบทความจึงมีทัศนะต่อการบริหารจัดการผู้ปฏิบัติงานให้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเน้นให้บุคคลดังกล่าวเข้าใจบริบทท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ ควรกำหนด สัดส่วนผู้ปฏิบัติงานที่เป็นคนในพื้นที่อย่างชัดเจน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานและดูแลปัญหา ประชาชน อีกทั้งบทบาทหน้าที่ควรถูกกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมจัดทำคู่มือเพื่อความชัดเจนในการ ปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มต้น นอกจากนี้ ควรกำหนดมาตรการการอบรมที่เป็นมาตรฐานครอบคลุมอำนาจ หน้าที่ จริยธรรม และการปฏิบัติงานตามบริบทท้องถิ่น โดยเฉพาะในตำแหน่งผู้ช่วยปฏิบัติงาน ควรมีการอบรมตาม ภูมิภาคเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน

1) การบริหารจัดการ เรื่องการแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรเป็นผู้ที่เข้าใจบริบทและเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ ตามหลักการแล้ว ผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะในตำแหน่งผู้ช่วยปฏิบัติงาน มีหน้าที่หลักในการช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรติดต่อประสานงานในพื้นที่ ดูแลทุกข์สุข และรับเรื่องราวร้องทุกข์ของคนในพื้นที่ แทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้นการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวควรกำหนดสัดส่วนให้ชัดเจนว่า ในจำนวนผู้ปฏิบัติหน้าที่ติดตามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดจะต้องมีกี่คนที่เป็นคนในพื้นที่ เช่น ในจำนวนผู้ปฏิบัติหน้าที่ติดตามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 8 คน อาจมีบุคคลที่เป็นคนในพื้นที่ 4-5 คน เป็นต้น

2) หน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีผู้ปฏิบัติงานหลายคนไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนว่ามีอะไรบ้าง โดยทราบเพียงแต่ว่าต้องทำงานตามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมอบหมายประเด็นนี้ ควรกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ปฏิบัติงานลงนามรับทราบบทบาทหน้าที่ของตน จัดทำเป็นคู่มือให้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ติดตามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันรายงานตัว เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เกิดความชัดเจนมากขึ้น

3) ผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำเป็นต้องมีการอบรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้และนำไปสู่การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศมากขึ้น จึงควรมีการกำหนดเป็นมาตรการบังคับให้ผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวเข้ารับการอบรม เช่นในเรื่องของอำนาจ หน้าที่ และ ความสำคัญของผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ การปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานที่ โดยเฉพาะในส่วนของผู้ช่วยดำเนินการ ควรจัดอบรมตามภูมิภาค เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

4. การสรุป

ผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง 3 ตำแหน่ง คือ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ และผู้ช่วยดำเนินงาน มีความสำคัญในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ทั้งในสภาและนอกสภา มีผลให้การดูแลประชาชนในพื้นที่ที่มีความรวดเร็วทันเหตุการณ์ ดังนั้น ในการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมีคุณลักษณะ 9 ด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านการมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงาน ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ด้านความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านเป็นผู้ใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านการเข้าใจบริบทและมีความผูกพันกับพื้นที่ ด้านการบูรณาการงานกับหน่วยงานต่างๆ และนำภาคีเครือข่ายมาร่วมดำเนินงาน ด้านใช้หลักธรรมในการบริหารงาน และ ด้านมีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม การบริหารจัดการผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรเน้นการแต่งตั้งบุคคลที่เข้าใจบริบทและเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะผู้ช่วยปฏิบัติงาน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการประสานงาน ดูแลปัญหาของประชาชน และควรกำหนดสัดส่วนผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างชัดเจน นอกจากนี้ บทบาทและหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานควรถูกกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมจัดทำคู่มือเพื่อสร้างความชัดเจนตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน อีกทั้งควรมีมาตรการอบรมอย่างเป็นระบบครอบคลุมความรู้เกี่ยวกับอำนาจ หน้าที่ จริยธรรม และความเหมาะสมตามบริบทท้องถิ่น โดยเฉพาะสำหรับ

ผู้ช่วยดำเนินงาน ควรมีการอบรมตามภูมิภาคเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด

5. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา มีดังนี้

1) การกำหนดระบบคัดเลือกและแต่งตั้งที่มุ่งเน้นคุณสมบัติที่จำเป็น ระบบคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนโดยคำนึงถึงคุณสมบัติที่จำเป็น เช่น ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์การทำงาน ทักษะการวิเคราะห์นโยบาย และทักษะการสื่อสาร ปัจจุบันการแต่งตั้งมักพิจารณาจากความใกล้ชิดทางการเมืองมากกว่าความสามารถ ส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง ดังนั้น ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐาน เช่น การเปิดรับสมัครโดยอิสระ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการประเมินศักยภาพของผู้สมัคร นอกจากนี้ ควรมีการทดสอบด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ นโยบายสาธารณะ และความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ การกำหนดกระบวนการคัดเลือกที่โปร่งใสจะช่วยให้ได้บุคลากรที่มีศักยภาพสูง มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และสามารถสนับสนุนการทำงานของ ส.ส. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแต่งตั้งโดยพิจารณาคุณสมบัติที่จำเป็นรอบด้านจะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น ลดปัญหาการทุจริตและการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ตลอดจนทำให้การบริหารงานของ ส.ส. มีคุณภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

2) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะทางเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานให้แก่ ส.ส. มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานต้องอาศัยความรู้และทักษะที่หลากหลาย หลักสูตรฝึกอบรมควรครอบคลุมหัวข้อที่จำเป็น เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ นโยบายสาธารณะ เทคนิคการประชาสัมพันธ์ ทักษะการสื่อสารและการเจรจาต่อรอง รวมถึงการบริหารงานภาครัฐ หลักสูตรควรถูกออกแบบให้มีความต่อเนื่องและสามารถปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยตามสถานการณ์การเมืองและสังคม นอกจากนี้ ควรแบ่งการฝึกอบรมออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับพื้นฐานสำหรับผู้เพิ่งเข้าทำงาน ระดับกลางสำหรับผู้ที่มีประสบการณ์ และระดับสูงสำหรับผู้ที่ต้องการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การบังคับให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ารับการอบรมอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้งจะช่วยให้พวกเขามีความรู้ความสามารถที่เพียงพอในการดำเนินงาน ทั้งนี้ ควรมีการประเมินผลการอบรมเพื่อให้มั่นใจว่าผู้ปฏิบัติงานสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง การพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจะช่วยเพิ่มศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานให้สามารถสนับสนุน ส.ส. ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการข้อมูลและการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานให้แก่ ส.ส. โดยเฉพาะการจัดการข้อมูลและการสื่อสาร เทคโนโลยีสามารถช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของประชาชนได้อย่างเป็นระบบ ลดข้อผิดพลาดในการจัดเก็บข้อมูล และเพิ่มความรวดเร็วในการเข้าถึงปัญหาของประชาชน ตัวอย่างเช่น

การใช้ระบบฐานข้อมูลดิจิทัลเพื่อเก็บประวัติเรื่องร้องเรียนและติดตามผลการดำเนินงาน หรือการใช้ AI วิเคราะห์แนวโน้มปัญหาในพื้นที่ นอกจากนี้ เทคโนโลยียังช่วยให้การสื่อสารระหว่าง ส.ส. และประชาชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเพื่อเผยแพร่ข้อมูลนโยบาย และการใช้แอปพลิเคชันเพื่อตอบสนองข้อร้องเรียนของประชาชนแบบเรียลไทม์ การนำเทคโนโลยีมาใช้อาจช่วยลดภาระงานของผู้ปฏิบัติงาน เพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินงาน และทำให้ ส.ส. สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

4) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ปฏิบัติงานให้แก่ ส.ส. กับหน่วยงานต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน โดยการทำงานของ ส.ส. ไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นหากขาดการสนับสนุนจากองค์กรภาคีรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ผู้ปฏิบัติงานควรมีทักษะในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับหน่วยงานเหล่านี้เพื่อให้สามารถดำเนินโครงการและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรมีการประชุมร่วมระหว่างผู้ปฏิบัติงานของ ส.ส. จากพรรคเดียวกันหรือพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการทำงานที่มีประสิทธิภาพ การสร้างเครือข่ายที่แข็งแกร่งยังช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และใช้ทรัพยากรร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) จะช่วยให้สามารถดำเนินโครงการที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

5. การกำหนดแนวทางปฏิบัติที่มีจริยธรรมและความโปร่งใส จริยธรรมและความโปร่งใสเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานให้แก่ ส.ส. ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ควรมีการกำหนดจรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เช่น ห้ามแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวจากตำแหน่ง ห้ามใช้อำนาจในทางมิชอบ และต้องเปิดเผยข้อมูลการทำงานแก่ประชาชน นอกจากนี้ ควรมีระบบติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ช่วย ส.ส. อย่างสม่ำเสมอ เช่น การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (KPI) ที่ชัดเจน และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกปีเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ แนวทางปฏิบัติที่มีจริยธรรมและความโปร่งใสจะช่วยลดปัญหาการทุจริต ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานด้วยความรับผิดชอบ และช่วยให้ ส.ส. สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การใช้แนวทางบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นและทันสมัย การบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นและทันสมัยเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานให้แก่ ส.ส. ควรนำแนวทางการบริหารแบบ Agile มาใช้เพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น การกำหนดเป้าหมายเป็นรายไตรมาส และการใช้เทคโนโลยีสื่อสารเพื่อลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานที่ยืดหยุ่น เช่น การอนุญาตให้ทำงานแบบรีโมตเมื่อจำเป็น และการใช้ระบบดิจิทัลในการบริหารงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน แนวทางบริหารที่ยืดหยุ่นและทันสมัยจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรองรับความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางการเมืองและสังคมได้ดียิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่เหล่านี้สามารถนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานให้แก่ ส.ส. และช่วยให้ ส.ส. สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การแก้ไขปัญหาของประชาชนเป็นไปอย่างรวดเร็วและตรงจุดมากขึ้น

6. เอกสารอ้างอิง

- ณัฐกฤต กาธรรมณี. (2555). **มนุษย์สัมพันธ์และเทคนิคการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ในการดำเนินชีวิต**
การทำงานอย่างมีความสุข. วารสารวิชาการของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 นครศรีธรรมราช, 53-59.
- ณัฐชัย กนกวงษ์ไพศาล และคณะ. (2562). **รูปแบบการบูรณาการเชิงความสัมพันธ์ของภาพลักษณ์
 จุดหมายปลายทาง ความผูกพันกับพื้นที่ คุณค่าที่รับรู้ ความพึงพอใจ และความภักดี
 ของนักท่องเที่ยวในจังหวัดแถบชายฝั่งทะเลอันดามัน.** วารสารการจัดการสมัยใหม่, 17(2), 9-24.
- นุช สัทธานัตตมมงคล และ อรรถพล ธรรมไพบุลย์. (2559). **ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์สู่การ
 พัฒนาอย่างยั่งยืน.** วารสารธุรกิจปริทัศน์, 8(1), 167-182.
- บรรเจิด จงอภิรัตน์กุล และคณะ. (2546). **การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเขียนเรียงความ
 ภาษาอังกฤษโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์.** นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2537). **พจนานุกรมไทยฉบับของราชบัณฑิตยสถาน** (ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 14 ปรับปรุง-
 เพิ่มเติมใหม่) พ.ศ. 2537
- พระมหาจรรยา อภิธมมจิตโต และคณะ. (2562). **หลักธรรมเพื่อการบริหารตน บริหารคน และบริหารงาน.**
 การประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ 3, 269-277.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2564). **การบูรณาการ. งานจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล.** สืบค้น
 10 ตุลาคม 2565, จาก [https://www2.si.mahidol.ac.th/km/knowledgeassets/
 definition/1957/](https://www2.si.mahidol.ac.th/km/knowledgeassets/definition/1957/)
- ระเบียบรัฐสภา ว่าด้วยการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของรัฐสภา
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาและกรรมการของ
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา พ.ศ. 2554 (8 ธันวาคม 2554). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่มที่ 128
 ตอนพิเศษ 149 ง, หน้า 1-3.
- สุภัทรา เพียรดี และ บุษกร วัชรศรีโรจน์. (2563). **ความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงอัตลักษณ์ทางเพศ
 ของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ต่อความมุ่งมั่นทุ่มเทในงาน และบรรยากาศองค์การ.**
 วารสารจันทร์เกษมสาร, 26(2), 247-263.
- ศรัณย์พร ยินดีสุข. (2560). **แนวทางการพัฒนาความใฝ่รู้: ทางออกสำหรับการดำรงอยู่ในสังคมแห่งการ
 เรียนรู้.** วารสารครุศาสตร์, 45(1), 335-344.

18. การบริหารทรัพยากรมนุษย์กับการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยภาครัฐ

Human resource management and management of public universities

อาจารย์โยธี จันตะนี

สาขาการจัดการนวัตกรรม คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกริก

อาจารย์มูจกรินทร์ ทศตรกุลพัฒน์

สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาและวิเคราะห์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในมหาวิทยาลัยภาครัฐ โดยเน้นความสำคัญของการจัดการที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยให้บรรลุเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ กระบวนการที่ครอบคลุมตั้งแต่การสรรหา คัดเลือก พัฒนา และรักษามูลค่าของบุคลากร ได้รับการเน้นย้ำว่ามีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพการสอน การวิจัย และการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการทางสังคมและตลาดแรงงาน นอกจากนี้ การสร้างแรงจูงใจผ่านการประเมินผลที่เป็นธรรม การจัดสวัสดิการที่เหมาะสม และการส่งเสริมสภาพแวดล้อมการทำงานที่สนับสนุนความร่วมมือยังช่วยให้บุคลากรสามารถพัฒนาศักยภาพได้อย่างต่อเนื่อง การนำเทคโนโลยี เช่น ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารบุคลากร (HRIS) และเครื่องมือบริหารที่ทันสมัย ได้รับการเสนอให้เป็นแนวทางในการเพิ่มความโปร่งใส ความยืดหยุ่น และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์

โดยชี้ให้เห็นถึงความท้าทายที่มหาวิทยาลัยภาครัฐต้องเผชิญ เช่น งบประมาณที่จำกัด ระบบราชการที่ซับซ้อน และวัฒนธรรมองค์กรที่ยังไม่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งผลต่อความยืดหยุ่นของนโยบายและการพัฒนาบุคลากร กลยุทธ์การบริหาร เช่น การพัฒนาทักษะดิจิทัล การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับนวัตกรรม และการออกแบบระบบแรงจูงใจที่ตอบสนองความต้องการของบุคลากรในทุกระดับ เป็นแนวทางที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถและสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืน นอกจากนี้ ธรรมชาติและความโปร่งใสยังได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยสร้างความไว้วางใจและความมั่นคงในระบบการบริหารงานบุคคล บทความนี้สรุปว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยเสริมสร้างความเป็นเลิศทางการศึกษา เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของมหาวิทยาลัย และสนับสนุนการพัฒนาระบบการศึกษาระดับสูงอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยภาครัฐ, การพัฒนาบุคลากร, การบริหารผลการปฏิบัติงาน, แรงจูงใจในการทำงาน

Abstract

This article studies and analyzes human resource management in public universities, emphasizing the importance of effective management in enhancing the potential of personnel and driving universities to achieve their strategic goals. The comprehensive process from recruiting, selecting, developing and retaining quality personnel is emphasized as having a significant role in the quality of teaching, research and curriculum development that meets social and labor market needs. In addition, creating motivation through fair evaluation, providing appropriate welfare and promoting a collaborative work environment also helps personnel to continuously develop their potential. The introduction of technologies such as Human Resource Management Information System (HRIS) and modern management tools are proposed as approaches to increase transparency, flexibility and efficiency in human resource management.

It points out the challenges that public universities face, such as limited budgets, complex bureaucracy and organizational cultures that may not be open to change, which may affect policy flexibility and personnel development. Management strategies such as developing digital skills, promoting an organizational culture that is open to innovation and designing an incentive system that meets the needs of personnel at all levels are approaches that help increase capabilities and create sustainable results in the long run. In addition, good governance and transparency are mentioned as important foundations that help build trust and stability in the personnel management system. This article concludes that effective human resource management can help enhance educational excellence, increase university competitiveness and support the sustainable development of higher education systems.

Keywords: Human resource management, Public university, Personnel development, Performance management, Work motivation

1. ความนำ

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (HRM) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยภาครัฐ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการสรรหา คัดเลือก พัฒนา และรักษามูลค่าบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อให้สามารถสนับสนุนภารกิจของมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Karoso et al., 2024) แนวทางการจัดการทรัพยากรบุคคลที่ดีช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถทางการศึกษาผ่านการพัฒนาคุณภาพการสอนและการวิจัย นอกจากนี้ ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และนวัตกรรม การบริหาร

ทรัพยากรมนุษย์ในมหาวิทยาลัยภาครัฐจึงต้องมีความเป็นระบบและสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทที่เปลี่ยนแปลงได้ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมายและนโยบายของภาครัฐ งบประมาณที่จำกัด และระบบราชการ อาจส่งผลกระทบต่อความยืดหยุ่นในการดำเนินนโยบายด้านทรัพยากรมนุษย์ (Lieu et al., 2024) ด้วยเหตุนี้ การจัดการทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพต้องพิจารณาความสมดุลระหว่างความต้องการของบุคลากรและเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ การสร้างระบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมยังช่วยส่งเสริมให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Natsir et al., 2024)

กลยุทธ์ที่สำคัญของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในมหาวิทยาลัยภาครัฐประกอบด้วย การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพ การฝึกอบรมและพัฒนาความสามารถอย่างต่อเนื่อง และการรักษาบุคลากรผ่านสวัสดิการที่เหมาะสม (Shlenova & Grechanyk, 2024) การสรรหาบุคลากรที่เหมาะสมช่วยให้มหาวิทยาลัยมีคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนองค์กรไปข้างหน้า นอกจากนี้ การฝึกอบรมและการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนและงานวิจัย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยภาครัฐยังคงเผชิญกับปัญหาหลายประการ เช่น ข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และระบบราชการที่ซับซ้อน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อความคล่องตัวของนโยบายบริหารบุคคล (Lieu et al., 2024) อีกทั้งวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงอาจส่งผลให้บุคลากรขาดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้โดยการส่งเสริมความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยในการบริหารงานบุคคล และการออกแบบระบบแรงจูงใจที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้บุคลากรสามารถเติบโตและพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่

เพื่อให้การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในมหาวิทยาลัยภาครัฐสามารถสนับสนุนการพัฒนางานองค์กรได้อย่างเต็มที่ ควรมีการดำเนินนโยบายที่ส่งเสริมความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพของระบบบุคลากร เช่น การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานบุคคล และการพัฒนาโครงสร้างการจ้างงานที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม (Natsir et al., 2024) การใช้ระบบ HR Tech สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารบุคลากร เช่น ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานบุคคล (HRIS) ที่ช่วยในการวางแผนกำลังคน การบริหารค่าตอบแทน และการพัฒนาสายอาชีพ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความร่วมมือและนวัตกรรม โดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายภายในองค์กร (Shlenova & Grechanyk, 2024) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพยังควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวของบุคลากร เช่น การส่งเสริมระบบการทำงานแบบยืดหยุ่นและการพัฒนาสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของบุคลากรในแต่ละช่วงวัย ด้วยแนวทางเหล่านี้ มหาวิทยาลัยภาครัฐจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรและสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาทางวิชาการในระยะยาว

2. เนื้อหา

2.1 ความหมายและความสำคัญของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในมหาวิทยาลัยภาครัฐ

การจัดการทรัพยากรบุคคล (HRM) ในมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพทางวิชาการและการบริหารจัดการสถาบัน โดยครอบคลุมถึงการสรรหา พัฒนา และรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ ซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงต่อความพึงพอใจของคณาจารย์และประสิทธิภาพโดยรวมของสถาบัน (Sofian et al., 2024) กระบวนการสรรหาบุคลากรเชิงกลยุทธ์เป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถคัดเลือกบุคลากรที่มีศักยภาพและตรงกับเป้าหมายขององค์กร การพัฒนาวิชาชีพผ่านโปรแกรมฝึกอบรมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องยังช่วยให้คณาจารย์สามารถพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยเพิ่มคุณภาพการสอนและผลิตผลทางวิชาการของสถาบัน (Hugar & Battase, 2024) นอกจากนี้ กลยุทธ์การรักษาบุคลากร เช่น การกำหนดค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่สนับสนุนการเรียนรู้และนวัตกรรม เป็นปัจจัยที่ช่วยให้บุคลากรรู้สึกพึงพอใจในงานและมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Sofian et al., 2024) ระบบการจัดการทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของมหาวิทยาลัยในระดับโลก โดยทำให้มหาวิทยาลัยสามารถดึงดูดนักวิชาการที่มีศักยภาพและรักษามาตรฐานความเป็นเลิศทางวิชาการได้ในระยะยาว (Tian & Arguelles, 2024) อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยของรัฐต้องเผชิญกับความท้าทาย เช่น ระบบราชการที่ซับซ้อนและข้อจำกัดด้านงบประมาณ ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาบุคลากรได้อย่างเต็มที่ จำเป็นต้องมีแนวทางการบริหารจัดการที่สามารถตอบสนองต่อข้อจำกัดเหล่านี้ได้ เช่น การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการบริหารบุคคลและการพัฒนานโยบายที่เพิ่มความคล่องตัวในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลของสถาบัน (Factors Influencing the Development of Public Universities' Personnel Specialists, 2023)

แนวทางการจัดการทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพของมหาวิทยาลัยภาครัฐในหลายด้าน โดยเฉพาะในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งหมายถึงการเพิ่มคุณภาพการสอนและการวิจัย รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Hugar & Battase, 2024) มหาวิทยาลัยที่มีระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลที่ดีสามารถดึงดูดบุคลากรที่มีความสามารถและสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วัฒนธรรมองค์กรเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ได้รับอิทธิพลจากการจัดการทรัพยากรบุคคล ระบบที่ดีช่วยส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างและสร้างแรงจูงใจให้คณาจารย์และเจ้าหน้าที่สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น (Tian & Arguelles, 2024) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาและวิจัย นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยของรัฐยังต้องสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น โลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา การนำกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคลที่ยืดหยุ่นและมีความทันสมัยมาใช้ จะช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถรักษาความสามารถในการแข่งขันในระยะยาวได้ (Factors Influencing the

Development of Public Universities' Personnel Specialists, 2023) แม้ว่าการบริหารทรัพยากรบุคคลในมหาวิทยาลัยของรัฐจะมีความจำเป็นต่อการพัฒนาองค์กร แต่ก็ยังคงเผชิญกับปัญหา เช่น การขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถ และอัตราการลาออกของคณาจารย์ที่สูง การปรับปรุงนโยบายค่าตอบแทนและการสร้างโอกาสในการเติบโตในสายอาชีพเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยลดปัญหาดังกล่าว และส่งเสริมความมั่นคงของบุคลากรในมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของสถาบันในอนาคต

2.2 การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพ

การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพเป็นกระบวนการที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนามหาวิทยาลัยของรัฐให้มีความสามารถในการแข่งขันและบรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ การมีระบบสรรหาที่โปร่งใสและยุติธรรมเป็นหัวใจสำคัญในการดึงดูดบุคลากรที่มีความสามารถและสร้างสถาบันที่มีคุณภาพ กระบวนการสรรหาที่โปร่งใสช่วยลดอคติและปัญหาการเลือกปฏิบัติที่มักพบในระบบที่มีการกระจายอำนาจ ส่งผลให้เกิดความไว้วางใจระหว่างผู้สมัครและองค์กร (Khan & Routiya, 2024) ความยุติธรรมในการคัดเลือกยังส่งเสริมให้บุคลากรมีความหลากหลาย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มความเป็นเลิศทางวิชาการและสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ครอบคลุม (A. & Karpagavalli, 2023) นอกจากนี้ การกำหนดมาตรฐานในการสรรหาโดยการจัดตั้งคณะกรรมการสรรหาบุคลากรแบบรวมศูนย์สามารถช่วยให้กระบวนการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดความแตกต่างระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย และทำให้แนวทางการคัดเลือกบุคลากรเป็นไปตามมาตรฐานสากล (Khan & Routiya, 2024) ซึ่งจะช่วยเพิ่มคุณภาพของบุคลากรทางวิชาการและทำให้มหาวิทยาลัยสามารถแข่งขันในระดับโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการมีกระบวนการที่เป็นมาตรฐานจะช่วยสร้างความสอดคล้องและความยุติธรรม แต่กฎเกณฑ์ที่เข้มงวดมากเกินไปอาจจำกัดความสามารถในการปรับตัวของมหาวิทยาลัย ทำให้ขาดความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานและแนวโน้มของการศึกษา จำเป็นต้องสร้างสมดุลระหว่างการกำหนดมาตรฐานและความยืดหยุ่นเพื่อให้กระบวนการสรรหาบุคลากรสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถาบัน

แนวทางการสรรหาบุคลากรตามความสามารถเป็นอีกหนึ่งแนวทางสำคัญที่ช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถเลือกบุคลากรที่เหมาะสมและสร้างผลลัพธ์เชิงบวกต่อองค์กรได้ การคัดเลือกบุคลากรโดยมุ่งเน้นที่ทักษะและความสามารถช่วยให้มั่นใจได้ว่าผู้สมัครสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับสถาบันและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในระดับสากล (Kumenda, 2024) การใช้กรอบการทำงานที่อิงตามความสามารถช่วยสร้างความสอดคล้องระหว่างข้อกำหนดของตำแหน่งงานและคุณสมบัติของผู้สมัคร ทำให้การคัดเลือกบุคลากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Kumenda, 2024) อย่างไรก็ตาม การสรรหาบุคลากรตามความสามารถต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากและอาจเผชิญกับข้อจำกัด เช่น ความล่าช้าในกระบวนการคัดเลือก การขาดแคลนผู้สมัครที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และแรงกดดันจากปัจจัยภายนอก เช่น การแข่งขันจากภาคเอกชนที่เสนอค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ดีกว่า นอกจากนี้ ระบบที่เข้มงวดเกินไปอาจขัดขวางนวัตกรรมและลด

ความสามารถในการปรับตัวของมหาวิทยาลัย ทำให้ยากต่อการดึงดูดบุคลากรที่มีความสามารถพิเศษแต่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานแบบดั้งเดิม ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรออกแบบระบบสรรหาที่มีความสมดุลระหว่างโครงสร้างที่มีมาตรฐานและความยืดหยุ่นในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครในมิติที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ประสบการณ์การทำงาน ความสามารถในการแก้ไขปัญหา และความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม การศึกษาในอนาคต การปรับปรุงแนวทางการสรรหาให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพจะช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถดึงดูดบุคลากรที่มีคุณภาพ สร้างทีมงานที่แข็งแกร่ง และขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไปสู่ความสำเร็จในระยะยาว

2.3 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของมหาวิทยาลัย

การพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ในมหาวิทยาลัยถือเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและเสริมสร้างประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะการฝึกอบรมและการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอาจารย์และเจ้าหน้าที่ให้มีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ การลงทุนในทุนมนุษย์ เช่น การส่งเสริมการศึกษาระดับสูงและการฝึกอบรมทักษะใหม่ ๆ ไม่เพียงช่วยเพิ่มศักยภาพเชิงเทคนิค แต่ยังเสริมสร้างจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีผลโดยตรงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ทางการศึกษา (Setiawan, 2024) การศึกษาและการฝึกอบรมดังกล่าวยังช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถบรรลุเป้าหมายในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการได้ดียิ่งขึ้น (Sumual et al., 2024) นอกจากนี้ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะดิจิทัลเป็นสิ่งที่ไม่ได้ในยุคนี้อย่างยิ่ง ซึ่งเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในทุกด้านของการดำเนินงาน มหาวิทยาลัยที่เน้นการพัฒนาทักษะนี้สามารถเตรียมความพร้อมให้กับบัณฑิตสำหรับตลาดงานที่มีการแข่งขันสูงได้ดียิ่งขึ้น และมีส่วนช่วยเพิ่มโอกาสการจ้างงานที่มีคุณภาพ (Sumual et al., 2024)

การจัดการทรัพยากรบุคคลในมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องใช้แนวทางที่มุ่งเน้นเชิงกลยุทธ์ เช่น การนำรูปแบบพันธมิตรทางธุรกิจด้านทรัพยากรบุคคล (HRBP) มาปรับใช้ เพื่อให้กลยุทธ์ด้านทรัพยากรบุคคลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร (Khusna et al., 2022) การใช้ระบบทรัพยากรบุคคลเชิงวิทยาศาสตร์ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการบุคลากร พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่หลากหลายและครอบคลุมสำหรับชุมชนวิชาการ (Tian & Arguelles, 2024) อย่างไรก็ตาม ความท้าทายด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล เช่น การเคลื่อนย้ายบุคลากรและข้อจำกัดด้านทรัพยากร ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ต้องการการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การวางแผนเพื่อจัดการปัญหาเหล่านี้จึงมีความสำคัญต่อความยั่งยืนในอนาคต (Tian & Arguelles, 2024) แนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรและความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล เป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยทุกแห่งต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจังเพื่อสร้างความสำเร็จที่ยั่งยืน

2.4 การบริหารผลการปฏิบัติงานและแรงจูงใจในการทำงาน

การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์กรที่มีเป้าหมาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความเท่าเทียมในที่ทำงาน

ความยุติธรรมในกระบวนการประเมินช่วยสร้างความมั่นใจในพนักงานว่าความพยายามและผลสำเร็จของพวกเขาจะได้รับการยอมรับและตอบแทนอย่างเหมาะสม Shah et al. (2024) ซึ่งให้เห็นว่าการประเมินผลที่เป็นธรรมและโปร่งใสมีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและความมุ่งมั่นของพนักงาน พนักงานที่รู้สึกว่ากระบวนการประเมินเป็นธรรม มีแนวโน้มที่จะพัฒนาทักษะและปรับปรุงตนเองมากขึ้น (Biswakarma, 2023) นอกจากนี้ การดำเนินการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและปราศจากอคติยังมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างขวัญกำลังใจของพนักงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้พวกเขามุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายขององค์กร (Shah et al., 2024)

การให้รางวัลตามผลการปฏิบัติงานและการสร้างโอกาสในการพัฒนาอาชีพก็เป็นองค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อแรงจูงใจของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญ Aisyah et al. (2024) ระบุว่าระบบการให้รางวัลที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์การปฏิบัติงานช่วยกระตุ้นให้พนักงานมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร นอกจากนี้ การส่งเสริมทักษะผ่านการฝึกอบรมและการให้คำปรึกษายังช่วยสร้างความพึงพอใจในงานและผลักดันให้พนักงานมุ่งมั่นประสบความสำเร็จมากขึ้น (Keurkunan, 2024) สภาพแวดล้อมการทำงานที่สนับสนุนด้วยความเป็นผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจยิ่งช่วยกระตุ้นแรงจูงใจและความเชื่อมั่นภายในองค์กรอย่างยั่งยืน (Aisyah et al., 2024) อย่างไรก็ตาม การนำระบบประเมินผลที่เป็นธรรมไปใช้งานยังมีความท้าทาย เช่น ความไม่สอดคล้องกันของเกณฑ์การประเมินและอคติที่อาจเกิดขึ้น Shah et al. (2024) เน้นย้ำถึงความสำคัญของการฝึกอบรมผู้จัดการให้ดำเนินกระบวนการประเมินอย่างยุติธรรมและให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ เพื่อสร้างสมดุลระหว่างโครงสร้างการประเมินและความยืดหยุ่นในที่ทำงาน ซึ่งจะช่วยลดอุปสรรคและสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ส่งเสริมแรงบันดาลใจได้อย่างแท้จริง (Abdykalikova, 2023)

2.5 การบริหารค่าตอบแทนและสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ

ระบบสวัสดิการและค่าตอบแทนที่มีประสิทธิภาพถือเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างขวัญกำลังใจและเพิ่มความพึงพอใจในงานของพนักงานในมหาวิทยาลัย โดยสวัสดิการครอบคลุมถึงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มุ่งเน้นการสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงาน ทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (TM, 2022) ตัวอย่างเช่น การสนับสนุนด้านสุขภาพและการศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งของโครงการสวัสดิการที่ไม่ใช่ตัวเงิน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการรักษาขวัญกำลังใจและแรงจูงใจของพนักงาน (Daud et al., 2017) การจัดสวัสดิการอย่างเหมาะสมช่วยเพิ่มความพึงพอใจในงาน และยังส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานและผลิตภาพของพนักงานที่สูงขึ้น ("Employee Welfare Measures", 2022) สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิตของบุคลากรเท่านั้น แต่ยังสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนความเป็นมืออาชีพและความสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนตัวในที่ทำงาน

ในส่วนของระบบการจ่ายค่าตอบแทน การจัดโครงสร้างค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเหมาะสมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงาน Ogedegbe & Bashiru (2014) ระบุว่า การจ่ายค่าตอบแทนควรคำนึงถึงความมั่นคงในการทำงานและโอกาสในการเติบโตในสายอาชีพ เพื่อส่งเสริมความ

มุ่งมั่นและการมีส่วนร่วมของพนักงานในองค์กร การให้รางวัลทางการเงินที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน โบนัส หรือสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม มีผลโดยตรงต่อการส่งเสริมแรงจูงใจและการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีประสิทธิภาพ องค์กรที่ใช้แนวทางปฏิบัติด้านค่าตอบแทนที่ครอบคลุม เช่น การประเมินค่าตอบแทนที่โปร่งใสและการพิจารณาผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม มักจะพบว่าพนักงานมีขวัญกำลังใจที่ดีขึ้นและมีแนวโน้มที่จะสร้างผลงานที่ยอดเยี่ยม (Ogedegbe & Bashiru, 2014) ดังนั้น การจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการในมหาวิทยาลัยจึงไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับขวัญกำลังใจ แต่ยังเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาองค์กรให้มีความมั่นคงและยั่งยืน

2.6 การบริหารความขัดแย้งและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง

วัฒนธรรมองค์กรที่แข็งแกร่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการความขัดแย้งและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม โดยวัฒนธรรมองค์กรจะกำหนดกรอบการทำงานผ่านบรรทัดฐานและค่านิยมที่เป็นแนวทางในการโต้ตอบระหว่างพนักงาน ช่วยลดโอกาสเกิดความเข้าใจผิดและเสริมสร้างการทำงานร่วมกัน (Kiladze & Sopromadze, 2024) กลไกการแก้ไขข้อขัดแย้งในวัฒนธรรมที่ชัดเจนจะมีโครงสร้างขั้นตอนที่ช่วยให้การจัดการปัญหาเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (Столярова et al., 2024) นอกจากนี้ วัฒนธรรมที่เน้นความไว้วางใจและค่านิยมร่วมกันยังช่วยกระตุ้นการสื่อสารแบบเปิดและส่งเสริมให้ทีมงานรับมือกับความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือภายในองค์กร (Andrushkevych et al., 2024)

ผลกระทบของวัฒนธรรมองค์กรต่อพลวัตของทีมสามารถเห็นได้จากความสามัคคีที่เพิ่มขึ้น พนักงานที่รู้สึกถึงความเป็นส่วนหนึ่งในทีมและองค์กรมีแนวโน้มที่จะลดความขัดแย้งจากการแข่งขันและแยกตัวออกจากกลุ่ม (Shiurkar & Deshmukh, 2024) วัฒนธรรมที่สนับสนุนยังช่วยเพิ่มแรงจูงใจและประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน ทำให้เกิดผลลัพธ์เชิงบวกทั้งในระดับบุคคลและทีม (Druhova & Li, 2024) อย่างไรก็ตาม องค์กรต้องระมัดระวังความเฉื่อยชาทางวัฒนธรรมซึ่งอาจขัดขวางความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอจึงมีความสำคัญต่อการรักษาความมีชีวิตชีวาและการป้องกันภาวะซบเซาในระยะยาว (Shiurkar & Deshmukh, 2024)

2.7 การส่งเสริมธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในการบริหารบุคลากร

ธรรมาภิบาลที่ดีเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในภาครัฐซึ่งความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมีบทบาทสำคัญ ความโปร่งใสเป็นหลักการที่ส่งเสริมให้กระบวนการตัดสินใจและการใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างเปิดเผย ช่วยสร้างความไว้วางใจ

ระหว่างผู้บริหาร บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในมหาวิทยาลัย (Tavares, 2024) นอกจากนี้ การกำกับดูแลที่โปร่งใสยังช่วยลดความขัดแย้งและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน โดยเฉพาะเมื่อมีการใช้เครื่องมือวัดผล เช่น Balanced Scorecard และตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานหลัก (KPI) เพื่อช่วยปรับปรุงการจัดการทรัพยากรบุคคล และการติดตามผล (Rusdi et al., 2023) แนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานที่โปร่งใสและเป็นธรรมช่วยสร้างความมั่นใจในบุคลากรว่าความพยายามของพวกเขาได้รับการยอมรับ ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มแรงจูงใจและการปรับปรุงตนเอง (Biswakarma, 2023) ในบริบทของมหาวิทยาลัย ความรับผิดชอบของผู้ที่มีต่อการตัดสินใจยังช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่มีความซื่อสัตย์และความไว้วางใจ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ (Valerio, 2024)

การบริหารทรัพยากรบุคคลเชิงกลยุทธ์มีบทบาทสำคัญในกระบวนการส่งเสริมธรรมาภิบาล แนวทางนี้ครอบคลุมถึงการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่โปร่งใส การจัดทำโครงการฝึกอบรมและพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และการใช้ระบบประเมินผลที่ยุติธรรม (Shlenova & Grechanyk, 2024) ทั้งนี้ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบบริหารทรัพยากรบุคคล (HRIS) เข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการดังกล่าวยังเป็นสิ่งจำเป็นในยุคดิจิทัล (Natsir et al., 2024) อย่างไรก็ตาม ความท้าทายที่สำคัญ เช่น ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและระบบราชการที่ซับซ้อน ยังเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการออกแบบนโยบายที่ยืดหยุ่นและการสร้างความร่วมมือในองค์กร (Lieu et al., 2024) การสร้างกรอบการทำงานที่เน้นความยั่งยืน เช่น การตรวจสอบภายในและภายนอก ช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานบุคคลและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยสามารถปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงในระยะยาว (Karoso et al., 2024)

3. ทักษะของผู้เขียนบทความวิชาการ

1) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัย

1.1) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่เหมาะสมช่วยส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรในมหาวิทยาลัยให้สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่

1.2) มหาวิทยาลัยที่มีการบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันในระดับสากลได้

2) การพัฒนาบุคลากรเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า

2.1) การให้โอกาสในการพัฒนาทักษะ การฝึกอบรม และการสนับสนุนการศึกษาต่อเป็นการลงทุนที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการสอนและการวิจัย

2.2) บุคลากรที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสามารถช่วยเสริมสร้างความเป็นเลิศทางการศึกษา และสร้างชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัย

3) ธรรมเนียมปฏิบัติช่วยสร้างองค์กรที่มั่นคง

3.1) การบริหารงานที่โปร่งใส ยุติธรรม และคำนึงถึงธรรมเนียมปฏิบัติสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรและชุมชนภายนอก

3.2) ธรรมเนียมปฏิบัติเป็นรากฐานที่ช่วยลดความขัดแย้งในองค์กร เพิ่มประสิทธิภาพและความไว้วางใจในระดับทีมงาน

4) ระบบแรงจูงใจช่วยให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน

4.1) การกำหนดระบบแรงจูงใจ เช่น ค่าตอบแทนที่เหมาะสม สวัสดิการที่ดี และโอกาสความก้าวหน้าในสายอาชีพช่วยเพิ่มขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร

4.2) มหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญต่อแรงจูงใจของบุคลากรสามารถลดอัตราการลาออกและรักษาความมั่นคงของทีมงาน

โดยการพิจารณาแนวทางเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของ HRM ในการส่งเสริมศักยภาพของมหาวิทยาลัย และเป็นกลไกสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาในระยะยาว

4. การสรุป

1) ความสำคัญของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในมหาวิทยาลัยภาครัฐ

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (HRM) ในมหาวิทยาลัยภาครัฐมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จและประสิทธิภาพการบริหารงาน โดยเน้นการสรรหา คัดเลือก พัฒนา และรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย HRM ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านการสอน การวิจัย และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ นอกจากนี้ การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมยังช่วยสร้างแรงจูงใจและเพิ่มศักยภาพของบุคลากร ความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการต้องคำนึงถึงปัจจัยภายนอก เช่น งบประมาณที่จำกัด ระบบราชการที่ซับซ้อน และบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลง การใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบ HRIS ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และความยืดหยุ่นในงานบริหาร อีกทั้งยังช่วยปรับปรุงกระบวนการวางแผนและการจัดการทรัพยากรบุคคล ความสำเร็จของ HRM ยังขึ้นอยู่กับ การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนความร่วมมือ นวัตกรรม และความโปร่งใส ซึ่งช่วยเพิ่มความไว้วางใจระหว่างบุคลากรและสร้างความมั่นคงในองค์กร การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันและสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาระดับสูงอย่างยั่งยืน

2) กลยุทธ์สำคัญของ HRM ในมหาวิทยาลัยภาครัฐ

กลยุทธ์สำคัญของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (HRM) ในมหาวิทยาลัยภาครัฐมุ่งเน้นการพัฒนา ระบบบริหารที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ เริ่มจากการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่เน้นความยุติธรรมและ

โปร่งใส ซึ่งช่วยลดอคติ สร้างความไว้วางใจ และสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและกระบวนการที่เข้มงวดอาจเป็นอุปสรรคต่อการดึงดูดบุคลากรคุณภาพ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์สำคัญ โดยมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการฝึกอบรม การเพิ่มทักษะดิจิทัล และการศึกษาต่อ รวมถึงการใช้แนวทาง HRBP (Human Resource Business Partner) เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร พร้อมทั้งปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลเพื่อสร้างความยั่งยืน ระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสมก็เป็นหัวใจสำคัญในการกระตุ้นขวัญกำลังใจและการมีส่วนร่วมของบุคลากร การดูแลสุขภาพ การสร้างสมดุลชีวิตและการทำงานช่วยเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวม การบริหารผลการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรมยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในตัวบุคลากร ส่งเสริมการพัฒนาตนเอง และระบบแรงจูงใจที่ดีช่วยลดความเหนื่อยล้าและเพิ่มความพึงพอใจในงาน ด้านวัฒนธรรมองค์กร การเสริมสร้างวัฒนธรรมที่เข้มแข็งช่วยสนับสนุนความร่วมมือ ลดความขัดแย้ง และสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการทำงานเป็นทีม การปรับปรุงวัฒนธรรมองค์กรให้ทันสมัยช่วยตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงได้อย่างดี ส่วนการส่งเสริมธรรมาภิบาลและความโปร่งใสถือเป็นพื้นฐานสำคัญ โดยการใช้ HR Tech และเครื่องมือ เช่น ระบบ HRIS และ KPI ช่วยเพิ่มความโปร่งใสและประสิทธิภาพในระบบบริหารงานบุคคล ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่ากลยุทธ์ HRM ที่ดีไม่เพียงแต่เสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานในมหาวิทยาลัยภาครัฐ แต่ยังช่วยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างความยั่งยืนในองค์กรได้ในระยะยาว

3) ผลกระทบต่อองค์กร

แนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (HRM) ที่มีประสิทธิภาพส่งผลสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรในมหาวิทยาลัยภาครัฐ โดยช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทั้งในเชิงวิชาการและการบริหาร มหาวิทยาลัยที่มีระบบ HRM ที่ดีสามารถสนับสนุนการสรรหาและพัฒนาบุคลากรที่มีศักยภาพสูง ทำให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล พร้อมทั้งดึงดูดความร่วมมือทางวิชาการจากสถาบันชั้นนำทั่วโลก HRM ยังช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพการสอนและการวิจัย นอกจากนี้ การออกแบบระบบประเมินผล การพัฒนาสวัสดิการ และการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสม ยังช่วยเพิ่มความผูกพันของบุคลากรและสนับสนุนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้องค์กรมีความมั่นคงและตอบสนองต่อความต้องการของระบบการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง แนวทาง HRM ที่ดีจึงไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของมหาวิทยาลัย แต่ยังสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนในระบบการศึกษาระดับสูงของประเทศ อันจะเป็นรากฐานสำคัญต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเศรษฐกิจในอนาคต

5. องค์ความรู้ใหม่

1) การบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามหาวิทยาลัย การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (HRM) มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยภาครัฐ โดยเน้นการสรรหา คัดเลือก พัฒนา และรักษามูลค่าบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ขององค์กร

มหาวิทยาลัยที่มีระบบ HRM ที่มีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมคุณภาพด้านการสอน การวิจัย และการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ รวมถึงตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม.

2) การพัฒนาบุคลากรช่วยเพิ่มคุณภาพของการเรียนการสอนและงานวิจัย การพัฒนาศักยภาพบุคลากร เช่น การฝึกอบรม และการศึกษาต่อ มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนและงานวิจัยในมหาวิทยาลัย การลงทุนในทุนมนุษย์ยังเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขัน และส่งเสริมความเป็นเลิศทางการศึกษา นอกจากนี้ การพัฒนาทักษะใหม่ เช่น ด้านดิจิทัล ช่วยให้นักวิจัยและครูสอนได้รับความรู้ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการทำงานในอนาคต.

3) ระบบแรงจูงใจที่ดีช่วยลดอัตราการลาออกของบุคลากร ระบบแรงจูงใจ เช่น ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม มีผลช่วยลดความเหนื่อยล้าและเพิ่มแรงจูงใจให้กับบุคลากร มหาวิทยาลัยที่สนับสนุนการพัฒนาอาชีพและมีระบบการให้รางวัลที่เหมาะสมจะช่วยลดอัตราการลาออกได้ โดยส่งเสริมให้บุคลากรรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรและมีความมุ่งมั่นในการทำงาน.

4) วัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งช่วยเพิ่มความร่วมมือภายในมหาวิทยาลัย วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความไว้วางใจ ความร่วมมือ และนวัตกรรม มีส่วนช่วยลดปัญหาความขัดแย้งและเสริมสร้างความสามัคคีภายในทีม การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายยังช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรในระยะยาว.

5) ธรรมาภิบาลเป็นพื้นฐานของการบริหารบุคลากรที่โปร่งใสและยุติธรรม การส่งเสริมธรรมาภิบาลช่วยสร้างความโปร่งใสและความไว้วางใจในกระบวนการบริหารงานบุคลากร ตัวอย่างเช่น การใช้ระบบการประเมินผลที่ยุติธรรม และการบริหารทรัพยากรผ่านเทคโนโลยี HRIS ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และสนับสนุนการจัดการที่โปร่งใสและเหมาะสม แนวทางนี้ยังเป็นฐานสำคัญในการลดความขัดแย้งและสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน

6. เอกสารอ้างอิง

A., Shodiya O., & Karpagavalli, G. (2023). A study on the effectiveness of recruitment and selection process in public sector. 4(2), 26-36.

Abdykalikova, M. N. (2023, December 1). Evaluation and ways to motivate employees.

Proceedings of business and economic studies, Bio-Byword Scientific Publishing.

Aisyah, A., Magdalena, N. M., Sihombing, S. B., & Afnira, E. (2024, June 25). Penerapan sumber daya manusia dalam meningkatkan motivasi kerja ASN. Birokrasi

(Politeknik Pratama Purwokerto), 2(3), 221–237.

- Andrushkevych, N., Yefimovskyi, O., & Taranenko, O. O. (2024, January 1). **Methods of improving the corporate culture of the organization as a factor of strategic development of innovative activity.** Deržva ta regioni (Classic Private University), 3(133).
- Asian Scholars Network. (n.d.). **Asian Journal of Research in Education and Social Sciences.** Retrieved from <https://www.asianjournals.org/>
- Biswakarma, G. (2023, May 2). **Performance appraisal system and employee motivation in international non-governmental organizations in Nepal.** The Journal of Business and Management, 7(1), 48–70.
- Daud, Z., Husin, F. M., & Bakar, M. S. (2017, October 30). **Improving employees' welfare.** Retrieved from <https://www.igi-global.com/>
- Druhova, O., & Li, X. (2024, April 24). **Organizational culture as the basis of successful business.** Ukraïns'kij žurnal prikladnoï ekonomiki (Drukarnia Madryd), 9(2), 146.
- Factors Influencing the Development of Public Universities' Personnel Specialists. (2023). **Technium Education and Humanities**, 4, 40-48.
- IGI Global eBooks. (2022, January 1). **Employee welfare measures.** IGI Global, 1141–1160.
- Karoso, S., Handayani, W., Handayani, E. W., & Yanuarti, S. (2024). **The role of human resource management strategy in creating superior quality educators.** Nidhomul Haq, 9(3). Institut Pesantren Kh. Abdul Chalim Pact Mojokerto.
- Keurkunan, A. (2024, June 11). **The role of performance appraisal and performance management in promoting employee satisfaction, motivation and commitment.** Proceedings of business and economic studies, Bio-Byword Scientific Publishing.
- Khan, N., & Routiya, V. (2024). **Establishing a centralized recruitment commission for academic staff in India: A comparative analysis of current practices and the need for standardization.** International Journal of Social Sciences, 07(0). White Wing Publications.

- Khusna, K., Mirzania, A., Muhsyi, A. A., & Fauziyyah, S. W. (2022, November 28). **Analisis kompetensi human resource business partner (HRBP) dalam mencapai kesuksesan organisasi perguruan tinggi.** *Journal of Business and Applied Management*, 15(2), 125–125.
- Kiladze, N., & Sopromadze, Z. (2024, March 20). **The influence of organizational culture on the leader and team formation, motivating factors for employees' work performance.** *Ekonomika (Aspendos International Academy of Medical and Social Sciences. LTD)*, 106(1-2), 6.
- Kumenda, J. S. (2024). **Recruitment and selection of people based on skills: A permanent challenge for organizations.** *RCMOS - Revista Científica Multidisciplinar O Saber*, 1(1).
- Lieu, D. T. T., Tuan, L. K., & Dat, T. T. (2024). **University autonomy in human resource management: An analysis of the state of public universities in the Mekong Delta Region, Vietnam.** *Humanities and Social Sciences Letters*, 12(4), 928. Conscientia Beam.
- Natsir, I., Ode, H., Irfana, T. B., Pulungan, D. R., & Sihite, M. (2024). **An analysis of the role of human resource management in enhancing organizational efficiency and effectiveness.** *International Journal of Economics*, 3. PT Inovasi Pratama Internasional.
- Ogedegbe, R. J., & Bashiru, B. (2014, January 1). **Fostering employee morale through effective remuneration practices.** *European Journal of Business and Management*, 6(16), 112–115.
- Rusdi, Y., et al. (2023). **International Journal of Humanities Education and Social Sciences.** CV. Afdifal Maju Berkah.
- Setiawan, B. (2024, September 6). **Enhancing human resources competency in a defense university: Strategies and best practices.** *Al-Ishlah (STAI Hubbulwathan Duri)*, 16(3), 3101–3117.

- Shah, S., Ali, A., Rasheed, T., & Sattar, S. (2024, May 11). **Impact of performance appraisal fairness on employee motivation to improve performance: LMX dynamics of the banking sector of Pakistan**. *The Journal of Business and Management*, 3(2), 16–33.
- Shiurkar, S. U., & Deshmukh, V. (2024, June 30). **The impact of organizational culture on organizational development**. *Ukrain's'kij žurnal prikladnoï ekonomiki (Drukarnia Madryd)*, 2(2), 31–35.
- Shlenova, M., & Grechanyk, O. (2024). **Managing academic personnel in higher education: Current challenges and future directions**. *Scientific Innovations and Advanced Technologies*, 10(38).
- Sofian, M. R. M., Huynh, T. N. Q., & Vrba, J. (2024). **Maximizing efficiency in university human resources management for lecturers**. *International Journal of Public Administration*, 9(1). Akademia Jagiellonska w Toruniu.
- Stolyarova, A. N., Knyazeva, O. V., Botasheva, L. S., & Petrosyan, A. D. (2024, June 18). **Conflict management and development of management culture in a modern organization**. *Innovative Economy: Information, Analytics, Science* (Publishing house Pegas), 3, 88.
- Sumual, T. E. M., Lumapow, H., & Rotty, V. N. J. (2024, November 22). **The role of human capital investment in improving the quality of human resources (HR) in education in the digital era**. *Proceedings of business and economic studies*, Bio-Byword Scientific Publishing. Retrieved from <https://www.bio-byword.com/>
- Tavares, J. (2024, November 8). **Transparency and accountability in public management**. *Revista de contabilidade e gestão (Ordem dos Contabilistas Certificados)*, 28(1).

Journal

ISSN : 2774-1028 (Print)

ISSN : xxxx-xxxx (Online)

of Academic and Innovation in Social

วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2567

Volume 6 Issue 2 July-December 2024